6
25-E
~~36~~
10

IX. 64

BIBLIOTECA NAZIONALE VITTORIO EMANUELE
6
26 H
5

6-25. E 1010

~~10-3. C. 38.~~

~~10-5. C.~~

ADONIS VIENNENSIS ARCHIEPISCOPI, BREuiarium Chronicorum ab origine mundi ad ſua vſque tempora, id eſt ad regnum Ludouici Francorum regis cognomento Simplicis, an. Domini dccclxxx.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

BIBLIOTECA NAZIONALE V.E. ROMA

PARISIIS, M. D. LXI.

Apud Guil. Morelium typographum Regium, & Gulielmum Guillard, ac Almaricum Warancore ſub D. Barbaræ ſigno in via Iacobæa.

PRIVILEGIO REGIS.

S. M.a Magdal.ae Romae

Ex Leg.o Archiep.

PAR priuilege du Roy il eſt defendu a tous imprimeurs & libraires quels qu'ils ſoyent en ce Royaume, de n'imprimer, ne faire imprimer aucuns des liures qui auroyẽt premierement eſté imprimez & mis en lumiere par Guillaume Morel imprimeur et libraire dudict ſeigneur es lettres Grecques: ou par luy notablement corrigez & emendez, en quelque langue que ce ſoit: ne ſi ailleurs eſtoyent imprimez, iceux vendre ne diſtribuer, de cinq ans prochainemẽt ſuyuants apres ladicte impreſſion premiere, ou de deux ans apres l'impreſſion deſdicts liures corrigez, ſur peine de confiſcation deſdicts liures & d'amende arbitraire, comme appert par les lettres de ce, données à ſainct Germain en Laye, l'vnzieſme iour de Iuillet mil cinq cens cinquante cinq, ſignées par le Roy. Clauſe. & ſellées du grand ſeel dudict ſeigneur, verifiées & publiées par le preuoſt de Paris ou ſon lieutenant, le vingtneufieſme de Iuillet oudict an.

SEX MVNDI ÆTATES,
de quibus Adonis Chronica tractant.

PRIMA ætas ab origine mundi ad diluuium vſque, peruenit, pag. 1.
SECVNDA ætas à diluuio ad Abrahami natiuitatem, 7.
TERTIA ab Abraham ad Dauidem vſque, 21.
QVARTA à Dauidis regno ad Tranſmigrationem Hebræorum in Babyloniam, 41.
QVINTA ab eadē captiuitate ad Chriſtum ſeruatorem noſtrum, 54.
SEXTA ætas à Chriſto ad mundi finem, 110.

BIBLIOTECA ... ROMA

CHRONICORVM ADONIS ARCHIEPISCOPI Viennenſis Breuiarium.

BReues temporũ per generationes & regna, primus ex noſtris Iulius Africanus ſub imperatore Marco Aurelio Antonino ſimplicis hiſtorię ſtilo elicuit. Deinde Euſebius Cęſarienſis atque ſanctę memoriæ Hieronymus preſbyter, chronicorum canonum multiplicem ediderũt hiſtoriam, regnis ſimul ac temporibus ordinatã. Poſt hos alii atque alii, inter quos præcipue Victor Turonenſis eccleſiæ epiſcopus, recenſitis prædictorum hiſtoriis, geſta ſequentium ętatum, vſque ad conſulatum Iuſtini iunioris expleuit. Horum nos temporum ſummam, ab exordio mundi vſque ad Imperatoris Lotharii ac Ludouici fratris eius: ac Ludouici & Caroli regum principatum, quanta potuimus breuitate notauimus, adiicientes è latere deſcendentem lineam temporum, cuius indicio ſumma pręteriti ſæculi cognoſcatur. Quędam etiam ex diuinis libris ad eruditionẽ legentiũ, vbi opportunum duximus, ſubnotantes: vt ex

A.M. breui lector plura colligere poſſit.

1 SEX diebus, rerum creaturam deus formauit. Primo die, condidit lucẽ. Secundo, firmamentum cæli medio librauit aquarum, ipſis aquis ac terra cum cælo ſuperiore ac virtutibus, quæ in ea conditorem laudarent, ante horum ſex dierum exordium creatis. Tertio, congregatis in ſuum locum aquis, quæ cuncta contexerant, aridam iuſſit apparere. Quarto, ſidera in firmamento cæli poſuit, qui nunc quantum coniectura æquinoctii colligitur, xii. calendarum aprilium vocatur. Quinto, natatilia & volatilia animantia creauit. Sexto, animalia terreſtria, & ipſum hominem Adam formauit: de cuius latere dormientis, matrem omnium viuentium Euam produxit. Qui nunc quantum credibile videtur, decimo calendarum aprilium dies appellatur. Vnde merito creditur, ſi non verior ſententia vicerit, eodẽ decimo calendarũ apriliũ die, dominum fuiſſe crucifixum. Decebat enim vna eadémque non ſolum hebdomadis, ſed & menſis die, ſecundum Adam pro generis humani ſalute viuifica morte ſopitum, de productis è latere ſuo cæleſtibus ſacramentis ſponſam ſibi eccleſiam ſanctificare: quo videlicet die primum Adam humani generis patrem ipſe creauerat: eíque de latere coſtam tollens, mulierem ædificauerat, cuius adiutorio genus humanum propagaret.

A.M. ADAM annorum centum triginta, ge-
130 nuit Seth : cui ſuperuixit annis octingentis. Verùm Septuaginta interpretes, ante natum Seth, poſuerunt annos ducentos & triginta. poſtea, ſeptingentos. Seth interpretatur reſurrectio, quia in eo reſuſcitatum eſt ſemen iuſtum, quod eſt ſtirps filiorum dei : & quia ſignificauit reſurrectionem Chriſti à mortuis : cuius mortẽ inlatam à Iudæis ſignificat Abel, qui dicitur luctus, à fratre Caïn occiſus.

235 Seth annorũ centumquinque genuit Enos: cui ſuperuixit annis D C C C V I I. Porrò Septuaginta ante natum Enos, annos C C V. poſtea poſuere, D C C V I I. Enos interpretatur homo, dequo benedicitur, „Iſte cœpit inuocare nomen domini : „quia hominũ eſt proprium, vt ſuæ conditionis memores inuocent conditoris auxilium, vt filij reſurrectionis eſſe lætentur.

325 Enos anno nonageſimo genuit Caïnan : cui ſuperuixit annos D C C C X V. Septuaginta ante natum Caïnan cẽtum nonaginta annos. poſtea, D C C X V. poſuere. Cuius nomẽ interpretatur natura dei.

395 Cainan annorum ſeptuaginta genuit Malaleel. Poſt cuius ortum vixit annos D C C C X L. Septuaginta ante natum Malaleel, centũm ſeptuaginta : poſtea dixere, D C C X L. Qui interpretatur, quis eſt dominusdeus, vel, ex vita deus.

A.M. Malaleel anno ſexageſimoquinto, genuit
460 Iared. cui ſuperuixit annos octingentos triginta. Septuaginta ante natum Iared centum ſexagintaquinque: poſtea, poſuere DCCXXX. Interpretatur autem, deſcendens ſiue roborans.

622 Iared annorum centum ſexagintaduorum genuit Enoch. cui ſuperuixit annos DCCC. In hac generatione nuſquam vtrique codices diſcrepant. Enoch tranſlatus eſt à deo: quíque etiam nonnulla ſcripſiſſe, Iuda apoſtolo idipſum adteſtante, fertur. Sed ob antiquitatem ſuſpectæ fidei, à patrib⁹ refutata ſunt, vt ſunt illa quæ ſub eius nomine proferuntur de Gigãtibus fabulæ, quod nõ habuerint homines patres.

684 Enoch annorum ſexagintaquinque genuit Mathuſalã: poſt cuius ortum ambulauit cum deo, trecentis annis. Septuaginta ante natum Mathuſalam poſuere centum quinquagintaquinque annos: poſtea, ducentos. Enoch, qui interpretatur dedicatio, ſeptima generatione tranſlatus, ciuitatem electorum inſinuat, quæ in ſexta huius ſeculi ætate pro deo laborans, in ſeptima ſabbati futuri gloriam dedicationis expectat. At quia reprobi ſola præſenti ſunt felicitate contẽti, Caïn ciuitatem quam ſtatuit, non in ſeptima generatione, ſed in primogenito Enoch filio conſecrat.

874 Mathuſalam annorum centum octoginta-

A. M. ſeptem, genuit Lamech. cui ſuperuixit annos ſeptingentos octoginta duos, id eſt vſque ad diluuium. Septuaginta ante natum Lamech, centum ſexagintaſeptẽ annos ponunt: poſtea, octingentos duos: qui numerus vt lector facillimè videbit, iuxta Hebraicam veritatem viginti annis: iuxta verò Septuaginta auctoritatem, quatuordecim annis tempora diluuij tranſiit. Et quomodo verum eſt, quòd octo tãtum animæ in archa ſaluæ factæ ſunt? Sed in Hebræorũ & in Samaritanorum libris ita ſcriptum reperitur, Et vixit Mathuſala centum octogintaſeptem annis, & genuit Lamech: & vixit Mathuſala, poſtquam genuit Lamech, DCCLXXXII. annos, & genuit filios & filias. Et fuerunt omnes dies Mathuſalæ, anni DCCCCLXIX. & mortuus eſt. Et vixit Lamech centum octogintaduos annos, & genuit Noe. A die ergo natiuitatis Mathuſalæ vſq; ad diem ortus Noe, ſunt anni trecẽtiſexaginta nouem. His adde ſexcentos annos Noe: quia in ſexcenteſimo vitę eius anno diluuium factum eſt: atq; ita fit, vt DCCCCLXIX. anno vitæ ſuæ Mathuſala mortuus ſit, eo anno quo cœpit eſſe diluuium.

874 Mathuſala annorum centum octogintaſeptem, genuit Lamech: hac generatione gigantes nati ſunt, hácque ætate Iubal ex genere Caïn artem muſicam reperit. cuius etiam frater Tubal-Caïn, æris ferríque inuentor fuit.

A.M. Lamech annorum centum octoginta-
1056 duorum, genuit Noe. cui ſuperuixit annos ſeptingentosquinq;. Septuaginta ponunt annos ante natum Noe, centum octogintanouē. & poſtea, D L X V. In hac ſola generatione ſumma vniuerſitatis diſcrepat, quia trigintaquatuor annis pl⁹ vixiſſe Lamech in Hebręis, quàm in Septuaginta tranſlatorum codicibus inuenitur: & quia hoc potuit accidere errore ſcriptoris, potius ei linguæ creditur, vnde eſt in aliam per interpretes facta tranſlatio.

1556 Noe diuino oraculo iubente, anno ætatis ſuæ D. archam ædificare cœpit. His temporibus, vt refert Ioſephus, ſcientes illi homines, quòd aut aquis, aut igne perire poterant, in duabus columnis ex latere & lapide factis, ſtudia ſua conſcripſerunt, ne delerentur memoria quę ſapienter inuenerant. Quarum lapidea columna fertur in diluuio duraſſe, & hactenus in Syria permanere. Noe anno ſexcenteſimo venit diluuium menſe ſecūdo decimaſeptima die menſis. Cuius archam Ioſephus ſediſſe refert in montibus Armenię, qui vocantur Ararat. Hæc prima ætas ſeculi, ſecundum Hebraicam tranſlationem, continet annos Mille ſexcentos quinquaginta ſex. Secundum Septuaginta editionem, bis mille ducentos quadraginta duos.

IN hac prima ætate, ſacræ literæ continēt præter veritatem hiſtoricam, & omnis creatu

A.M. ræ conditionem, quòd virtute ſpiritus ſancti creatura per inobedientiam peccati labe fœdata, ſanctificatis aquis eſſet ad perpetuã gratiam abluẽda: ſicq; lux pietatis, à nocte impietatis, miſericordi iuſtáque diuiſione eſſet dirimenda. Et in formatione Adam, & de coſta lateris eius, mulieris Euæ, ſacramentum Chriſti & eccleſię. Et in contempto mandato, omnibus tranſgreſſoribus præceptorum dei perpetuam mortem iuſto iudicio inferri. Et in ſerpentem diabolum prolatam ſententiam in eis manere qui eius fecerint voluntatem. Et in maledicto mulieris, originale peccatũ ſequi, & tranſgreſſorum filios ſub peccato naſci, & prædictam pœnam peccati in labore ſudoris & doloris, quam radix humani generis Adam per propagationem in ramos ex radice damnata venientes infudit.

In Caïn & Abel duorum populorum, figuram Iudæorum & Chriſtianorum: vbi ſacrificium maioris reſpuitur, & minoris placitum abſumitur: electorum multitudinem, ad veram & æternam dedicationem transferendã, & homicidæ filios, viæ ſuæ ordinem corrumpentes, & iuſto & manifeſto iudicio omnipotentis dei intercipiendos.

1657 SECVNDA ſeculi ætate, prima huius die quæ eſt viceſimaſeptima menſis ſecundi, egreſſus eſt Noe de archa, in qua pauci, id eſt, octo animæ ſaluæ factæ ſunt per aquam.

A.M. Quod commemorás in epiſtola ſua B. Petrus
" apoſtolus ſtatim exponere curauit: Quod &
" vos nunc ſimilis formæ ſaluos fecit bapti-
" ſma, non carnis depoſitio ſordium, ſed con-
" ſcientiæ bonæ interrogatio per deum: per re-
" ſurrectionem Ieſu Christi, qui eſt in dextera
" dei. In aqua diluuij, baptiſmum: in archa & his quæ cõtinebat, eccleſiam & fideles eius, in octonario animarum numero, myſterium dominicæ reſurrectionis, in cuius fide baptizamur, docens eſſet figurata.

Fuerunt autem Noe filii tres, Sem, Cham, & Iaphet: ex quibus ſeptuaginta duæ linguæ ſunt, id eſt, de Sem, xxvii. de Cham, xxx. de Iaphet, xv.

1658 Sem cẽteſimo anno genuit Arphaxad, biennio poſt diluuium, à quo Chaldęi. Superuixit autem Sem nato Arphaxad, D. annis, id eſt vſque ad L. annum natiuitatis Iacob.

1694 Arphaxad annorum xxxv. genuit Sale. Hîc Septuaginta interpretes vnam generationem pluſquam Hebraica veritas, poſuerũt, dicentes, Quòd Arphaxad cum eſſet annorũ cxxxv. genuit Caïnan: qui cum cxxx. annorum fuerit, ipſe genuit Sale. Quorum tranſlationem euãgeliſta Lucas hoc loco videtur eſſe ſequutus. Vixit autem Arphaxad poſt natum Sale, quadringẽtis tribus annis: cui tamen Septuaginta poſt natum Caïnan adſcribunt annos CCCCXXX. & Caïnan poſt natum Sale,

A.M. CCCCXXXVIII. Ab Arphaxad, Samaritæ vel Indi.

1724 Sale annorum triginta, genuit Heber: cui ſuperuixit, annis quadringenis tribus. Ante natum Heber, Septuaginta poſuerunt annos centum triginta: poſtea, trecentos triginta, Ab hoc Heber, Hebræorum nomen & genus oritur.

1758 Heber annorũ trigintaquatuor, genuit Phalec: cui ſuperuixit quadringẽtis triginta annis. Septuaginta ante natũ Phalec poſuere annos centũ triginta quatuor: poſtea, ducẽtos ſeptuaginta. Phalec interpretatur diuiſio: cui propterea tale nomen parentes impoſuerũt, quia tempore natiuitatis ipſius, terra per linguarum confuſionem diuiſa eſt: cuius diuiſionis Arnobius rhetor ita meminit, Sem primogenito Noe, pars facta eſt à Perſida & Bactris vſque in Indiam longe, & vſque Rinocoruras: quæ ſpacia terrarum habent linguas ſermone barbarico, viginti ſeptem. In quibus linguis gentes ſunt patriarum quadraginta ſex, nõ diuerſarum linguarum, ſed diuerſarum patriarum: ſicuti cum vna lingua ſit Latina: ſub vna lingua diuerſæ ſunt patriȩ, Brutiorũ, Lucanorum, Appulorum, Calabrorũ, Picentũ, Thuſcorum: & ſi dicamus his atque huiuſmodi ſimilia. Cham verò ſecundus filius Noe, à Rinocoruris vſque Gaddila, habens linguas, ſermone Punico, à parte Garamantum: Latino, à

An. M. parte boreæ: barbarico, à parte meridiani Æthiopum, Ægyptiorũ, & barbaris interioribus, vario ſermone, viginti duabus linguis, in patriis CCCXCIIII. Iaphet autem tertius à Media vſq; ad Gaddila ad boream. habet autẽ Iaphet flumen Tigridem, quod diuidit Mediã & Babyloniam: in patriis ducentis, ſermone vario, in linguis viginti quatuor. Fiunt ergo omnes ſimul linguæ, ſeptuaginta duæ: patriæ autem generationum, mille: quæ in tripertito orbe, Aſia, Africa, Europa ſitæ ſunt: habétque, vt diximus, Iaphet flumen Tigridem, quod diuidit Mediam & Babyloniã. Sem autem Eufraten: Cham vero Geon, qui vocatur Nilus,

1788 Phalec annorũ triginta, genuit Ragau, cui ſuperuixit annis ducẽtis nouem. Septuaginta ante natum Ragau, centũ triginta annos ponũt: poſtea, ducentos octo. Tempore Phalec turris ædificata eſt, factáque linguarũ diuiſio. Huius turris altitudo, quinquies mille cẽtum ſeptuaginta quatuor dicitur tenere paſſuũ, paulatim altioribus in anguſtias coarctatis, vt põdus imminẽs facilius ſuſtẽtaret. Deſcribũt ibi templa marmorea, lapidibus precioſis auróq; diſtincta, & multa alia quæ videntur incredibilia. Auctor huius turris Nemrod gigas extitit. Qui poſt confuſionem linguarum, migrauit inde ad Perſas, eóſque ignem colere docuit. Abhinc errores gentium creuerunt, tem-

A.M. pla conſtructa, & quidam gentium principes, tanquam dii ſunt adorati.

1820 Ragau annorum triginta duo genuit. Seruch: cui ſuperuixit annis ducentis ſeptem. Septuaginta, ante natum Seruch, centum triginta duos annos ponunt. poſtea, ducentos octo. Scytharum regnum exortum eſt, vbi primus regnauit Tanaus.

1850 Seruch annorū triginta, genuit Nachor: cui ſuperuixit annos ducentos. Septuaginta ante natum Nachor ponunt annos centum triginta: poſtea, ducentos. Ægyptiorum regnum ſumit principium, vbi primus regnauit Zoes.

1878 Nachor annorū viginti octo genuit Thare: cui ſuperuixit, annos centum & nouēdecim. Septuaginta ante natū Thare ponūt Septuaginta nouē: poſtea, centū triginta nouē. Aſſyriorū regnum & Sicyoniorū naſcitur: ſed primus in Aſſyriis regnauit Belus, quem quidam Saturnum exiſtimāt. in Sicyonia Ægialeus, à quo Ægialea nuncupata eſt, quę hactenus Peloponeſus vocatur. Ninus rex Aſſyriorum primus propagandæ dominationis libidine, arma foras extulit, cruentámque vitam magnis per totam Aſiam bellis egit.

1948 Thare annorum ſeptuaginta genuit Abraham: cui ſuperuixit annos centū triginta quinq;. ſub quo Zoroaſtres, magicę inuentor, à Nino rege occiditur. qui Ninus ipſe, dum deficientem à ſe oppugnat vrbem, ſagitta ictus in-

An.M. teriit, muríque Babylonię à Semiramide regina Aſſyriorum ædificantur. Hactenus ſecũda ſeculi ætas protenditur: fiúntque anni à diluuio vſque ad Abraham, M. ſeptuaginta duo ſecundum vulgatam editionem, id eſt Septuaginta interpretum: ſecundum verò Hebræorum codices, longe pauciores inueniuntur, id eſt ducentis nonaginta duobus.

IN hac ſecunda ætate ſacræ literæ continent, præter veritatem hiſtoricam, fidem, & ſacramentis plenam patrum obedientiam. In hac Noe myſtice iuſſioni & fabricæ obediens, archam figuratis numeris & menſuris fabricans, eámque mundis immundíſque animalibus, vt ei præceptum fuerat, implens, eccleſiam ſanctam nobis compoſuit, mirificis ſacramentis redundantem, lignum paſſionis & crucis ferentem, morte Chriſti baptiſmi gratiam exhibentem, precium noſtrum tanquam per oſtium lateris manantem, per quod colũba eadem ipſa eccleſia tanto munere dotata proceſſit: & coruus hæreticus exiens, tantis ſacramentis indignus, ab illa quæ texerat, nigredine peccati inlectus: tranſuolans humani cadaueris cupiditate naufragus, reuerti contemnit. Archa conſtruitur à Noe, de lignis non putreſcentibus: eccleſia conſtruitur à Chriſto, ex hominibus in ſempiternum victuris, quæ nunc in fluctibus huius mundi natat.

A.M. Quòd autem de quadratis lignis fieri iubetur, ſtabilem vitam ſanctorum ſignificat, vndique ad omne opus bonum paratam. quocunque enim verteris quadratum, firmiter ſtabit.

Quòd bitumine glutinantur archæ ligna intrinſecus & extrinſecus, vt in compage vnitatis ſignificetur tolerantia charitatis, ne ſcandalis eccleſiam tentantibus, ſiue ab his qui intus ſunt, ſiue ab illis qui foris ſunt, cedat fraterna iunctura, & ſoluat vinculum pacis. eſt enim bitumen feruentiſſimum & violentiſſimum gluten, ſignificãs dilectionis ardorem, magna fortitudine ad tenendam ſocietatem ſpiritalem omnia tolerante.

Quòd trecentis cubitis archa longa eſt, vt ſexies quinquaginta compleantur: ſicut ſex ætatibus omne huius ſeculi tempus extenditur, in quibus omnibus Chriſtus nunquam deſtitit prædicari: ſed in trecentis cubitis ſignum ligni paſſionis oſtenditur. Ipſius enim literæ numerus, crucis demonſtrat ſignum, quo ſocij Chriſti paſſionis effecti, per baptiſmum longitudinem vitę æternę adipiſcimur. Quòd verò cubitis quinquaginta latitudo eius expanditur, inſinuat, quòd corda credentium ſpiritus ſancti dono charitate dilatãtur: vnde quinquageſimo die poſt reſurrectionẽ ſuam Chriſtus ſpiritum ſanctum credentibus miſit. Quòd autem eius altitudo triginta cu-

A. M. bitis ſurgit, quem numerum decies habet in trecentis cubitis longitudo, quia Chriſtus eſt altitudo noſtra, qui triginta annorum ætatem gerens, doctrinam euangelicam cõſecrauit, conteſtans, legem non ſe veniſſe ſoluere, ſed adimplere. Quòd ſexies longa ad latitudinem ſuam, & decies ad altitudinem ſuam, humani corporis inſtar oſtendit, in quo Chriſtus apparuit. corporis enim longitudo à vertice vſque ad veſtigium, ſexies tantum habet, quantum latitudo, quæ eſt ab vno latere ad alterum latus, à dextera in ſiniſtram, vel à ſiniſtra in dexterã. Et decies quàm altus à terra. Vnde facta eſt arca CCC. in longitudine cubitorum. & L. in latitudine, & triginta in altitudine.

Eadem archa collecta in vnũ cubitum, deſuper conſummatur: ſic eccleſia, corpus Chriſti, in vnitate collecta, ſublimatur & perficitur.

Quòd autẽ aditus ei ſit à latere: nemo quippe intrat in eccleſiam, niſi per ſacramentum redemptionis peccatorum, quod ex Chriſti latere aperto manauit.

Quòd inferiora archæ bicamerata & tricamerata conſtruuntur, ſic ex omnibus gentibus vel bipertitam multitudinem congregat eccleſia, propter circuncisionem & præputiũ: vel tripertitam, propter tres filios Noe, quorũ progenie replet⁹ eſt orbis. Ideo archę inferiora dicta ſunt, quia in hęc terrena vita eſt diuer-

A.M ſitas gentium. In ſummo autem omnes in vnũ conſummamur: & non eſt ibi varietas, quia omnia & in omnibus Chriſtus.

Quòd cuncta animalium includuntur genera in archa, quia ex omnibus gentibus & nationibus congregatio fit in eccleſia. quod etiam Petro demõſtratus diſcus ille ſignificat, quòd munda & immunda ibi ſint animalia: ſicut in eccleſiæ ſacramentis, & boni & mali verſantur.

Quòd ſeptena ſunt mũda, & bina immunda, ideo quia boni ſeruãt vnitatem ſpiritus in vinculo pacis, ſanctum autem ſpiritum in diuina ſcriptura in ſeptiformi operatione commendat. mali autem in binario numero ad ſchiſmata faciles, & quodammõdo diuiſibiles oſtenduntur.

Quòd ipſe Noe cum ſuis, octauus numeratur, quia in Chriſto ſpes reſurrectionis noſtrę adparuit, qui octaua die, id eſt poſt ſabbati ſeptimam, à mortuis reſurrexit.

Quòd poſt ſeptem dies ex quo ingreſſus eſt Noe in archam, factum eſt diluuium, quia in ſpem futuræ quietis, quæ ſeptimo die ſignificata eſt, baptizamur.

Quòd præter archam omnis caro quam terra ſuſtentabat, diluuio conſumpta eſt, quia præter eccleſiæ ſocietatem, aqua baptiſmi quamuis eadem ſit, non ſolum non valet ad ſalutem, ſed potius valet ad perniciem.

An.M. Quòd quadraginta diebus & quadraginta noctibus pluit, quia omnis reatus peccatorũ in decem præceptis legis admittitur per vniuerſum orbem terrarum: qui quatuor partibus cõtinetur, ſiue ille reatus, qui ad dies pertinet, ex rerum proſperitate: ſiue qui ad noctes, ex rerum aduerſitate contractus ſit, ſacramento baptiſmi abluitur.

Quòd Noe quingentorum erat annorum, cùm ei locutus eſt dominus, vt archam ſibi faceret, & ſexcentos agebat annos, cùm in eam fuiſſet ingreſſus, ſignificatur ſexta ætate in manifeſtatione euangelica, eccleſiam conſtruendam: quod & ſecundus menſis anni ſexcenteſimi, quo intrat Noe in archam ſignificat. duo enim menſes ſenario numero concluduntur: à ſenario enim numero, & ſexaginta cognominantur, & ſexcenti, & ſex milia, & ſexaginta milia, & ſexcenta milia, & quicquid deinceps in maioribus ſummis per eundem articulum numeri in infinitum conſurgit. Et quòd vigeſimusſeptimus dies mẽſis cõmemoratur, ad eiuſdem quadraturæ ſignificationẽ pertinet, quæ iam in quadratis lignis expoſita eſt: ſed hîc euidentius, quia nos ad omne opus bonũ paratos, id eſt quodammodo conquadratos, trinitas perficit, in memoria qua deum recolimus, in intelligentia qua cognoſcimus, in voluntate qua diligimus. tria enim ter, & hoc ter, fiunt vigintiſeptem, qui eſt numeri

A. M. meri ternarij quadratus.

Quòd ſeptimo menſe archa ſedit, hoc eſt requieuit, ad illam ſeptimam requiem ſignificatio recurrit, qua perfecti requieſcunt: ibi quoque ilius quadraturæ numerus iteratur. nam viceſimaſeptima die ſecundi menſis, commẽdatum eſt hoc ſacramentum: & rurſus viceſimaſeptima die mẽſis ſeptimi, eadem comendatio cõfirmata eſt cum archa requieuit. quod enim promittitur in ſpe, hoc exhibetur in re.

Porrò, quia ipſa ſeptima requies cum octaua reſurrectione coniungitur, hoc in ſacramẽto regeneratiõis noſtræ, id eſt in baptiſmo, altum profundúmque myſterium eſt, quod quindecim cubitis ſupercreſcit aqua, excedẽs altitudinem mõtium. Octo itaque & ſeptem, quindecim faciunt: ſed octo ſignificant reſurrectionem, ſeptem quietem. hoc ſacramẽtum reſurrectionis & quietis tranſcendit omnẽ ſapiẽtiam ſuperborũ, ita vt nullo modo poſſint indagare ſcientia ſua altitudinẽ reſurrectionis & quetis: & quia ſeptuagĩta à ſeptẽ, & octoginta ab octo dinumerãtur, cõiũcto vtroq; numero, cl. dies, quibus exaltata eſt aqua, eãdem commẽdãt nobis atque confirmãt altitudinẽ baptiſmi, in conſecrãdo nouo homine, ad tenendam quietis & conſecrationis fidem.

Quòd poſt dies quadraginta emiſſus coru9, non eſt reuerſus, aut aquis vtiq; interceptus, aut aliquo ſupernatante cadauere inlectus,

A.M. ſignificat homines immũditia cupiditatis teterrimos, & ob hoc ad ea quę foris ſunt in hoc mundo ire: aut rebaptizari, quaſi aut præter archam, id eſt præter eccleſiam, baptiſmus proſit, vt occidant & ſeducant, docere & tenere.

Quòd columba emiſſa, non inuenta requie, reuerſa eſt, oſtendit per nouum teſtamentum requiem ſanctis in hoc mundo non eſſe promiſsá. poſt quadraginta enim dies emiſſa eſt, qui numerus vitam quę in hoc mundo agitur, ſignificat. Deniq; poſt ſeptẽ dies dimiſſa, propter illam ſeptenatiam operationem ſpiritalẽ, oliuæ fructuoſum ſurculum retulit: quo ſignificaret nonnullos etiam extra eccleſiam baptizatos, ſi in eis pinguedo non defuerit charitatis, poſteriore tempore in ore columbæ tanquam in oſculo pacis, ad vnitatem ſocietatis poſſe perduci. Quòd poſt alios ſeptem dies eadem dimiſſa, non eſt reuerſa, ſignificat finem ſeculi, quando erit ſanctorum requies, non adhuc in ſacramento ſpei, quo in hoc tempore conſociatur, quandiu bibitur, quod de latere Chriſti manauit: ſed iam in ipſa perfectione ſalutis æternæ, cùm tradetur regnũ deo & patri, vt perſpicua contemplatione incommutabilis veritatis, nullis miniſteriis corporalibus egeamus.

Quòd ſexcenteſimo & primo anno vitæ Noe, aperitur archæ tectum, quia finita ſex-

A.M. ta ætate ſeculi,reuelabitur abſcõditum ſacramentum atque promiſſum.

Quòd viceſimoſeptimo die ſecundi menſis, dicitur ſicca fuiſſe terra, tanquam finita eſt baptizandi iam neceſſitas in numero dierum quinquageſimo & ſeptimo. ipſe enim eſt dies ſecũdi menſis,viceſimusſeptimus.qui numerus ex illa coniunctione ſpiritus & corporis,ſepties octonos habet, vno addito propter vnitatis vinculum.

Quòd de archa coniuncti exeunt,qui diſiuncti ante intrauerant, quia in hoc tempore caro concupiſcit aduerſus ſpiritum,& ſpiritus aduerſus carnem: poſtmodum autem, id eſt in fine ſeculi, in reſurrectione ſcilicet ſanctorum, omnimoda & perfecta pace ſpiritus corpori adhærebit, nulla mortalitatis indigentia, vel concupiſcentia reſiſtente.

Dantur eis cuncta animalia in eſcam: ex quibus ſanguis prohibetur manducari, ne vita priſtina,quaſi ſuffocata, teneatur in conſcientia, ſed habeat tanquam effuſionem per confeſſionem.

Quòd verò teſtamentum poſuit deus inter ſe & homines, atque omnem animam viuam, ne perderet eam diluuio, arcũ ſcilicet qui adparet in nubibus,qui nunquam niſi de ſole reſplendet:quia illi non pereunt diluuio, qui in prophetis & omnibus diuinis ſcripturis, tanquam in dei nubibus agnoſcunt Chriſtum.

Bb ij

I.M. In hac ætate ſecunda poſt diluuium, plantauit vineam Noe, & inebriatus atq; nudatus eſt in domo ſua, portans Chriſti figurá, qui inebriatus eſt, dum paſſus eſt: nudatus eſt, dum crucifixus eſt, in domo ſua, in gente ſua, & in domeſticis ſanguinis ſui. Hác nuditaté, id eſt paſſioné Chriſti, vidés Cham deriſit: & Iudæi Chriſti morté videntes, ſubſannauere. Sem verò & Iaphet, tanquá duo populi, ex circunciſione & præputio, credétes, quodámodo paſſioné Chriſti velamento texerút. i. ſacraméto honorauerunt: veſtimentum enim ſignificat ſacramentum. Quòd dorſo impoſuerút, quaſi memoriam præteritorum: quia paſſioné Chriſti tranſactam celebrat eccleſia, nó adhuc ſpectat futuram. Medius autem frater Cham, id eſt impius populus Iudęorum, qui nec primatum apoſtolicæ tenuit, nec vltimus in gentibus credidit: vidit nuditatem patris, quia cóſenſit in necem domini ſaluatoris: nunciat fratribus foras, quia per eum manifeſtatum eſt quod erat in prophetis ſecretum. ideóque fit ſeruus fratrum ſuorum, facta ipſa gens quodammodo ſcriniaria Chriſtianorum, baiulás legem & prophetas ad teſtimonium adſertionis eccleſiæ, vt honoremus per ſacramentum, quod numerant illi per literam. Peccante Cham, poſteritas eius damnatur, quia plebs Iudaica quæ dominum crucifixit, etiam in filios pœnam damnationis ſuæ tranſmiſit.

A. M. Sed & reprobi qui hîc delinquunt, impoſterum, id eſt in futurum, ſententiam damnationis excipiunt.

Nemrod filius Chus, primus nouam imperij cupiditate tyrannidem adripuit, comparatus diabolo, qui ſuperbè intumeſcens ſuper ſidera ſe exaltare voluit: quíque venator & deceptor hominum ad mortem in Babel, id eſt in confuſione, regnare non immerito dicitur: vbi confunduntur linguæ turrim impietatis ſuperbæ ædificantium, omnium videlicet qui ab vnitate fidei & integritate confeſſionis, quaſi per diſſonantiam linguæ abinuicem ſecernuntur.

3185 TERTIA mundi ætas à natiuitate cœpit Abrahã patriarchæ, qui ſeptuagintaquinque annorũ cùm eſſet, relicta gente & patria, ad imperium dei venit in terram Chanaan, accipiens promiſſionem naſcituri de ſuo ſemine ſaluatoris, in quo benedicerentur omnes gentes, ſimul & ſeipſum in gentem magnam eſſe futurum: quarum vna ſpiritalis, altera eſt promiſſio carnalis. His temporibus adhuc Ninus & Semiramis in Aſſyriis regnant.

3271 Abraham annorum octoginta ſex, genuit Iſmael, à quo Iſmaelitæ, qui poſtea Agareni, ad vltimum Sarraceni ſunt dicti. Vixit autem Iſmael annos centum trigintaſeptem. Interpretatur autem Iſmael, auditio dei, po-

BIBLIOTECA NAZ. ROMA

A.M. pulum Iudæorum ſignificans, eo quòd in fine mūdi crediturus à domino exaudiatur. Porrò Agar interpretatur aduena vel conuerſa, ſynagogæ gerens perſonam.

3285 Abraham annorum centum, genuit Iſaac: qui primus & ſolus intra teſtamēti veteris ſeriem, legitur octaua die circunciſus. Quod non ſine magno myſterio priuilegium eſt filio promiſſionis donatum. Interpretatur autem Abram pater excelſus, propter priorum ſcilicet populum Iudæorum. Abraham verò pater multarum, id eſt gentium, ſicut eſt illud in „ apoſtolo, Qui contra ſpem in ſpē credidit, vt „ fieret pater multarum gentium. Vixit autem centum ſeptuagintaquinque annis.

3350 Iſaac annorum ſeptuaginta, genuit Eſau & Iacob, patriarchas Idumęæ & Iſraëliticę gentis: poſt quorum ortum, vixit annis cx. factíque ſunt omnes anni illius, cētum octoginta. His temporibus primus apud Argos regnauit Inachus, annis L. cuius filius fuit Phoroneus, qui primus in Græcia leges iudiciáq; conſcripſit, qui & Io, quem Ægyptij mutato nomine Iſidem coluerunt. Interpretatur autem Iſaac riſus, qui in typo ſaluatoris à patre in ſacrificio oblatus eſt.

3440 Iacob annorum xc. genuit Ioſeph. His tēporibus Serapis Iouis filius, vt quidā ferūt, AEgyptiorū rex moriēs, falſo errore in deos trāſfertur. & Mēphis ciuitas in AEgypto cōdi-

A.M. tur ab Ape Argiuorũ rege. Sparta quoque à Sparto Phoronei filio Argiuorum regis.

3480 Iacob annorum centum triginta, deſcendit in AEgyptum, in animabus ſeptuaginta. Vixit autẽ annis decem & ſeptẽ in AEgypto: factíque ſunt omnes dies vitæ illius, centum quadragintaſeptẽ anni. Interpretatur autem Iacob, ſubplãtator, qui & Irael videns deum: vel melius, princeps cum deo, omnium ſanctorum præferens imaginem, qui per fidem atque munditiam cordis ſemper vidẽt deum. Ioſeph annorum cx. mortuus: cuius oſſa tulit Moyſes & filij Iſrael, paritérq; oſſa fratrũ ipſi⁹ filiorũ Iacob, & portauerunt in terrã Chanaã. Hoc tempore Græcia Argo regnante habere ſegetes cœpit, delatis aliunde ſeminibus.

3546 Hebræorum ſeruitus in AEgypto annorũ cxliiij. Vt ſcriptura autem teſtatur Exodi, habitatio filiorũ Iſrael qui manſerunt in AEgypto fuit, ccccxxx. annorum: quibus expletis, eadem die egreſſus eſt omnis exercitus domini de terra AEgypti. quorũ tamen ſummam annorum, Chronographi à ſeptuageſimo anno & quinto natiuitatis Abrahã, quando terram repromiſſionis intrauit, cõputant, ſequẽtes editionem Septuaginta interpretũ, quæ dicit, Habitatio autem filiorũ Iſrael, qua habitauerũt in AEgypto & in terra Chanaan ipſi & patres eorum, anni ccccxxx. Quã neceſſario ſequendam & ipſa Hebraica veritas oſtendit,

A.M. quę narrat Caat filium Leui, quem natum eſſe cõſtat in terra Chanaan, vixiſſe annis cxxxiij. & filium Amram patrẽ Moyſi annis cxxxvij. & ipſum Moyſem octoginta fuiſſe annorum, tempore egreſſionis de Ægypto. Quia nimirũ horum ſummã annorũ conſtat, quadringẽtos & triginta implere non poſſe. Annuit autem
» horum tranſlationi & apoſtolus cùm ait, A-
» brahæ dictę ſunt promiſſiones, & ſemini eius.
» non dicit, & ſeminibus, quaſi in multis, ſed
» quaſi in vno: & ſemini tuo qui eſt Chriſtus:
» hoc autem dico: teſtamentum confirmatum à
» deo, quæ poſt quadringentos & triginta an-
» nos facta eſt lex, non irritum facit ad euacuá-
» dam promiſſionem. His temporibus, ſcili-
3645 cet ſeruitutis Iſrael in Ægypto, Prometheus fuiſſe ſcribitur, quem fingunt fabulæ de luto formaſſe homines. Tunc etiam frater eius Atlas magnus eſt aſtrologus habitus: Mercuriúſque nepos Atlantis multarum artium peritus, & ob hoc poſt mortem vano errore in deos tranſlatus.

Hac etiã ætate primus Procidus quadrigam iunxit: eodémque tempore Cecrops Athenas condidit, & ex nomine Mineruæ, Atticos Athenienſes vocauit. Iſte etiam bouem immolans, primus in ſacrificio Iouem adorari præcepit. Tunc primi chorites Corybãtes modulatam in armis ſaltationem & conſonam inuenerũt. Tunc etiam ſcribitur in Theſſalia

A.M. ſub Deucalione factum diluuium,& Phaëtõtis fabuloſum incendium.

3649 Moyſes,annis xl. eductum ex Ægypto populum Iſrael,& de ſeruitute Ægyptia liberatum,rexit in deſerto.quorum primo anno tabernaculum domino cõſtruit,& ſeptem menſibus opus perficiens,menſe primo anni ſecũdi, prima die mẽſis erexit. Per eundem Moyſen Iudæi ſimul cum lege & literas habere cœperunt. Quinque libri Moyſi ſecundum Septuaginta ſeniorum interpretationem, continẽt geſta annorũ, mmmdcc. triginta.Quot verò annos huius temporis Hebraica veritas contineat, Ioſephus in primo contra Apionem grammaticum libro ita commemorat: Neq; igitur innumera apud nos habentur volumina inter ſe inuicem diſcordãtia, ſed duo tantum & viginti ſunt libri,qui omnium temporum ſeriem continent, qui & iuſte creduntur diuinitus inſpirati Ex quibus quinq; ſunt Moyſi, continentes leges vitæ & ſucceſſionis humanę proſapiam, vſque ad ipſius Moyſi terminum pertendẽtes, qui paulominus à tribus milibus annorum continentiã gerunt. Moyſi temporibus templũ Delphis conſtruitur. Lacedęmon conditur.Moyſes cxx.annorum moritur.Vitis in Græcia inuenitur. His temporibus adeo ingens & grauis æſtus incanduit, vt ſol per deuia tranſcendens vniuerſum orbem, nõ calore affeciſſe, ſed igne torruiſſe dicatur.

An.M. Inde ridicula Phaëtontis texitur fabula.

3730 Ioſue annis xxvi.rexit populum iſrael,vt Ioſeph⁹ docet. nā ſcriptura ſancta quod fuerint anni ducatus illius,tacet.Euſebius in Chronicis, xxvii. poſuit. Primo autem ſui ducatus anno Ioſue,primo menſe, decima die menſis, populum patefacto Iordanis alueo, in terram repromiſſionis induxit. Quo videlicet anno, vt in Chronicis Euſebii reperimus, principiū erat quinquageſimi primi Iubilei ſecundum Hebræos,facile inueniri valet, id eſt anni bis mille quingenti ab initio mundi erant completi:ſingulis Iubileorum ordinibus per quinquagenos annos deputatis. Sed noſtra inquiſitio comperit minorē temporis huius eſſe ſummam. conſtat enim quia mille dclvi. ad diluuium vſq, fuere anni:inde ad Abrahā, ccxcii. qui lxx.erat annorum quando promiſſionem dei accepit. Promiſſionis anni quadringenti triginta:ducatus Moyſi, anni xl. qui profecto numerus, non bis mille quingentos, ſed vii.minus, id eſt mm.ccccxciii.annos implēt. His temporibus Ioſue,primus Erychthonius Atheniēſium princeps,in Græcia quadrigam iunxit.Ioſue centum & decem annorum moritur.

3757 Othoniel, annis quadraginta de tribu Iuda primus Iſrael deo iubente iudex conſtituitur, illum præfigurans qui in tertio tempore mundi de tribu Iuda cum gratia ad ſaluan-

A.M. dos populos venit. Huius temporibus primo filii Iſrael ſeruierunt Chuſan Raſataim regi Meſopotamiæ, octo annis Cadmus regnat Thebis, qui primus Græcas literas adinuenit. Per idem tempus, primi Linus & Amphion apud Græcos in muſica arte claruerunt, Idæíque dactyli ferrum inuenerunt eo tempore.

3797 Ahoth, annis lxxx. filius Iera, filii Gemini, qui vtraque manu vtebatur pro dexterá. Cuius principiis, ſeruiuit Iſrael Eglom regi Moab, annos xviii. donec percuſſo Eglom liberauit Iſrael. Hoc tempore Cyrene ciuitas condita eſt in Libya. His temporibus fabulæ fictæ ſunt de Triptolemo, quòd iubente Cerere, ſerpentium pennis geſtatus, indigentibus frumenta volando diſtribuit: de Hippocentauris, quòd equorum hominúmque fuerint natura permixti: de Cerbero, tricipiti inferorum cane: de Phryxo & Helle ſorore ſua, quòd ariete vecti per aerem volauerint: de Gorgone meretrice, quæ crinita ſerpentibus fuerit, & aſpicientes conuertebat in lapides: de Bellerophonte, quòd equo pennis volanti ſit vectus: de Amphione, quòd citharæ cantu lapides & ſaxa commouerit.

3877 Debora prophetiſſa ex tribu Effraim cum Barac de tribu Neptalim, annis xl. Cuius initio ducat' oppreſſit filios Iſrael Iabin rex Chanaan qui regnabat in Aſor, annis viginti: ſed

An.M. occiſo ab Iſrael, & à Iael vxore Abercinei, Sıſara principe mılıtiæ eius, humiliatus tandem, ac deletus eſt. Hoc tempore Miletus condıta. Per idem tempus Apollo medicinę artem inuenit. Fabula quoque tunc ficta eſt de fabro Dædalo, & eius filio Icaro, quòd coaptatis ſibi pennis volauerit. Hac ætate primus regnat Latinis Picus, qui fertur Saturni filius fuiſſe.

3918 Gedeon annis xl. ex tribu Manaſſe. Sub quo ſeruiuit Iſrael Madianıtıs & Amalechitıs, vii. annıs: ſed Gedeon pugnante liberatur. Vrbs Tyrus condıta, ante templum Hieroſolymorum, annis cc xl. Orpheus Thracius Linúſque magiſter Herculis, artis muſicæ inuentores, clari habentur. Argonautarum nauigatio ſcribitur.

3955 Abimelech, annis iii. regnauit in Sichem. Iſte ſeptuaginta fratres ſuos filios Gedeonis interfecit. Hercules Ilium vaſtat.

3958 Thola, annis xxiiii. filius Foa, patrui Abimelech, vir de Iſachar, qui habitabat in Sanir mõtis Effraim. Priamus in Troia poſt Laomedontem, regnauit annos xiii. Fabula ficta de Minotauro, beſtia labyrintho incluſa. Bellum Lapitharum & Centaurorum, quos ſcribit Palæphatus primo de Incredibilibus libro, nobiles fuiſſe equites Theſſalorum.

3981 Iaïr, annis xxxii. ex tribu Manaſſe. Per hæc tempora Hercules agonem olympiacum cõ-

A.M.ſtituit,atque in Libya Antæum occidit. à quo vſque ad primam olympiadem ſupputantur anni,ccccxxx.

4004 Ieptes Galadites,annis vi.Philiſtini & Amanitæ deprimunt Iſrael:ex quibus Amanitę debellantur à Iepte.qui in libro Iudicum ab ætate Moyſi vſque ad ſemetipſum, ait ſupputari annos ccc. vel vt quidam codices habent,annos.cccxxxv. Cuius tempore Hercules quinquageſimũ ſecundum annum agens, ob morbi dolorem ſeſe flammis iniecit. Per idẽ tempus Alexander Helenam rapuit,Troianúmq; bellum decennale ſurrexit.

4010 Abeſa de Bethleem, annis vii. Agamemnõ imperat Mycenis, annis xxxv. cuius anno xv. Troia capitur. Amazones arma ſumpſerunt.

4017 Aialon Zabulonites,annis decem. Hîc cum annis ſuis x.in Septuaginta interpretibus non habetur,pro quorum damno ſupplẽdo, Ioſue filio Nun,Euſebius Samueli & Saüli,quorum annos ſcriptura non dicit,plures annos quàm in Ioſepho legerat, adnotauit,quatinus ab egreſſu Iſrael ex Ægypto vſque ad ædificationem templi,cccc.lxxx.annorũ ſummam, quã ſcriptura prædicat,haberet.

4025 Abdon ſiue Labdon de tribu Effraim, annis viii. Cuius anno tertio Troia capta eſt: & Æneas ad Italiam venit. Completis à primo anno Cecropis, qui primus apud Atticam regnauit, annos trecentos trigintaquinque. A

A. M. quadrageſimo autem & tertio anno regni Nini Aſſyriorum regis, computantur anni octingenti vigintiquinque. A mortuo Labdon ſeruiuit Iſrael Philiſtęis, quadraginta annis. Hac ætate Carmentis nympha, Latinas literas reperit.

4025 Samſon de tribu Dan, annis viginti. Aſcanius Æneæ filius Albã condidit. Vlyſſis quoque fabula ficta. Hactenus Iudicum liber tẽpora ſignat, habens annos ducentos nonagintanoue. Iudices autem duodecim poſt quos ſacerdotes conſtituti ſunt. Latini qui poſtea Romani nuncupati ſunt, poſt tertium annum captiuitatis Troiæ, ſiue annis tribus. Poſt quẽ octauũ, regnauit Æneas, vt quidam ſcribunt, Aſcanius, annis triginta octo. Ante Æneam, Ianus, Saturnus, Picus, Faunus Latinis in Italia regnauerũt, per annos circiter centũ quinquaginta.

4046 Heli ſacerdos, annis quadraginta. In Hebræorum libris, anni quadraginta: in Septuaginta, anni viginti inueniuntur. Archa teſtamenti ab allophylis capitur. Regnum Sicyoniorum finitur, qui ab Ægialeo vſque ad Zeuzippum regnauerunt, per annos nongentos ſexagintaduos. Hectoris filii Ilium receperunt, expulſis Antenoris poſteris, Heleno illis ſubſidium ferente. Latinorum tertius Siluius Æneæ filius, regnat annis xxix. qui quòd poſt mortem patris editus, ruri fuerat

A.M educatus, & Siluii, & Poſthumi nomen accepit, à quo omnes Albanorum reges, Siluii vocati ſunt.

4085 Samuel & Saul, annis quadraginta. In ſcriptura ſacra, ducatus Samuelis quot annis fuerit, minime patet: docet tamen Ioſephus, xiii. annis principatum illius emicuiſſe. Chronici verò, Samuel & Saul ſimul annis xl. præfuiſſe ſignant. In Actibus apoſtolorum apoſtolus Paulus ita concionatus ad populum eſt, » Deus plebis Iſrael elegit patres noſtros, & » plebem exaltauit, cum eſſent incolæ in terra » Ægypti, & in brachio excelſo eduxit eos ex ea: » & per quadraginta annorum tempus, mores » eorum ſuſtinuit in deſerto: & deſtruens gẽtes » ſeptem in terra Chanaan, ſorte diſtribuit eis » terram eorũ, quaſi poſt quadringẽtos & quin- » quaginta annos: & poſt hæc dedit iudices, vſ- » que ad Samuel prophetam: & exinde, po- » ſtulauerunt regem: & dedit illis deus Saul, fi- » lium Cis, virum de tribu Beniamin, annis qua » draginta. Ab hoc, tempora prophetarum incipiunt. Lacedæmoniorum regnum exoritur: atque Homerus fuiſſe putatur.

IN hac tertia ætate mundi, ſalua veritate hiſtorica, præfigurat in vocatione Abrahę, terram viuentium Chriſti populo futuram, nec incolatus noſtri longos exitus formidádos, & in Chriſto domino ſemper ſperádũ, per cuius

An.M. gratiam viuendo ſempiterna potiemur hæreditate:& in ſemine eiuſdem Abrahę,vt ſtellas cæli multiplicari populum Chriſtianum:& in oblatione & ſacerdotio eius regale eccleſiæ ſacerdotium, & in proprietate nominis ipſius, quòd eſſet in Chriſto pater multarum gentium per fidem,cum vnius tantum gentis pater fuerit per generationem: & in circunciſione carnis,quòd corde circuncidēdus eſſet Chriſtianus.

Et in Iſaac nato,qui riſus dicitur,quòd gētiū populus qui in Chriſtum de illa ſerie in carne venientē irriſum à Iudæis crederent, & agnoſcerent illius contumelioſam paſſionem,ſuam veram eſſe liberationem.

Et in Sodoma & Gomorra,impiarū ciuitatū, ſubuerſione,futuri iudicij diem,nec poſſe euadere ſtatuta ſupplicia,noxia curioſitate propoſitum ſanctæ conuerſationis contemnentes, retróque male viuendo reſpicientes: ſolóſque liberari,quos gratia Chriſti liberauerit.

Et in immolatione arietis pro Iſaac, Chriſti paſſionē expreſſam: & in iuratione dei, quòd ſemen Abrahæ in Chriſto ſupra numerum extenderetur, & non tantum ex ſemine carnis, ſed fide vocari ad infinitum numerum filios Abraham.

Et ex femore Abraham, carnem Chriſti venturam,quādo idem Abrahā ſeruo iubet, Pone manum tuam ſub femore meo, & iura mihi per

A.M. per deum cæli: oſtendítque Chriſtum qui eſt deus cæli, per virginem Mariam ex femore ſuo in carne futurum.

Et in geminis Rebeccę, duos populos, Chriſtianos & Iudæos. quorum minor Iacob lenis, in ipſa iam pueritia per coctūram rubram lenticulæ, maiorem fratrem Eſau hiſpidum ſupplantans, lenem mitemque ſignat populum Chriſtianum, qui per coctură rubram, paſſionē ſcilicet Chriſti, ſanguine rubratam, edaci ac ſæuienti Iudæo populo, cuius figuram geſtabat Eſau, primatus dignitatem illo vendēte ſuſcepit: ille quod naſcendo habuit, per cōcupiſcentiam perdidit: Chriſtianus per gratiam quod in natura nō habuit, acquiſiuit. Cui pelles hœdorū ſuper brachia, & ceruicem nudam mater aptauit, veſtéq; primogeniti ſui induit, tanquā iam nobis illum figuratum oſtendens Chriſtum, qui accepit, non carnē peccati, ſed ſimilitudinem carnis peccati, legémq; veteris teſtamēti, tanquā veſtē primogeniti excipiēs, non ſoluerit, ſed impleuerit. Poſt cuius odorē benedictæ concurrunt omnes gentes, quæ per gratiam Iudęis & primatum, & benedictionē abſtulerunt. Iacob quoque, filius Iſaac, nepos Abrahæ fugiens fratris inſidias, in ſacramēto lapidem quem ad caput habuit dormiēs, eminus erigens, eúmque liniens oleo, Chriſtū nobis lapidem angularem conſecrauit. Et idem Iacob, claudus effect⁹ in latitudine femoris po

A.M. pulum Hebræorũ ſignificat claudicaturũ. Iudas filius Iacob, cum nuru ſua concubuit Thamar, qua intelligitur plebs Iudæa: cui de tribu Iuda reges tanquã mariti adhibebantur: vnde nomen eius amaritudo interpretatur, quia ipſa domino fellis poculum dedit.

In duobus filiis Iudæ duo genera principũ, qui non recte operabantur in plebe, vnum eorum qui oberat, alterũ qui nihil proderat: nec enim ſunt amplius quàm duo genera hominũ inutilia generi humano: vnum nocentium, alterum præſtare nolentium, & ſi quid boni habẽt in hac terrena vita perdentium, tanquã in terram fundẽtium: vnde maior Her interpretatur pellicius, qualibus tunicis induti ſunt primi homines, in pœnam damnationis ſuæ, dimiſſi ex Paradiſo. Sequens, Onan interpretatur mœſtus eorũ, id eſt quibus nihil prodeſt cum habeat vnde prodeſſe poſſit. In tertio filio Iudæ, Sela, qui interpretatur dimiſſio eius, ſignificatur tempus ex quo reges plebi Iudęorum cœperunt de tribu Iuda non fieri: quia erat eadẽ tribus Iudã, ſed iã in populo Iudę nemo regnabat: propterea Thamar filium Iudæ maritũ non accipiebat. Iſto tẽpore omne magiſteriũ Iudęorũ, & myſtica, vnde Chriſti vocabãtur, vnctio ipſa defecerat. Neq; ad myſticã vnctionẽ Herodes pertinet alienigena, qui deficiẽte ex tribu Iuda principe regio, à Romanis in Iudæa regnũ acceperat: ſub cuius tẽpo-

A.M. re natus eſt Chriſtus, vnctus ſanctus ſanctorũ oleo exultationis præ participibus ſuis, qui veniens ad oues quæ perierant domus Iſrael, teſtimonio Ioannis in aqua vſus eſt: cuius figurã geſſit ipſe Iudas, cum iret ad tondendas oues in Tamna, quod interpretatur deficiens: iam enim defecerat princeps ex Iuda, atq; vnctio myſtica iudæorum. Venit autem cum ſuo paſtore Odollamite, cui nomẽ erat Iras. interpretatur autem Odollamites, teſtimoniũ in aqua, habens quidem dominus teſtimonium maius Ioanne, propter infirmas tamen oues, hoc teſtimonio vſus eſt in aqua. nã & ipſe Iras, quod nomẽ illius paſtoris fuit, interpretatur fratris mei viſio. vidit omnino fratrem ſuũ Ieſum ſecundum ſemen Abrahę, ſecundum cognationem Marię & Elizabeth matris ſuæ: eundémque dominũ & deum ſuum, quẽ iam ſalutauerat ex vtero, agnouit perfectius ex colũba: & ideo tãquam Odollamites, vere teſtimonium perhibet in aqua. Venit autem dominus ad oues tondendas, hoc eſt exonerandas ſarcinis peccatorum. Inde Thamar habitum mutat. nam & commutans interpretatur. mutat & nomen, & de ſynagoga fit eccleſia, ſed in ea prorſus nomen amaritudinis permanet, non illius in qua domino fel miniſtrauit, ſed illius in qua Petrus fleuit amaré. nam & Iuda confeſſio eſt. confeſſioni ergo amaritudo miſceatur, vt vera pœnitentia præſignetur. Hac

A.M. pœnitententia fœcundatur eccleſia in omnibus gentibus. nam & ipſe habitus meretricis, cõfeſſio peccatorũ eſt: typum quippe eccleſiæ gerit Thamar ex gentibus euocatæ, ſedens cũ hoc habitu ad portã Enahim, quod interpretatur fontes. currit enim velut ceruus ad fontes aquarũ, peruenire ad ſemen Abrahæ. illic enim à non cognoſcente fœtatur, quia de illo
" prædictũ eſt, Populus quem non cognoui, ſer-
" uiuit mihi. Accipit in occulto anulum, monile, & virgã: vocatione ſignatur, iuſtificatione decoratur, glorificatione exaltatur. ſed hęc adhuc in occulto, vbi fit conceptio ſanctæ vbertatis. Mittitur meretrici promiſſus hœdus, exprobratio ſcilicet peccati per eundem Odollamitem, tanquam increpãtem & dicen
" tem, Generatio viperarum: ſed non eam inuenit peccati exprobratio, quam mutauit confeſſionis amaritudo. Poſt verò publicis ſignis anuli, monilis, & virgę, arguit temere iudicantes Iudæos, quorum iam perſonam Iudas ipſe geſtabat, prolatis certiſſimis documentis ſuæ vocationis, iuſtificationis, & glorificationis. Oſtendit virgam ſignum paſſionis, & monile legitimæ legis, & anulum pignus immortalitatis, quando accuſatur à Iudęis quaſi adulteratrix legis.

In actionibus quoque Ioſeph & Beniamin, Chriſtus & eccleſia ipſius figuratur. Quorum vnus Ioſeph à patre miſſus, ſignat Chri-

A. M. ſtum à patre miſſum ad oues viſitandas: quem fratres in paſſione, tunica expoliatum miſerunt in lacum: ac veſtem eius in ſanguine hœdi tinctam, ſub falſa teſtatione, patri miſerũt: venditúmque gentibus ſaluatorem tranſmiſerunt, cui cælum in ſole, ſtellis ac luna, & in manipulis terra, inferna quoque carceris ſubderentur, vt ei omne genu flectatur, cæleſtium, terreſtrium, & infernorum. Cum eodem Ioſeph, ad ſacramẽtum dominicæ paſſionis, duo Pharaonis ſpadones in carcerem detruſi ſunt, vt trium crucifixorum numerus ſuppleretur. è quibus verus Ioſeph Chriſtus, reuelando myſteria, vnum puniret per debitum ſupplicium, alterum per indebitam gratia liberaret. Idem Ioſeph poſt duos annos, dierum tertio incipiente, de carcere educitur: & Chriſtus die tertia, à mortuis reſurgit. Præſentatur Pharaoni: mundo reſurrectio declaratur. Data eſt Ioſeph poteſtas in Ægypto: data eſt Chriſto omnis poteſtas in cælo & in terra. Collegit Ioſeph per ſuos, frumentum multum: collegit Chriſtus credentium numerum ſine numero. Conſtituit Ioſeph horrea, per totam Ægyptum: conſecrauit Chriſtus per totum mundum eccleſias. Aperuit Ioſeph horrea, tempore famis, & miniſtrauit frumenta populis: aperuit Chriſtus ex horreis ſuis diuturnam ſui corporis præbiturus annonam eſurientibus, & ſitientibus iuſtitiam. Acquiſiuit Ioſeph

A.M. totam Ægyptũ Pharaoni: acquiſiuit Chriſtus mundũ paſtum & reconciliatum patri. Venerunt fratres Ioſeph, qui eum vendiderant, fame conpulſi, ad eum: venerũt & ad Chriſtum Iudæi, qui eum crucifixerãt, vt eius refecti cibariis, à fame animæ liberarentur. Adorant illi, adorant & iſti: ſicque miris ſacramentis, in actione fratrum, actio nobis apoſtolica præmonſtratur.

In Beniamin quoq; extremo Ioſeph fratre, doctor & magiſter gẽtium in fide & veritate, Paulus præfiguratur: cui figuratè ſcyphus argẽteus in ſacco legis celatur, & ccc. argentei cum quinque ſtolis optimis dantur.

Et in deſcen ſione Iacob in Ægyptum, Chriſti deſcenſio in mundum: & in multiplicatione ſeminis eius in Ægypto, in Chriſto per fidẽ gentes in toto mundo multiplicandæ.

In Moyſe figura exprimitur mediatoris, qui mundo pacem intulit: vt Moyſes Ægyptium ſabulo abſcondit, Chriſtus ex obſeſſis virtutẽ diaboli expellendo cohibuit. Quòd idẽ Moyſes vxorem filiam ſacerdotis Madiam accepit, mediatorem ex alienigenis ſumere coniugem ſignificat & eccleſiam. Quòd idem paſtor ouium, mediatorem ſignauit paſtorem bonum ouium in carne futurum: qui ex hoc mũdo quaſi ex Ægypto oues ſuas colligendo, in vnum ouile eccleſiæ congregaret. Superãtur magorum præſtigiæ, ſerpénſque Moyſi vora-

A.M. uit ſerpentes eorum magorum: virga Chriſti, doctrina, qua omnium paganorum hæreticorumque dogmata conſumuntur.

In Ægypto decem plagis mundus feritur: in occiſione agni, Chriſti immolatio: & in figura paſchæ, Chriſti tranſitus ad patrem. In mari rubro, baptiſmus Chriſti ſanguine rubratus. In manna, panis cœleſtis Chriſtus expreſſus. in extenſione manuum Moyſi, ſigno crucis expugnari inimicos. Datæ leges in monte, Chriſti mandata ſeruari in ſpiritali altitudine. In tabernaculo Chriſti eccleſiam.

In Aaron ſacerdotio, nouum in Chriſto ſacerdotium. In ſacrificiis omnibus, Chriſtum figuratum. In varietate leprarum, hæreſeon vel errorum varietates. In eſcis mundis & immundis, eleemoſynis munda omnia fieri. In Ægypti eſcis deſideratis, Chriſtum manna faſtidiſſe, & voluptatibus illicitis concupiſcentias præſtitiſſe. In virga Aaron germinante, confirmationem ſacerdotij Chriſti. In æneo ſerpente, Chriſti morte vbique in ore fidelium ſonante, virulentiam vitiorum perimendam, & à percuſſione diaboli, fide mortē Chriſti aſpicientes ſanandos. Et in bis percuſſa petra, ſacramenta paſſionis Chriſti mirabili opere diſtincta. Et in vacca ruffa, cuius cinis in aquas luſtrationis proficit, myſterium noſtræ redemptionis, & ſalutis pleniſſime expreſſum.

A.M. In ſepultura Moyſi occultata, literam legis & carnales obſeruationes occulendas.

In Ieſu Naue principatu ſequente, dominum Chriſtum in nouo teſtamento verum ducem & principem futurum, & ciuitates mundi deſtructurum, ac aëreas poteſtates debellaturum, ac omnem idololatriam penitus ablu-turum, & omnis generis vitia expugnaturum.

Debora in typo, eccleſiæ hoſtem ſuperauit. Gedeon grariam Chriſti abundantem cõmendauit, & quòd fide trinitatis hoſtes eſſent ſuperandi, ac martyria appetẽda, actis ſuis inſinuauit. In Abimelech concubinæ filio, hæretici. In Iephthe filia virgine, carnis Chriſti immolatio virginis, & in reſurrectione totius corruptionis abſorptio. In Samſon Nazaræo, Chriſtus dominus fortis in capite: in ligatione ipſius à meretrice muliere, Chriſtus dominus, quòd iudęorum vincula omnia potentialiter dirumperet. In Ruth, eccleſia ex gentibus, Iudæis inludens. In Samuele, Chriſtus dominus dux ſacerdos & propheta, ſacerdotes arguens, & ſynagogam veterem nouo ſacerdotio Chriſti in gratia noui teſtamenti permutans.

Clauditur hæc tertia ætas patriarcharum actis, & legis ſacramentis, ac iudicum figuris, venerabiliter inſignis, in repulſione & abiectione Saulis, continens annos nongentos quadraginta.

A.M. QVARTA ætas mundi. Dauid primus
4125 ex tribu Iuda, rex, annis quadraginta. Latinorum quintus, Latinus Siluius, annis quinquaginta. Codrus ſponte ſe hoſtibus offerẽs, interimitur. Epheſus condita ab Andronico. Carthago condita eſt à Didone filia Carchedonis Tyrij, anno centeſimo quadrageſimo tertio poſt Troianum excidium: Prophetantibus in Iudæa, Gath, Nathan, & Aſaph.

4165 Salomon filius Dauid, annis quadraginta. Qui quarto regni ſui anno, mẽſe ſecundo, tẽplum domino ædificare cœpit in Hieruſalẽ, collectis ab egreſſu Iſrael ex AEgypto annis quadringentis octoginta: quod in figuram vniuerſi temporis, quo in hoc ſeculo Chriſti ædificatur eccleſia, quæ in futuro perficitur ſeptem annis, & ſeptimo menſe anni octaui, dedicauit. Latinorum ſextus, Alba Siluius, Siluij AEneæ filius, regnat annis octingentis octo. Regina Sabba venit audire ſapientiam Salomonis.

4205 Roboam filius Salomonis, annis ſexdecim. Sub quo Hieroboam de tribu Ephraim ſeparauit decem tribus à domo Dauid, & à domino in figuram hæreticorum, qui ſuos ſequaces à Chriſto & eccleſia ſegregant. Huius quinto anno Seſac rex AEgypti, veniens Hieroſolymam, templum ſpoliauit. Latinorum ſeptimus Egiptas Siluius, Albæ ſuperioris regis filius, regnauit annis viginti tribus. Samus cõ

An.M. dita,& Smyrna in vrbis modum ampliata. Sibylla Erythręa illuſtris habetur.

3882 Abia filius Roboam, annis tribus. Hic pugnantē cōtra ſe Hieroboam ſuperauit, occiſis de exercitu eius milibus quingentis, eo quòd ſperaſſet in domino. Sub quo Hebrææ gentis pontifex maximus Abimelech inſignis eſt habitus.

3885 Aſa filius Abia, annis xli. Ab hoc cōductus Benadab rex Syriæ Damaſci cōtra Iſrael, percuſſit omnem terram Neptalim. Prophetabant in Iudæa Achias, Eliu, Amos, Ioel, & Azarias. Latinorum octauus Capys Siluius Ægypti, ſuperioris regis filius, regnat annis vigintiſeptem. Aſa idola deſtruit, templū mundat. Egredientē contra ſe Zaraa AEthiopem cū ſuo ſternit exercitu. Amri rex Iſrael emit montem Samariæ, à Somer, duobus talentis argenti, & ædificauit eam. Achiel de Bethel Hierico inſtaurat.

3926 Ioſaphat, annis vigintiquinque. Helias, & Heliſęus, & Abdias, Azarias, & Micheas prophetabāt. Helias Theſbites, tres ſemis annos pluuiam cōtinuit, propter peccata Achab, & populi Iſrael: & inter cætera magnalia Heliſæum filium Saphat, qui erat de Abel Maula, pro ſe vnxit prophetam. Latinorum nonus Carpentus Siluius, ſuperioris regis Capys filius, regnauit annis xiii. Poſt quē filius eius Tyberius decimus, annis octo, Latinorum vnde-

A.M. cimus, Agrippa, quadraginta annis. Ioſaphat fecit rectũ coram domino.

3951 Ioram filius Ioſaphat, annis octo. Helias curru igneo rapitur, quaſi vſque in cælum: & Heliſæus hæres prophetiæ derelictus, primo miraculo aquas Hierico ſanat. In diebus Ioram receſſit Edom, ne eſſet ſub Iuda: & conſtituit ſibi regem. Ambulauit autem Ioram in viis domus Achab: filia quippe Achab erat vxor eius.

3959 Ochozias ſiue Azariás anno vno. Ionadab filius Rechab clarus habetur. Azariam cum filio ſuo Ioas, & nepote Amaſia, ob enormitatem ſcelerum, & quia nec patrem filiúmve quiſpiam eorum bonum habebat, euangeliſta Matthæus à domini ſaluatoris genealogia ſecludit.

3960 Athalia mater Azariæ annis ſeptem. Quæ videns interfectum ab Iehu rege Iſrael filium ſuum Azariam, interfecit omnem ſtirpem regiam domus Ioram, præter ſolum Ioas filium Azariæ, quem Ioſabeth vxor Ioiadę pontificis furata eſt de medio filiorum regis, cùm interficerentur. Ioiada pontifex, qui ſolus poſt Moyſen vixiſſe annos centum triginta, perhibetur.

Ioas, filius Azariæ, annis quadraginta. Iſte

3967 bono principio & fine vſus peſſimo, in principiis ſuis templum innouauit: in extremis inter cætera facinora, Zachariam quoque fi-

An.M. lium Ioiadæ tutoris quondam ac regnificatoris ſui, inter templum & altare lapidare præcepit : quem ob meritorum gratiam dominus in euangelio filium Zachariæ, id eſt benedicti domini cognominat. Lycurgus legiſlator Apollinis oraculo inſignis habetur. Latinorum duodecimus Aremulus Siluius, Agrippę ſuperioris regis filius, regnauit annis decem & octo, qui prǽſidium Albanorum inter montes, vbi nunc Roma eſt, poſuit. Cuius filius fuit Iulius proauus Iulij Proculi, qui cũ ſuo populo Romam commigrans, fundauit Iuliam gentem.

4247 Amaſias, filius Ioas, annis vigintinouem. Heliſæus propheta defunctus ſepelitur in Samaria. Azahel rex Syriorum adflixit Iſrael.

Latinorum decimustertius, Auentinus Siluius Aremuli ſuperioris regis maior filius, regnauit annis trigintaſeptem: atque in eodem monte qui nunc pars vrbis eſt, mortuus ac ſepultus, æternum loco vocabulum dedit. Vienna vrbs condita à Venerio Aphricæ exule, inde nominata, vt Liuius in Annalibus ſcribit, quòd biennio perfecta fuerit, primum Bienna, poſtmodum b ſubſtracta, addita v, Vienna nuncupata. Quam poſtea Romani ſenatu compoſito, qui Gallias diſponeret, Senatoriam appellare voluerunt. Inde poſt aliquot tempora, quinque legionibus in ea compoſitis, quinque caſtris in circuitu eam

A.M. inſignem fecere: ac publica horrea & cellaria totius militiæ, ibi conſtituerunt. Ex nominibus autem tribunorum Iulij Cæſaris, nomina caſtris impoſuerunt, Crappum, Eumedium, Soſpolum, Quiriacum, Pompetiacum.

4376 Azarias, qui & Ozias, filius Amaſię, annis li. Aſſyriorum triceſimus ſextus, Tonoſconcoleros, qui vocatur Græcè Sardanapalus, qui Tharſum atque Anchialem condidit: & in prælio victus ab Arbace Medo, ſemet incendio concremauit. Vſque ad id tempus fuiſſe reges Aſſyriorum hiſtoriæ referunt: & fiunt ſimul anni à primo anno Nini regis Aſſyriorum, mille clxiiii. Arbaces Medus, Aſſyriorum imperio deſtructo regnum in Medos trãſtulit. Deinde multis præliis vndique ſcateſcentibus, per varios euẽtus ad Scythas Chaldæóſque, & rurſum ad Medos parili via rediit. Latinorũ decimusquartus, Procas Siluius, Auẽtini ſuperioris regis filius regnauit. Poſt quem Amulius Siluius. Heſiodus poeta claruit: atq; Fidon Argius menſuras & pondera reperit. Per idem tempus ólympias prima conſtituitur. Macedonũ regnũ inchoat, primum habens regem Cananum. Lacedæmoniorum reges deficiunt: Lydorum incipiunt. Oſee, Amos, Eſaias, & Ionas in Iudęa prophetant.

Ioathan filius Ozię, annis ſexdecim. Olympias prima ab Elienſibus conſtituitur. Re-

A. M. mus & Romulus generantur, Marte & Ilia. Ioathan inter cætera virtutum bonarum opera, portam domus domini ſublimiſſimam ædificauit, quæ in Actibus apoſtolorum Speciosa vocatur.

4103 Achaz filius Ioathan, annis ſexdecim. Ab hoc conductus Teglat Phalaſar rex Aſſyriorum, Raſin regem Syriæ interfecit, & habitatores Damaſci tranſtulit. Cyrenem.

Roma condita in monte Latino, vndecimo calend. Maij à geminis Remo & Romulo filiis Rheæ Siluiæ, quæ erat filia Numitoris fratris regis Amulij, virgo Veſtalis: ſed conſtuprata. Conſualibus ludis Sabinæ raptæ, anno ab vrbe condita tertio. Remus à Fabio Romuli duce occiſus.

4119 Ezechias filius Achaz, annis viginti octo. Huius anno ſexto Salmanaſar rex Aſſyriorũ, capta Samaria tranſtulit Iſrael in Aſſyrios, atque in Iudæa Samaritas accolas miſit. Cuius regnum à primo Hieroboam, ſteterat annis trecentis ſexaginta. Hoc tempore Romulus primus milites ex populo ſumpſit, cẽtúmque à populo nobiliſſimos viros elegit. Qui ob ætatem, Senatores: ob curam & ſollicitudinem reipublicæ, Patres vocati ſunt. Mortuo Romulo, qui triginta ſeptem annos regnauit, per quinos dies Senatores rempublicam rexerunt: atque vnus expletus eſt annus. Poſt quos Numa Pompilius, annis quadra-

A.M ginta & vno. qui Capitolium à fundamentis ædificauit.

4147 Manaſſes, annis quinquagintaſex. Hic ob ſcelera ſua catenatus & compeditus, in Babyloniam ducitur. Sed ob pœnitentiam & preces, reſtituitur in regnum. Numa Pompilius, primus veſtales virgines inſtituit, duóſque menſes Ianuarium & Februarium decem menſibus anni adiecit. Sibylla Samia claruit.

Romanorum tertius, Tullus Hoſtilius regnauit annos trigintaduos, qui primus regum Romanorum purpura & faſcibus vſus eſt: & adiecto monte Cælio, vrbem ampliauit.

4203 Amon, filius Manaſſe, annis duobus, in Hebraica veritate: in Septuaginta legitur regnaſſe duodecim. Hiſtrus ciuitas in Ponto condita. Amon à ſeruis ſuis interficitur.

4205 Ioſias, filius Amon, annos trigintavnum. Hic mundata Iudæa & Hieruſalem, templo etiam innouato, poſt abiectas idololatrię ſordes, paſcha domino celeberrimum facit decimooctauo anno regni ſui: & cũ Nechao Ægyptiorum rege congreſſus, occiditur in campo Mageddo, quæ nunc Maximianopolis vocatur. Thales Mileſius, primus phyſicus clarus habetur. Prophetabant in Iudæa, Hieremias, Oldas, & Sophonias. Romanorum quartus Ancus Martius, Numæ ex filia nepos: regnauit annis vigintitribus, qui Auentinum montem & Ianiculum vrbi addi-

An.M. dit: & ſupra mare, decimoquinto ab vrbe miliario Hoſtiam condidit. Poſt quem Tarquinius Priſcus, annis trigintaſeptem. qui circum Romæ ædificauit, numerum ſenatorum auxit, Romanos ludos inſtruit, muros & cloacas ædificauit, Capitolium extruxit. In Hebræo, xxi. annis regnaſſe Ioſias: in Septuaginta interpretibus, trigintatribus legitur. Sed & Euſebius inter regnũ eius & Ioachim, alium de ſuo adiecit annum, propter menſes bis ternos, quibus Ioachaz vel coachim regnauerunt. Verùm quid veritas habeat, Hieremias pandit, qui ſe à decimotertio anno Ioſiæ vſque ad annum quartum Ioachim, viginti tribus annis prophetaſſe perhibet: & Nabuchodonoſor quarto anno Ioachim regnare cœpiſſe: decimonono autem anno regni eius, Hieruſalem fuiſſe deſtructam.

4588 Ioachim, filius Ioſiæ, annis vndecim. Poſt Ioſiam regnauit Ioachaz mẽſibus tribus: quẽ Nechao vinctum, ducens in AEgyptum, Ioachim cõſtituit regem. Huius anno tertio Nabuchodonoſor, capta Hieruſalem, & plurimis captiuatis, in quibus erant Daniel, Ananias, Azarias, Miſael, partem vaſorum templi Babyloniam transfert. A quarto Ioachim anno ſcriptura regnum Nabuchodonoſor computat: quia ex eo non ſolum Chaldæis, & Iudæis: ſed & Aſſyriis, AEgyptiis, Maobitis, aliíſque innumeris gentibus incipit regnare.

Ioachim,

A.M. Ioachim, qui & Iechonias, filius Ioachim, menſibus tribus ac diebus decem. Hic circũdata à Chaldæis Hieruſalem, exiit ad regem Babylonis, & mater eius, & ductus eſt in Babylonem cum populo ſuo, anno octauo regni Nabuchodonoſor.

4247 Sedechias, annis vndecim, qui & Mathan, filius Ioſiæ. Huius anno vndecimo, regis Babylonis xix. Iudæa captiuata in Babyloniam: & templum dei incenſum, ædificationis ſuæ anno quadrigenteſimo triceſimo. Qui autem reliqui fuerant Iudæi, transfugerunt in Ægyptum: qua poſt annos quinque percuſſa à Chaldęis, in Babyloniam ſunt & ipſi tranſmigrati. Secũdum Septuaginta interpretes anni computantur ab ædificatione templi, cccc. quinquagintaquatuor. Per idem tẽpus Sappho mulier in diuerſo poemate claruit. Solon leges Athenienſibus dedit.

IN hac quarta ætate, in Dauid manu forti, paruo in fratribus vncto, regis noſtri Chriſti ſacramenta figurantur. Qui paſtor ouium, vnctus à deo patre, de ore leonis diaboli, & Petrum negantem, & latronẽm eripuit confitentem. Cuius citharam ſi reſpicias reſonãtem, quam ligno crucis carnis membrorúmque ſuorum chordis aptatã, plectro dum tangit ſancti ſpiritus, omne animal replet benedictione, & diabolum de cordibus fugat iniquorum, pro quibus in cruce orauit. Qui ad-

A.M. uerſus magnum hoſtem verum Goliam pugnaturus, ſapientiam huius mundi, tanquam illa arma Saul reiiciens, in quinque lapidibus, ſtulta mundi elegit, vt confundat fortia. Ex quinque enim libris legis Moyſi, vnus lapis prædictus fundibulo carnis locatus, manu forti expreſſus, totam diaboli ſuperbiam eliſit, ſuóque peremit gladio, dum mortem ex morte occidit. Ex cuius victoria inimici Iudæi inuidiam conceperũt, & pro dilectione odium retribuerunt.

Quòd idem Dauid per latebras montium, per ſpeluncas ac deſerta inimico perſequẽte, diſcurrit, membrorum ſuorum ac martyrum perſecutiones expreſſit.

Quòd inimico ſuo pepercit, pinnã chlamydis eius abſcindens, figurat quòd hoſtibus ſuis dum abſcidit vitium magnum ſuperbiæ parcit, ne dentur æternæ occiſioni.

Quòd declinans perſecutoris inſidias, fugit in Geth: ſic Chriſtus ſæuientibus Iudæis ſubtrahens ſe gentibus dedit.

Arreptitium idem ſe ſimulans, dum ſaliuæ illius in barbam decurrunt, Chriſti infirmitatem ſapientia conditam, & ſacratiſſimum corpus ipſius in ſanctificato pane geſtatum manibus ſuis preſbyteri myſterio nobis inſinuat.

Idem Dauid dolet occiſum inimicum Saul: quia & Chriſt⁹ ſuos plurimũ dilexit inimicos.

Ad Dauid vnctum totus colligitur Iſrael:

A.M. ad Chriſtum, vt promiſſum eſt, totus colligitur mundus.

In Dauid Chriſtus ille deſiderabilis omnibus gentibus, quaſi in ſolarium deambulans, quia in ſole poſuit tabernaculum ſuum, adamauit eccleſiam ſuper tectum ſe lauantem, id eſt, emundanté ſe à ſordibus ſeculi, & domum luteam ſpiritali contemplatione tranſcédentem atque calcantem: & inchoata cum illa primę conuentionis notitia, poſtea ab ea penitus ſeparatum diabolum occidit, eámq; ſibi perpetuo connubio copulauit.

Dauid ſenili ætate confecto Abiſac virgo, quæ eum calefaceret, applicatur: ſenio vergente mũdo, verus Dauid Chriſtus, ſibi virginem calentem fide applicat eccleſiam.

In Salomone pax noſtra, qui eſt Chriſt⁹ expreſſus: in quo ſapientia, Chriſtus, veniens mittere gladium in terram, hæreticorum fraudem remouens, veræ matri catholicæ vti paruulum non diuiſum, viuum reddit ſtatum: nec vult propter iurgium hæreticorum ſcindere & dimidiare filium. Qui ex viuis lapidibus domum conſtruens, vnũ ex omnibus fidelibus templum fecit: ad quē viſendum ſapientiámque eius audiendam, regina Saba, id eſt eccleſia, à finibus terræ venit. Vniuerſa itaq; quæ de Salomone, vel ab eo propheticè geſta ſunt, rectè Chriſto domino conſignantur. Ne quis autem putaret in Salomone cuncta im-

A M. pleta quæ propheticè de Chriſto dicebantur, in ſenectute deprauatus, ſapientiam diuino iudicio amiſit, vt Chriſto domino omnia illa quæ ſignata fuerant, ſeruarentur. Cæterùm, fornicatus mente & corpore, domino ſe deſerente, male obiiſſe videtur: metuendum exemplum poſteris relinquens, ne felicitate huius vitæ turbati, Chriſtũ deſerant, qui eſt ſuorum æterna felicitas.

In diuiſione regni, ac totius populi pene Iſraëlitici à domo Dauid, hæreticorum & ſchiſmaticorum oſtenditur figura.

In Helia Chriſtus, qui per figuram veſpere ſeculi vt vitulus immolatus, ſacerdotes omnes idololatriæ cum ipſo errore ſimul extinxit, replens terram gratiæ pluuia, qua fames fidelis animę repellatur.

Quòd eidẽ Heliæ in eremo cõſtituto corui panem mane & carnes veſpere miniſtrant, figura totius corporis domini monſtratur: quia primum in præceptis panẽ, poſtea carnẽ dominicæ paſſionis ex ligno crucis decoctam Iudæi tetri colore gentibus miniſtrarunt.

Tribus temporibus etiam & dimidio temporis, in tribus annis & ſex menſibus cæleſtis pluuia dei alto iudicio negatur eis qui carnẽ eius non comedentes, neque eius ſanguinem bibentes, redempti ab eius corpore inueniuntur alieni.

Helias paſtus à vidua: Chriſtus miſericor-

A. M. diæ opera ſuſcipiens,& recõpenſans in eccleſia, quæ adhuc vidua in agro ſacrarũ ſcripturarum per duo ligna crucis,duo pręcepta colligit,vt ſibi filiiſq; in tẽpore famis conſulat.

In Heliſæo etiam duplex ſpiritus Heliæ, diſcipulorum chorus Chriſti,ſpiritum ſanctum duplo munere accipiens.

In mortuo ſuſcitato, genus humanum per Chriſtum afflatu gratiæ ſuſcitatum,quem lex nullo modo ſuſcitare valuit.

Iordanem Heliſęus eodem ſpiritu operante tranſiit,quo noſter dominus Ieſus eundem fluuium ſuo in baptiſmo conſecrauit.

Inſultant pueri Heliſæo, & à beſtiis ſunt lacerati: inſultant Iudæi Chriſto,& à Romanis vel malignis ſpiritib⁹ ſunt peruaſi. Naaman Heliſæus ſepties lauari vt purgaretur à lepra, in Iordane iubet: ſeptiformis gratiæ ſpiritu mundari à vitiis animam, quibus interior exteriórque homo polluitur,ſignat:quod etiam aqua ipſa demõſtrat qua tinguntur cõſecrati, in nomine patris & filij & ſpiritus ſancti.

Giezi puer, prophetæ munera Naaman accipiens, & per hoc maculis lepræ reſperſus, hęreticos oſtẽdit, qui venditãtes velut expiationes peccatorum, ipſi quoque maculis quibus ipſi fuerant aſperſi, ſupplentur.

In Ezechiæ regis ſigno Chriſti deſcenſus, qui eſt ſol iuſtitiæ: & etiam inferna miſericorditer penetrantis figura præſignatur: qui

A.M. etiam docet nos in bono nunquam proſperitatis efferri.

In Ioſiæ actibus, Christus verũ paſcha nobis factus apertè expreſſus, eccleſiam ſuã mundãs & expurgans, pro qua mortuus eſt. Cuius filij ob meritũ culpę in captiuitatẽ ducti, qui gratiam Chriſti in vacuũ ducũt, deſignãt: & præcepta Chriſti velut Hieremię paruipẽdentes, diabolo velut Nabuchodonoſor captiui vitiis tradũtur. Concluditur autẽ hæc ætas quarta mundi à Dauid vſq; ad tranſmigrationem in Babyloniam, continens annos ccccLxx.

4271 QVINTA mundi ætas cœpit ab extremo excidio regni Iudaici, quod iuxta prophetiam Hieremię, ſeptuaginta annis permanſit, anno decimoquarto, poſtquã percuſſa eſt ciuitas, qui eſt viceſimusquintus annus tranſmigrationis regis Ioachim, cum quo Ezechiel captiuatus eſt; ipſe Ezechiel in viſionibus dei adductus in terram Iſrael vidit renouationem ciuitatis ac templi, cerimoniarúmque eius. Vaſtata Iudæa Chaldæi, non vt Aſſyrij, in Samariam alios miſere colonos, ſed deſertam reliquere terram, donec poſt annos ſeptuaginta in eam Iudæi redirent. A ſacerdotibus ignis ab altario holocauſtomatis ſublatus & abſconditus in puteo poſt ſeptuageſimũ regreſſionis annum adſumitur, inuentus viuus. Romanorum ſextus Seruius, regnauit annos xxxiiij; qui tres montes vrbi addi-

A.M. dit, Quirinalem, Eſquilinum, Viminalem, foſſas circum muros duxit. Poſt Nabuchodonoſor, qui, teſte ſcriptura ſacra, xxv. poſt euerſam Hieruſalem vixit annis, Euilmerodach filius eius, regnauit annis decem & octo: poſt quem Egeſar filius eius, annis quadraginta. Cui ſucceſſit frater eius Laborſordach, menſibus nouem. Hoc defuncto ad Balthaſar qui Naboan nuncupatur, tranſiit imperium. Qui cùm iam ſeptemdecim regnaret annos, capta eſt à Cyro Perſarum & Dario Medorum rege Babylonia, diſcedente Arbace præfecto in Medos, à quo primum Babylonia dehonorata fuerat. Partem regni penes ſe retinuere Chaldæi, qui Babyloniam ſibi aduerſum Medos vindicauerunt. vnde factum eſt vt Nabuchodonoſor, cæteríque poſt eum vſque ad Cyrum, reges, quamuis Chaldæorum viribus potentes, & Babyloniæ nomine clari legantur, in numero tamẽ & cardine regum nõ habentur inluſtrium. Darius autem Aſtyagis filius, qui Babyloniam deſtruxit, cum Cyro cõgnato ſuo agebat annũ ſexageſimũ ſecũdum, quando Babylonia fuit inuaſa. Quíq; Danielem prophetam ſumens, ad ſe in Mediam duxit, & omni eũ honore celebrauit. Huius Darij Daniel ipſe ita meminit, dicẽs: In anno pri-
» mo Darij filij Aſſueri de ſemine Medorũ, qui
» imperauit ſuper regnum Chaldæorum: ego
» Daniel intellexi in libris numerũ annorum,

A.M. de quo factus eſt ſermo domini ad Hieremiam prophetam, vt complerentur deſolationis Hieruſalem lxx. anni. Euſebius in Temporum libro triginta annos ab euerſione Hieruſalem vſque ab initium Cyri regis Perſarum: Iulius autem Africanus lxx. computat. Porro Hieronymus in expoſitione prophetę Danielis ita dicit, Tradunt Hebræi huiuſmodi fabulam vſque ad ſeptuageſimũ annũ quo Hieremias captiuitatem Iudæorum dixerat eſſe ſoluẽdam: de quo & Zacharias in prĩcipio voluminis ſui loquitur, irritam putans dei pollicitationem Balthaſar: falſúmque promiſſum verſus in gaudium, fecit grande conuiuium, inſultans quodammodo ſpei Iudęorum, & vaſis templi: ſed ſtatim vltio cõſecuta eſt. Danielis omnis prophetia myſteriis licet ſit plena, quędam tamen pars eius ita claritate elucet, vt etiam tempus ſignet, quando venturus eſſet ipſe ſaluator & dominus. Septuaginta hebdomadas breuiatas eſſe, Gabriel angelus in populo eius eidem Danieli reuelauit, vt adduceretur iuſtitia ſempiterna, & impleretur prophetia, & vngeretur ſanctus ſanctorum. Beatus Hieronymus labore ingenióq; magno per ſupputationes annorum regum Babyloniæ, Septuaginta hebdomadas vſque ad noſtri redemptoris natiuitatem, annis ccccxc. perduxit, ſeiungens vii. in reſtauratione templi hebdomadas. lxii. vſq; ad domini natiuitatem & paſſionem ipſius, &

A.M. vnam vaſtationis quæ facta eſt à Veſpaſiano duce cũ Tito filio eius. XII. ſanè ſunt propheticę viſiones eiuſdem Danielis, ſed in Hebræo x. tantum reperiuntur. Pythagoras per idem tempus, philoſophus & arithmeticæ inuentor clarus habetur.

4292 Perſarum primus Cyrus regnauit annos xxx. Hic vt compleretur verbũ domini ex ore Hieremiæ, primo ſui regni anno, laxata Hebræorum captiuitate, l. ferme hominum milia regredi fecit in Iudęam, reſtituens eis vaſa templi domini aurea & argentea, v. milia xl. Qui congregati in Hieruſalem, menſe ſeptimo ædificauerunt altare, & à primo die menſis eiuſdẽ cœperunt offerre holocauſtum domino. Anno autem ſecundo aduentus ſui, menſe ſecundo, templi fundamenta iecerunt. Anno incenſionis eius iuxta Africanum, lxxii. iuxta autem chronica Euſebii, xxxii. ſed impediẽtibus Samaritis, intermiſſum eſt opus vſq; ad annum Darii ſecundum, qui etiam in regno Aſſueri, & Artaxerxis ſcripſerunt accuſationem aduerſum Iudæos: & reſcripſit Artaxerxes ne ędificaretur Hieruſalem, Romanorum ſeptimus Tarquinius, regnauit annis xxxv. Qui cauſa Tarquinii iunioris ſui filii, qui Lucretiam corruperat, regno expulſus eſt.

4322 Cambyſes Cyri filius, annis viii. Hic deuicta Ægypto cunctam eius religionem abominatus, cerimonias eius & templa depoſuit. Ba-

An.M. bylonē in Ægypto ædificauit. Hunc aiunt Hebræi ſecundum Nabuchodonoſor vocari, ſub quo Iudith hiſtoria ſcribitur.

Fratres magi, menſibus ſeptem. Ieſus ſacerdos magnus & princeps gētis Zorobabel. & Aggęus, Zacharias, & Malachias prophetę clari habentur.

4330 Darius, annos xxxvi. Inter Darium & Cambyſem regnaſſe duos fratres magos in libris Chronicorum reperimus. verum beatus Hieronymus in expoſitione Danielis ſcribit, poſt Cambyſem. Smerdem magū regnaſſe, qui Pātapten filiam Cambyſis duxit vxorem. Qui cū à ſeptem magis fuiſſet occiſus, & in loco eius Darius ſuſcepiſſet imperium, eadē Pantapte nupſit Dario: & ex eo Xerxem filium genuit. Secundo anno Darii, ſeptuageſimus captiuitatis Hieruſalem annus impletur, vt vult Euſebius, teſtem adhibens Zachariam prophetam, apud quem ſecundo Darii anno loquitur angelus: Domine exercituum vſquequo tu non miſereberis Hieruſalem, & vrbium Iuda quibus iratus es? iſte ſeptuageſimus ann⁹ eſt. Sexto Darii anno templi ædificatio cōpletur, die tertia mēſis Adar, qui eſt quadrageſimus ſextus annus ex quo eius ſub Cyro templi fundamenta ſunt iacta. vnde in euangelio dicunt
" Iudæi, Quadraginta & ſex annis ædificatum
" eſt templum hoc. Cœperunt autem ędificare anno ſecundo Darii, menſe ſexto, die xxiiii. &

A.M. anno ſexto, vt dictum eſt, menſe xii. tertia die compleuerunt. Ex quo apparet opus templi, & antea non parua ex parte peractum. Annos autem lxx. à deſtructione illius vſque ad perfectam reſtaurandi licentiam eſſe computádos.

Pulſis vrbe regibus, qui imperauerãt annis ccxliiii. Vix vſque ad xii. lapidem Romę tenebat imperium. Romæ poſt exactos reges, primum conſules à Bruto eſſe cœperunt: deinde tribuni plebis ac dictatores: & rurſum conſules ſemper obtinuerunt, per annos ferme cccclxiiii. vſque ad Iulium Cæſarem, qui primus ſingulare arripuit imperium, olympiade clxxxiiii.

4360 Xerxes filius Darii, annis xx. Hic Ægyptum, quæ à Dario diſceſſerat, capit: & aduerſus Gręciam pugnaturus, ſeptingenta milia armatorum, & ccc. de auxiliis: roſtratas autem naues mille ducentas: onerarias autem, iii. milia numero habuiſſe narratur: & tamen victus, ad patriam refugit. Pindarus, Sophocles & Euripides tragœdiarum ſcriptores, celebrantur inſignes. Inter eruditos quoq; hiſtoriarũ ſcriptores Herodot⁹ & Zeuſis pictor agnoſcitur. Artabanus, menſibus vii. Socrates naſcitur.

4380 Artaxerxes qui & Longimanus, annis xl. Huius anno vii. prima die mẽſis primi, Eſdras ſacerdos & ſcriba legis dei aſcẽdit de Babylone cũ epiſtola regis, & in prima menſis quinti venit in Hieruſalẽ cum viris mille ſepting. Et

An.M. inter alia ſtrenue geſta caſtigauit filios tranſmigrationis ab vxoribus alienigenis. Eiuſdẽ anno viceſimo, Neemias pincerna de Suſis caſtro adueniens, murum Hieruſalem lii. diebus reſtituit, & ducatum genti xii. annis præbuit.

HVCVSQVE diuina ſcriptura temporũ ſeriem continet. Quæ verò poſt hæc apud Iudæos ſunt geſta, de libris Machabęorum, & Ioſephi, atque Africani ſcriptis exhibẽtur, qui deinceps vniuerſam hiſtoriam vſque ad Romana tẽpora perſecuti ſunt. Et quidẽ Africanus in quinto Temporũ volumine, huius tẽporis ita meminit: Manſit itaque imperfectũ opus vſque ad Neemiam, & vigeſimũ quintũ annum regis Artaxerxis. Quo tempore regni Perſarum, c. & xv. anni fuerãt euoluti. Captiuitatis autem Hieruſalem, cl. & v. annus erat: & tunc primum Artaxerxes iuſſit muros extrui Hieruſalem. Cui operi præfuit Neemias, & ædificata eſt platea, & muri circundati: & ex illo tempore ſi numerare velis, lxx. annorũ hebdomadas vſque ad Chriſtum poteris inuenire. Xerxes menſes duos. Poſt quem Sogdianus mẽſes ſeptem. Hippocrates medicus clarus habetur, & Democritus agnoſcitur. Quo tempore Galli Senones & Viennenſes, Martis & Victoriæ templum ad orientẽ vrbis Viennæ conſtituunt.

4428 Darius cognomento nothus, annis xviii.

A.M. Ægyptus receſſit à Perſis. Reuerſis de captiuitate Iudæis: non reges, ſed pontifices præfuerunt vſque ad Ariſtobulum, qui cum dignitate põtificis etiam regale ſibi cœpit vſurpare vocabulum. Plato naſcitur.

4446 Artaxerxes qui cognominatus eſt Mnemõ: Darii & Pariſatis filius, annis xl. Sub hoc rege videtur hiſtoria Eſther cõpleta. ipſe quippe eſt qui ab Hebræis Aſſuerus, à Septuag. interpretibus Artaxerxes vocatur. Athenienſes xxiiii. literas habere cœperunt: ante enim tantũ xvi. habebant. Galli Senones duce Brenno, exercitu copioſo Romã inuadunt, & incenſam ſex menſibus vaſtauerunt. Vniuerſam iuuentutẽ, quam conſtat vix mille hominum tunc fuiſſe, in arce Capitolini montis latitantem obſidione concludũt: ibíque infelices reliquias fame, peſte, deſperatione, formidine, terrent, ſubigunt, vendunt. Nam mille libras auri diſceſſionis precium paciſcuntur. Tribuni militares, pro conſulibus eſſe cœperunt Carthaginienſium bellum formidoloſiſſimum inchoatum, Liuio conſule. Nauale prælium cum Annibale ſeniore commiſſum. Triginta & vna naues Annibalis captę, viginti merſæ, tria millia hominum occiſa, ſeptem milia capta. Annibal ſcapha ſubductus, aufugit. Caio Aquilino Floro, Lucio Cornelio Scipione conſulibus, Hannone in locum Annibalis imperatore ſubrogato, nauali prælio victus,

A. M. exercitu amiſſo, ipſe Hanno confertiſſimis hoſtibus ſe immiſcuit, ibíq; occiſus eſt. Annibal ſenior à Carthaginiéſibus iterum imperator, infeliciter cum Romanis nauali prælio congreſſus, & victus, ſeditione ſuorum lapidibus coopertus interiit. Carpeno imperatore, & Hannone claſſi præfecto, iterum Carthaginienſes conſerto prælio cum Romanis, ſexaginta & quatuor naues perdiderunt. Trecenta & eo amplius caſtella populata. Manlio conſule, ſeptem & viginti milia captiuorũ cum ingentibus ſpoliis ex Africa Romam miſſi. Serpens miræ magnitudinis, centum viginti pedum, haud procul à flumine Bragada, in Africa à Regulo conſule occiditur. Haſdrubale & Hamilcare imperatoribus, Regulo conſule, atrociſſimum bellum geſtum: in quo cæſa ſunt Carthaginienſium decem & ſeptem milia: capta quinque milia. Elephanti decem octo abducti. Oppida octoginta & duo in deditionem ceſſere. Carthaginienſes Hiſpanorum, Gallorum, ſed & Græcorũ auxilio comparata, Xanthippo Lacedæmonio cum auxiliis accito, pugnam cum Romanis conſerũt. Triginta milia Romanorum militum proſtrata. Regulus ille dux nobilis, cum quingentis viris captus, in cathenas coniectus eſt. Decimo anno Punici belli Xanthippus tam audacis facti conſcius, rerum inſtabilium mutationem timens, ex Africa migrauit in Græci-

A.M am. Æmilio Pacilio Fuluio coss. Romani cum claſſe trecentorum nauium cum Carthaginienſibus pari claſſe conuenerunt. Centum & quatuor naues Carthaginienſium demerſæ. Triginta cum pugnatoribus captæ. Triginta & quinque milia militum cæſa, nouem nauibus Romanorum depreſſis, mille centum militibus perditis. Hannone duce imperatore Pœnorum, commiſſo prælio, Æmilio iterum cõſule, nouem milia militum perdiderunt. Romana claſſis ad Italiam prædis onuſta remeans, infando naufragio euerſa. Nam de trecentis nauibus ducentę viginti perierunt. Octoginta vix abiectis oneribus liberatæ. Hamilcar rex Pœnorum, Numidiam mille argenti talentis, & viginti milibus boum reliquos cõdemnauit. Principes omnium populorum patibulo ſuffixit. Seruilius & Sempronius, cclx. nauibus in Africam tranſgreſſi, maritima circa Syrtes depopulati ſunt. Inde cum ad Italiam redirent, illiſi ſcopulis, centum quinquaginta naues onerarias perdiderunt. Aſdrubal imperator cum elephantis centũ viginti, & equitum peditúmq; amplius triginta milibus cum Metello pugnã cõſeruit. Viginti milia Carthaginiẽſium, eo prælio cęſa ſunt. Elephanti quoq; ſex & viginti interfecti, centũ & quatuor capti. Aſdrubal cũ paucis Lilybæum profugit. Regulus qui per quinquenniũ captiuus detinebatur, ad pacẽ petendam

An.M. Romam miſſus,non impetrata pace reuerſus, reſectis palpebris,in machina religatus, vigilando à Carthaginiẽſibus necatur. Attilius Regulus & Mâlius coss. victi ab Annibale Amilcaris filio,perdita exercitus parte, vix ægre euaſerunt. Claudius cos. à claſſe Pœnorum ſuperatus, cum triginta nauibus Lilybæum in caſtra confugit. octo milia militum cæſa, triginta capta referuntur. Luctatius cos. cum Hannone nauibus decertans, lxiiii. Punicas naues cœpit, cxxx. demerſit. xxxii. milia hominũ capta, cæſa quatuor milia fuere. Hanno nauẽ anteuertens, aufugit. Luctatius ad Erycinam ciuitatem duo milia Carthaginiẽſium conſerta pugna interfecit. Carthaginienſes ea conditione paciſcũtur, vt Sicilia Sardiniáque decederent, & puri argenti tria milia talentorum æquis penſionibus per annos viginti penderent. Poſt annos tres & viginti bellũ Punicum primum ex quo inchoatum fuerat, finitum. Ariſtoteles xviii. ætatis annũ gerens, Platonis auditor eſt.

4486 Artaxerxes, qui & Och⁹, annis xxvi. qui diſcedere ab armis, & quieſcere in pace vniuerſã Græciã per legatos præcepit, denuncians con traditorem pacis bello impetendum. Bellũ ciuile & pluſquam ciuile apud Perſas geſtum, cum Artaxerxes & Cyrus, filii Darii, de regno ambigerent: in quo conflictu, cum è diuerſo concurrentes ſibi ambo fratres, mutuo caſu

ſubiecti

A. M. ſubiecti fuiſſent, prior Artaxerxes vulneratus à fratre, equi velocitate morti exempt⁹ euaſit, Cyrus autem mox à cohorte regia oppreſſus, finē certamini dedit. Sic Artaxerxes poteſtatem regni parricidio firmauit, Lacedæmones toti orienti bellum mouentes, Hircilidem ducem in hanc militiam legūt. Qui cum ſibi aduerſus duos potentiſſimos Perſarū regis præfectos, Farnabuzum & Tiſipharnem pugnandum videret, prouiſo ad tēpus conſilio, vt pondus geminę congreſſionis eluderet, vnum denunciato bello appetit, alterum pacta pace ſuſpendit. Farnabuzus Tiſipharnem apud Artaxerxem vt proditorem defert: in cuius locū Conon Athenienſis exul nauali prælio conſtituitur. Qui claſſem Lacedæmoniorum inuadit, hoſtiles agros, turres, caſtella, cæteráque præſidia expugnat: & veluti effuſa tempeſtas, quacunque incubuit, cuncta proſternit. Thebani auxilio Athenienſium multa animati fiducia, propter virtutem atque induſtriam Epaminondæ ducis ſui, terreſtre prælium committunt. Lyſander, Lacedęmonienſis dux clarus, occiditur. Pauſanias dux alter inſimulatus proditionis, in exilium ducitur. Ageſilaus rex Lacedæmoniorum, Thebanos ſucceſſu duplicis victoriæ lætiores aggreditur, & ſuperat. Ipſe tamen Ageſilaus grauiter vulneratur. Conon Athenienſis dux Perſici exercitus Athenas reædificat. Lacedæmones furtim caſtel-

A.M. lum Arcadum repentina irruptione perfringunt. Arcades iuncto ſibi Thebanorum auxilio, amiſſa furto, bello repetunt. Archedamus dux Lacedæmoniorum, ibi vulneratur. Thebani dato parcendi ſigno, finem dedere certamini. Thebani Lacedæmoniis ad alia bella conuerſis, tacitò intempeſta nocte Lacedæmonem veniunt: præcognito aduentu hoſtiũ, armati ſenes, æuo confecti, aduerſus quindecim milia militum, vix centũ homines in ipſis ſe portarum anguſtiis obiecere. Superueniente iuuentute Lacedęmoniorum, aperto pręlio Epaminondas dux Thebanorum, incautius dimicans, vulneratur. Cum de victoria ſuorũ comperiſſet, ſcutum exoſculatus, remota manu qua vulnus occluſerat, egreſſum ſanguinis, ac mortis patefecit introitum. Iterum terribilis Gallorum inundatio, iuxta Anienem fluuium, & quartum ab vrbe lapidem conſedit. Vbi atrociſſimam pugnam Manlius Torquatus ſingulariter inchoauit. Titus Quintius dictator cruentiſſima congreſſione confecit. Iterum in bellum ruentes Galli à Caio Sulpitio dictatore ſuperati ſunt. Iterum ſe Galli per maritima loca diffuderunt, & à Marco Valerio Coruino occiſo prouocatore Gallo, grauiter trucidati ſunt. Artaxerxes, qui & Ochus, poſt tranſactum in Ægypto maximum diuturnúmque bellum, plurimos Iudęos in tranſmigrationem egit, atque in Hyrcania ad Ca-

A.M. ſpium mare habitare præcepit. Cuius etiam belli tempeſtate tranſcurrens, & Sillodam opulentiſſimam Phœnices prouinciæ vrbẽ deleuit, & Ægyptum quamuis prius victus, tunc tamen ſubactam comminutámque ferro, Perſarum ſubiecit imperio. Demoſthenes orator agnoſcitur. Ariſtoteles philoſophus prædicatur. Plato moritur.

4512 Arſes, Ochi filius, annos tres. Iudæorum pontifex max. Iaddus clarus habetur. Cuius frater Manaſſes, templum in monte Garizim conſtruit. Speuſippus moritur, cui ſuccedit Xenocrates. In his diebus Alexander magnus, atrociſſimus turbo totius orientis, naſcitur. Anno ab Vrbe condita, ccccii. Alexander rex Epirotarum, Alexandri magni auunculus, traiectis in Italiam copiis maximo bello in Lucania victus atque occiſus eſt. Anno ab vrbe cõdita, quadringenteſimo. Philippus Amyntæ filius, Alexandri pater regnum Macedonum adeptus, viginti quinque annis tenuit: quibus hos omnes acerbitatum aceruos, cunctáſque malorum moles ſtruxit. Hic obſes primum Thebanis datus à patre, per triennium apud Epaminondam imperatorem & philoſophum, eruditus eſt. Hic rex factus cum Athenis bellum geſſit, & vicit, Lariſſam vrbem nobiliſſimam cœpit: Theſſaliam ambitione habendorum equitum inuaſit, & exercitu ſuo admiſcuit. Cum Aru-

AM. ba Moloſſorum rege pactus, ſororem eius Olympiadem vxorem duxit. Qui Aruba dum imperium ſuum Macedonum affinitate ſe dilataturum putat, per hoc deceptus amiſit: priuatúſq; in exilio cōſenuit. Philippus apud Matonam vrbem ictu ſagittę oculum perdidit, & prope totam Græciā conſiliis præuentam, viribus domuit: Cappadociā, capto per dolū rege, imperio Macedoniæ ſubdidit. Philippus fratres ſuos patri ex nouerca genitos interficere aggreſſus, Olynthum vrbem florētiſſimā, ſanguine repletam, opibus hominibúſque vacuauit: & abſtractos inde fratres ſupplicio & neci dedit. Auratia loca in Theſſalia, & argēti metalla in Thracia inuaſit. Philippus anguſtias Thermopylarum inſtructis copiis ingreditur, eáſque præſidiis emunit. Athenienſes, Phocenſes, atque Theſſalos perdomuit. Byzantium à Pauſania rege Spartanorum condi tam, obſidione cinxit. Scythicum bellum totis viribus aggreditur. Viginti milia puerorum ac fœminarum Scythicæ gentis capta. Pecorum magna copia abducta: auri argentíque nihil repertum. Viginti milia nobilium equorum ſufficiendo generi, Macedoniam miſſa. Bello Triballico ita Philippus in femore vulneratus eſt, vt per corpus eius equus interficeretur. Hic poſtmodum die nuptiarum Cleopatræ filiæ ſuæ, cum inter duos Alexandros, filium generúmque, con-

A. M. tenderet, à Pauſania nobili Macedonum adoleſcente in anguſtiis ſine cuſtodibus circunuentus occiditur. Romani bellum Latinis rebellantibus intulerunt, Manlio Torquato & Decio Mure coſs. in quo bello Decius occubuit: Manlius filium ſuum iuuenem victorem occidit. Minutia virgo Veſtalis ob admiſſum inceſtum, viua obruta in campo qui nunc Sceleratus vocatur. Trecentę ſeptuaginta matronæ damnatę, quæ propinaſſe venena viris ſuis & ſceleris conſciæ repertæ ſunt.

4525 Darius, Arſami filius, annis vi. Alexander Philippi & Olympiadis filius, viginti ætatis annos gerens, Macedonibus regnare cœpit. Fabio magiſtro equitum Romanorum pugnā cōſerente, viginti milia Samnitum ceciderūt, Veturio & Poſthumio conſulibus, apud Caudinas furculas, Samnites victoria potiti, vniuerſum exercitum Romanorum turpiter captum, armis etiam veſtimentíſque nudatum ſub iugum miſerunt: ſexcentis equitibus Romanis in obſidatum receptis. Papirio conſule, Samnites victi ſunt. Hunc Papirium inter cæteros duces tunc in republica ſua optimos, Romani delegerunt, qui Alexandri impetum ſuſtineret. Demoſthenes orator auro Perſarum corruptus, vt Græci ab imperio Macedonum deficerent, auctor extitit. Alexander Athenienſes metu mulctæ ſoluit: Thebanos cum diruta ciuitate deleuit: reli-

A.M. quos ſub corona vendidit: cæteras vrbes Achaiæ & Theſſaliæ vectigales fecit: Illyrios & Thracas bello domuit. Profecturus ad Perſicum bellum, omnes cognatos ac proximos ſuos interfecit. In exercitu eius fuerunt, peditũ, xxxii. milia: equitũ, iiii. milia: naues, clxxx. tam parua manu vniuerſum terrarum orbem aggredi auſus eſt. Primo eius cum Dario rege congreſſu, ſexcenta milia Perſarum in acie fuere. Secundo Darii aduentu timens Alexander anguſtias locorum, Taurum montem mira celeritate tranſcendit, & quingentis ſtadiis ſub vna die curſu tranſmiſſis, Tarſum venit. Ibíque cum ſudans in Cidnum præfrigidum amnem, deſcendiſſet, obriguit: contractúque neruorum proximus morti fuit: Darius cum trecentis milibus peditum, & centum milibus equitum, in aciem procedit. Ingentibus vtrinque animis pugna cõmittitur: in qua ambo reges, & Alexander, & Darius, vulnerãtur: Perſarũ ibi tunc militum, lxxx. milia: equitum x. milia cęſa, capta autẽ xl. milia fuere. Ex Macedonibus cecidere pedites, cxxx. equites, cl. In caſtris Perſarũ multum auri cæterarúmque opũ repertũ. Inter captiuos caſtrorũ, mater & vxor, eadem ſoror, & filiæ duæ Darii fuere. Quarum redemptionem Darius oblata etiam regni dimidia parte, non impetrauit. Darius ſpe pacis amiſſa quadringẽta quatuor milia peditũ, & centũ milia equitũ, Alexandro

A.M. apud Tarſum bello opponit. In ferrum ruunt Macedones. raróque vllo prælio tantum ſanguinis fuſum eſt. Darius victus, perſuaſu ſuorũ fugere compulſus, totúſque oriens in poteſtatẽ Macedonii ceſſit imperii. Alexãder xxxiiii. continuis diebus, caſtrorum prædam percenſuit. Perſipolim caput Perſici regni confertiſſimam opibus totius orbis inuaſit. Darium cum à propinquis ſuis vinctum compedibus aureis teneri comperiſſet, cum ſex milibus equitũ perſequi ſtatuit: inuentúmque in itinere multis confoſſum vulneribus, ac mortuum, ſepeliri in ſepultura maiorum præcepit. Tribus præliis totidémque annis quinquies decies centena milia peditum equitúmq; conſumpta. Alexander etiam Iudæam ingreſſus, fauorabilitérque exceptus, deo victimas immolat, & pontificem templi Iaddum honoribus plurimis proſequitur, Andromacho locorum cuſtode dimiſſo. Sub Perſarum regibus pontifices ſummi fuerunt, Ioſue, Ioachim, Eliaſiph, Ioiada, Ionathan, Iaddus. Manſit autem Perſarum regnum, quod interfecto Dario deſtructum eſt, annos ducentos triginta vnũ. Alexãder poſt mortẽ Darii, annis quinq; regnauit. Indiam ingreſſus, Niſam vrbẽ adiit. Calliſthenem philoſophũ ſibíq; apud Ariſtotelem cõdiſcipulum, cũ plurimis aliis principibus, ꝙ eũ depoſito ſalutãdi more, vt deũ non adoraret, occidit. Cum Poro Indorum rege

A.M. cruētiſſimū bellūgeſſit. Porus multis vulneribus confoſſus, & captus, ob memoriā virtutis, in regnū reſtitut⁹ eſt. Multas gētes ſubactas periculoſiſſimis prælijs, Indum flumē ingreſſus, Babylonem celeriter rediit, vbi eum exterritarum totius orbis prouinciarum legatio operiebatur: Carthaginenſium, totius Africæ ciuitatum, Hiſpanorum, Gallorū, Siciliç, Sardiniæ, plurimæ præterea partes Italiæ: ibíque tricesimo ſecūdo vitæ, regnj autē ſui duodecimo anno, miniſtri inſidiis veneni hauſtu perijt. Poſt quē tranſlato in multos imperio, Ægyptū Ptolemęus Lagi filius tenuit: Macedonas Philippus, qui & Artheus frater Alexandri: Syriā & Babylonem & omnia regna orientis, Seleucus Nicanor: Aſiæ regnauit Antigonus. Qui apud Danielem per quatuor hirci qui arietem conterit cornua, deſignantur.

4537 Ptolemæus Lagi filius, annis xl. Græci æſtimātes, ne exules recepta libertate, vt Alexander per epiſtolam iuſſerat vltionem meditarētur, à regno Macedonum defecerunt: bellúmque Antipatro, cui Græcia ſorte venerat, ingerunt. Bellum inter Antigonum & Perdicam, cui Media minor ſorte obuenerat, grauiſſimū oritur. Ptolemęus Ægypti viribus Perdicam acerbiſſimo bello aggreſſus, interfecit. Olympias mater Alexandri capta à Caſſandro Cariæ duce occiditur. Ptolemæus & Caſſander inita cum Lyſimacho & Seleuco

AM. ſocietate, bellum terra maríque contra Antigonum, qui ſpe dominandi Herculem Alexandri filium, liberare ſimulabat, inſtruunt. Eo bello Antigonus cum filio Demetrio vincitur. Caſſander Ptolemæo in victoria particeps, Herculem Alexandri filium, quatuordecim iam annorum cum matre occidendum curat. Ptolemæus cum Demetrio nauali prælio conflixit, victúſque in Ægyptum refugit. Hac victoria Antigonus elatus, regem ſe cum Demetrio filio appellari iubet.

Quod exemplum omnes ſecuti, regum ſibi nomen dignitatémque ſumpſerunt. Ptolemæus & Caſſander, cæteríque alterius factionis duces, Seleucus quoque ex Aſia maiore epiſtolis ſe inuicem confirmantes, bellum aduerſus Antigonum cõmunibus viribus ſtruũt.

Eo bello Antigonus occiſus eſt. Victores cùm de præda non conuenirent, in duas factiones deducuntur Seleucus Demetrio, Ptolemæus Lyſimacho & Caſſandro iungitur.

Caſſandro defuncto, Philippus filius ſuccedit. Antipater Theſſalonicen matrem ſuam Caſſandri vxorem, manu ſua tranſuerberat. Alexander frater eius ob vltionem matris, bellum aduerſus fratrem inſtruit, & à Demetrio, cuius auxilium petierat, circunuẽtus occiditur. Ptolemæus & Seleucus & Lyſimachus iterum ſocietate pacta, bellum aduerſus Demetrium transferunt. His comitem &

An.M. belli ſocium ſe Pyrrhus rex Epiri iungit: Demetrióque Macedonia pulſo, regnum Macedoniæ Pyrrhus inuaſit. Lyſimachus generum ſuum Antipatrum, inſidiantem ſibi, interfecit, filiúmque ſuum Agathoclem peroſus occidit. Seleucus, decimotertio Ptolemæi anno, Syriæ regnare cœpit. Babyloniam expugnauit. Bactrianos nouis motibus adſurgentes perdomuit. Tranſitum in Indiam fecit, quæ poſt mortem Alexandri excuſſo ceruicibus iugo præfectos eius occiderat. Cum Andragatho duce multa & grauia prçlia geſſit, firmatíſque conditiónibus pacta pace diſceſſit. A quo tempore Machabæorum Hebræa hiſtoria Græcorum ſupputat regnum. A quo & Edeſſeni ſua tempora computát. Antiochiam, Laodiceam, Seleuciam, Apamiam, Edeſſam, Beroeam, & Pellam vrbes condidit. In eáſque vrbes quas extruxerat, Iudços tranſfert, ius eis ciuium & municipalem ordinem, cum Græcis æquali honore concedens. Extinctis iam trigintaquatuor Alexandri ducibus, Lyſimachus annos natus ſeptuagintaquatuor, & Seleucus ſeptuagintaſeptem, bellum inter ſe conferunt. Vltimum hoc bellum Alexandri commilitonum fuit. Lyſimachus vel amiſſis, vel interfectis ante hanc pugnā quindecim liberis, poſtremus occiſus eſt. Seleucus poſtmodum, inſiſtente Ptolemæo, cuius ſororem Lyſimachus habuerat, inſidiis circunuē-

A.M. tus, occiſus eſt. Ptolemæus Hieroſolymis & Iudæa in ditionem ſuam dolo redactis, plurimos captiuorum in AEgyptum tranſtulit.

Iudæorum pontifex maximus, Onias Iaddi filius, clarus habetur. Poſt quem religioſiſſimus ac piiſſimus pōtifex, Simon Oniæ filius.

Poſt quem Eleazarus frater eius, filio eius Onia paruo admodum derelicto. Hoc tēpore Zeno ſtoicus, & Menander comicus, & Theophraſtus philoſophus claruerunt. Pyrrhus rex Epirotarum & Macedoniæ Tarentinis iunctus, qui claſſem Romanam prætereūtem inuaſerant, cum exercitu Romano & Leuino conſule pugnam iniit. Qui viginti elephātos vſque ad id tempus Romanis inuiſos, in Italiam primus inuexit.

4570 Ptolemæus Philadelphus, annis trigintaocto. Soſtratus pharum in Alexandria conſtruxit. Ptolemæus Iudæos qui in AEgypto erant, liberos eſſe permiſit, & Eleazaro pontifici vaſa ſancta reſtituēs, multa donaria in tēplum Hieroſolymis tranſmiſit. Septuaginta interpretes petiit, qui ſcripturam ſanctam in Græcum eloquium verterent. Tantæ autem potentiæ fuit, vt Ptolemæum patrem vinceret. Habuit enim peditū infinita milia, equitum viginti milia, curruū duo milia, elephātos quos primus adduxit ex AEthiopia, cccc. Iudęorum pontificatū poſt Eleazarum auunculus eius Manaſſes accepit. Aratus aſtrolo-

An.M. gus agnoſcitur. atque argentei nummi primum Romæ conſtituuntur. Amilcar dux Carthaginienſium ab Hiſpanis in bello occiſus eſt. Illyricum bellum atrociſſimum cum Romanis geſtum. Ciſalpina Gallia à Romanis defecit. Commiſſóque prælio apud Aretium Attilius conſul occiſus eſt. Eodem anno dira miſeram vrbem terruere prodigia. Namque in Piceno fluuuio ſanguis effluxit, & apud Thuſcos cælum ardere viſum, & Arimini nocte multa lucem claram obfulſiſſe, ac tres lunas diſtantibus cęli regionibus exortas apparuiſſe. Flaminius conſul contemptis auguriis cum Gallis conflixit, & vicit. Annibal Pœnorum imperator patri Amilcari, cùm eſſet nouem annis natus, iurauit ſe Romanis nunquam amicum futurum. Pyrenæos montes tranſgreſſus, inter ferociſſimas Gallorum gētes ferro viam aperuit: & nono demum die à Pyrenæo ad Alpes peruenit, atque inuias rupes igni ferróque reſcidit. quintóque die cum maximo labore ad plana peruenit. Cum Scipione conſule prælium commiſit. Ipſe Scipio ibi grauiter vulneratus, per Scipionem filium admodum prętextatum, qui pòſt Aphricanus dictus eſt, ab ipſa morte liberatus euaſit. Sempronius conſul ſimiliter cum eo congreſſus, penè ſolus euaſit. Annibal violentia frigoris, vigiliarū, ac laboris oculum amiſit. Ad Thraſymenū lacum, Flaminio conſule occiſo, Ro-

A.M. manus exercitus funditus trucidatus eſt. Apud Cannas Appuliç vicum Lucius Æmilius Paulus,& P. Terentius Varro cōſules contra Annibalem miſſi, omnes penè Romanæ ſpei vires perdiderūt: quadraginta & quatuor milia Romanorum interfecta. Conſul Æmilius Paulus occiſus: Varro conſul cum l. equitibus fugit: conſulares & prætorij viri viginti interfecti: ſenatores capti vel occiſi triginta: nobiles viri trecenti, pedeſtriū militum quadraginta milia, equitum ter mille quingenti. Vſq; adeo vltima deſperatio reipublicæ apud reſiduos Romanos fuit, vt ſenatores derelinquendam Vrbem putarent, niſi Cornelius Scipio Tribunus tunc militum, idem qui poſtea Africanus, diſtricto gladio deterruiſſet, ac potius pro patriæ defenſione in ſua verba iurare coëgiſſet. Claudius Marcellus Annibalis exercitū prçlio fudit. Cētenius Penula cēturio ab Annibale cū octo milibus militum cæſus. Cneus Fuluius prætor victus. Annibal ad Anienem fluuium tribus milib⁹ ab vrbe, cū Cn. Fuluio, & Sulpitio cōſulibus, pugnam cōmiſſurus, ſubito imbre & grandine mixto, nubibus effuſo, territus in caſtra refugit. Túncque dixiſſe fertur, potiundæ ſibi Romæ modo voluntatem non dari, modo poteſtatem Scipiones duo fratres in Hiſpania Aſdrubalem Pœnorum imperatorem grauiſſimo bello obpreſſerunt. Idē Scipiones ambo à fratre Aſ-

A. M. drubalis in Hiſpania interfecti ſunt. à Q. Fuluio Capua capta eſt. Scipio annos natus vigintiquatuor, imperium in Hiſpania proconſulare ſortitus eſt, pro patre & patruo ibi occiſis. Magonem fratrem Annibalis captum cum cæteris Romam miſit. Scipio Pœnorũ ducem Aſdrubalem vicit, & caſtris exuit. Vniuerſam Hiſpaniam à Pyrenæo vſque ad Oceanum in prouinciam redegit. Conſul cum Licinio Craſſo creatus, in Africam tranſiit.

Annonem Amilcaris filium ducem Pœnorum interfecit. Aſdrubal imperator Carthaginem profugus venit. Annibal in Italia Fuluium proconſulem cum vndecim tribunis interfecit. Marcellus conſul cum Annibale triduo continuo dimicauit. Primo die, pari pugna diſceſſum eſt: ſequenti, victus conſul: tertio, victor Annibalem fugere in caſtra compulit. Fabius maximus conſul, Tarentũ quæ à Romanis deſciuerat, cepit. Ibique ingentes copias Annibalis, cum ipſo duce eius Carthalone deleuit. Claudius Marcellus conſul ab Annibale cum exercitu occiſus eſt. Annibal vtrunque conſulem Marcellum & Criſpum inſidiis circunuentos interfecit. Aſdrubal frater Annibalis à Marco Liuio & Claudio Nerone conſulibus præuentus, cum omni exercitu ſuo in Italia interfectus eſt. Annibali caput fratris ſui Aſdrubalis ante caſtra proiectum. Sempronius conſul cum Annibale cõ-

A.M greſſus,& victus, Romam refugit. Annibal poſt tredecim annos redire in Africam,iuſſus feſſis Carthaginienſibus ſubuenire, flens reliquit Italiam, omnibus Italici generis militibus qui ſequi nollent,interfectis, Carthaginẽ venit. Conloquium Scipionis petit: vbi cùm ſe diu attoniti admiratione mutua ſuſpexiſſent,infecto pacis negocio prælium conſertũ eſt, Inde Annibal cum paucis inter tumultum elapſus, Adrumetum confugit. Carthaginienſibus pax per Scipionem cõceſſa,naues pluſquã quingẽtę incenſæ. Scipio triumphãs vrbem ingreſſus, quẽ Terẽtius comicus ex nobilibus Carthaginienſium captiuis pileatus, quod inſigne indultæ ſibi libertatis fuit, triũphantem poſt currum ſecutus eſt. Punicum bellum ſecundum finitum, quod geſtum eſt annis xvi.

4588 Ptolemæus Euergetes frater ſuperioris regis, annis vigintiſex. qui inde Euergetes ab AEgyptiis eſt vocatus, quia capta Syria ac Cilicia,& prope modum vniuerſa Aſia,inter innumera argenti pondera ac vaſa precioſa, etiam deos eorum quos Cambyſes capta AEgypto in Perſas portauerat, retulit. Iudæorum pontifex Onias, Simonis Iuſti filius,clarus habetur. Cuius item filius Simon non minori gloria fulget. Sub quo Ieſus filius Sirach Sapientiæ librum componens,quem Panaretum vocat: etiam Simonis in eo fecit mentio-

An. M. nem. Flaminius procõſul, Philippum regem & cum eo Thracas, Macedones, Illyrios, multáſque præterea gentes quæ in auxilium eius venerant, bello ſubegit. Antiochus rex Syrię bellum contra populum Romanum inſtruẽs, in Europam tranſiuit ex Aſia. Annibal exhiberi Romã à ſenatu iuſſus, clã ex Africa profectus, ad Antiochum migrauit: quem cùm apud Epheſum inueniſſet cunctantem, mox in bellum impulit. Scipio Africanus inter cæteros legatos ad Antiochũ miſſus, etiam cum Annibale conloquium familiare habuit: ſed infecto pacis negocio, ab Antiocho diſceſſit. Commiſſóque bello, à conſule Glabrione ſuperatus Antiochus, vix cũ paucis fugit è prælio. Iterum Scipio Africanus habens in auxilio Eumenem Attali filium, aduerſus Annibalem, qui tunc Antiochi claſſi præerat, bellũ nauale geſſit. Antiochus victo Annibale atque in fugam acto, ſimúlque omni exercitu amiſſo, pacem rogauit, filiúmque Africani (incertum quando ceperit) vltro remiſit. Annibal apud Pruſiam Bithyniæ regem cùm à Romanis repoſceretur, veneno ſeſe necauit.

Philippus rex, qui legatos populi Romani interfecerat, propter Demetrij filij ſui, quem legatum miſerat, verecundiſſimas preces, veniam meruit: eundem Demetrium continuò velut Romanis amicum, fratrémq; ipſius, veneno necauit. Scipio Africanus ab ingrata ſibi

A. M. ſibi vrbe diu exulans, apud Amiternum oppidum morbo periit. Lepido & Mucio cõſulibus, Baſternarum genus ferociſſima, auctore Perſeo Philippi filio, prædarum ſpe ſollicitata, & tranſeũdi Hiſtri fluminis facultate, ſine vlla pugna vel aliquo hoſte deleta eſt. Nam tunc forte Danubius, qui & Hiſter, craſſa glacie ſuperatus, pedeſtrem facile tranſitum patiebatur. Enormitate igitur ponderis & concuſſione gradientium, cõcrepante gelu, ſe glacialis cruſta diſſoluit, vniuerſúmq; mediis gurgitibus victa & comminuta deſtituit. Vulcani inſula quæ ante non fuerat, repente in mari orta eſt. Gracchus Tiberius Sempronius, apud Viennam vrbem Galliæ, in Hiſpaniam vlteriorem tranſiens, Platomam miro opere conſtruxit, & pontem ſuper Rhodanum ab vtroque litore caſtris miro opere fundatis ſuperduxit. P. Licinio Craſſo, C. Caſſio Longino coss. Macedonicum bellum geſtum: in auxilio Romanorum tota primùm Italia, deinde Ptolemęus rex AEgypti, & Ararathes Cappadociæ, Eumenes Aſiæ, Maſiniſſa Numidiæ fuerunt: Perſeum Demetrij Philippi filium, & Macedones ſecuti ſunt: Thraces cum rege Cheſi, & vniuerſi Illyrii cum rege Gentio, cõmiſſo prælio victi fugere Romani. Sequente pugna, pene pari clade in hiberna diſceſſum eſt. Deinde Perſeus multis pręliis exercitu Romano profligato, in Illyricum tranſiit. Præſi-

L.M. dium Romanorum expugnauit:vbi magnam multitudinem Romanorum partim occidit, partim ſub corona vendidit, partim ſecum in Macedoniam duxit. Sed poſtea à L. AEmilio Paulo victus & captus, in triumpho cum filiis ante currum actus, apud Albam in cuſtodia defecit. Filius eius iunior fabricam ærariam ob tolerandam inopiam Romæ didicit: ibíq; conſumptus eſt.

4614 Ptolemæus Philopator, filius Euergetis, annis decem & ſeptem. Hic prælio victis Iudęis numero ſexaginta armatorum milium, bellum aduerſus Antiochum regem Syriæ ſumit: & victo Philopatore Iudæam ſibi ſociauit. Iudæorum pontifex Onias, filius Simonis, inſignis habetur: ad quem Lacedæmoniorum rex Arius legatos mittit. Claudius Marcellus Syracuſas florentiſſimam vrbem Siciliæ cepit. Scipio alter Africanus vltro ſe militaturum in Hiſpania obtulit: profectúsque magnas ſtrages gentium dedit. Tertium Punicum bellum exortum. Proconſules profecti in Africam, cùm iam ſenatus Carthaginem delendam cenſuiſſet, Carthaginienſes iuſſi, arma & naues tradiderunt. Poſt modum procul à mari reſidentes, dolorem ad deſperationem contulerunt: duóſque duces Aſdrubales creauerunt: & propter inopiam ferri, arma adgreſſi facere, auri argentíque metallis ſuppleuerunt. Carthaginis ſitus fuiſſe huiuſ-

A.M. modi dicitur, vigintiduo milia paſſuum muro amplexa, tota pene mari cingebatur, abſque faucibus quæ tribus milibus paſſuum aperiebantur. Is locus murum viginti pedes latum habuit, ſaxo quadrato, in altitudinem cubitorum quadraginta. Arci vrbis Byrſæ nomen erat: paulò amplius quàm duo milia paſſuum tenebat. Ex vna parte murus communis eſt vrbis & Byrſæ, imminens mari. Primum ab hac conſules repulſi: deinde ab Scipione intra muros hoſtes repulſi. Aſdrubal imperator, Maſiniſſæ regis Numidiæ nepos, ſubſelliorum fragmentis in curia à ſuis propter ſuſpicionem proditionis occiſus eſt. Scipio ſuprema ſorte Carthaginẽ delere molitus, dum continuis ſex diebus noctibúſq; pugnatur, vltima Carthaginienſes deſperatio ad deditionem traxit. Rex Aſdrubal alter ſe vltro dedit. Transfugę qui Æſculapij templum occupauerant, voluntario præcipitio dati, igne conſumpti ſunt. Vxor Aſdrubalis ſe duóſque filios ſecum in medium iecit incendium. Eundem nunc mortis exitum faciens nouiſſima regina Carthaginis, quẽ prima fecerat. Ipſa ciuitas ſeptemdecim continuis diebus arſit, omni murali lapide in puluerem commi nuto, dcc. pòſt anno quàm condita eſt.

4631 Ptolemęus Epiphanes, filius Philopatoris, annos vigintiquatuor. Huius tempore geſta ſunt, quæ ſecundi libri Machabæorum cõ-

A M. tinet hiſtoria. Onias ſacerdos, adſumptis Iudæorum plurimis, fugit in Ægyptū, & à Ptolemæo honorificè ſuſceptus, accepta ea regione, quæ Heliopoleos vocabatur, & concedente rege, templum extruxit in Ægypto, ſimile templo Iudæorum, quod permanſit vſque ad imperiū Veſpaſiani, annis ccl. Sub occaſione igitur Oniȩ pontificis, infinita Iudæorū examina, in Ægyptū confugerūt. Quo tēpore & Cyrene eorū multitudine repleta eſt, pugnātibus cōtra ſe magno Antiocho & ducib⁹ Ptolemȩi poſita in medio Iudȩa in cōtraria ſtudia ſcindebatur, aliis Antiocho, aliis Ptolemȩo fauentibus. Hȩc autem vel Oniæ vel cȩteris fuit cauſa AEgyptū petendi. Cōſule Mūmio Corinthus vrbs opulentiſsima, quippe quæ velut officina omnium artificū & artificiorū, & emporium cōmune Aſiæ atq; Europȩ fuerit, expugnata & ſubuerſa eſt. Plurima itaque parte populi ferro flammiſq; cōſumpta, reliqua ſub corona vēdita eſt. Vrbs incēſa, muri funditus diruti: muralis lapis in puluerē redactus: prȩda ingens erepta eſt. Sanè cùm propter multitudinem & varietatem ſtatuarū ſimulacrorúmque in illo ciuitatis incendio, permixta in vnum auri, argenti, atque æris, omniáq; ſimul metalla fluxiſſent, nouum genus metalli factū eſt. Vnde vſque hodie ſiue ex ipſo, ſiue ex imitatione ipſius æs Corinthium & Corinthia vaſa dicuntur. Viriatus in Hiſpania, genere Lu

A. M. ſitanus,homo paſtoralis & latro, primùm infeſtando vias, vaſtando prouincias, maximo terrori Romanis fuit: Ventidium prætorem cum omni exercitu fugauit: Caium ſimiliter multis prælíis fractũ: Claudium cum magna inſtructura belli pepulit: Trabeas,faſces,cæteraque inſignia Romana,in montibus ſuis trophęa ſuſpẽdit. Sic per xiiij. annos cùm Romanos duces atque exercitus proſtrauiſſet, inſidiis ſuorum interfectus eſt. Androgynus Romæ viſus, iuſſu aruſpicum in mare merſus eſt.

Peſtilentia tanta exorta, vt miniſtri faciẽdorum funerum primum non ſufficerẽt, deinde non eſſent: magnæ domus, vacuę viuis, plenę mortuis remanſerũt: largiſſimæ introrſum hęreditates, & nulli penitus hæredes. Puer Romę ex ancilla natus quadrupes, quadrimanus, oculis quatuor, auribus totidẽ, natura viri duplex. Scipione Africano cõſule, Numantia in citeriore Hiſpania, Numãtini quoque cuncti pariter ferro veneno atq; igne cõſumpti ſunt. Scipio Thireſum quendá Celticũ principem conſuluit, Qua ope Numantia, aut prius inuicta claruiſſet, aut poſt fuiſſet euerſa. Thireſus reſpondit, Concordia inuicta, diſcordia exitio fuit. Ptolemęus ſororẽ ſuá ſtupro cognitam, ac deinde in matrimonium receptá, nouiſſime turpius quàm duxit abiecit. Priuigná ſuam hoc eſt filiam ſororis & coniugis, coniugem aſciuit. Filium ſuum quem ex ſorore

A.M. ſuſceperat, necnon & filium fratris occidit. Quamobrem tantis inceſtis parricidiiſq; execrabilis, ab Alexādrinis regno pulſus eſt. Antiochus non contentus Babylonia, atq; Ecbatana, totóq; Mediæ imperio aduerſus Phraáten Parthorum regem cōgreſſus & victus eſt. Habuit enim in exercitu ſuo centū milia armatorum, ducenta milia & amplius calonum atq; lixarum, immixta ſcortis & hiſtrionibus. Parthorum igitur viribus oppreſſus, interiit.

4655 Ptolemęus Philometor, annis trigintaquinque. Ariſtobulus natione Iudæus peripateticus philoſophus agnoſcitur. Qui etiam Philometori Ptolemæo explanationum in Moyſen cōmentarios ſcripſit. Attalus Eumeni filius, moriens teſtamēto populum Romanū imperio Aſiæ ſuccedere hæredem iuſſit. Licinius Craſſus conſul aduerſus Ariſtonicū Attali fratrem, qui traditam per teſtamentū Romanis Aſiam peruaſerat, cum inſtructiſſimo miſſus exercitu: prætereа à magnis regibus, hoc eſt, Nicomede, Bithyniæ: Mitridate, Ponti & Armeniæ: Ariarathe, Cappadociæ: Philemene, Paphlagoniæ, eorū́q; maximis copiis adiutus, conſerto bello victus eſt: & circūuentus ab hoſtibus penè captus eſſet, niſi virgā qua erat vſus ad equum, in oculum Thracis impegiſſet. Barbarus cùm ira & dolore exarſiſſet, propterea latus Craſſi gladio tranſuerberauit: ita excogitato genere mortis, effugit & dedecus &

A.M. ſeruitutem. Perpẽna conſul Ariſtonicum recenti victoriæ feriatũ, improuiſo bello in fugã vertit, & vrbem ad quam confugerat obſidione cinctam ad deditionẽ coëgit. Ariſtonicus Romæ iuſſu ſenatus, ſtrangulat⁹ eſt. Seleucus cognomẽto Philometor, xi. annis regnauit in Syria. Seleuci tẽporibus Heliodorus miſſus à rege ad expoliãdum ærarium templi, diuinitus flagellatus repellitur. Cui ſuccedit Antiochus, qui appellatus eſt Soter: deinde Antiochus, qui appellatus eſt theos, id eſt deus: deinde Antiochus Epiphanes. Hic ingreſſus eſt Ægyptum, & cõſtituit bellum aduerſum Ptolemæum regem Ægypti. Hic Iudæorum legem impugnat, omniáque ſordibus idolorum cõplens, in templo dei Iouis Olympij ſimulacrũ ponit. Sed & in Samaria ſuper verticẽ mõtis Gariza, Iouis peregrini delubrum ędificat, ipſis Samaritanis, vt id faceret, precantibus. Verùm Marathias ſacerdos leges patrias vindicat, aduerſus Antiochi duces arma corripiens: vnde ortum martyrium ſanctorũ Machabæorum, vij. fratrum nimis venerabile, in quorũ honore, Viennẽſis eccleſia fundata eſt. Onias ſummus põtifex habetur. Cuius frater Iaſon, prępipiẽs ſummũ ſacerdotiũ, permittẽte Antiocho, legitima ciuiũ iura deſtituẽs, ſub ipſa arce gymnaſium conſtituit, & Ephebiam Hieroſolymis. Quo poſt triennij tempus in Ammanitẽ regionẽ expulſo, Menelaus frater

A.M. Simonis de tribu Beniamim in principatum ſacerdotij obtinuit. Cuius impia factione, pius Onias pōtifex, per Andronicum peremptus eſt. Quem propterea rex Antiochus purpura exutum, eodem loco quo in Oniam impietatem commiſerat, iuſſit vita priuari. Menelaum verò Antiochus Eupator, poſtmodū Antiochi filius de turri quinquaginta cubitorum deiici iuſſit: taliſque morte iuſtiſſime dānatus eſt. Matathia ſacerdote defuncto, Iudas Machabęus ducatū Iudæorū ſuſcepit, anno cxlvj. regni Gręcorum. Qui mox Antiochi duces de Iudęa expellens, & templū ab idolorum imaginibus emundans, patrias leges poſt triēnium ſuis ciuibus reddidit. Antiochus Perſipolin nobiliſſimā & copioſiſſimam ciuitatem ſpoliare cupiens, multitudine ad arma cōcurrente, in fugam verſus eſt: & cęleſti eum iudicio perurgente, dum accelerarét iter, vt Hieroſolymam cōgeriem ſepulchri Iudæorū faceret, inſanabili plaga percuſſus, homicida & blaſphemus miſerabili obitu vita functus eſt. Cui ſucceſſit Antiochus Eupator eius filius: & poſt duos annos, id eſt anno cli. regni Græcorū, regnauit Demetrius Seleuci filius. Hic cōſtituit Alchimū impiū in ſacerdotio, Iuda Machabæo in bello pro legibus patriis & populo dei pugnāte occiſo: & anno cliiij. Alchimo miſerabiliter mortuo, omniū fauore, Ionathę principatus & ſacerdotiū decernitur.

A.M. Ptolemęus Euergetes annis xxviii. Ionathas
4690 Iudæorum dux, & pontifex cum Romanis & Spartiatis amicitias facit. Hic ſumma induſtria ſacerdotio adminiſtrato octodecim annis, à Triphone occiditur. Fratérque eius Simon in ſacerdotium aſſumitur, anno regni Euergetis ſeptimo. Scipio Africanus exanimis in cubiculo ſuo repertus, vxoris ſuæ Semproniæ Gracchorũ ſororis dolo necatus. Cuiꝰ vigor & modeſtia in vrbe Romana ſic valuit, vt eo viuo, neque ſociale, neque ciuile bellum poſſe exiſtere crederetur. L. Cæcilio Metello & Qu. Titio Flaminio conſulibus, Carthago in Africa reſtitui iuſſa, xxii. demum anno quàm fuerat euerſa, & deductis ciuiũ Romanorum familiis, quæ eam incolerent, reſtituta & repleta eſt. Fabio conſule, Bitoito regi Aruennorum Gallię ciuitatis bellum maximo inſtructu comparanti, paucitas Romanorum occurrit, vt vix ad eſcam canibus quos in agmine habebat, ſufficere poſſe Bitoitus iactaret. Qui cum ſibi ad transfretandas copias vnum pontem Rhodani parum eſſe intelligeret, alium compactis lintribus catenı́ſque cõnexum, ſuper ſtratis confixı́ſque tabulis inſtruxit. Cõferta pugna, victi Galli conuerſi in fugam, coaceruatis inconſultè hominibus, præpropero tranſitu pontis vincla ruperunt, ac mox cum ipſis lintribus merſi ſunt. Qu. Martius cõſul. Gallorum gẽtem ſub radice alpiũ ſitam, bello

An.M. aggreſſus eſt. Qui cum ſe Romanis copiis circunſeptos viderent, occiſis coniugibus ac liberis, in flammas ſeſe proiecerũt. Qui vero pręoccupantibus Romanis, peragẽdæ mortis ſuæ copiam non habuerunt, alii ferro, alii ſuſpendio, alii abnegato cibo ſeſe conſumpſerunt. Nullúſque omnino vel paruulus ſuperfuit, qui ſeruitutis conditionem tolerarit. Iugurtha Micipſæ Numidarum regis adoptiuus filius hæréſque inter naturales eius filios factus, cohæredes ſuos Hiemſalem occidit, Aderbalem bello victum Africa expulit. Calpurniũ conſulem aduerſum ſe miſſum pecunia corrupit, & ad turpes conditiones pacis addixit. Romã idem veniẽs, omnibus pecunia aut corruptis, aut attẽtatis, ſeditiones diſſenſionéſque permiſcuit. Quam cum egrederetur, infami ſatis notauit elogio dicens, Vrbem venalem & maturè perituram, ſi emptorem inuenerit. Idem tandem cruentis bellis à Romanis ſuperatus, Bocco Maurorũ regi ſe ſociauit. Commiſſáque pugna, vna cum Romanis Mario conſule Boccus & Iugurtha fugerunt: inde nonaginta milia armatorũ vincẽtibus Romanis vſque ad internecionem cęſa. Boccus in precium pacis Iugurthã dolo captũ, catenı́ſque obſtrictũ, per Syllam legatũ miſit ad Marium. Qui in triumpho ante currũ cum duobus filiis ſuis actus, & mox in carcere ſtrãgulatus eſt. Mitridates rex Parthorum, ſextus ab Arſace, victo Demetrij

A.M. prçfecto, Babyloniam vrbem finéſque eius vniuerſos victor inuaſit. Omnes præterea gentes quæ inter Hidaſpem fluuiũ & Indũ iacent, ſubegit. ad Indiam quoque cruẽtum extendit imperium. Demetrium ipſum ſecundo ſibi bello occurrentem vicit & cepit. Quo capto, Diodatus quidam cum Alexandro filio regnũ eius & regium nomen vſurpauit. Qui poſtea ipſum Alexandrum filium, quem participem periculi in peruadendo regno habuerat, ne in obtinendo conſortem haberet, occidit. Lucius conſul in Gallia Tiburtos vſque Oceanum perſecutus, inſidiis circunuentus occiditur. A Scipione conſule capta vrbe Gallorum Toloſa, centum milia pondo auri, & argenti centum decem milia è templo Apollinis ſuſcepit. Quæ cum ad Maſſiliam amicã populo Romano vrbem, miſiſſet cũ præſidiis, interfectis clã cuſtodib⁹ cũcta per ſcel⁹ furata fuiſſe narrãtur. Mãlius & Qu. Cœpio coss. aduerſus Cimbros & Teutonas & Teugurinos & Ambranos Galliarũ Germanarúmque gentes miſſi, prouincias ſibi Rhodano fluuio medio diuiſerũt. Vbi inter ſe grauiſſima inuidia & cõtentione decertãtes cũ magna ignominia & periculo Romani nominis victi ſunt. Ita vt ex omni penitus exercitu decẽ tantũ homines, qui miſerũ nunciũ reportarẽt, ſuperfuiſſe referãtur. Hoſtes ingẽti præda pótiti, noua quadam atq; inſolita execratione, cũcta quç ceperãt peſſum dederunt.

An.M. Mario quartò conſule, cum in prouincia Viennenſi iuxta Iſaræ Rhodaníque flumina, vbi in ſeſe confluunt, caſtra poſuiſſent, Teutones, Cimbrij, Teugurini cũ tribus agminibus Italiá petere deſtinaſſent, periculoſiſſimò prælio à Romanis victi ſunt. Romæ P. Malleolus annitentibus ſeruis, matrem ſuam interfecit. Damnatus parricidii, inſutúſque in culeum, & in mare proiectus eſt: in tantóq; facinore Romani ſupplicium ſingulare ſanxerunt. Sexto conſulatu C. Marii ſtatus Romani imperii ita labefactatus eſt, vt pene vſque ad extremum inteſtina clade conciderit. Metellus Numidicus, vir primarius, factione Marii à Glaucia prætore & Saturnino tribuno innocens damnatus, in exilium cum totius vrbis dolore diſceſſit. Poſtmodum Saturninus & Saufeius & Labienus, cum iam prælium in foro commiſiſſent, cogente Mario, in curiam confugerunt, ibíque per equites Romanos, effractis foribus occiſi ſunt. Glaucia & Dolobella Saturnini frater, interfecti. Rutilius quoque vir integerrimus, qui adeo fidei atque innocentiæ conſtantia vſus eſt, vt die ſibi ab accuſatoribus dicta, vſque ad cognitionem neque capillum barbámque depoſuerit, neque ſordida veſte humilíve habitu ſuffragatores conciliarit, inimicos permulſerit, iudices temperarit, cum euidẽti oppugnaretur calumnia, periurio iudicum cõdemnatus, Smyrnam commigrans,

A.M. literarum ſtudiis intentus, conſenuit. Sexto Iulio Cæſare & Lucio Martio conſulibus, inteſtinis cauſis, Sociale bellum totam commouit Italiam. Poſt Simonem fratrem Ionathæ, Ioannes filius eius in ſummum ſacerdotium conſtituitur. Hic aduerſum Hircanos bellum gerens, Hircani nomen accepit, & à Romanis ius amicitiæ poſtulans, decreto ſenatus inter amicos relatus eſt. Samariam quæ noſtro tempore Sebaſte vocatur, ad quam Ptolemæus, qui patrem eius dolo peremerat, & matrem eius vinculis conſtrinxerat, confugium fecerat, obſidione captam ſolo coæquauit. Quam poſtea Herodes inſtaurās, Sebaſten in honorem Auguſti appellari voluit.

4718 Ptolemæus Phiſcō, qui & Soter, annos xvii. Cicero Arpini naſcitur, matre Heluiua, patre equeſtris ordinis ex regio Volſcorum genere. Prodigia dira apparendo Romanam vrbem mœſtam Sociali bello terruerūt. Nam ſub ortu ſolis globus ignis à regione ſeptentrionis cum maximo cæli fragore emicuit. Apud Aratinos, cum panes frangerentur cruor è mediis panibus, quaſi è vulneribus fluxit. Per ſeptem dies cōtinuos grando lapidum, immixtis etiam teſtarum fragmentis, terram latiſſime verberauit. Hiatu terræ flamma prorupit, quæ vſque ad cælum extendi viſa eſt. Cn. Pompeius prætor cum Picētibus iuſſu ſenatus, bellum geſſit, & victus eſt. Similiter Iulius Cæ-

A. M. ſar Samnitum pugna victus, cęſo fugit exercitu. Poſtea contractis vndique copiis, multa hoſtium milia Samnitum & Lucanorum interfecit. Cúmque ab exercitu imperator appellatus eſſet, ſenatus ſaga, hoc eſt veſtem mœroris, quam exorto Sociali bello ſumpſerat, hac ſpe arridente depoſuit, atque antiquum togæ decorē recuperauit. Cn. Pompeius Picentes graui pręlio fudit: qua victoria ſenatus laticlauia & cætera dignitatis inſignia recepit. Sociali bello necdum finito, Romæ primo bellum ciuile commotum eſt. Eodémq; anno ab vrbe condita ſexcenteſimo lxii. Mitridaticum bellum cœptum e ſt. Quod triginta annis, vel ſicut aliqui ſcribunt, quadraginta geſtum eſt. Mitridates igitur rex Pōti atq; Armeniæ multis præliis à Romanis ſuperatus, nouiſſime cū Caſtor eius præfectus, qui Fanagorio præerat, interfectis amicis regis, arcem occupaſſet, quatuórque filios eius ad præſidia Romana tranſmiſiſſet, accenſus ira, in ſcelera tandem exarſit, vt in plures amicos ſuos & Exipodram filium ſuum aliúmque Macarem interficeret. Pharnaces exemplo fratrum territus, exercitū ad perſequendū ſe miſſum ſibi conciliauit, & mox aduerſus patrē duxit. Mitridates diu ex altiſſimo muro filiū fruſtra precatus, vbi inexorabilē vidit, moriturus exclamaſſe fertur, Quoniā Pharnaces, inquit, mori iubet, vos ſi eſtis dii patrii, precor, vt quādoq; & ipſe hác vocē

A.M. à liberis ſuis audiat. Statímque deſcendens, ad vxores, pellices ac filias ſuas, venenũ omnibus dedit. Quod cum ipſe nouiſſimus hauſiſſet, nec tamen propter remedia, quibus vitalia ſua aduerſus noxios ſuccos ſæpe obſtruxerat, veneno confici poſſet, fruſtráque ſpaciaretur, ſi quo tandem modo infuſa peſtis per venas agitatione corporis acta diſcurreret, Gallum quendam militem, iam fracto muro diſcurrẽtem, inuitauit, eíq; iugulum præbuit: annóſq; natus lxxii. hunc exitum vitæ habuit. Tullio Cicerone & Caio Antonio conſulibus, Pompeius occiſi Mitridatis nuncio accepto, Syriã Cœlen, & felicem bello aggreſſus, Itureos Arabáſque perdomuit, vrbémque eorũ quam Petram nominant, cepit. Hinc ad Iudæos atq; ad Hieroſolymam vrbẽ eorum Gabinium cũ exercitu mittit. Quibus tunc Ariſtobulus expulſo fratre Hircano, primus ex ſacerdote anno vno rex præerat. Poſt cccclxxxiii. annos Babyloniæ captiuitatis, poſtquã regnauit Ianeus cognomento Alexãder, xxvii. annis qui põtificatum quoque adminiſtrans, crudeliſſime ciuibus pręfuit. Ipſe quoque Põpeius cõtinuo poſt Gabiniũ ſubſecutus, & à patribus vrbe ſuſceptus, ſed à plebe muro tẽpli repulſus, in expugnationẽ eius intẽdit: id non ſolũ natura loci, verumetiã ingẽtibus muris foſſaq; maxima munitũ, cũ alias aliis legionibus dies noctéſq; ſuccedere ſine requie cogeret, vix tertio mẽſe

An. M. expugnauit tredecim milia ibi Iudęorum cęſa narratur. Cætera multitudo in fidà venit. Pō-peius muros ciuitatis euertit, æquaríque ſolo imperauit. aliquãtos principes Iudęorū ſecuri percuſſit. Hircano ſacerdotium reſtituit. Ariſtobulum captiuum Romam duxit. Manſitq; in pontificatu Hircanus poſt mortem Alexandræ matris, quæ poſt Alexandrum coniugem regnauerat in Iudęis, annis circiter triginta & quatuor. Hircano etenim in pontificatu ſucceſſit Ariſtobulus anno vno, poſt quem Ianeus cognomento Alexander. Mortuo Alexandro, regnauit Alexandra vxor eius. Poſt cuius mortem Ariſtobulus & Hircanus filii eius inter ſe de imperio dimicantes, occaſionem prębuere Romanis vt Iudęam inuaderent. Vt diximus, Pompeius Hieroſolyma capta vrbe & templo reſerato, vſque ad Sancta ſanctorum accedit, victúmque Ariſtobulum ſecum abducit, pontificatum Hircano confirmat: quem tenuit, vt diximus, triginta & quatuor annis. Pompeius Antipatrum Herodis Aſcalonitę filium procuratorem Paleſtinę facit. Pōpeius bellum orientis, cum viginti & duo regibus, ſe geſſiſſe pro cōcione narrauit. His diebus cō-iuratio Catilinæ aduerſus patriam in vrbe habita, ac prodita; quam hiſtoriam agente Cicerone Saluſtius deſcribit. Virgilius Maro in pago qui Ander dicitur, haud procul à Mantua naſcitur. Poeta quoque Lucretius naſcitur.

Qui

A.M. Qui poſtea ſeſe furore amatorio interfecit.

4735 Ptolemæus, qui & Alexāder, annis x. Huius anno ſeptimo Syria in Romanam ditionem ceſſit, capto Philippo à Gabinio.

4745 Expulſus regno Ptolemęus Phiſcon per matrem Cleopatram in Cyprum ſecedit. Regreſſus de fuga, regnum obtinuit annis nouē, quia Alexandrum qui ante eum fuerat, ob interfectionem matris, ciues pepulerant.

4754 Ptolemæus Dionyſius, annis xxx. Apollodorus præceptor poſtmodum Auguſti clarus habetur. Lege Vatinia Cæſari Iulio tres prouinciæ cum legionibus vii. in quinquennium datæ ſunt, Gallia Tranſalpina, & Ciſalpina & Illyricus. Galliam Comatam poſtea ſenatus adiecit. Heluetiorum animos fortiſſimæ Gallorum omniū gētis, ea vel maxime cauſa quòd perpetuo pene cum Germanis bello altercabātur, à quibus Rheno tantum flumine dirimūtur, Orgeta rex, princeps gentis, ſpe totas inuadendi Gallias, in arma accenderat. Quo cæteri optimates correpto, & ad mortē coacto, cōiuratione facta exuſtis vicis ac domibus ſuis, ne quod deſiderium ex ſpe reuertēdi foret, profecti ſunt. Horū fuit, cum primū progreſſa eſt, omnis multitudo Heluetiorū, Tulingiorū, Latobagorū, Rauracarū, & Bogiorū vtriuſq; ſexus, ad cl. & vii. mil. hominū. Quos cū apud Rhodanum fluuium obuios Cæſar habuiſſet, magno difficilíque bello bis vicit. Ex iis xl. &

A.M. vii.milia in bello ceciderunt:cæteros ad deditionem coegit.Iterum Cæſar incredibiles Germanorum copias, quibus præerat Arioviſtus rex,apud Sequanicos vicit. Fuerunt autem in exercitu Arioviſti, Arudes, Marcumunes, Tribucii, Vangiones, Nemetes, Seduſes, & Sueui. Iterum Belgarum gens, quæ tertia pars Galliarum eſt, aduerſus Cæſarem exarſit.Quarumdiſtributim copia fuit.Bellouaci, qui cæteris numero & virtute præſtare viderentur, habuere lectiſſima lx. milia armatorũ. Sueſſiones ex xii.oppidis quinquaginta milia. Neruii quorum adeo indomita feritas erat, vt nunquam in id temporis mercatores ad ſe permiſerint vina cæteráque venalia deferre, quibus inducta iocunditas torporem virtutis afferret,ſimiliter habuerunt quinquaginta milia. Atrebates & Ambiani, decem milia: Morini viginti quinque milia:Menapii nouẽ milia:Caleti,x.milia: Velocaſſes & Veromandi, ęque decem milia: Aduatuci,decẽ & octo milia:Condurſei,Eberones,Ceroſi,Cemani,qui vno nomine Germani vocantur, quadraginta milia. Ita referuntur, fuiſſe cclxxii. milia armatorum lectiſſima. His repente ſilua erũpentibus, exercitus Cæſaris adgreſſus,hortatu ducis ita reſtitit: victóſque ad internecionẽ pene deleuerit. Cæſar Galbam cum legione duodecima ad Beragros Sedunóſq; miſit.Qui cum hiemandi cauſa in vico Beragrorum, cui

A.M. nomen erat Octodorus, conſediſſet, circunſeptus à Gallis eſt. Qui ex montibus effuſi, caſtra imperfecta ſaxíſque telíſque onerant. Sed Romanis portis erumpentibus, amplius quam triginta milia barbarorum ceciderunt. Veneti cæteríque confines Seuios ſibi ad bellum adſciſcunt, Oſiſmos, Lixouias, Namnetes, Ambibaritos, Morinos, Diablintes, & Menapios: auxilia quoque à Britannia arceſſunt. Contra hos Cæſar naues longas ædificare in Ligere fluuio iubet, per quem in Oceanum deducitur. Nauali prælio conſerto, incenſæ naues, hoſtium interfectis iis qui pugnauerant Gallis, reliqui omnes ſeſe dederũt. Sed Cæſar maxime ob iniuriam legatorum ſuorum, cunctis principibus per tormenta interfectis, reliquos ſub corona vendidit. Titus etiam Sabinius Aulercos, Eburouices, Lu-xouióſque, qui primates ſuos, ꝙ auctores belli ſuſcitandi eſſe nollẽt, interfecerant, eruptione facta, incredibili cęde deleuit. Oppidũ Saucia tũ in Aquitania expugnatũ. Ex Aquitaniis & Cantabris, l. mil. cæſa. Germani qui Rhenũ cũ immẽſis copiis tranſmiſerant, vſq; ad internecioñẽ deleti. Quorũ numerus fuit ad cccc. & xl. milia. Inde Cæſar in Germaniã facto ponte trãſgreditur. Sicambros & Vbios obſidione liberat. Sueuos maximã & ferociſſimã gentem, quorũ eſſe centũ pagos & populos multi prodidere, totãq; Germaniã aduẽtu ſuo terret. Mox

A M. in Galliam reciſo ponte concedit. Inde ad Morinos venit, vnde in Britanniam proximus & breuiſſimus tranſitus eſt. Nauibus circiter onerariis atque actuariis, lxxx. preparatis, in Britanniam tranſuehitur. vbi acerba pugna fatigatur. Inde aduerſa tempeſtate correptus, plurimá claſſis amiſit partem. Regreſſus in Galliam, ſexcentas naues vtriuſque commodi fieri imperauit. quibus iterũ in Britanniam, primo vere tranſuectus eſt. Triuentum firmiſſimam ciuitatem, datis xl. obſidibus, & Caſſobellum oppidum inter duas paludes ſitum, tandẽ graui pugna cepit. In deditionẽ Britannos accipiens, in Galliam reuertitur. Treueri, Eburonati, & Aduatici, & Neruii multitudo in arma conſpirauerunt, quæ ex hoc colligi plurima fuiſſe poteſt, quia cum inſtrumenta ruralia nõ haberent, gladiis cõcidendo terram & ſagulis exportãdo, vix tribus horis vallum pedũ decẽ, & foſſam pedũ xv. per milia paſſuum xv. in circuitu perfecerunt: prætera cxx. turres miræ altitudinis extruxerũt. Hos Cęſar vaſtiſſima cæde cõfecit. Labienus, qui legionibus præerat, omnes Treuerorũ copias interfecit, & continuo ipſam ciuitatem capit. Cæſar Eburones poſtquã in Arduẽnam ſiluã refugiſſe cõperit, quæ ſilua totius Galliæ maxima eſt atq; à ripis Rheni finibúſq, Treuerorũ ad Neruios vſque pertingit, & in longitudine pluſquam l. milibus paſſuũ patet, omnẽ Galliam per nuncios

A. M. inuitat, vt quiq; ſecundũ placitum ſuũ reconditas in Arduenna ſilua prædas quęrant diripiátq;. Quo facto Gallis vtrinque morientibus, maximas Romanorũ iniurias, ſine cuiuſquam Romani diſcrimine, vindicauit. Cæſar multis prælíis Gallias perdomuit. Romanum imperiũ, cum Lucullus Aſiam, Põpeius Hiſpaniã, Cæſar Galliã perdomuit, vſq; ad extremos propemodũ terræ terminos propagatum eſt: Cæſari victori ex Gallijs reuertenti, decretũ à ſenatu eſt, vt in vrbẽ non niſi dimiſſo exercitu veniret. Sed Cæſar Rauennã ſe contulit. Pompeius atque omnes ſenatores, creſcẽtibus Cæſaris viribus, trepidi tanquam Italia pulſi, in Græciam tranſuecti, Dirrachium gerendi belli ſedẽ delegerunt. Cæſar Romam venit, negatámque ſibi ex ærario pecuniam, fractis foribus inuaſit, protulitq; ex eo põdo iiii.mil. cxxxv. argenti pondo prope lxxx.milia. Mox cum legionibus Alpes tranſuectus, Maſſiliam venit. Hanc obſidione domitam, libertate cõceſſa, cæteris rebus abraſit. Apud Dirrachium multi orientis reges ad Pompeium cum auxilijs cõuenerant. Pugna cõmiſſa, milites Cæſaris fugerũt, cæſis iiii.milibus ex eius exercitu: inde Cæſar citato agmine per Epirũ in Theſſaliam perrexit. Põpeius cum magnis copijs ſubſecutus eſt. Fuerũt autẽ Põpeio lxxx.cohortes triplici ordine locatæ, peditũ, xl.mil equites in ſiniſtro cornu, dc. in dextro, d. Præterea

A.M. reges multi. Cæſari ſimiliter cohortes lxxx. tri plici ordine diſpoſitę: minus quã triginta milia peditũ: equites mille. cõmiſſa pugna, cum diu vtrinque dubia ſorte cæderentur, tandem vniuerſus Pompeii fugit exercitus, caſtráque diſperſa ſunt. Pompeius fugiens, onerariam nauem nactus, in Aſiam tranſiit. Inde per Cyprũ in Ægyptũ venit, ibique mox vt littus attigit, iuſſu Ptolemæi adoleſcentis in gratiam Cæſaris victoris occiſus eſt. Pompeii vxor fi-
4655 liíque fugerunt, claſſiſque Pompeiana direpta. Cæſar compoſitis apud Theſſaliam rebus, Alexandriam venit. Perlatóque ad ſe & viſo Pompeii capite anulóque, fleuit. Achillas dux regius imbutus ſemel Pompeii ſanguine, Cæſaris quoque necem meditabatur. Nam iuſſus exercitum dimittere, cui præerat xx. milium armatorum, non modo ſpreuit imperium, verum & aciem direxit. In ipſo prælio regia claſſis forte ſubducta iubetur incendi. Ea flamma cum partem quoque vrbis inuaſiſſet, xl. mil. librorum proximis forte ædibus condita exuſſit. Iterum commiſſo prælio cum Achilla, Cæſar vi inſiſtentium hoſtium preſſus, ſcapham aſcendit. Qua mox pondere ſubſequentium grauata ac merſa, per cc. paſſus ad nauẽ vna manũ eleuata, qua chartas tenebat, nando peruenit. Mox nauali prælio ipſe claſſem regiam aut depreſſit aut cepit. Alexandrinis petentibus regem, Ptolemæum infan-

A.M. tem reddidit. qui ilico vt liber fuit, bellum intulit. ſed continuo ipſe cum toto exercitu ſuo deletus eſt. Nam viginti milia hominum in eo bello cæſa ſunt duodecim milia cum ſeptuaginta longis nauibus dedita. Rex ipſe adoleſcens ſcapha exceptus vt fugeret, multis inſilientibus merſus necatúſque eſt.

4784 Cæſar regnum Ægypti, Cleopatræ Ptolemæi ſorori dedit: quod tenuit annis viginti duobus. Cæſar Syriam peruagatus, Pharnacem in Ponto vicit. Romæ dictator & conſul creatus, in Africam tranſiit. Apud Tapſum cum Iuba & Scipione pugnauit & vicit. Cato ſeſe apud Vticam occidit: Iuba percuſſori iugulum precio dato præbuit: Petreius eodem ſe gladio perfodit. Scipio, in nauim qua ad Hiſpanias fugeret cóſcendens, vẽto coactus in Africam redierat: ſemetipſum iugulauit. In eadem naui etiam Titus Torquatus occiſus eſt. Cæſar Pompeii magni nepotes & filiam eius Pompeiam iuſſit occidi. Vltimum bellum apud Mundam flumen geſtum eſt aduerſus Pompeios duos & Labienum atque Actium Varum. Cæſar Romam rediens vbi dum reipublicæ ſtatum contra exempla malorum clementer inſtaurat, auctoribus Bruto & Caſſio, etiam plurimo ſenatu, in curia tribus & viginti vulneribus confoſſus, interiit. In qua coniuratione

A.M. fuiſſe amplius quadraginta conſcios ferunt. Corpus eius raptum populus dolore inſtimulatus, in foro fragmentis tribunalium ac ſubſelliorũ cremauit, poſt annos iii. & menſes vi. quam regnare cœperat. Nam quatuor annis poſt mortem Magni Cn. Pompeii bellum ciuile toto orbe indeſinenter tonuit, regnante apud Alexandrinos Cleopatra, quarto eius anno finito, Cæſar Iulius primus Romanorum ſingularem obtinuit principatum. A quo etiam Cæſares appellati ſunt. Caſſius interim Iudæa capta, templum ſpoliat. Abhinc Imperatorum nomen.

4790 OCTAVIANVS Cæſar Auguſtus Romanorum ſecundus, regnauit annos quinquaginta ſex, & menſes ſex: à quo Auguſti appellati reges Romanorum. Quorum quindecim, viuente Cleopatra: quadraginta & vnum, poſtea vixit. Auguſti vndecimo anno, deficiente in Iudæa pontificum principatu, complentur hebdomadæ ſeptuaginta in Daniele ſcriptæ. Anno ad vrbe condita ſeptingenteſimo decimo, interfecto Iulio cæſare, Octauianus, qui teſtamento Iulii Cæſaris auunculi & hæreditatem & nomen aſſumpſerat, vt Romam adoleſcens admodum venit, indolẽ ſuam bellis ciuilibus vicit. Vt enim breuiter explicem, bella ciuilia quinque geſſit, Mutinenſe, Philippenſe, Peruſinum, Siculũ, Acciacũ. E quibus duo, hoc eſt

A.M. primum ac nouiſſimum, aduerſus Marcum Antonium: ſecundum, aduerſus Brutum & Caſſium: tertiũ, aduerſus Lucium Antoniũ: quartum, aduerſus Sextum Pompeium, Cnei Pompeij filium, quẽ confecit. Cęſar ad fidem conciliatæ gratiæ, qua Antonium receperat, filiam eius matrimonio ſortitus eſt. Herodes ceſſante regno ac ſacerdotio Iudæorum, nihil ad eam gentem pertinens, vtpote Antipatri Aſcalonitæ & matris Cypridis Arabicæ filius à Romanis Iudæorum ſuſcepit principatum, quem tenuit annos trigintaſex. Qui ne ignobilis fortè & à Iudæorum ſemine argueretur extraneus, combuſſit libros omnes quibus nobilitas gentis Iudęæ in tẽplo ſeruabatur aſcripta, vt deficientibus probamentis, & ipſe ad hanc pertinere putaretur: inſuper etiam vt ſuam ſobolem regio illorum generi commiſceret, proiecta Doſſide fœmina Hieroſolymitana, quam priuatus acceperat vxorem, & nato ex ea filio Antipatro, ſociauit ſibi Mariannem filiam Alexandri, neptem Ariſtobuli fratris Hircani, qui ante eum rexerat Iudæorum gentem. Hæc quinque filios ei genuit: quorũ duos, Alexandrum & Ariſtobulum, ipſe peremit in Samaria. Nec mora, pòſt etiam illorum matrem, qua nil charius nouerat, ſimili ſcelere peremit. E quibus Ariſtobulus Herodem ex Beronice ſuſceperat filium: quem in Actibus apoſtolorum ab angelo percuſſum le

An.M. gimus Antonius Artabanem Armeniæ regem proditione & dolo cepit. Quem argentea catena vinctum, ad confeſſionem theſaurorum regiorum coegit: expugnatóque oppido in quo conditos eſſe prodiderat, magnam vim auri argentíque abſtulit. Qua elatus pecunia, denunciauit bellum Cæſari, atq; Octauiæ ſororis Cæſaris vxoris ſuæ repudium indixit, & Cleopatram ſibi ex Alexandria occurrere imperauit, atque vxorem duxit. ipſe Actium vbi claſſem cõſtituerat, profectus, cùm prope tertiam partem remigum fame abſumptam offendiſſet, nihil motus, Remi, inquit, modo ſalui ſint: nam remiges non deerunt, quoad Græcia homines habuerit. Ducentæ & triginta roſtratæ fuere Cæſaris naues, & triginta ſine roſtris. Triremes velocitate Liburnicis pares, & octo legiones claſſi ſuperpoſitę abſque cohortibus quinque prætoriis. Claſſis Antonij, centum ſeptuaginta nauium fuit. Quantum numero cedens, tantùm magnitudine præcellens. nam decem pedum altitudine à mari aberant. Bellum ab hora quinta vſque in horam ſeptimam incerta vincendi ſpe protractum, grauiſſimæ vtrinque cædes actæ: reliquum diei cum ſubſequẽte nocte in victoriam Cæſaris declinauit. Prior regina Cleopatra cum ſexagintis velociſſimis nauibus fugit. Antonius mox fugientem vxorem ſubſecutus eſt. Ex victis duodecim milia cecidiſſe

A.M. referuntur, ſex milia vulnerata ſunt, è quibus mille inter curãdum defecerunt. Cæſar ſextò imperator appellatus, & quartò ipſe cum Marco Licinio Craſſo conſul, Brũdiſium venit. Ibi orbis terrarum præſidia, diuiſis legionibus compoſuit. Nouiſſime cùm nauali prælio Antonius decertare pararet, ſubito vniuerſæ naues Antonianæ partis ad Cæſarem tranſierunt. Trepidus Antonius cum paucis ſe in regiam recepit. Deinde imminente Cæſare turbata ciuitate, idem Antonius ſeſe ferro tranſuerberauit. Cleopatra poſtquam ſe reſeruari ad triumphum intellexit, voluntariam mortem petens, ſerpentis, vt putatur, morſu, in ſiniſtro tacta brachio, exanimis inuenta eſt: fruſtra Cæſare etiam Pſyllos admo uente, qui venena ſerpentum è vulneribus hominum hauſtu reuocare atque exugere ſolẽt.

Cæſar Alexandria vrbe omnium longè opulentiſſima & maxima, victor potitus eſt. Hactenus qui vocabantur Lagidæ ab Ptolemæo primo Lagi filio, in Ægypto regnauerunt annis ducentis nonaginta quinque. Cæſar victor ab oriẽte veniens, octauo idus Ianuarias, vrbem triplici triumpho ingreſſus eſt. Hoc die primùm Auguſtus cõſalutatus eſt, atque ex eadem die ſumma rerum ac poteſtas penes vnum eſſe cœpit, & manſit, quod Græci Monarchiam vocant. Porrò autẽ hunc eſſe eundem diem, hoc eſt octauum idus Ianuarij,

An.M. quo nos Epiphaniam, hoc eſt apparitionem ſiue manifeſtationẽ dominici ſacramenti, obſeruamus, nemo credentium ſiue etiam fidei contradicentium, neſcit.

Per omnia igitur vẽturi Chriſti gratia pręparatũ Cæſaris imperium comprobatur nam cùm primùm Caio Cæſare auunculo ſuo interfecto ex Apollonia rediens vrbem ingrederetur, hora circiter tertia, repentè liquido ac puro ſereno circulus ad ſpeciem cæleſtis arcus orbem ſolis ambiit, quaſi eum vnum ac potiſſimum in hoc mundo ſolúmque clariſſimũ in orbe monſtraret: cuius tempore venturus eſſet, qui ipſum ſolem ſolus, mundúmque totum & feciſſet & regeret. Deinde cum ſecundo in Sicilia receptis à Pompeio & Lepido legionibus, triginta milia ſeruorum dominis reſtituiſſet, & ſex milia, quorum domini nõ extabant, in crucem egiſſet, ingentíque animo viginti milia militum exauctorauiſſet, atque quadragintaquatuor legiones ſolus imperio ſuo ad tutamen orbis terræ diſtribuiſſet, ouáſque vrbem ingreſſus, omnia ſuperiora populi Romani debita donanda literarum etiam monumẽtis abolitis cẽſuiſſet, in diebus ipſis fons olei largiſſimus de taberna meritoria per totum diem fluxit. Quo ſigno quid euidentius q̃ ſub principatu Cęſaris Romanóq; imperio per totũ diem, hoc eſt per omne Romani tẽpus imperii, Chriſtum atque ex eo Chriſtia-

A.M. nos,id eſt vnctum,atque ex eo vnctos,de meritoria taberna, hoc eſt de hoſpita largáq; eccleſia, affluenter atque inceſſabiliter proceſſuros? reſtituendóſq; per Cæſarem omnes ſeruos, qui tamen cognoſcerent dominum ſuũ: cæteróſque qui ſine domino inuenirentur, morti ſupplicióque dedendos? remittẽdáque ſub Cæſare debita peccatorum in ea vrbe in qua ſpontaneum fluxiſſet oleum? Tertiò autem cùm vrbem triumphans quintò conſul ingreſſus eſt,octauo ſcilicet idus Ianuarias,cũ & Ianum poſt ducentos annos primum ipſe clauſit, & clariſſimum illud Auguſti nomen adſumpſit. Quid fidelius ac verius credi poteſt, quàm occulto geſtorum ordine ad obſequium præparationis eius prædeſtinatũ fuiſſe,qui eodem die quo ille manifeſtandus mũdo poſt paululum erat, & pacis ſignum præferret,& poteſtatis nomen adſumeret? itaque anno ab Vrbe condita, ſeptingẽteſimo ſexageſimotertio,clauſis Iani portis,cùm Cęſar Aug. finito Cantabrico bello, pacatiſque omnibus gentibus,ab oriente in occidentem,à ſeptentrione ad meridiem,ac per totum Oceani circulum vrbem ingreſſus, cùm ſpectante eo ludos,pronunciatum eſſet in mimo,O dominũ æquum & bonum, vniuerſique quaſi de ipſo dictum eſſet, adprobauiſſent, & ſtatim quidẽ manu vultúq; indecoras adulationes repreſſit,& in ſequẽti die,grauiſſimo corripuit edi-

A.M. cto, dominúmque ſe poſthæc appellari, ne à liberis quidem, aut à nepotibus ſuis, vel ſerio vel ioco paſſus eſt.

SEXTA AETAS.

4832 IGITVR eo tẽpore, anno ſcilicet Cæſaris Augusti quadrageſimoſecundo, à morte verò Cleopatrę & Antonii, quando & AEgyptus in prouinciam verſa eſt, anno viceſimoſeptimo, Olmypiadis cẽteſimę nonageſimę tertię, anno tertio: ab vrbe condita, dcclii. id eſt eo anno quo compreſſis cunctarum orbis terræ

Anno chriſti 1. gentium motibus, firmiſſimam veriſſimámq; pacem ordinatione dei Cæſar compoſuit, IESVS CHRISTVS filius dei, ſextam mundi ætatem ſuo conſecrauit aduẽtu. Anno imperii Auguſti quadrageſimo octauo, Herodes patrator ſcelerũ, & interfector pro Chriſto innocẽtium paruulorum, morbo intercutis aquæ, & ſcatentibus toto corpore vermibus, miſerabiliter dignè moritur. Pro quo ſubſtitutus ab Auguſto filius eius Archelaus, regnauit annos nouem, id eſt vſque ad ipſius Auguſti finem. tunc enim non ferentibus vltra, ſed accuſantibus ferocitatem eius apud Auguſtum Iudæis, in Viennam vrbem Gallię nobiliſſimam relegatur, & ad minuendam Iudaici regni potentiam inſolentiámque domandam, quatuor fratres eius pro eo ſunt tetrarchæ creati, Herodes, Antipater, Lyſias, & Philippus: quorum Philippus & Herodes,

A.C. qui Antipas prius nuncupabatur, etiam viuente Archelao tetrarchæ fuerant ordinati. Natus igitur Chriſtus, ver⁹ dominus totius generis humani, inter homines Romano cenſui ſtatim adſcriptus eſt, illa prima clariſſimáque profeſſione, qua Cæſar ſe omnium principē, Romanosq; rerum dominos ſingillatim cunctorum hominum edita adſcriptione ſignauit. Natus eſt autē, octauo cal. Ianuarij Chriſtus, cùm primum incrementa omnia anni virentis incipiunt. Cæſar Caium nepotem ſuū ad ordinandas Ægypti Syriæ prouincias miſit. Qui præteriens ab Ægypto, fines Palęſtinæ apud Hieroſolymam, in templo dei tunc ſancto & celebri adorare contempſit, ſicut Suetonius Trāquillus refert. Quod Auguſtus vbi comperit, prauo vſus iudicio, prudenter feciſſe laudauit.

17 Tyberius priuignus Auguſti, hoc eſt Liuię vxoris eius, filius, regnauit ann. xxiij. Hic per ſemetipſum nulla bella geſſit. Sane quarto imperij eius anno, Germanicus Druſi filius, Caligulę pater de Germanis, ad quos ab Aug. ſene miſſus fuerat, triumphauit: ipſe autē Tiberius plurima imperij parte, cū magna & graui modeſtia reipub. pręfuit: adeo vt quibuſdā pręſidibus augēda prouinciis tributa ſuadētib⁹, ſcripſerit, Boni paſtoris eſſe tōdere pecus, nō deglabrare. Huius anno xij. Pilatus Iudęę procurator ab eodē dirigitur. Herodes tetrarcha,

An. C. qui Iudæorũ principatũ tenuit annis xxiiii. in honorem Tiberii & matris eius Liuiæ, Tiberiadem condidit & Liuiadem. Anno decimoquinto imperii Tiberii, dominus poſt baptiſmum quod prædicauit Ioannes, mundo regnum cælorum annunciat. peractis à mundi principio ſecundum Hebræos, annis, vt etiã Euſebius in Chronicis ſuis ſignat, quatuor milibus, annotando quòd decimoſexto anno Tiberii, principium fuerit octuageſimi primi Iubilei ſecundum Hebræos: noſtra autẽ ſupputatio vndeviginti minus ponendos eſſe exiſtimat. Iuxta verò chronica eadẽ quę ipſe Euſebius de vtraque editione, vt ſibi videbatur, compoſuit, anni ſupputantur, quinque milia ducenti & vigintiocto. Ioannes Baptiſta ab Herode in carcere poſitus pro veritate, capite truncatur. Anno decimooctauo imperii Tiberii, dominus ſua paſſione mũdum redemit, & prædicaturi per Iudęæ regiones apoſtoli, Iacobũ fratrem domini Hieroſolymis ordinãt epiſcopum. Ordinant & ſeptẽ diaconos, quorum vno lapidato à Iudæis Stephano, eccleſia per regiones Iudææ & Samariæ diſpergitur. Pilatus præſes Palæſtinæ prouinciæ ad Tiberium imperatorem, atq; ad ſenatum retulit, de paſſione ac reſurrectione Chriſti: cõſequentibus virtutibus quæ vel per ipſum palam factæ fuerant, vel per diſcipulos ipſius in nomine eius fiebant, & de eo quòd certatim creſcente

An.C. creſcente plurimorũ fide deus crederetur, Tiberius cum ſuffragio magni fauoris retulit ad ſenatum, vt Chriſtus deus haberetur. Senatus indignatione motus, cur non ſibi ſecundum morem, delatum eſſet, vt de ſuſcipiendo cultu prius ipſe decerneret, cõſecrationẽ Chriſti recuſauit: edictóque conſtituit exterminãdos eſſe vrbe Chriſtianos, præcipue cùm & Seianus præfectus Tiberii ſuſcipiendæ religioni obſtinatiſſime contradiceret. Tiberiꝰ tamen edicto accuſatoribus Chriſtianorũ mortem comminatus eſt. Itaque paulatim immutata eſt illa Tiberij Cæſaris laudatiſſima modeſtia, in pœnam contradictoris ſenatus. Nam plurimos ſenatorum proſcripſit, & ad mortem coegit. Viginti ſibi patritios viros cõſilii cauſa ſelegerat: horum vix duos incolumes reliquit. Cæteros diuerſis cauſis necauit. Seianum præfectum ſuum res nouas moliẽtem, interfecit: filios ſuos Druſum & Germanicum, quorum Druſus naturalis, Germanicus adoptiuus erat, manifeſtis veneni ſignis perdidit: filios Germanici filii ſui interfecit.

Agrippa cognomento Herodes, filius Ariſtobuli filii Herodis regis, accuſator Herodis tetrarchæ Romam profectus, à Tiberio in vincula cõiicitur, vbi primos ſibi adſciuit ad amicitiam, & maxime Germanici filium Caium.

40 Caius cognomento Caligula, regnauit annos tres, menſes decem, dies octo. homo om-

A.C. nium ante ſe flagitioſiſſimus, & qui verè dignus Romanis blaſphemātib⁹, & Iudæis perſecutoribus, punitor adhibitus videretur.

Hic exclamaſſe fertur, Vtinam populus Romanus vnam ceruicem haberet. Iudæi apud Alexandriam ſeditione excitata, profligari cæde, atque vrbe pulſi, expromendarū querelarum cauſa, Philonē quendam, virū ſane imprimis eruditū, legatū ad Cęſarem mittūt: ſed Caligula Iudæis infeſtiſſimus, ſpreta legatione Philonis, omnes Iudęorū ſacras ædes, atq; antiquum illud Hieroſolymis ſacrarium profanari ſacrificiis gētilium, ac repleri ſtatuis ſimulachríſq; imperauit. Et ſtatua Iouis poſita, ſe ibi vt deum coli pręcepit. Hic Herodē Agrippam amicū ſuum vinculis liberatū, regem Iudęę fecit, qui māſit in regno, annos ſeptē, id eſt vſq; ad quartū Claudij annū. Quo ab angelo percuſſo, ſucceſſit in regnū filius eius Agrippa: qui vſq; ad exterminium Iudæorū, xxvi. annis perſeuerauit. Herodes tetrarcha, & ipſe Caij amicitiam petēs, cogente Herodiade, Romā venit: ſed accuſatus ab Agrippa, etiam Tetrarchiā perdidit: relegatúſq; exilio, apud Viennam Galliarum vrbem, poſt mortē Caij, inde in Hiſpaniam cum Herodiade fugiens, mœrore periit. Pilatus qui ſententiā damnationis in Chriſtū dixerat, & ipſe perpetuo exilio Viēnę recluditur: tātíſq; ibi inrogāte Caio languoribus coarctatus eſt, vt ſua ſe tranſuer-

A. C. berans manu malorum cõpendium mortis ce
citate quæſierit. Matthæus euangeliũ in Iu
dęa prędicãs, Hebraicis literis ſcripſit. Caius
Caligula à ſuis protectoribus occiſus eſt. Duo
libelli in ſecretis eius reperti, quorũ alteri pu-
gio, alteri gladius pro ſigno nominis aſcript⁹
erat, lectiſſimorum virorum nomina & notas
morti deſtinatorum continentes: inuentáque
ibi eſt archa ingens, variorum venenorũ, qui-
bus mox Claudio Cęſare iubente demerſis in-
fecta maria tradũtur, nõ ſine magno piſcium
exitio.

45 Claudius regnauit annis xiiij. Exordio regni
eius Petrus ad ſuperandũ Simonem magum,
cùm prius Antiochenam fundaſſet eccleſiam,
Romam venit, & ſalutarẽ cunctis credentibus
fidem fideli verbo docuit, potentiſſimíſq; vir-
tutibus approbauit. Ibíq; xxv. annis cathedrã
tenuit epiſcopalem, i. vſq; ad vltimũ Neronis
annum. Marcus euãgeliſta euãgelium quod
Romæ ſcripſerat, Petro mittente, primum A-
quileię prædicauit. Ibíq; ordinato Hermago-
ra diſcipulo ſuo, ad Ægyptũ peruenit. cõſtitu-
tíſque atq; cõfirmatis eccleſiis per Libyã, Mar
maricam, Ammoniacam, Pentapolin, Alexã-
driam, atque Ægyptum vniuerſam, ad vltimũ
tentus à paganis Alexãdriæ martyrium ſuum
cõpleuit. Furuus Camillus Scribonianus Dal
matię legatus, bellum ciuile molitus, legiones
multas fortiſſimáſq; ad ſacramẽti mutationẽ

An.C. pellexerat. Itaque die dato, vt in vnũ vndique ad nouum imperatorem conueniretur, neque aquilæ ordinari, neq; conuelli quoquomodo ſigna moueríve potuerũt: exercitus tanti & minus viſitati miraculi fide motus, & cõuerſus in pœnitẽtiã, Scribonianũ quinta ſtatim die deſtitutum interfecit, ſeſéque in ſacramẽto prioris militiæ cõtinuit. Quod ſine dubio propter aduentũ apoſtoli Petri, & tenera Chriſtianorum germina; hoc ciuile bellum diuinitus eſt compreſſum. Tiberius Claudius Britãniam adiés, quæ excitata in tumultũ eſſe videbatur, quam neque ante Iulium cęſarem, neque poſt eum quiſquam attingere auſus fuerat, ſine vllo prælio ac ſanguine intra pauciſſimos dies plurimam inſulæ partem in deditionem recepit. Orcadas etiã inſulas Romano adiecit imperio, ac ſexto quàm profectus erat mẽſe, Romam rediit. Eodem anno, quarto videlicet imperij eius, fames grauiſſima, per Syriã, cuius Lucas etiam meminit, facta eſt. Sed Chriſtianorũ neceſſitatibus apud Hieroſolymam, conuectis ab Ægypto frumentis, Helena Agabenorum regina conuerſa ad fidẽ Chriſti, largiſſimè miniſtrauit. Quinto eius imperii anno, inter Therã & Theraſiam, inſula de profundo emicuit; triginta ſtadiorum ſpacio extenta. Septimo imperii eius anno ſub procuratore Iudęæ Cumano in Hieroſolymis tanta ſeditio in diebus azymorum exorta eſt, vt in-

An.C. portarum exitu populo coarctato, triginta milia Iudæorum cæde proſtrata, & compreſſione ſuffocata referantur. Claudius nono anno imperii ſui, Iudæos tumultuantes Roma expulit. Suetonius hoc modo inde refert, Claudi⁹ Iudęos, impulſore Chriſto, aſſiduè tumultuátes, Roma expulit. De eadem expulſione Lucas in Actibus apoſtolorū refert. Veruntamen ſequenti anno tanta fames Romæ fuit, vt medio foro imperator correptus à populo, cōuiciis & fragminib⁹ panis turpiſſime infeſtatus, ægrè per Pſeudotyrum in palatium refugerit. Claudius manifeſtis venenis eſt mortuus.

59 Nero annos tredecim, menſes ſeptem, dies vigintiocto. Caii Caligulæ auunculi ſui erga omnia vitia ac ſcelera ſectator, immo trāſgreſſor. Hic primus poſt omnia attentata facinora, Romæ Chriſtianos ſuppliciis & mortibus adfecit, ac per omnes prouincias pari perſecutione excruciari imperauit. Huius ſecundo anno, Feſtus Iudææ procurator ſucceſſit Felici. A quo Paulus Romam vinctus mittitur, & biennium in libera manens cuſtodia, poſt hęc ad prædicandum dimittitur, necdum Nerone in tantā perſecutionē Chriſtianorum erūpente, quantam de eo narrant hiſtoriæ. Quo tempore creditur Paulus ad Hiſpanias perueniſſe, & Arelatę Trophimum, Viennæ Creſcentem diſcipulos ſuos ad prædicandum reliquiſſe. Iacobus frater domini, cùm triginta

A.C. an. Hieroſolymorũ rexiſſet eccleſiá, vij. Neronis ann. perimitur à Iudæis, vindicantibus in illo, ꝙ Paulũ interficere nequiuerant. Feſto in magiſtratu Iudęorũ ſuccedit Albinus, Albino Florus: cuius luxuriã & auaritiam cæteráq; flagitia nõ ferẽtes Iudęi, cõtra Romanos rebellauerunt: aduerſum quos Veſpaſianus magiſter militię trãſmiſſus, plurimas Iudęę vrbes cepit, Titum filium ſuũ maiorẽ inter legatos habẽs.

Nero in re militari nihil omnino auſus, Britãniã penè amiſit, ipſumq; nomẽ Chriſtianũ extirpare conat⁹, beatiſs. Chriſti apoſtolos Petrũ cruce, Paulũ gladio occidit. Mox aceruatim miſerã eius vitã obortæ vndiq; oppreſſere clades. Hac tẽpeſtate Perſius poeta oritur. Lucanus quoq; ac Seneca pręceptor Neronis interficiũtur. Nero poſtq̃ Galbã in Hiſpania imperatorem creatum ab exercitu cognouit, totus animo ac ſpe cõcidit. poſtmodũ cũ ĩcredibilia mala ſubruenti reip. moliretur, hoſtis à ſenatu pronunciatus, ignominioſiſſime fugiens, ad quartũ ab vrbe lapidẽ, ſeſe ipſe interfecit, atq; in eo Cæſarum omnis familia conſumpta eſt.

Mortuo Nerone Galba Romã venit, Piſonémque ſibi nobilẽ induſtriumque iuuenem in filium atque in regnũ adoptauit. ſeptimóq; menſe imperii ſui ab Othone iugulatus eſt.

Otho mox vt creatum imperatorẽ in Gallias per Germanicas legiones Vitelliũ comperiit, bellum ciuile molitus, tribus primum leuibus

A.C. prælıis, hoc eſt, vno apud Alpes, altero circa Placētiam, tertio circa locum quem Caſtores vocant, contra Vitellianos duces congreſſus victor extitit. quarto autem apud Vetriacum prælio animaduertens ſuos vinci, menſe tertio quàm imperator cœperat, ſeſe interfecit.

Vitellius victor Romam venit, vbi cùm multa crudeliter ac nequiter ageret, poſtquam de Veſpaſiano comperit, primum deponere molitus imperium, pòſt à quibuſdam animatus, Sabino Veſpaſiani fratre occiſo, ſuccenſóque templo, & mixta ſimul flamma ruináque, omnes in vnum pariter interitum ac tumulum dedit. Pòſt deficiēte in Veſpaſiani nomen exercitu ſuo, cùm iam deſtitutus trepidus ſe in quandam proximam palatio cellulam cōtruſiſſet, turpiſſime inde protractus, in forū deductus, octauo quàm regnū præſumpſerat menſe apud Gemmonias ſcalas minutiſſimorum ictuum crebris compunctionib⁹ excarnificatus, atq; inde vnco tractus, in Tyberim merſus, etiam communi caruit ſepultura.

Veſpaſianus itaque cum Iudæos multis eorum oppidis captis, in vrbe Hieroſolymorum præcipue ob diem feſtum congregatos, obſidione clauſiſſet, cognita Neronis morte, hortatu plurimorū regum & ducū, imperium adeptus: relicto in caſtris ad procurationē obſidionis Hieroſolymorū Tito filio, cognita etiā interfectione Vitellii, pauliſper Alexandriæ

A. C. ſubſiſtit. Titus verò magna ac diuturna obſidione Iudæos premens, machinis cunctíſque bellicis molitus, non ſine multo ſuorum ſanguine, tandem muros ciuitatis irrupit. Sed ad expugnandam interioré templi munitionem, qua recluſa multitudo ſacerdotum ac principum tuebatur, maiore & vi & mora opus fuit. Itaq; Titus imperator ab exercitu pronunciatus, téplum Hieroſolymis incendit ac diruit: quòd à die conditionis primæ vſque ad diem euerſionis vltimę manſerat, ann. mille lxxxix. vel ſicut à pluribus colligitur, mille cij. Muros vrbis vniuerſos ſolo adæquauit. Sexcēta milia Iudæorum eo bello interfecta, Cornelius & Suetonius referūt. Ioſeph⁹ verò Iudęus, qui ei tūc bello prȩfuit, & apud Veſpaſianū propter prædictum imperium veniam gratiamq́; meruerat, ſcribit vndecies centena milia gladio & fame periſſe: ſed & præter hos centum milia publicè venundata, totóq; orbe diſperſa.

Conſummatū eſt hoc bellū annis quatuor: duobus quidem, Nerone viuente, & duobus aliis poſtea. Veſpaſianus inter alia magnorū operum in priuata adhuc vita, in Germaniam ac deinde in Britanniam à Claudio miſſus, tricies & bis cum hoſte conflixit. Duas validiſſimas gentes, viginti oppida, inſulam Vectam Britanniæ proximam, Romano adiecit imperio. Coloſſus erigitur Romæ, habens altitudinis pedes centum & nouem. Veſpaſianus in

A.C. villa propria circa Sabinos, nono anno principatus ſui, profluuio ventris eſt mortuus.

82 Titus, annos ii. menſes ii. Vir omnium virtutum genere mirabilis, adeo vt amor & delicię humani generis diceretur. Hic amphitheatrũ Romæ ædificat, & in dedicatione eius quinque milia ferarum occidit. Iſte tantum facundus extitit, vt cauſas Latino ageret poemate, & tragœdias Græce componeret. Tantum autem bellicoſus, vt in expugnatione Hieroſolymorũ ſub patre militans, quadraginta vnum propugnatores, xli. ſagittarum confoderit ictibus. Porro in imperio tantæ bonitatis fuit, vt nullum omnino puniret, ſed conuictos aduerſum ſe coniurationis, dimitteret, atque in eadem familiaritate qua ante habuerat retineret. Huius etiam inter omnia fuit illud celebre dictum, Perdidiſſe diem, in qua nihil boni fecerit. Hic cum ingenti omnium luctu in eadem villa qua pater eius, morbo abſumptus eſt.

84 Domitianus frater Titi iunior, annos xv. menſes quinque. Is in tantam ſuperbiam prolapſus eſt, vt deum ſeſe ac dominum vocari, ſcribi, colique iuſſerit. Secundúſque poſt Neronem Chriſtianos perſequitur. Cõfirmatiſſimam toto orbe eccleſiam Chriſti, datis vbique crudeliſſimæ perſecutionis edictis, conuellere conatur: ſub quo apoſtolus Ioannes in Patmũ inſulam relegatus eſt: & Flauia Domicilla Fla

An.C. uii Clementis conſulis ex ſorore eius neptis, in inſulam Pontianam ob fidei teſtimonium exulat. Fertur autem idē ipſe beatum Ioānem in feruentis olei dolium miſiſſe. Ex quo tam immunis exiit à pœnis, quàm à corruptione carnis manſerat ſemper immunis. Domitianus Iudæos quoque acerbitate tormentorum genúſque Dauid interfici præcepit, quaſi adhuc futurus eſſet rex ex ſemine Dauid qui regnum poſſet adipiſci. Hic crudeliter in palatio, à ſuis interfectus eſt. Cuius cadauer populari ſandapila per veſpiliones exportatum, atque ignominioſe ſepultum eſt.

99 Nerua admodum ſenex à Petronio præfecto & Parthenio ſpadone Domitiani interfectore imperator creatus, annum vnum, menſes quatuor, dies octo, qui Traianum in regnum adoptauit. Hic primo edicto ſuo, cūctos exules reuocauit, quos Domitianus relegauerat: vnde & Ioannes apoſtolus hac generali indulgētia liberatus, Epheſum rediit: & quia cōcuſſam ſe abſente per hæreticos vidit eccleſiæ fidē, confeſtim hanc deſcripta euangelio ſuo verbi dei æternitate ſtabiliuit. Nerua emēſo plus minus anno imperii ſui confectus morbo diem obiit.

101 Traianus genere Hiſpan⁹, regni gubernacula Nerua tradēte ſuſcepit, annos nouēdecim, menſes vi. dies xv. Hic apud Agrippinā Gallię vrbem inſignia ſuſcepit imperii. Mox Germaniam trans Rhenum, in priſtinum ſtatum re-

A.C. duxit: trans Danubium multas gẽtes ſubegit: regiones trans Eufratẽ & Tygrim ſitas, prouincias fecit: Seleuciã & Cteſiphõtem ac Babyloniam occupauit, atque vſque Indiæ fines poſt Alexandrum acceſſit. Huius quarto anno Clemens diſcipulus Petri apoſtoli, Romanæ eccleſiæ epiſcopus martyrio coronatur, & Flauia Domicilla pro Chriſto cum aliis plurimis in inſulam Pontiam exilio deportata. Ioannes apoſtol⁹, ſexageſimo octauo anno poſt paſſionem Chriſti, ætatis autem ſuæ, xcviii. Epheſi placida morte quieuit. Traiano aduerſum Chriſtianos perſecutionem mouente, Simeon qui & Simon, filius Cleophæ Hieroſolymorum epiſcopus crucifigitur: & Ignatius Antiochiæ epiſcopus Romam perductus, beſtiis traditur. Alexander quoque Romanæ eccleſiæ epiſcopus, martyrio coronatur, & ſeptimo ab vrbe miliario, via Numentana, vbi decollatus eſt, ſepelitur. Sub quo etiam imperatore glorioſſimus ſenex Zacharias Vienneñſis eccleſiæ epiſcopus, martyrio coronatur. Nam primus Creſcens diſcipulus apoſtolorum Viennæ aliquot annos reſedit: quo ad Galatiam reuerſo, tertius Martinus epiſcopus & diſcipulus apoſtolorum, Viennæ reſedit. Sed poſtmodũ Plinii ſecundi oratoris & hiſtorici, qui inter cæteros iudices perſecutor dictus erat, relatu admonitus, eos homines pręter confeſſionem Chriſti, honeſta con-

An. C. uenticula, nihil contrarium Romanis legibus facere, fiducia ſane innocentis confeſſionis, nemini mortem grauem ac formidoloſam uideri, reſcriptis ilico lenioribus temperauit edictum. Romæ aurea domus à Nerone condita, repentino conflagrauit incendio. Pantheum Romæ, quod Domitianus fecerat, fulmine concrematum eſt. Terræmotus Antiochiã ciuitatem pene totam ſubruit, & alias per orbis partes ciuitates incredibile dictu. Sub vno tempore Iudæi quaſi rabie efferati per diuerſas terrarum partes, exarſerunt. Belláque atrociſſima geſſerunt, donec digna cæde iuſſu imperatoris ſternerentur. Traianus, vt quidã ferunt, apud Seleuciam Iſauriæ vrbem, profluuio ventris extinctus eſt. Verus Viennenſis epiſcopus, qui vnus fuit de diſcipulis & auditoribus apoſtolorum Traiani temporibus, doctrina & confeſſione fidei floruit. Illis temporibus apud Pontum Synopis ciuitatis epiſcopus Focas glorioſiſſimè martyrium duxit. Cuius ſacratiſſimæ reliquiæ tranſlatæ ſunt in Galliam in ciuitatem Viennam, ibíque in eccleſia ſanctorum apoſtolorum repoſitæ.

120 Hadrianus conſobrinæ Traiani filius, xx. & i. annos imperauit. Hic per Quadratum diſcipulum apoſtolorum & Ariſtidem Athenienſem virum, fide ſapientiaq; plenum, & per Serenum Grauiũ legatum, libris de Chriſtiana religione compoſitis, inſtructus atque erudi-

An.C. tus pręcepit per epiſtolam ad Minutium Fundanium proconſulem Aſiæ datam, vt nemini liceret Chriſtianos ſine obiectu criminis aut probatione damnare. Hadrianus iuſtiſſimis legibus rempublicam ordinauit. Idémque pater patriæ in ſenatu vltra morem maiorum appellatus eſt, & vxor eius Auguſta. Idem eruditiſſimus in vtraque lingua, bibliothecā Athenis miri operis extruxit. Iudæos rebellantes & Palæſtinam prouinciam quondā ſuam depopulantes, vltima cæde perdomuit: vltúſque eſt Chriſtianos quos illi Quochcba duce, quòd ſibi aduerſum Romanos non aſſentarentur, excruciabant. Præcepítque ne cui Iudæorum introeundi Hieroſolymam eſſet licentia, Chriſtianis tantum ciuitate permiſſa, quam ipſe in optimum ſtatum murorum extructione reparauit, & Æliam vocari de prænomine ſuo pręcepit. Primus ex gentibus Hieroſolymæ Marcus epiſcopus conſtituitur, ceſſantibus his qui fuerant ex Iudæis, numero xv. & præfuerant à paſſione domini per annos fere c. & vii. Per idem tempus Aquila Ponticus interpres ſecundus, poſt Septuaginta oritur, & Baſilides hęreſiarches agnoſcitur. Hoc itidem tempore & Iuſtus Viennenſis eccleſiæ epiſcopus, illuſtriſſimus in confeſſione extitit. Quadratus quoque, quē ſupra meminimus, Publio Athenarum epiſcopo apoſtolorū diſcipulo, ob Chriſtum martyrio coronato, in locum eius ſubſti-

A.C. æquo iure tutati ſunt, cum vſque ad hoc tempus ſinguli Auguſti fuerint. Bellũ deinde cõtra Parthos admirabili virtute & felicitate geſſerunt. In diebus Parthici belli perſecutiones Chriſtianorum, quarta iam poſt Neronem vice, in Aſia & in Gallia graues extiterunt. Polycarp⁹ & Pionius fecere martyrium in Aſia: in Galliis quoq; plurimi glorioſe pro Chriſto ſanguinem fuderunt. Iuſtus Vienneníis epiſcopus, longo tempore exilio maceratus, martyr glorioſus efficitur. Tunc Fotinus venerabilis ſenex, tempore interpoſito cum quadraginta & octo ex Lugdunenſi, & Viennenſi vrbe martyrium ſuũ impleuit. Nec multo poſt, vindex ſcelerum lues multas late prouincias, Italiam maxime, Romámq; vaſtauit. Seuerinus, Exuperius & Felicianus paruo tempore ante apud Viennam martyrio coronati. Commodus dum cum fratre in vehiculo ſedet, caſu morbi qué apoplexiá Græci vocát, ſuffocatus interiit. Eo defuncto Marc⁹ Antoninus ſolus, aliquãtulũ reipub. præfuit. Poſt Cõmodũ, filiũ ſuum aſſumpſit in regnum. Antonino imperatori Melito Aſianus Sardicenſis epiſcop us, apologeticũ pro Chriſtianis tradidit. Lucius Britãnorum rex, miſſa ad Eleutherium Romæ epiſcopum epiſtola, vt Chriſtianus efficeretur periit. Apollinaris Apianus Hieropoli, & Dionyſius Corinthi, clari habentur epiſcopi. Mõtanus Aprorum, & Tatianus à quo Encratitæ

An. C. hæreſiarchæ exorti ſunt. Antoninus præteriti temporis per omnes prouincias tributa donauit: omniáque ſimul fiſcalium negociorum calumnioſa moniméta congeſta, in foro iuſſit incendi: ſeueriorésque leges nouis conſtitutionibus temperauit. Poſt Marcománicum bellum, in quo gentes barbaræ, Vuandali, Sarmatæ, omníſque pene Germania exercitum Romanum circuncinxerant, quando ad inuocationem nominis Chriſti, quam ſubito magna fidei conſtantia quidam milites effuſi in preces, tantam vim pluuiæ impetrauerunt, vt Romanos largiſſime ac ſine iniuria refecerit: barbaros autem, crebris fulminum ictibus perterritos, in fugã coegerit, ſicut idem Antoninus imperator in literis ſuis fatetur, ob inuocationé nominis Chriſtiani per milites Chriſtianos, & ſitim quæ ex penuria aquarum in caſtris Romanorum erat, depulſam, & collatam ſibi fuiſſe victoriam. Antoninus in Pannonia conſtitutus, repentino morbo dié obiit. Theophilus ſext⁹ Antiochenę eccleſiæ floruit, & Pinitus Cretéſis Gnoſiæ vrbis epiſcopus. Tatianus hæreſiarcha Encratitarum: qui quandiu à Iuſtini martyris latere non diſceſſit, floruit in eccleſia. Huius erroré Seuerianus auxit, à quo Seueriani.

181 Lucius Antoninus Commodus, poſt morté patris, regnauit annos xiii. Hic aduerſum Germanos bellũ feliciter geſſit: cęterũ per omnia

luxuriæ

An.C. luxuriæ & obſcœnitatis dedecore deprauat⁹, gladiatoriis armis ſæpiſſime in ludo depugnauit, & in Amphitheatro feris ſeſe frequēter obiecit: interfecit etiam plurimos ſenatores, maxime quos aduertit nobilitate induſtriáq; excellere. Capitoliū vrbis fulmine ictum, ex quo facta inflammatio bibliothecam maiorum cura ſtudióque compoſitam, ædeſque alias iuxta ſitas rapaci turbine concremauit. Irenæus epiſcopus Lugdunenſis inſignis habetur. Dionyſius quoque diſcipulorum Chriſti auditor, Viennenſem tunc eccleſiam regebat. Theodotion Epheſius interpres tertius, apparuit. Cōmodus imperator Coloſſi capite ſublato, ſuæ imaginis caput ei iuſſit imponi. Cunctis itaque incommodus in Veſtalia domo ſtrāgulatus, interiiſſe fertur.

194 Ælius Pertinax ſenex, imperator à ſenatu creatus, ſex menſibus regnauit. Hic Iuliani iuriſperiti ſcelere in palatio occiſus eſt, mēſe ſexto poſtquàm imperare cœperat: quem Seuerus etiam apud pontem Moluium bello ciuili victum interfecit. Victor decimus tertius Romæ epiſcopus, datis late libellis conſtituit paſcha die dominico celebrari. Sicut & condeceſſor eius Eleuther, à decima quarta luna primi menſis vſque in viceſimam primam: cuius decretis fauens Theophilus, Cæſareæ Palęſtinæ epiſcopus, ſcripſit aduerſum eos qui decimaquarta luna cum Iudęis paſcha celebrabāt,

A.C. cum cæteris qui in eodem concilio reſederant
epiſcopis, ſynodicam & valde vtilem epiſtolã.
Ælius pertinax ſupplicanti ſenatui vt vxorem
Auguſtam & filiam Cæſarem faceret, renuens
ait, Sufficere ſibi debere, ꝙ ipſe imperaret in-
uitus. Huius Ælii atque Iuliani Seueri quo-
que imperatorũ temporibus, Dionyſius, ſicut
diximus, Viennenſis epiſcopus erudītiſſimus
floruit. Apollonius diſertiſſimus vir, ſcribit
aduerſus Montanũ, Priſcam, & Maximillam:
& diſſerit Montanum & inſanas vates eius pe
riſſe ſuſpẽdio. Serapion Antiochiæ epiſcopus
floruit, & Apolloniꝰ ſenator martyr efficitur.

195 Seuerus Pertinax genere Afer Tripolitanus
ab oppido Lepti, qui ſe ex nomine imperato-
ris quẽ occiſum vltus fuerat, Pertinacẽ appel-
lari voluit, regnauit annis xvii. Hic natura ſæ-
uus, multis ſępe bellis laceſſitus, fortiſſime qui
dem rempublicam, ſed laborioſiſſime rexit:
Piſcennium Nigrum qui in Ægypto & Syria
ad tyrannidem aſpirauerat, apud Cyzicum vi
cit & interfecit. Iudæos, & Samaritas rebella-
re conãtes ferro coercuit. Parthos, Arabas, A-
diabenóſque ſuperauit. Quinta hortante à
Nerone perſecutione Chriſtianos excrucia-
uit, plurimíq; ſanctorũ per diuerſas prouinci-
as martyrio coronati. Inter quos & Leoni-
des pater Origenis, & Clemens Alexandrinę
eccleſiæ, coronati ſunt. Tunc temporis & Ire-
næus Lugdunenſis cum maxima multitudine

A. C. martyrium ſuum perfecit. Et Paracodes Viennéſis epiſcopus clarus in fidei doctrina, clarus in confeſſione perſiſtens, manſit in epiſcopatu vſque ad Maximini tempora: cuius tempore Zacharias Lugdunenſis epiſcopus floruit. Claudio Albino qui ſe in Galliis Cęſarem fecerat, Lugduni interfecto, Seuerus in Británias bellum transfert, vbi magnis grauibúſque præliis ſæpe geſtis, receptã partem inſulæ à cæteris indomitis gentibus vallo diſtinguendam putauit. Itaque magnam foſſam firmiſſimúmque vallum crebris inſuper turribus communitum per cxxxii. milia paſſuum à mari ad mare duxit. Ibíque apud Ebotacum oppidum morbo obiit. Reliquit duos filios, Baſilianum & Getam, quorum Geta hoſtis publicus iudicatus interiit: Baſilianus Antonini cognomine aſſumpto, regno potitus eſt. Perpetua & Felicitas apud Carthaginem Africæ in caſtris beſtiis deputatæ pro Chriſto nonis Martiis. Symmachus interpres quartus agnoſcitur. Origenes Alexandriæ ſtudiis eruditur. Victor xiii. Romanam eccleſiam rexit. Panthenus Stoicæ ſectæ philoſophus, qui primum in Indiam à Demetrio Alexandriæ epiſcopo ad docendum miſſus fuerat, viua voce & exemplo eccleſiam Chriſti inſtruit.

212 Aurelius Antoninus Baſſianus, idémque Caracalla, principatũ adept⁹ mãſit in eo annis nõ plene ſeptẽ, patre Seuero aſperior, omnib⁹ autẽ

An.C. hominibus libidine intemperátior, qui etiam nouercam ſuam Iuliam, vxorem duxit. Hierico quinta editio diuinarum ſcripturarũ inuenta eſt, cuius auctor non apparet. Alexander epiſcopus Cappadociæ cùm deſiderio ſanctorum locorum Hieroſolymam veniret, viuẽte adhuc Narciſſo eiuſdẽ vrbis epiſcopo perſenilis ętatis, domino per reuelationẽ idipſum monente, in loco Narciſſi epiſcopus cõſtituitur. Tertullianus Afer centurionis procõſularis filius, omnium eccleſiarum ſermone celebratur. Aurelius Antoninus cõtra Parthos bellũ moliens, inter Edeſſam & Carras ab hoſtibus circunuentus occiditur.

219 Macrinus præfectus prætorii cum filio Diadumeno inuaſit imperium: emẽſóque anno apud Archelaidẽ militari tumultu occiſus eſt. Tertullianus, cuius ſupra meminimus, preſbyter, vſque ad mediam ętatem eccleſiæ, inuidia poſtea & cõtumeliis clericorum Romanæ eccleſiæ ad Montani dogma delabitur, atq; aduerſus eccleſiam texit volumina.

220 Marcus Aurelius Antoninus imperium adeptus, tenuit annis quatuor. Hic ſacerdos Heliogabali templi, nullá ſui niſi ſtuprorum, flagitiorum, totiúſque obſcœnitatis infamem ſatis memoriam reliquit. Tumultu militari exorto Romæ cum matre interfectus eſt. In Palęſtina Nicopolis, quæ prius Emaus vocabatur, vrbs condita eſt. Hæc eſt Emaus, quam do

An.C. minus poſt reſurrectionem ſuam ſuo ingreſſu ſanctificare dignatus eſt, legationis induſtriā pro ea ſuſcipiente Iulio Africano ſcriptore tēporum. Sexta editio inuenta eſt Nicopoli. Sabellius hæreſiarches oritur. Hippolytus epiſcopus multorum conditor opuſculorum, temporum canonem conſcripſit, & hucuſque perduxit.

224 Aurelius Alexander, ſenatus ac militum voluntate imperator creatus, xiii. annis digno æquitatis præconio præfuit. Cuius mater Mamęa Chriſtiana Origenem preſbyterum audire curauit, eúmq; Antiochia accitum ſummo honore habuit. Hic expeditione in Perſas facta, Xerxem regem eorū victor oppreſſit. Sed militari tumultu apud Moguntiacum interfectus eſt. Vrbanus Romæ epiſcopus multos nobilium ad fidē Chriſti & martyrium perduxit. Tunc tēporis Cecilia virgo & Valerianus, Tiburtius atq; Maximus martyriū cōpleuerunt.

237 Maximinus nulla ſenatus voluntate, imperator ab exercitu, poſtquam bellum in Germania proſpere geſſerat, creatus, tres annos habuit. Hic aduerſus eccleſiarum ſacerdotes & clericos perſecutionem exercet, maxime propter Chriſtianam Alexādri cui ſucceſſerat, & Mamęæ matris eius familiam. Hunc Pupienus Aquileiæ interfecit. Pontianus & Anteros Romanę vrbis epiſcopi, martyrio coronati, ac in cœmiterio Calixti ſepulti.

A. C. Gordianus imperator creatus, manſit in eo
241 annis vi. Nam Pupienus interfector Maximini,& frater eius Albinus qui vſurpauerāt imperium, mox in palatio ſunt interfecti. Iulius Africanus inter ſcriptores eccleſiaſticos nobilis habetur. Qui in Chronicis ſuis refert ſe Alexandriā veniſſe, Heraclæ opinione celeberrima prouocatū, quē & in diuinis,& in philoſophicis ſtudiis, atq; omni Græcorū doctrina inſtructiſſimū fama loqueretur. Origenes in Cæſarea Palęſtinę Theodorū cognomēto Gregorium & Athenodorū adoleſcētulos fratres, Pōti poſtea nobiliſſimos epiſcopos diuina philoſophia imbuit. Fabianus teſtimonio ſpiritus ſancti in ſpecie columbæ ſuper caput eius deſcendentis, Romæ epiſcopus ordinatur: licet quidā hoc verius de Zepherino affirmēt. Florentius quoque epiſcopus Viennenſis, vita & doctrina emicuit: manſit ad Galieni & Voluſiani imperiū: exiliatuſq; martyriū cōpleuit. Gordianus admodum puer in oriētem ad bellum Parthicum profectus, ſuorū fraude, haud longe à Circeſo ſuper Eufratē interfectus eſt.
247 Philippus Philippum filiū ſuum conſortem regni faciens, manſit in eo annis vii. Hic primus imperatorū omniū Chriſtianus fuit. Ac poſt tertium imperii eius annum, milleſimus à conditione Romæ annus expletus eſt. Itaq; magnificis ludis auguſtiſſimus omnium præteritorum hic natalis annus à Chriſtiano ce-

A.C. lebratus eſt imperatore. Origenes aduerſus quẽdam Celſum Epicureũ philoſophũ qui cõtra nos libros ſcripſerat, octo voluminibus reſpõdit: qui vt breuiter dicã, tantum ſcribẽdi ſedulus fuit, vt Hieronymus quodã loco, quinq; milia librorum eius ſe legiſſe meminerit. Philippus pater & filius, quanuis diuerſis locis, ambo tamen tumultu militari & Decii fraude interfecti ſunt.

254 Decius ciuilis belli incentor, anno vno mẽſibus tribus. Hic cum Philippos patrẽ & filiũ interfeciſſet, ob eorum odiũ ad perſequendos interficiendóſque Christianos feralia diſperſit edicta. Idémque filiũ ſuum Cæſarem legit, cũ quo ſimul continuo in medio barbarorum ſinu interfectus eſt. Perſecutione Decii, Fabianus in vrbe Roma martyrio coronatus eſt, ſedémque ſui epiſcopatus Cornelio dereliquit: ipſóq; martyrio coronato Lucius pontificatũ tenuit. Huic Stephanus ſucceſſit: quo per martyrium trãſeũte, Xyſtus locum eius impleuit, idémque per confeſſionem fidei, martyrii palmam ſumpſit. Cyprianus clariſſimũ lumẽ doctorũ, epiſcopus Carthaginis clarus habetur. Tũc temporis & Laurẽtius archidiaconus, & alii plures, martyrii gloriam exornauerunt.

255 Gallus Hoſtilianus cum filio Voluſiano, duos annos & quatuor menſes regnum obtinuit. Quo tẽpore peſtilentia ingẽs per omnes pene prouincias Romani imperii extẽditur, ob vl-

A. C. tionem ſine dubio violati nominis Chriſtiani. Nouatianus Cypriani epiſcopi presbyter, Romā veniens nouam hęreſin cōdidit. Origenes lxx. ętatis anno nō ad integrū impleto, defunctus, in vrbe Tyri ſepult⁹ eſt. Cornelius epiſcopus Romę à quadam matrona Lucina rogat⁹, corpora ſanctorū apoſtolorum de Catacumbis leuauit noctu: & poſuit, Pauli quidem, in via Hoſtenſi, vbi decollatus eſt: Petri autem, non longe à loco vbi crucifixus eſt, inter corpora ſanctorum epiſcoporum in templo olim Apollinis, in mōte Aureo, in Vaticano palatio Neroniano. Gallus & Voluſianus dum cōtra Æmilianum nouis rebus ſtudentem, bellum ciuile moliuntur, occiſi ſunt. Æmilianus tamen tertio menſe inuaſæ tyrannidis, extinctus eſt. Ammonius eruditus in philoſophia, qui euangelicos canones ſcribit Alexandriæ clarus habetur.

257 Valerianus cum filio Galieno, annos xv. Hic Valerianus in Græcia ab exercitu Auguſtus appellatus eſt, Romæ autem à ſenatu Galienus Cæſar creatus eſt. Valerianus in Chriſtianos perſecutione commota, ſtatim à Sapore Perſarum rege captus, luminibúſq; orbatus, ignominioſiſſima apud Perſas ſeruitute conſenuit donec vixit: hanc continuam damnationem ſortitus, vt ipſe acclinis humi, regem ſemper aſcenſurum in equum, non manu ſua, ſed dorſo attolleret. Et Galienus quidē tam claro dei

iudicio territus, tanquam miſeri collegæ permotus exemplo, pacem eccleſiis tepida ſatiſfactione reſtituit. Hac procelloſa tempeſtate Cyprianus Carthaginienſis epiſcopus coronatur martyrio: cuius vitæ & paſſionis volumen egregium reliquit Pontius diaconus eius, qui vſque ad diem paſſionis eius cum ipſo exilium ſuſtinuit. Germani Alpibus, Retia, totáq; Italia penetrata, Rauennã vſque perueniunt: Alamanni Gallias peruagantes, etiam in Italiam tranſeunt. Græcia, Macedonia, Pontus, Aſia Gothorum inundantia deletur. Publius Ingenu⁹ qui purpurã imperii ſumperat, apud Myrſam occiditur. Poſthumus in Gallia inuaſit tyrannidem, ac per decem annos, ingenti virtute ac moderatione vſus, dominantes hoſtes expulit: qui tamen ſeditione militum interfectus eſt. Victorinus à Gallis vltro creatus imperator, poſt paululum apud Viẽnam occiſus eſt. Theodorus Gregorius cognomento, Neocæſariæ Ponti epiſcopus, magna virtutum gloria claret. E quibus vnum eſt, quòd vt eccleſiæ faciendæ locus ſufficeret, montem precibus mouit. Tunc tẽporis Lupicinus Viennenſis eccleſiæ epiſcopus clare floruit. Galienus cũ rempublicam deſeruiſſet, ac Mediolani libidinib⁹ inſeruiret, occiſus eſt. Cornelio qui duobus annis rexit eccleſiam Romanam ob Chriſti martyrium coronato, ſucceſſit Lucius. Paſſus eſt autem beatus Cyprianus perſecutione

An.C. octaua eodem die, ſed non eodem anno, quo Romæ Cornelius.

272 Claudius voluntate ſenatus ſumpto imperio, annis duobus. Hic Gothos iam per annos xv. Illyricum Macedoniámq; vaſtantes bello adortus, incredibili ſtrage deleuit. Cui à ſenatu clypeus aureus in curia, & in capitolio ſtatua æque aurea decreta eſt. Sed cõtinuo apud Syrmium morbo correptus interiit.

274 Mox frater eius Quintilius, vir bonæ moderationis, ab exercitu imperator elect⁹, xvij. die imperii ſui interfectus eſt. Malchion diſertiſſimus Antiochenę eccleſię presbyter, qui in eadẽ vrbe rhetoricã docuerat, aduerſus Paulũ Samoſatenũ, qui epiſcopus Antiochiæ dogmatizabat Chriſtũ cõmunis naturę hominem tantũ fuiſſe, notariis excipiẽtibus diſputauit.

274 Aurelianus imperium adeptus, quinque annis & ſex menſibus tenuit. Vir induſtria militari excellẽtiſſimus, expeditione in Danubiũ ſuſcepta, Gothos magnis prœliis profligauit.

Hic vrbem Romam muris firmioribus cinxit. Nouiſſime cùm perſecutionem aduerſus Chriſtianos agi decerneret, fulmen ante eum magno pauore circũſtantiũ ruit, ac nõ multo pòſt in itinere occiſus eſt. Eutychianus Romæ epiſcopus martyrio coronatus in cœmiterio Calixti ſepelitur: qui & ipſe cccxiii. martyres manu ſua ſepeliuit.

279 Tacitus, mẽſes ſex, quo apud Pontũ occiſo,

obtinuit Florianus imperium diebus lxxxix. quíq; apud Tharſum interfectus eſt. Anatolius natione Alexádrinus Laodiciæ Syrię epiſcopus philoſophorū diſcipulus eruditus, plurimo ſermone celebratur. Cuius ingenii magnitudo de libro quod ſuper Paſcha cōpoſuit: & de decē lib. arithmeticę inſtitutionis, poteſt apertiſſimè cognoſci. Tūc tēporis inſana Manichęorū hęreſis oritur. Quo tēpore Viennēſis epiſcop⁹ Simplides mirę ſanctitatis floruit. Permāſit aūt vſq; ad imperatoris Cari tēpora.

279 Probus imperator, an. vi. mēſes iiij. Hic Gallias iam dudū à Barbaris occupatas, per multa grauia pręlia, deletis tandē hoſtibus, ad perfectum liberauit. Bella deinde ciuilia, & quidē plurimo ſanguine duo geſſit: vnum in oriēte, quo Saturninū tyrānum ſubactū oppreſſit & cepit: aliud quo Proculū & Bonoſum apud Agrippinam magnis præliis ſuperatos interfecit: ipſe autē apud Syrmiū in turre ferrata militari tumultu interfectus eſt. Secundo huius anno, vt in chronicis Euſebii legimus, iuxta Antiochenos, cccxxv. ann. fuit: iuxta Tyrios ccccіii. iuxta Lacedęmonios, ccc. viceſimus quart⁹: iuxta Edeſſenos, dlxxxviii. iuxta Aſcalonitas, ccc. octogeſimus. Secundum Hebræos, initium lxxxvi. iubilęi, quo continētur anni quatuor mille ccl. Archelaus Meſopotamiæ epiſcopus librū diſputationis ſuæ, quā habuit aduerſus Manichæū exeūtem de Perſide,

An. C. Syro ſermone cōpoſuit, qui tranſlatus à multis Græcis habetur,

285 Carus cum filio Carino & Numeriano, annos tres. Car⁹ in bello Parthico, poſtquā duas nobiliſſimas Parthorum vrbes Cœlen & Creſiphōtem cepit: & de Perſis triumphauit, ſuper Tygridem in caſtris fulmine ictus interiit.

Gaius Romanæ eccleſiæ fulget epiſcopus, qui poſtmodum ſub Diocletiano martyrium paſſus eſt. Phierius presbyter Alexādriç, ſub Teona epiſcopo florētiſſime populos docuit, & ſermones diuerſorumq́, tractatuum libros compoſuit. Inuenítque elegantiam compoſitionis, ita vt Origenes minor vocaretur: vir miræ parſimoniæ, & voluntariæ paupertatis, qui poſt perſecutionem omni tempore vitæ ſuæ, Romæ verſatus eſt. Numerianus qui cū patre Caro Parthico bello interfuerat, rediés, fraude Apri ſoceri ſui, interfectus eſt.

288 Diocletianus ab Vrbe cōdita mil.xlj. ab exercitu imperator lectus, annos triginta. qui ſtatim vt poteſtatis copiam habuit, Aprum interfectorem Numeriani, manu ſua interfecit. Deinde Carinum, quem Carus Cçſarē in Dalmatia reliquerat, difficillimo bello & maximo labore ſuperauit. Dehinc cùm in Galliam Anolus & Helianus collecta ruſticanorum manu, quos Baccadas vocabant, pernicioſos tumultus excitauiſſent, Maximianum cognomento Herculianum, Cæſarem fecit: miſitq́

An.C. in Gallias: qui facile agreſtium hominum & cōfuſam manum militari virtute compoſuit. Igitur per omnes Romani imperij fines ſubitarum turbationum fragores concrepuerunt: Carauſio in Britanniis rebellante, qui primū ad obſeruanda Oceani litora, quæ tunc Franci & Saxones infeſtabant, poſitus, cùm plus in perniciem, quàm in profectū reipublicæ ageret, à Maximiano iuſſus occidi, purpurā ſumpſerat: Achilleo, in Ægypto, cùm & Africam Quinquegentiani infeſtarēt: Narſeus etiam rex Perſarum orientem bello premeret. hoc periculo Diocletianus permotus, Maximianum Herculium ex Cæſare fecit Auguſtum: Conſtantium verò, & Maximinum, & Maximianum Valerium, Cæſares legit. Conſtantius Herculii Maximiani priuignā Theodorā accepit vxorem, ex qua ſex filios fratres Conſtantini ſuſtulit. Carauſius per ſex annos ſibi Britannia fortiſſime vindicata, tandem fraude allecti ſocij ſui interfectus eſt: qui poſtea inſulam per triennium tenuit, quem Aſclepiodotus præfectus prætorio oppreſſit, Britanniámque poſt decem annos recepit.

Conſtantius verò Cęſar, in Gallia primo prælio ab Alamannis, profligato exercitu ſuo, vix ipſe ſubreptus eſt: ſecundo autem, ſecuta eſt ſatis ſecūda victoria: ita vt paucis horis quadraginta milia Alamannorum cæſa fuerint. At Maximianus Auguſtus Quingentianos in

A.C. Africa perdomuit. Porrò autẽ Diocletianus Achilleum obſeſſum per octo menſes, apud Alexandriam cepit,& interfecit. Pręterea Valerius Maximianus cùm duobus iam prœliis aduerſum Narſeum conflixiſſet, tertiò inter Gallinicum, & Carras congreſſus, & victus, amiſſis copiis ad Diocletianũ refugit. A quo arrogantiſſimè exceptus eſt, ita vt per aliquod milia paſſuum, purpuratus ante vehiculum eius præcederet. Hic Diocletianus primus gemmas veſtibus calciamentiſque inſeri iuſſit, dum ſola purpura retro principes vterentur. Decimo octauo anno Diocletiani, ipſe in oriente, Maximianus Herculius in occidẽte vaſtari eccleſias, affligi, interficíque Chriſtianos præcipiunt, aduſtis diuinis libris. Hac tempeſtate martyrium ſanctorum Thebæorum, Mauricii ſociorúmque eius ſexies mille ſexcentorum ſexaginta ſex impletur. Paſſio quoque Victoris & Vrſi apud Caſtrum Solodorum. Paſſio quoque beatę Fidis & ſociorũ eius apud vrbem Agennum, quę poſtea Conchis tranſlata eſt. Martyrium etiam Gerẹonis, ſociorúmque eius trecentorũ viginti octo apud Agrippinam Coloniam. hæc perſecutio ita crudelis & crebra flagrabat, vt intra vnũ menſem decies & octies milia martyrum pro Chriſto paſſi inueniãtur. Nam & Oceani limbum tranſgreſſa, Albanum, Aaron, & Iulium Britanniæ cum aliis pluribus viris ac fœminis

A.C. felici cruore damnauit. Tunc temporis paſſus eſt & Pamphilus presbyter, cuius vitam Euſebius Cæſarienſis epiſcopus tribus libris comprehendit. Secundo autem perſecutionis anno, Diocletianus Nicomediæ, Maximianus Herculius Mediolani purpuram depoſuerunt. Attamen cœpta ſemel perſecutio, vſque ad ſeptimum Conſtantini imperatoris annum, feruere non ceſſauit. Conſtantius decimoſexto imperij anno, vir ſummæ manſuetudinis & ciuilitatis, Eboraci in Britannia diẽ obiit. Tertio anno perſecutionis, quo & Cõſtantius obiit, Maximinus & Seuerus à Valerio Maximiano, Cæſares facti ſunt. E quibus Maximinus maleficia & ſtupra ſua Chriſtianorum perſecutionibꝰ accumulat. Paſſus eſt ea tempeſtate Petrus Alexandriæ epiſcopus, à quo Arrius presbyter primò damnatus eſt. Paſſi ſunt cum eo plures Ægypti epiſcopi.

Lucianus quoq; vir moribus & continentia & eruditione præcipuus, Antiochenæ eccleſiæ presbyter, paſſus eſt, & Romæ Timotheꝰ, decimo calend. Iulij. Floruit tunc temporis Melciades Romanæ eccleſiæ pontifex. Floruit & tunc temporis vir diſertiſſimus Paſcaſius, Viennenſis eccleſię epiſcopus. Phileas de vrbe Ægypti, quę vocatur Thebais, nobilis genere epiſcopus, elegantiſſimum librum de martyrum laude componit, & pro Chriſto capite truncatur. Arnobius apud Africam flo-

An. C. rentiſſime rhetoricã docuit,& aduerſum Gen tes volumina compoſuit,quæ vulgo extant.

306 Conſtantinus Conſtantij ex concubina Helena filius,in Britannia imperator creatus,regnauit annos triginta,menſes decem,ab anno perſecutionis quarto. Maxẽtius Herculij Maximiani filius Romæ Auguſtus appellatur. Licinius Conſtantiæ ſororis Conſtantini,Carnuti imperator creatur. Conſtantinus imperator de perſecutore Chriſtianus factus,licentiam dedit Chriſtianis libere congregari, & in honorem Chriſti vbique eccleſias conſtrui: ac penè per totum imperium Romanũ priuilegia ſingulis ciuitatibus dedit, vt populus Chriſtianus ſub iure & ordinatione epiſcoporum liberè viueret,ac dei templis liberè honoris ſtructuram componeret. Huius temporibus hæreſis Arriana exoritur: Nicenúmque concilium ad damnationem Arrij,& confirmationem integræ fidei ex orbe terrarum congregatur. Anno poſt incarnationem domini trecenteſimo viceſimoſecũdo,die menſis ſecundum Græcos Deſei, viceſimonono, quod eſt, decimo calendarum Iuliarum, cõſulatu Paulini & Iuliani. Vno eodémque tẽpore & illud ſacratiſſimum concilium apud Arelaten ſexcentorũ epiſcoporum colligitur: Marino tunc epiſcopo eiuſdem ciuitatis exiſtente:apud Viennam,Claudio in catholico dogmate clariſſimo epiſcopo. Eodẽ tempore

Donatiſta-

An.C. Donatiſtarum in Africa ſchiſma oritur. Namque Donatus per Africam & maxime Numidiam, adſerẽs à noſtris ſcripturas in perſecutione inimicis traditas, multos ſua perſuaſione decepit. Per idem etiam tempus ab Helena Cõſtantini matre Hieroſolymis crux domini inuẽta eſt. Cõſtantinus in fide eruditus à B. Silueſtro papa, fecit miro opere baptiſterium Romæ, vbi baptizatus eſt, iuxta baſilicã B. Ioannis Baptiſtæ, quæ appellatur Cõſtantiniana. Item baſilicã B. Petro in tẽplo Apollinis, necnõ & B. Paulo. corpus vtriuſq; ære Cyprio circũdans quinq; pedes craſſo. Itẽ baſilicam in palatio Sorano, quæ cognominatur Hieruſalẽ, vbi partem ligni crucis domini depoſuit. Itẽ baſilicam B. martyris Agnæ, ex rogatu Cõſtantiæ filiæ ſuæ. Itẽ baptiſterium in eodẽ loco, vbi & baptizata eſt ſoror eius Conſtantia cũ filia Auguſta. Item baſilicã B. Laurentio martyri, via Tiburtina in agro Verano, vbi idem martyr glorioſus ſepultus eſt. Item baſilicam via Lauicana, inter duas lauros beato Petro & Marcellino martyribus, & Mauſoleum vbi matrem ſuam poſuit in ſarcophago purpureo. Item baſilicam in ciuitate Hoſtiæ iuxta portum vrbis Romæ beatorum apoſtolorum Petri & Pauli, & beati Ioannis Baptiſtæ. Item baſilicam in ciuitate Albanenſi ſancti Ioannis baptiſtæ. Item baſilicam in vrbe Neapoli miro opere exornauit, in ho-

A.C. norem apoſtolorum & martyrum. Idem imperator Drepanam ciuitatem Bithyniæ in honorem martyris Luciani ibi conditi inſtaurans, ex vocabulo matris ſuæ, Helenopolin nuncupauit. Idem vrbem nominis ſui ſtatuens in Thracia, ſedem Romani imperij & caput totius orientis eſſe voluit. Caput verò totius imperij ante Romam beatis apoſtolis Petro & Paulo ſub teſtamento tradidit, nobiliores Romanorum, conſulares quoque viros, ac penè totum ſenatorum ordinem cum vxoribus & liberis, in ſecundam vel nouam Romam Conſtantinopolin tranſlatum habitare conſtituens. Idem ipſe ſtatuit citra vllam hominum cædem, paganorum templa claudi, aráſque deorum confringi. Retius Auguſtodunenſis epiſcopus, celeberrimæ famæ habetur, & Iuuencus presbyter Hiſpanus, qui hexametris verſibus, quatuor libros euangelii compoſuit. Firmianus qui & Lactantius, Arnobii diſcipulus, Nicomediæ rhetoricam docuit, ac penuria diſcipulorum ob Græcam ſcilicet ciuitatem, ad ſcribendũ ſe contulit. Hic in extrema ſenectute magiſtêr Cæſaris Criſpi filii Conſtantini in Gallia fuit, qui poſtea à patre interfectus eſt.

Iacobus Nizibenæ epiſcopus, vnus ex numero ſub Maximino perſecutore confeſſorum, & eorum qui in Nicena ſynodo Arrianam peruerſitatem homouſij oppoſitionem

A. C. damnarunt, multorum opuſculorum ſcriptor moritur.

337 Conſtantius cum Conſtantino, & Conſtãte fratribus, regnat annos decẽ & octo, mẽſes quinq;, dies quatuordecim. Iacobus Nizibenus epiſcopus agnoſcitur: ad cuius preces ſępe vrbs diſcrimine liberatur. Impietas Ariana Conſtantii imperatoris fulta præſidio, exiliis, carceribus, & variis afflictionum modis, primum Athanaſium Alexandrinæ vrbis epiſcopum: deinde omnes non ſuæ partis epiſcopos perſecuta eſt. Maximinus Treuerorũ vrbis epiſcopus, clarus habetur: à quo Athanaſius cùm à Conſtantino quæreretur ad pœnã, honorificè ſuſceptus eſt. Florebat & tunc tẽporis Nectarius Viennenſis epiſcopus, in doctrina fidei eximius: qui in Vaſenſi illa ſynodo venerabili, primus interfuit, & patris, & filii, & ſpiritus ſancti vnam eſſe naturam & poteſtatem, & deitatem & virtutem in eccleſia publicè prædicauit & docuit. Antonius monachus cẽteſimoquinto ætatis anno, in eremo moritur. Reliquiæ Timothei apoſtoli Conſtantinopolin inuectæ. Cõſtantii fauore Arius presbyter fretus, dum in Cõſtantinopolin ad eccleſiã pergeret, cui tunc Alexãder ſenex epiſcopus præſidebat, aduerſum noſtros de fide dimicaturus, diuertens poſt forũ Cõſtantini ad cauſam neceſſariam, viſcera eius repẽtè ſimul cum vita effuſa ſunt. Cõſtantio Ro-

vn.c. mam ingreſſo, oſſa B. Andreę apoſtoli & Lucę euangeliſtæ à Conſtantinopolitanis miro fauore ſuſcepta ſunt. Hilarius Pictauenſis epiſcopus, qui pulſus ab Arrianis, in Phrygiã exulauerat, cùm apud Conſtantinopolin librum pro ſe Conſtantio porrexiſſet, ad Gallias rediit. Hæreſis Antropomorphitarum in Syria & in Macedonia, in Conſtantinopoli quoque naſcitur. Donatus artis grammaticę ſcriptor ac præceptor Hieronymi, Romę illuſtris habetur. Euſebius Cæſareæ Palęſtinæ, in ſcripturis diuinis ſtudioſiſſimus, ac bibliothecæ diuinæ cum Pãphilo martyre diligentiſſimus peruestigator, moritur. Qui primum in Arrianam hęreſin lapſus, ad catholicum dogma correptus rediit. Euſtaſius primum Cœlęſyriæ, deinde Antiochiæ epiſcopus, aduerſum Arrianum dogma, multa componens, in exilium pulſus, apud Traianopolin Trachiarum vrbẽ conditus eſt. Marcellus Ancyranus epiſcopus, contra Arrianos ſcribens arguitur Sabellianę hæreſeos, ſed & beatus Hilarius in ſeptimo aduerſum Arrianos libro, nominis eius quaſi hæretici meminit. Porrò ille defendit ſe non eſſe dogmatis cuius accuſatur cõmunione Iulij & Athanaſij Romanæ & Alexandrinæ vrbis põtificum. Baſilius Ancyranus epiſcopus Macedonianæ partis cum Euſtathio Sebaſteno princeps fuit: fuit autem artis medicinæ peritus.

An.C. 361 Iulianus, annos duos, menſes octo. Hic ex clerico imperator factus, in idolorum culturam conuertitur. Martyriáque infert Chriſtianis, eóſque callidis circunuentionibus odiíſque perſequitur. Quo tempore inter alios qui in toto orbe pro Chriſto paſſi ſunt, Ioannes & Paulus Romæ martyrium illuſtre duxerunt. Pagani quoque apud Sebaſten Palęſtinę vrbem, ſepulcrum beati Ioannis Baptiſtæ inuadunt, oſſáque diſpergunt, eadem rurſus collecta concremantes, latius per agros ſpargunt. Sed dei prouidentia adfuere quidam ex Hieroſolymis monachi, qui colligentibus mixti, quæcunque poterant ablata, ad patrem ſuum Philippum pertulere: ille confeſtim hæc (ſupra ſe enim dicebat, tantum theſaurum propriis ſeruare vigiliis) ad pontificem maximum tunc Athanaſium per Iulianum diaconum ſuum miſit. Quæ ille ſuſcepta, paucis arbitris, ſub cauato ſacrarij pariete, incluſa profutura generationi poſteræ conſéruauit. cuius præſagium ſub Theodoſio imperatore per Theophilum eiuſdem vrbis epiſcopum completur. Qui deſtructo Serapis templo, ſancti Ioannis ibidem conſecrauit eccleſiam. Iulianus odio Chriſti templum in Hieroſolymis Iudæis reparare permittit. Qui cùm ex omnibus prouinciis collecti, noua templi fundamenta iacerent, ſubitò nocte oborto terręmotu, ſaxa ab imo fun

A. C. damentorũ excuſſa, longe latéque ſparſa ſunt: igneus quoque globus ab interiore æde templi egreſſus, plurimos eorum ſuo proſtrauit incendio. Quo terrore reliqui pauefacti, Chriſtum confitebantur inuiti. Et ne hoc caſu crederent factum, ſequenti nocte in veſtimentis cunctorum crucis apparuit ſignum. Iulianus efferri oſſa venerabilis Iacobi Nizibeni epiſcopi, foras ciuitatem iubet, inuidens ipſius miraculis: quæ non longè poſt ditioni Perſarum ſubiicitur. Iulianus incertũ à quo, cùm exercitus acies contra Perſas ordinaret, perimitur. Ac inteſtina ſua in aera proiiciens, inſano ore, Chriſtum dominum blaſphemans, Viciſti Gallileę, viciſti, vitam cum regno perdidit: cuius interitum per reuelationem ilico per vniuerſam eccleſiam plurimi agnoſcunt. Lucifer Caralitanus epiſcopus à Conſtantio cùm Nicenam fidem damnanare nollet, in Palæſtinam relegatus ab exilio reuertitur: à quo poſtea Luciferianum ſchiſma. Euſebius natione Sardus, Vercellẽſis epiſcopus ſimiliter à Conſtantio pro confeſſione fidei Schytopolin, & inde Cappadociam relegatus, ab exilio reuerſus, factione Arrianorum interficitur. Fortunatius Aquileiẽſis eccleſię epiſcopus, in hoc maximè deteſtabilis, quòd Liberium Romanæ vrbis epiſcopum pro fide ad exilium pergentem, primus ſollicitauit, & fregit; & ad ſubſcriptio-

A.C. nem hæreſcos compulit. Acatius Luſcus Cęſareæ epiſcopus, intantum ſub Conſtantio claruit, vt felicem Romę pro Liberio epiſcopum conſecraret.

363 Iouianus, anno vno, vel vt verius, menſibus octo. Qui dum ſe ab exercitu imperatorem fieri conſpiceret, ſéque Chriſtianum adfirmans, Paganis præeſſe non poſſe adſereret, Et nos, inquit, omnis exercitus, qui per Iulianum nomen Chriſti abiecimus, tecũ Chriſtiani eſſe volumus. Quibus auditis, imperii ſceptra ſuſcepit. Synodus Antiochiæ à Melito ſuíſque facta, in quà Macedonianum dogma praue firmatur. Iouianus lapſu Conſtantii prædeceſſoris admonitus, honorificis & officioſiſſimis literis Athanaſium requirit, ab ipſo formam fidei eccleſiarúmque diſponendarum ſuſcepit modum: ſed huius pia lętáque principia, mors immatura corripuit.

Hilarius vrbis Pictauorum Aquitanicæ epiſcopus, factione Saturnini Arelatenſis epiſcopi de Synodo Bitterrenſi in Phrygiam relegatur ſub Conſtantio. Vbi duodecim libros aduerſum Arrianos confecit, & librum de ſynodis ad Galliarum epiſcopos ſcripſit: & alia reuerſus ab exilio, catholica & nimis pręclara opera. Serapion Thaneos epiſcopus, elegantis ingenii, ſub Conſtantio etiam in confeſſione fidei inclytus moritur.

364 Valentinianus & Valens frater eius, annos

A.C. duodecim. Apollinaris Laodicenus epiſcopus multimoda noſtræ religionis ſcripta compoſuit. Sed incautus poſtea à fide deuians, hæreſin ſui nominis inſtituit. Fotinus quoq; & Eunomius eo tempore hæretici agnoſcuntur. Gothi apud Hiſtrū bifarie inter Frigidernum & Ataricū diuiſi ſunt. Sed Frigidernus Ataricū Valentis auxilio ſuperans, huius beneficij gratia ex catholico Arrianus cū omni gente Gothorum effectus eſt. Tunc Vulfila eorum epiſcopus Gothicas literas reperit, & vtrūque Teſtamentum in linguam propriam tranſtulit. Damaſus Romæ epiſcopus fecit baſilicam iuxta atrium, ſancto Laurentio, & aliam in catacumbis, vbi iacuerunt corpora ſanctorum apoſtolorum Petri & Pauli, in quo loco platomam ipſam vbi iacuerant ſancta corpora, verſibus adornauit. Valens ab Eudoxio Arrianorum epiſcopo baptizatus, noſtros perſequitur. Gratianus Valentiniani filius, tertio eius anno, Ambiani imperator eſt factus. Conſtantinopoli apoſtolorum martyrium dedicatur. Poſt Auxentij Mediolanenſis epiſcopi feram mortem, Mediolani Ambroſio epiſcopo facto, omnis ad fidem rectam Italia conuertitur. Nectarius Viennenſis, & Hilarius Pictauenſis epiſcopi, moriuntur.

375 Valens cum Gratiano & Valentiniano Valentiniani fratris ſui filiis, annos quatuor.

Valens lege data, vt monachi militarent, nolentes fuſtibus iuſſit occidi. Gens Hunorum diu inacceſſis ſecluſa montibus, repentina rabie percita, exarſit in Gothos, eóſque ſparſim conturbatos, ab antiquis ſedibus expulit. Gothi tranſito Danubio fugientes à Valente ſine armorum depoſitione ſuſcepti, per auaritiam Maximi ducis: fame ad rebellãdũ coacti ſunt, victóque Valentis exercitu, per Thraciam ſeſe miſcentes, ſimul omnia cædibus, incendiis, rapiníſque impleuerunt. Valentiani, & Valentis tempore rebellantes Alamannos. Frãci inter Danubiũ & Mæotides paludes iuncti Romanis, ſuperauerunt. Francos lingua Attica Valentinianus imperator à feritate & duritia atque audacia appellari primus voluit. Qui poſt paululum cum tributa Romanis negarẽt, & Romanorum impetum ferre non poſſent, egreſſi à Sicambria, peruenerunt in extremas partes Rheni fluminis in Germanorum oppida: ibíque aliquot annos cum principibus ſuis Marcomiro & Sunnone reſederũt. Vbi primum regem Pharamundum ſibi poſt modum ſtatuunt, legibúſque ſe ſubdunt, quas priores eorum Vuiſouaſtus & Vuiſogaſtus, Atrogaſtus, Salegaſtus inuenerunt. Victorinus natione Afer ſub Conſtantino principe, rhetoricam docens, in extrema ſenectute Chriſti ſe tradidit fidei. Titus Boſtremus epiſcopus, acerrimus contra Manichæos diſputator,

An.C. moritur. Athanaſius Alexandrinus epiſcopus, multa Arrianorum perpeſſus inſidiis, ad Conſtantem Galliarum principem fugit. Vnde reuerſus, cum literis, & rurſum poſt mortem illius fugatus, vſque ad Iouiani imperium latuit. A quo recepta eccleſia ſub Valente moritur. Ephrem Edeſſæ eccleſiæ diaconus vir in ſua lingua, id eſt Syra, erudítiſſimus moritur. Baſilius Cæſareæ Cappadociæ, quæ prius Mazaca vocabatur, epiſcopus vir ſanctiſſimus moritur. Iam regnante Gratiano Gregorius quoque Nazanzenus vir eloquẽtiſſimus, præceptor Hieronymi, ſub Theodoſio iam principe moritur.

379 Gratianus cum fratre Valentiniano, annos ſeptem. Theodoſius vir ſtrenuus à Gratiano imperator creatus, maximas Scythicas gẽtes, hoc eſt Alanos, Hunos, & Gothos magnis multiſque præliis vicit. Cuius ſtudium fidei non ferentes Arriani, poſt quadraginta annos eccleſias quas vi tenuerant, reliquerunt. Quo tempore Viennẽſem eccleſiam regebat Niceta præclariſſimus in dogmate fidei epiſcopus. Sed & Lugdunenſis epiſcopus Iuſtus, miræ ſanctitatis vir, qui poſtmodum relicta ſede ſui epiſcopatus, inter ſanctiſſimos patres anachoritas, mira humilitate latens, moritur in Ægypto: cuius oſſa pio amore ſolliciti Lugdunẽſes ad vrbem ſuam reportant. Oſſa quoque Viatoris ſanctiſſimi cõminiſtri ipſius. cõſtat autẽ

hunc venerabilem epiſcopũ Iuſtũ ſub Paſcaſio Viennẽſi epiſcopo nutritũ, Claudii eiuſdẽ vrbis epiſcopi diaconum, poſtmodũ ad ſanctã Lugdunenſem eccleſiã regendam trãſlatum. Synodus cl. patrum in vrbe regia Cõſtantinopoli congregatur aduerſus Macedoniũ. Damaſo Romæ epiſcopo, Ambroſius Mediolanẽſis eccleſiæ epiſcopus, in catholicorũ dogmate claruit. Theodoſius imperator Arcadium filium conſortem imperii ſui facit, anno ii. Gratiani imperatoris, ipſo ſexies & Theodoſio cõſulibus. Theophilus paſchalem computum ſcripſit. Maximus vir quidẽ ſtrenuus & probus, atque Auguſto dignus, ſi nõ contra ſacramenta fidei per tyrannidem emerſiſſet, in Britannia inuitus propemodum ab exercitu imperator creatus, in Galliam tranſiit. Ibíque Gratianum Auguſtũ dolis circunuẽtum apud Lugdunum occidit: fratrémque eius Valentinianum Italia expulſum, Vienna primum latere coegit, iuſtiſſimam pœnã cum matre ſua Iuſtina perſoluentem, quæ illum Arriana hæreſi polluit: & Ambroſium epiſcopum eminẽtiſſimam catholicæ fidei arcem, vt perfida obſidione vexauit, nec ante cœpta nefanda deſeruit, niſi poſt prolatas beatorum martyrum reliquias Geruaſii & Protaſii, quas domino reuelante idem beatus epiſcopus incorruptas reperit. Theodoſius Valentinianum Italia expulſum benigne ſuſcipit. Priſcilliana hæ-

An.C. reſis oritur. idem Priſcillianus accuſante Itatio, à Maximo tyranno gladio cæditur. Martinus Turonorum epiſcopus miraculorum Inſignis effulſit. Poſt Pharamundum Franci Chlodionem eius filium, ſibi regem ſtatuunt. Abhinc Franci in finibus Thoringiorum habitantes, crinitos reges habere cœperunt. Id temporis Romani Gallias tenebant. Citra Ligerim fluuium Gothi: Burgũdiones quoque doctrina Arriana infecti cis vl trãque Rhodanum habitabant. Primus rex Frãcorum Chlodio à caſtro Thoringiorũ Dyſporo profectus, Rhenum tranſiit: ſuperato Romanorum populo, Carbonariam ſyluam tenuit: vſque ad Camaracum venit: ibíque ininterfectis Romanis, ſedem ſibi ſtatuit.

385 Theodoſius Gratiano adhuc viuente, vi. annis orientem tenuit: illo mortuo, imperauit annis vndecim. Ipſe & Valentinianus, quẽ Italia expulſum benigne ſuſceperat, ac ſimul Maximum tyrannum tertio ab Aquileia lapide interficiunt. Maximus Britanniam omni pene armata iuuentute, copiiſque militaribus expoliauit: quæ eum in Gallias ſecutæ, nunquam vltra ad domum rediere. Videntes tranſmarinę gentes ſæuiſſimę, Scotorum, à circio: Pictorum, ab aquilone, deſtitutam milite ac defenſore inſulam, adueniunt, & vaſtatam direptámque eam per multos annos opprimũt. Hieronymus preſbyter in Bethleem

An.C. toto mundo clarus habetur, qui librũ quem de Viris illuſtribus eccleſię ſcribit, vſque ad xiiii. totius imperii Theodoſii annum perducit. Gentium templa per totum orbem, iubente Theodoſio, ſubuertuntur, ac pro eis Chriſti templa vbique micant. Per idem tempus Ioannes Anachorita inſignis claruit. Qui etiam Theodoſio cõſulenti de Eugenio tyranno, victoriam illi prædixit. Damaſus Romæ vrbis epiſcopus, elegans in verſibus componendis ingenium habuit, & prope octogenarius moritur. Apollinaris epiſcopus Laodicenus Syriæ, in ſcripturis non parum inſtructus, à quo Apollinariſtæ feruntur nominati. Patianus in Pyrenei iugis Barcillone epiſcopus, optima ſenectute moritur, caſtigatę eloquentię, tam vita quam ſermone clarus. Fotinus de Gallogręcia Marcelli diſcipulus Syrini epiſcopus, à Valentiniano pulſus eccleſia, Ebionis hęreſin inſtaurare conatur. Didymus Alexandrinus oculis captus, & ob id elementorum quoque ignarus, tantum miraculum ſui omnibus prębuit, vt dialecticam quoque & geometriam, quę vel maxime viſu indigerent, vſque ad perfectum didicerit.

396 Arcadius filius Theodoſii cum fratre Honorio, annis quatuordecim. Sanctorũ prophetarum corpora Abacuc & Michææ diuina reuelatione manifeſtantur. Innocentius Romæ epiſcopus, dedicauit baſilicam beatiſſimorũ

A.C. martyrum Prothaſii & Geruaſii, ex deuotione teſtamenti cuiuſdā illuſtriſſimæ fœminæ Veſtinæ. Mamertus Viennenſis epiſcopus inſigniſſimus habetur. Qui inter alia mirifica, ob imminentem cladem ante aſcenſionē domini ſolennes inſtituit Litanias. Martinus Turonorum epiſcopus moritur. Donatus Epiri epiſcopus virtutibus inſignis eſt habitus. Qui draconem ingentem expuens in os eius necauit: quem octo iuga boum ad locum incendii, ne aerem putredo eius corrumperet, vix trahere potuerūt. Chlodione rege defuncto, qui viginti annis Francis regnauit, Meroueus ſucceſſit, à quo Francorum reges Merouingi ſunt appellati. Mettis à Francis ſuccenſa, Treueros deſtructa: Franci vſque Aureliam perueniunt. Poſt Merouеum Childericus regnum adeptus, regnauit annis viginti quatuor. Cui ſucceſſit Chlodoueus, qui primus rex Francorum Chriſtianus factus eſt, à beato Remigio Rhemorum epiſcopo inſtructus, & baptizatus cum populo ſuo. Gothi Italiam, Vuandali atque Alani Gallias aggrediuntur. Auguſtinus epiſcopus Hipponenſis ſcientia atque doctrina inſignis habetur. Ioannes quoq; Cōſtantinopolitanus & Theophilus Alexandrinus illuſtres epiſcopi prædicantur. Epiphanius Salaminæ epiſcopus, qui inter alia opera libros contra omnes hæreſes ſcripſit. Eunomius Arrianæ partis Cicyzenus

A.C. epiſcopus, erumpens in blaſphemiam, publice quod Arriani texerãt, fatetur. Tiberianus Bethicus, ſectator Priſcilliani poſt ſuorum cędem, tędio victus exilii, vt canis reuerſus ad vomitum ſuum, filiam deuotã Chriſto virginem matrimonio copulauit.

410 Honorius cũ Theodoſio minore fratris ſui filio, annis xv. Honorius imperator, videns oppoſitis tyrãnis nil aduerſus barbaros agi poſſe, ipſos prius tyrãnos deleri iubet. Cõſtantio comiti huius belli ſumma cõmiſſa eſt, qui primũ in Galliã profectus cum exercitu Conſtantinũ imperatorẽ apud Arelaten ciuitatẽ, clauſit, cepit, occidit. Conſtantẽ Conſtantini filiũ Herontius comes ſuus, vt nequã, magis quàm probus apud Viennam interfecit. Atque in eius locum Maximum quendam ſubſtituit: ipſe verò Herontius à ſuis militibus eſt occiſus. Maximus exutus purpura, deſtitutus à militibus Gallicanis, inter barbaros in Hiſpania egẽs exulauit. Iouinus vir Galliarum nobiliſſimus in tyrannidem mox vt aſſurrexit, cecidit. Sebaſtianus frater eius continuo vt creatus, occiſus eſt. Alaricus Attalo imperatore facto, infecto, refecto, ac defecto, citius his omnibus pene quàm dictis, ſeu Mimus riſum & ludum expectauit imperii, cuius ille vmbratilis conſul Tertullus auſus eſt in curia dicere, Loquar vobis conſul & pontifex, quorũ alterũ iam teneo, alterum ſpero. Attalus itaque tan

An. C. quam inane imperii ſimulacrum, cum Gothis vſque ad Hiſpanias portatus eſt. Vnde deſcendens naui in mari captus, & ad Conſtantium comitem deductus, inde Honorio imperatori exhibitus, truncata manu, vitæ relictus eſt.

Heraclianus Africæ comes, elatus ſupercilio Sabinum domeſticum ſuum, virum ingenio induſtriáque ſolertem, generum, allegit, atque aliquandiu Africana annona extra ordinem detenta, tandem cum immenſa ſatis incredibilíque claſſe nauigio Romam contẽdit. Nam habuiſſe tria milia dcc. naues dicitur. quem numerum nec Xerxem, nec Alexãdrum magnum, vel quenquam alium regum habuiſſe hiſtoriæ referunt. Sed litore egreſſus occurſu Marini comitis territus, arrepta naui ſolus Carthaginem rediit: ibíque continuò militari manu interfectus eſt. Sabinus gener eius, Conſtantinopolin fugit: vnde poſt aliquantulum tempus, retractus, exilio damnatus eſt: ac ſic, adiuuante Chriſto, pax & vnitas per vniuerſam Africam eccleſiæ catholicæ reddita eſt. Marinus comes apud Carthaginem, incertum zelo ſtimulatus an auro corruptus, Marcellinum tribunum, virum imprimis prudentẽ & induſtrium occidit. Qui cõtinuo reuocatus ex Africa, factúſque priuatus, vel ad pœnam, vel ad pœnitentiam conſcientiæ ſuæ dimiſſus eſt. Alaricus rex Gothorum Romam inuaſit, partémque eius cremauit incendio,

An.C. cendio,ix.cal.ſeptembreis, anno conditionis eius milleſimo clx. iiii. Honorii imperii anno. Sic tertio die quàm ingreſſus fuerat deprædata vrbe egreſſus eſt. Inde Gothi in Siciliam tranſire conati, in conſpectu ſuorum miſerabiliter arrepti & demerſi ſunt. Alarico Atauulfus in regem Gothis ſuccedit, qui Placidiam captiuam ſororem imperatoris, in vxorem aſſumpſit. Is ſatis ſtudioſe ſectator pacis, militare fideliter Honorio imperatori præoptauit. Placidię vxoris ſuæ, fœminę ſane ingenio acerrimæ, & religione ſatis probæ, ad omnia bonarum ordinationum opera perſuaſu & conſilio temperatus eſt. Is apud Barcillonem Hiſpaniæ vrbem dolo ſuorum, vt fertur, occiſus eſt. Poſt hunc Segericus rex à Gothis creatus, cum itidem iudicio dei ad pacē pronus eſſet, nihilominus à ſuis interfectus eſt. Conſtantius comes apud Arelaten conſiſtens, magnarum rerum gerendarum induſtria, Gothos quibus iam Atauulfus præerat, Placidię cōiunx à Narbona expulit, atque abire in Hiſpaniam coegit. Segerico Vallia ſucceſſit in regnum Gothorum: ad hoc ordinatus à Gothis vt pacem infringeret: ad hoc ordinatus à deo, vt pacem cōfirmaret: territus maxime iudicio dei, quia cum magna Gothorum manus inſtructa armis nauigiiſque, tranſire in Africam moliretur, in duodecim milibus paſſuum Gaditani freti, tempeſtate corre-

A.C. pta, miſerabili exitu perierat. Hic Vallia pacē optimam cum Honorio imperatore, datis lectiſſimis obſidibus, pepigit, ac Placidiam imperatoris ſororem honorifice apud ſe honeſtéque habitam fratri reddidit. Hac tempeſtate Pelagius aduerſus Chriſti gratiam erroris ſui dogmata prædicat. Ad cuius condemnationem, cōcilium apud Carthaginem, ccxiiii. epiſcoporum congregatur. Cyrillus Alexandriæ epiſcopus, inſignis eſt habitus. Lucianus preſbyter ſcripſit reuelationem beati protomartyris Stephani, quam ei reuelauit deus vii. Honorii principis anno, ac Gamalielis & Nicodemi, qui in Euangelio & in Actibus apoſtolorum leguntur. Scripſit autem eam Græco ſermone ad perſonam omnium eccleſiarum: quā reuelationē Auitus preſbyter, homo Hiſpanus, in Latinū vertit eloquium: & adiecta epiſtola ſua per Oroſiū preſbyterū, qui miſſus à beato Auguſtino ad ſanctum Hieronymum pro diſcenda animæ ratione, ad loca ſancta peruenerat, occidentalibus dedit: quíq; primus in patriam reuerſus reliquias beati Stephani intulit occidenti. Francis poſt Meroueum vt diximus, regnauit Childericus. His temporibus Anianus Aurelianēſis epiſcopus, clarus habetur. Qui orationibus ſuis ab Hunnorum impetu, Aëtio tunc patritio Romanorum, Aurelianos liberauit. Britanni Scotorum Pictorúmque infeſtationem non ferētes,

A. C. Romam mittunt,& ſubiectione ſui præmiſſa, auxilia flagitāt. Quibus ſtatim miſſa legio magnam barbarorum multitudinem ſtrauit: cæteros Britanniæ finibus pellunt. Ob arcendos hoſtes murum trans inſulam inter duo maria ſtatuunt: qui abſque magiſtro magis ceſpite quàm lapide factus, nil Britannis operantibus profuit: nam mox vt diſceſſere Romani, priores hoſtes aduecti nauibus, obuia quæque ſibi cædunt, vaſtant, atque deiiciunt. Iterum petunt Britanni auxilia Romanorum. qui aduenientes, hoſtes tranſmaria fugant. coniunctíſque ſibi Britannis murum ſaxeum ſolidum inter ciuitates, quæ dudum ob metum hoſtium, fuerant factæ, à mari vſque ad mare perducūt. Sed & in littore meridiani maris, ne inde irruptio hoſtium fieret, crebras turres per interualla ad proſpectum maris ſtatuunt, Vale dicentes ſociis, quaſi vltra non redituri. Bonifacius Romæ epiſcopus fecit oratorium in cœmiterio ſanctæ Felicitatis, & ornauit ſepulchrum eius. Fecit & oratorium ſancti Ioannis apoſtoli, honeſto ſatis opere. Hieronymus preſbyter obiit, duodecimo Honorii anno, pridie calen. octobris, anno ætatis ſuæ nonageſimo. Macarius ille Ægyptius monachus ſignis & virtutibus claruit. Seuerus preſbyter, cognomento Sulpitius Aquitanicæ prouincię, vir genere & literis nobilis, & paupertatis amore conſpicuus, charus etiā

An.C. ſanctorum epiſcoporum, Martini Turonenſis & Paulini Nolani moritur. Hic in ſenectute ſua à Pelagianis deceptus, & agnoſcẽs loquacitatis culpam, ſilentium vſque ad mortem tenuit, vt peccatum quod loquendo contraxerat, tacendo penitus emendaret. Seuerianus Gabalenſis epiſcopus in diuinis ſcripturis eruditus, & declamator admirabilis fuit. vnde frequenter ab epiſcopo Ioanne & imperatore Arcadio, ad faciendum ſermonem Conſtantinopolin euocabatur. Hic iuniorem Theodoſium ex ſacro fonte ſuſcepit, cuius & tẽpore moritur.

425 Theodoſius minor Arcadii filius, annis xxvi. Valentinianus iunior Conſtantii filius, Rauẽnæ imperator creatur. Placidia mater eius, Auguſta nuncupatur. Per idem tempus Neſtorius Conſtantinopolitanus epiſcopus ſuæ perfidiæ molitur hæreſin. aduerſus quẽ Epheſina ſynodus prima congregata, eius impium dogma condemnat. Huius etiam tempore diabolus in ſpecie Moyſi Iudæis in Creta apparens, dum eos per mare pede ſicco ad terrã repromiſſionis promittit perducere, plurimis necatis, reliqui qui ſaluati ſunt confeſtim ad Chriſti gratiam conuertuntur. Effera gens Vuandalorum, Alanorum atq; Gothorum ab Hiſpanis ad Africam tranſiens, omnia ferro, flãma, rapinis ſimul & Arriana impietate fœdauit. Sed beatus Auguſtinus Hipponenſis

An.C. epiſcopus, & omnium eccleſiarũ doctor eximius, ne ciuitatis ſuę videret ruinã, tertio mẽſe obſidionis ſuæ migrauit ad dominũ, v. cal. ſeptembris anno ætatis ſuæ, lxxvi. Manſit autem in clericatu vel epiſcopatu annis xl. Quo tempore Vuãdali capta Carthagine, Siciliam quoque deleuerunt. Cuius captiuitatis Paſchaſin⁹ Lilybitanus antiſtes, in epiſtola quã de ratione Paſchali papę Leoni ſcripſit, meminit.

Frãcis Chlodoueus adhuc paganus regnat. Cuius temporibus Gondoueus rex Burgundiorum, qui ex genere fertur Alarici, extitit: Huic fuerunt quatuor filii, Gundobaldus, Gõdegiſilus, Chilpericus & Gothmarus. Gondobaldus Chilpericum fratrem ſuum interfecit, vxorémque eius ligato ſaxo ad collum in flumen demerſit. Filiáſque eius, vnam quę Chrona dicta eſt, exilio relegauit: alterã vero Chrothildem ſecum retinuit, quam poſtea vxorem rex Chlodoueus accepit: cuiuſque induſtria, orationibus ac monitionibus, deo inſpirante, idẽ Chriſtianus cũ populo ſuo factus eſt. Scotis in Chriſtum credentibus, ordinatus à papa Cæleſtino Palladius primus epiſcopus mittitur. Anno octauo Theodoſij imperatoris, recedente à Britannia Romano exercitu, Scoti & Picti redeũt, & totam ab aquilone inſulam, vacuam prope indigenis, muro tenus capeſſunt. Nec mora, cæſis, captis, fugatíſque cuſtodibus, muróque ipſo interrupto, etiam in-

A.C. tra vallum crudelis prædo graſſatur. Mittitur epiſtola lachrimis ærumníſque referta ad Romanæ poteſtatis principem, petens auxilium, ſed nõ impetrat. Interea fames dira profugos infeſtat, quidam coacti, hoſtibus manus dedere: alii de montium ſpeluncis ac ſaltibus ſtrenue repugnare, ſtragéſque de hoſtibus dare. Scoti domum reuerſi ac Picti, extremam inſulæ partem ibi habitaturi detinent. Famem præfatam magna frugum abundantia, opulentia, luxuria, & negligentia: negligentiámq; lues acerrima, & mox acrior hoſtium nouorũ, id eſt Anglorum plaga ſecuta eſt. Quos illi vnanimi cõſilio cum rege ſuo Vintigerno, quaſi defenſores patriæ ad ſe inuitandos elegerũt. Sed hos mox expugnatores ſenſerunt. Xyſtus Romæ baſilicam ſancte Mariæ matris domini, quæ ab antiquo Liberi patris delubrum fuerat, miro opere refecit. Eudoxia vxor Theodoſij principis, ab Hieroſolymis remeauit, ſecum beatiſſimi Stephani protomartyris reliquias deferens, quæ in baſilica ſancti Laurentij poſitæ, piè à fidelibus venerantur. Bledla & Attila fratres, multarúmque gentium reges, Illyricum Thraciámque depopulati ſunt. Maximus Taurinenſis epiſcopus, vir in ſcripturis diuinis ſatis intentus, clarus habetur. Petronius Bononienſis epiſcopus Italiæ, vir ſanctitate vitæ & monachorum ſtudiis ab adoleſcentia exercitatus, cuius pater

A.C. Petronius præfectus prætorii, vir ſecularibus literis eruditus, moritur. Iulianus epiſcopus & Celeſtius, ſectatores Pelagij agnoſcuntur. Leporius quoque preſbyter adhuc laicus, pelagianum dogma ſequitur, præſumens de puritate vitæ ſuæ, quam arbitrio tantum & conatu proprio, non dei ſe adiutorio obtinuiſſe credebat. Sed per beatum Auguſtinum ab eo emendatus ad catholicam eccleſiam rediens, ſatisfactionis ſuæ librum vera fide compoſuit. Victor rhetor Maſſilienſis, qui libros in Geneſin ad filij ſui Ætherii perſonam commentatur, in diuinis ſcripturis non plene exercitatus, moritur. Caſſianus quoq; Scytha natione, Conſtantinopoli à Ioanne diaconus ordinatus, apud Maſſiliam vrbem preſbyter moritur. qui inter alia Inſtitutionum librum ſcripſit, opera illius à catholicis cautiſſime legenda, maximé de libero arbitrio & gratia: ſed & Encratitarum hęreſi incautius fauit. Errores illius Caſſiodorus Rauennatium ſenator purgare volens, non ad plenum ex omni parte potuit. Vincentius quoq; natione Gallus apud Lirinenſem inſulam preſbyter, ſatis in diuinis ſcripturis eruditus, moritur.

452 Marcianus & Valētinianus, annos vi. quorū initio induſtria beatiſſimi Leonis papę Calchedonenſe conciliū celebratur: vbi Eutyches cū Dioſcoro Alexandrino epiſcopo condēnātur. Horū etiā ſexto imperatorū anno, Theoderic⁹

A.C. rex Gothorum, ingenti exercitu Hiſpaniam ingreditur. Gens Anglorum ſiue Saxonum, Britanniam tribus longis nauibus aduehitur. quibus dum iter proſperatũ domi fama referret, exercitus fortior eſt miſſus, qui hoſtes quidem abegit, ſed in ſocios arma vertens, totam prope inſulam ab orientali vſq; ad occidentalem plagam igni ferróq; ſubegit, confićta occaſione, quòd Britones minus ſtipendia dederint. Egidio patritio in Galliis Franci Agrippiná ſuper Rhenum ceperunt: eámq; Coloniá quòd ibi coloni inhabitauerint, appellauerũt. Egidio Syagrius filius ſucceſſit, quipoſt mortẽ Childerici regis Francorum cum Chlodoueo apud Sueſſionem pugná cõmittens, vincente Chlodoueo ad Gothorũ regẽ ſe contulit. Sed mox à Chlodoueo repetitus, ilicóq; redditus, occiſus eſt. Sic Romanorũ vires intra Gallias ceciderunt. In cuius loco poſtea Aëtius Patritius conſtitutus eſt: qui maxima prælia cum Vuandalis aliíſque nationibus geſſit. Chlodoueus rex Fracorũ inſtitutus & Chrothildis neptis Gũdobaldi regis Burgundiorum per Aurelianũ ſponſatur, regíq; Chlodoueo poſtmodum per eundem ipſum Aurelianum adducta, coniungitur. Chlodoueus rex, poſt victoriam Alamannorum, xv. anno regni ſui, credens baptizatur. Inde Burgũdiam ſibi ſubegit, & Gundobaldum atque Gundegiſilum fratrem eius ad tributa coegit. Hoc tempore

A. C. beatiſſimus Mamertus Viennenſis epiſcopus, cladē imminētem lachrimis & precibus ſuis à Viennenſium vrbe remouit. Siquidem incendia crebra, terræmotus aſſidui, nocturni ſonitus cuidam totius vrbis funeri prodigioſum quiddam ac ferale minitantes, populoſis hominum conuentibus domeſtica ſilueſtrium ferarū ſpecies obuerſabatur: lupi, vrſi, ac cerui naturaliter pauidi, per anguſta portarum vſque ad fori lata penetrabant. Quid multis? imminente ſolennitate vigiliarum, qua celebrari feſtum dominicæ Reſurrectionis annua conſuetudo poſcebat, ædes publica, quā præcelſo ciuitatis Viennenſium vertici ſublimitas in immenſum faſtigiata ſuſtulerat, flammis terribilibus conflagrare crepuſculo cœpit. Interpollatur nunciis diſcriminis, iocunditas ſublimitatis: pleno timoribus populo eccleſia vacuatur. Omnes nanque ſimilem facultatibus vel domib⁹ propriis caſum de quadam præimminentis incendij arce metuebāt. Perſtitit tamen coram feſtiuis altaribus inuictus antiſtes, ſanctus Mamertus, & calorem fidei ſuæ accendens flumine lachrimarum, permiſſam ignibus poteſtatem incendio abſcedente compeſcuit. Deſperatione depoſita reditur ad eccleſiam, in eáque vigiliarum nocte ſancti Paſchæ, concepit animo Rogationes, atque ibi cum deo tacitus definiuit, quicquid hodie pſalmis ac precibus mundus

An.C. inclamat. Ioannes Baptiſta caput ſuum duobus monachis orientalibus, qui ob orationem venerant Hieroſolymam, iuxta Herodis quõdam habitaculum reuelauit: quod deinceps Emeſſam Phœniciæ vrbem perlatum, & digno honore cultum eſt. Hæreſis Pelagiana Britannorum turbat fidem. Qui à Gallicanis epiſcopis auxilia quęrentes, Germanum Altiſiodorenſis eccleſiæ epiſcopum, & Lupum Trecaſſinum æque apoſtolica gratia antiſtites, fidei defenſores accipiunt. Confirmant antiſtites fidem verbo veritatis ſimul & miraculorũ ſignis. Secũdo quoque idem beatus Germanus cum ſancto Seuero epiſcopo ad integritatem fidei tuendam Britannias precibus Gallicanorum epiſcoporũ permotus, proficiſcitur: & diuina gratia comitante, renouatores erroris penitus confundunt. Sed & bellum Saxonum Pictorúmque aduerſus Britones iunctis viribus ſuſceptum, ſancti antiſtites virtute diuina retundunt: cùm Germanus ipſe dux belli factus, non clangore tubæ, ſed clamore Alleluia, totius exercitus voce ad ſidera leuato, hoſtem immanẽ in fugam vertit. Qui deinceps Rauennam perueniens, & ſumma reuerentia à Valentiniano & Placidia ſuſceptus, migrauit ad Chriſtum. Corpus eius honorifico agmine comitãtibus virtutum operibus Altiſiodorum deferunt. Eo tempore Seuerus presbyter, natione Indus, vir miraculis

A.C. clariſſimus, deſtructo idolorum templo, vbi error gentilis centum deos cultura inſaniſſima adorabat, eccleſiam beatiſſimi Stephani protomartyris, vt conſecraretur pro foribus Viennæ parabat. Sed cùm diu reditum beatiſſimi Germani ſuſtineret, quia idem pergens ad dedicationem domus ſe dixerat venturum, contigit vt die eiuſdem dedicationis antequam officia inchoarentur, beatiſſimum corpus epiſcopi Germani per Viennam deportatum, in eandem eccleſiam ipſam nouam, repauſandi gratia perueheretur: ſicque viri dei promiſſum impletur. Iſicius tunc temporis Viennenſem regebat eccleſiam, ſextus à beato Paſchaſio, cuius diebus præfatus Seuerus glorioſus presbyter ab India Viennam venit. Qui epiſcopus floruit vſque ad tempora Zenonis imperatoris. Aëtius patritius magna occidentalis reipublicæ ſalus, & regi quondam Attilæ terror, à Valentiniano occiditur, cum quo Heſperium penè cecidit regnum. Eucherius Lugdunenſis epiſcopus, ſatis in diuinis ſcripturis eruditus, moritur. Hic etiam inter alia opera, Caſſiani quædam opuſcula lato tenſa eloquio, anguſto tramite in vnum coëgit volumen. Philippus presbyter auditor beati Hieronymi, qui in Iob ſimplici ſermone edidit libros, moritur.

458 Leo maior cum Leone minore, regnāt annis

An.C. ſexdecim. Alexandria & Ægyptus errore Dioſcori hęretici languens, immundo impleta ſpiritu, caninam rabiem latrat. Per idem tempus apparuit hæreſis Acephalorum, Calchedonēſe concilium impugnantium. Ideo Acephali, id eſt ſine capite, nominantur, quia quis prius eam hæreſin introduxerit, non inuenitur. Cuius hæreſis peſte plurimi orientalium languēt. Leo imperator, pro tomo Calchedonenſis, per vniuerſum pene orbem ſingulis orthodoxorum epiſcopis, ſingulas conſonātes miſit epiſtolas, quid de eodem tomo ſentirēt, reſcribi ſibi poſtulans: quorum adeo conſonantia de vera Chriſti incarnatione ſuſcepit omnium reſcripta, ac ſi vno tempore vnóque dictante fuiſſent vniuerſa conſcripta.

Theodorus epiſcopus ciuitatis, quæ à Cyro rege Perſarum condita, Cyriæ nomen habet, ſcribit de vera incarnatione domini ſaluatoris aduerſus Eutychen & Dioſcorum Alexandriæ epiſcopum, qui humanam in Chriſto carnem negant. Scripſit & eccleſiaſticam hiſtoriam à fine librorum Euſebij vſque ad ſuum tempus, id eſt vſque ad imperium huius Leonis, ſub quo & mortuus eſt. Victorius, iubēte papa Hilaro, ſcripſit paſchalem circulum ſexcentorum triginta duorum annorum.

Chlodoueus rex Frācorum miliario decimo ab vrbe Pictauis cum Alarico rege Gothorū pugnam iniit: ibíque victor, Alaricum occi-

An.c. dit. Amalricus filius Alarici,euadens in Hiſpanias aufugit. Chlodoueus Burgundiorũ rex,Tholoſam,Sanctonas, & reliquas ciuitates,omnémque terram Aquitanicam ſubiugauit, Gothos Arrianos inde expellens,Francos ibi catholicos habitare conſtituens. Saluianus preſbyter apud Maſſiliam humana & diuina literatura inſtructus,inter alia quę ſcripſit ad Claudianũ preſbyterũ Viennenſem, librum vnũ expoſitionis extremæ partis in Eccleſiaſten. Hilarius Arelatenſis eccleſiæ epiſcopus, vir in ſanctis ſcripturis doctus, paupertatis amator,& erga inopum prouiſionem non ſolum mentis pietate, ſed & corporis ſui labore ſollicitus, emicuit. Leo vrbis Romæ beatiſſimus epiſcopus,in doctrina fidei clarus habetur. Claudianus quoque Viennẽſis eccleſiæ preſbyter,vir ad loquendum artifex,& ad diſputandum ſubtilis,floruit. Sed & Proſper Aquitanicę regionis, notarius beati Leonis,à quo dictatæ creduntur eſſe epiſtolæ aduerſus Eutychen,de vera incarnatione Chriſti,& libero arbitrio male ſentientem.

475 Zenon imperator,annis ſeptendecim. Iſte Leonem filium ſuum interficere quęrens pro eo mater eius alium ſimilem figura obtulit: ipſúmque Leonem occultè clericum fecit. Quíque & in clericatu vſque ad Iuſtiniani tempora vixit. Per idem tempus corpus Barnabæ apoſtoli, & euangelium Matthæi eius

A.C. Cur humiliaſti gentem noſtram, vt vinciri te permitteres? bipennem in caput eius defixit: ſicque mortuus eſt. fratri quoque eius ita dixit, Si tu fratri tuo adiutorium præbuiſſes, vinctus atque ligatus non fuiſſet: ſicque bipennem in caput eius librans, occidit illum. Traditores eorum cognoſcentes aurum quod pro fratribus acceperant vitiatum, regi Chlodoueo retulerunt. Quibus ipſe reſpōdit, Merito huiuſmodi aurum corruptum accipit, qui dominum ſuum in mortem tradidit: ſufficiat vobis, quòd viuitis: illi hęc audiētes, pro innumera pecunia, vitam precioſius duxerūt.

Timotheus extincto ab Alexandrinis Protherio, aut voluit aut paſſus eſt, ab vno epiſcopo, in locū occiſi epiſcopi ſe ordinari: & ne contra legem factus, meritò obiiceretur, ad gratiam plebis quę Protherium exoſum habuerat conciliandam, omnes quibus ille communicauerat, Neſtorianos pronunciauit. Calchedonenſem ſynodum repudians, confutatus ab omnibus, hæreſiarches in exilium truditur: ibíque ſub Zenone moritur.

492 Anaſtaſius, annis viginti octo. Tranſemundus Vuandalorū rex, catholicas eccleſias clauſit, & ducentos viginti epiſcopos in Sardiniam exilio relegauit. Fulgentius Ruſpēſis eccleſiæ epiſcopus, ſciētia & doctrina claruit.

Auitus quoq; Viennēſis epiſcopus, eloquētia & ſanctitate pręcipuus, cuius frater Apollina-

An. C. ris Valētiæ epiſcopus, miraculis inſignis. Iſicij ſenatoris primum viri, poſtea Viennenſis epiſcopi, duo lumina, clariſſimi filij. Hic beatus Auitus aduerſus hæreſin Arrianam, quæ tunc non ſolùm Africam, ſed & Galliam, Italiámque magna ex parte occupauerat, magno ſudore decertauit: quod clariſſima eius opera teſtantur. Scribit enim dialogum, hæreſin illam oppugnans fideliſſimo & doctiſſimo immortalique ingenio, ad Gundebaldum Burgundiorum regem, filium Gundouei. Item alios libellos duos contra Neſtorium & Eutychen auctores erroris, luculentiſſimo & caſtigato ſatis ſermone. Fuerunt & alia illius plura eximia opera in Chriſti eccleſia probatiſſima. Hic Sigiſmundum regem in fide pietatis erudiuit: qui agente illo, poſtmodum monaſterium ſanctorum martyrũ Agaunenſium, Mauricij ſociorúmq; eius, conſtruxit. Quem poſtmodum captum, & à Francis occiſum vehementiſſime doluit. Quãtus autem in eccleſia Chriſti vixerit, quiſquis ſcire ad plenum vult, poſt eius innumera in diuinis laboribus opera, epitaphium ipſius legat: ibi quantus fuerit videre poterit: vbi inter alia ſic metrice luſum eſt, -Veritate pura ſubnixum,

Vnus in arce fuit cui quilibet ordine fandi,
Orator nullus ſimilis, nullúſque poeta:
Clamant quod ſparſi per crebra volumina libri.

Qui

An.C. Qui vixit,viuit,pérque omnia ſecula viuet. Symmachus papa inter multa eccleſiarum opera,quæ vel à fundamentis creauit, vel priſca renouauit,ad beatum Petrum, ad beatum Paulum, & beatum Laurentium pauperibus habitacula conſtruxit: & omni anno per Africam & Sardiniam epiſcopis qui in exilio erant, pecunias & veſtes miniſtrauit. Anaſtaſius imperator, quia hæreſi fauens, catholicos inſectatus eſt, diuino fulmine periit.

Hic Anaſtaſius codicillos Chlodoueo regi pro conſulatu miſit. Ab ea die & conſul & Auguſtus eſt appellatus,ſedémque regni Pariſiis conſtituit. Regnauit autem Francis triginta annos. Fuerũt autem à tranſitu ſancti Martini,vſque ad tranſitum Chlodouei regis anni centũ duodecim. A tranſitu ſancti Martini Viennenſis tertij epiſcopi (nam primus Creſcens, ſequens Zacharias martyr) vſque ad tranſitum Martini Turonorum epiſcopi, ducenti nonaginta anni: & vſque ad tranſitũ ſancti Mamerti Viennenſis eccleſiæ epiſcopi, colliguntur anni trecenti viginti octo. Mortuo Chlodoueo, Chrotildis regina cum quatuor filiis Chlodouei, regnum Francorum tenuit,Theoderico, Chlodomiro,Childeberto & Chlothario. Dani cum multis nauibus Cochilaico duce in Gallias trãſitũ faciũt.Cũ quibus Theutbertus Theoderici filius,pugnauit, eóſque cum rege illorum proſtrauit. Chlodo

A. C. mirus & Childebertus atque Chlotharius fratres, contra Sygiſmundum & Gothmarum exercitum mouent. Cúmque in aciem ſimul veniſſent, fugientibus Burgundionibus, Sygiſmundus cùm ad ſanctorum martyrum Agaunenſium monaſterium fugeret, comprehenſus à Chlodomiro cum vxore & filiis ſuis necatur: & in puteum proiectus, occultatur. Sed per reuelationem poſtea inde ab abbate ſanctorum martyrum leuatus, non longe ab eccleſia eorum in monaſterio quod ipſe conſtruxit, vbi eorũ corpora, ſcilicet Mauricii, ſociorúmque eius ſex milium ſexcẽtorum ſexagintaſex poſita ſunt, honorificè ſepultus eſt: vbi virtutibus poſtmodũ & ipſe claruit. Tũc temporis & Auitus preſbyter inſignis apud Aurelianos habetur. Chlodomirus in prouincia Viennenſi, in loco qui dicitur Veſerõcia, cum Burgundionibus decertans, interfectus eſt. Franci indigne ferẽtes, Gothmarũ perſecuti, interimũt. Per idem tẽpus apud Carthaginẽ Olympus quidã Arrianus in balneis ſanctam trinitatem blaſphemans, ignis iaculo viſibiliter eſt combuſtus. Barbas quoque quidã Arrianus epiſcopus, dum quendam cõtra regulam fidei baptizãs dixiſſet, Baptizat te Barbas, in nomine patris per filium in ſpiritu ſancto, ſtatim aqua quæ fuerat ad baptizandum deportata, nuſquam comparuit. Quod aſpiciens qui baptizandus erat, confeſtim ad ca-

A. C. tholicam eccleſiam abiit, & iuxta morē fidei baptiſmum Chriſti accepit. Fauſtus ex abbate Lirinenſis monaſterii apud Regium Galliæ epiſcopus factus, Pelagium dogma deſtruere conatus, in errorem labitur: vnde qui eius ſenſus in hac parte catholicos prædicant, ſicuti Gēnadius de Illuſtribus viris ſcribens, omnino errant. Ita enim liberū arbitrium tam Auguſtinus quàm cæteri catholici, in eccleſia dei docēt, vt illuminatio virtus & ſalus illi à Chriſto, & per Chriſtum, & cum Chriſto ſit: Fauſtus verò iſte, ita liberum Chriſtianum arbitrium docere conatur, vt illuminatio eius, virtus & ſalus, non à Chriſto, ſed natura ſit.

Contra hunc ſcribit lucidiſſima fide beatiſſimus Auitus Viennenſis epiſcopus, eius redarguens errorem. Similiter & Ioannes vir eruditus Antiochenus preſbyter.

519 Iuſtinus imperator annis octo. Ioannes Romanæ eccleſiæ pontifex, Conſtantinopolin veniens ad portam quæ vocatur Aurea, populorum turbis ei occurrentibus, in conſpectu omnium, roganti cæco, lumen reddidit. Qui cùm rediens Rauennam veniſſet, Theodericus eum cum comitibus cæteris, carceris afflictione peremit, inuidia ductus, quia catholicæ pietatis defenſor Iuſtinus eum honorificè ſuſcepiſſet. Quo tempore Symmachum atque Boetium conſulares viros pro catholica pietate idem Theo-

An.C. dericus occidit: quíque anno ſequente ſubita morte periit ſuccedente in regno Atalarico nepote eius. Poſt Tranſemundum Childericus ex Valentiniani imperatoris captiua filia genitus, in Vuandalis regnum ſuſcepit. Qui ſacramento à Tranſemundo obſtrictus, ne catholicis in regno ſuo conſuleret, antequam regnum ſuſciperet, epiſcopos ab exilio reuerti iuſſit, eíſque eccleſias reformare præcepit, poſt annos ſeptuagintaquatuor hæreticæ prophanationis. Iulianus Viennenſis eccleſię epiſcopus floruit. Theodoricus, Childebertus, & Chlotharius reges cõtra Hermenefridũ regẽ Thoringiorũ exercitum commouent, & victores Hermenefridum fugant. Quem poſtea Theodoricus ſub fide receptum, de muro vrbis cùm ſimul loquerentur, præcipitat, infantéſque eius interficit. Childebertus quoque pro ſorore ſua Amalrici regis vxore, in Hiſpania pugnam iniit. Ibíque Amalricus interfectus, ac theſauri illius direpti, Toletum vrbs vaſtata. Childebertus cum ſorore ſua reuerſus eſt, quæ tamen in itinere obiit. Childebertus verò inter reliquum theſaurum, calices precioſiſſimos ſexaginta detulit, quindecim patenas miro opere cęlatas, viginti capſas euangeliorum ex auro puriſſimo cum gẽmis: quę cũcta eccleſiis diuiſis. Childebertus & Chlotharius filios Chlodomiri nepotes ſuos, quos nutriebat Chro

An.C. tildis, ne regnarent loco patris, interficiunt: vnus ex his Chlodoaldus effugit. Hic poſtea relicto regno terreno, clericus factus, presbyter deinde ordinatus, bonis operibus præditus, plenus virtutibus, migrauit ad dominum, ſepultus Nouiome in ſuburbio Pariſiacæ ciuitatis. Eugenius Carthaginienſis Africæ ciuitatis epiſcopus, confeſſor publicus habetur.

527 Iuſtinianus imperator regnauit annos triginta nouem. Hic Iuſtini ex ſorore nepos. Benedictus abbas, virtutũ gloria claruit. Vitam eius beatus Gregorius papa in dialogorum libris ſcripſit. Beliſarius patritius mirabiliter de Perſis triumphauit. Qui deinde à Iuſtiniano in Africam miſſus, Vuandalorum gentem deleuit. Carthago quoque poſt annos nonagintaquatuor vaſtationis ſuæ, recepta eſt, pulſis deuictiſq; Vuandalis, & rege eorum Geliſmero capto, atque Conſtantinopolin miſſo. Viennenſis epiſcopus Domninus floruit. Hic tam in diuinis quàm in ſecularibus artibus claruit, amator pauperũ, redemptor captiuorũ, vitáq; probatiſſimus. Per idem tẽpus corpus ſancti Antonij monachi diuina reuelatione repertũ, Alexandriam perducitur: & in eccleſia ſancti Ioannis Baptiſtæ humatur. Dionyſius paſchales ſcribit circulos, incipiẽs ab anno dominicę incarnationis, dxxxij, qui eſt annus Diocletiani, ducenteſimus quadrageſi-

A.C. rex Sueſſionis ciuitate glorioſe ſepeliuit, multas facultates & munera ad ſepulturam illius tradens. Ipſe autem rex non multo pòſt defunctus in eadem ipſa eccleſia beati Medardi à filiis ſuis ſepelitur. Regnauit autē quinquaginta & vnum annum.

564 Iuſtinus minor, annis vndecim. Narciſſus patritius Totilam Gothorum regem in Italia ſuperauit & occidit. Hic deinde minis territus Sophiæ Auguſtæ Iuſtini vxoris Longobardos à Pannoniis inuitauit, eóſque in Italiam introduxit. Ioannes eccleſiæ Romanæ pontifex, eccleſiam apoſtolorum Philippi & Iacobi perfecit, & dedicauit. Pantagathus Viennenſis eccleſiæ epiſcopus floruit.

Hic cōſularibus faſcibus primum ſublimis, ſed Chriſti humilitate primus, poſtmodum quinque annis epiſcopalem ſedem fideliſſime rexit: ſub conſulatu Paulini iunioris & Baſiſilii vita functus eſt. Cui ſucceſſit in epiſcopatu Iſicius, qui & ipſe ſub Iuſtiniano floruit. Quatuor fratres filij Chlotharij regnum inter ſe diuidunt. Charibertus accepit regnum Childeberti, ſedémque conſtituit Pariſiis. Guntchramnus regnum Chlodomiri, conſtituítque ſedem Aurelianis. Chilpericus, regnū Chlotharij patris ſui, Sueſſionisq́; ciuitate ſedem ſibi ſtatuit. Sygibertus accepit regnum Theodorici, ſedémque ſibi conſtituit Rhemis. Octauo regni eius an, in Gallias

A.C. Huni cum Sygiberto prælia cõmittunt. Victi amicitias petũt ſicque in terrá ſuá refugiunt. Sygibertus & Chilpericus fratres inter ſe decertant: & primum Chilpericus ciuitatem Rhemenſem peruaſit. Sygibertus iterũ Sueſſionas occupat, capto Theutberto Chilperici filio. Sed poſtmodum ſacramentis inter ſe datis, aliquot annis in quadam pace manſerunt. Charibertus rex moritur, atque in baſilica ſancti Romani Blauio caſtello ſepelitur. Sygibertus rex Brunichildem Athanoildi regis filiam vxorem accepit. Eámque ſub Arrianis baptizatam in nomine indiuiduæ trinitatis rebaptizari præcepit. Eius ſororem Chilpericus rex ad patrem in Hiſpaniam mittens, Chilſuintam expetiit: & cum alias vxores haberet, ipſam ſuperduxit: quam tamen poſtea conſilio vſus Fredegundis, per noctem in lecto ſuo ſtrangulauit.

Iam tunc Chilpericus tres filios habebat de Audouera vxore ſua, Theutbertum, & Merouеum, & Chlódoueum. Abſente Chilperico Fredegundis Audoueram reginam tali fraude decepit, vt filiam quam ex Chilperico habebat Audouera ex ſacro fonte, ipſa per ſe non per aliam ſuſciperet: quod & ipſa ſeducta quidem fecit. ac idcirco poſtmodum à marito ſuo Chilperico dimiſſa, ſicque Fredegundis in connubium tranſiit. Audouera veló velata, villas & prædia tantum ad ſu-

A.C. ſtentationem ſui accepit. Epiſcopus qui filiam baptizauit, & matri eam tenere non prohibuit, exilio damnatus eſt. Leobigildis rex Gothorum quaſdam Hiſpanię regiones ſibi rebelles in poteſtatem ſui regni ſuperando redegit. Hoc tempore Mamatus Viennenſis eccleſiæ epiſcopus floruit, nobilis ſtemmate, ſed nobilior vita, & eloquio. Franci qui ſub ditione Chilperici erant ad Sygibertum tranſeunt. ſicque Sygibertus Tornacum vbi Chilpericus reſidebat, obſedit. Eo tempore ſanctus Germanus Pariſiorum epiſcopus Sygiberto regi mandauit, vt contra fratrem ſuũ nullo modo abiret, neque de interfectione illius cogitaret. quod ille audire contempſit. Sed Francis conſentiens, more gentis impoſitus clypeo, rex cõſtitutus eſt, ac regnum fratris ſui Chilperici adeptus, qui non longe fraude Fredegundis à duobus iuuenibus interfectus eſt. Namque illi ſimulantes ſecretius aliquid ei ſuggerere, latus illius perfodiunt. Qui à Chilperico fratre in Lambriaco vico ſepultus eſt. Inde trãſlatus in baſilicam ſancti Medardi, iuxta patrem ſuum Chlotharium poſitus eſt. Regnauit autem xiii. annis. Meroueus filius Chilperici, Brunichildem vxorem auunculi ſui in coniugium accepit. Pro qua re captus à patre & tonſuratus, ac preſbyter ordinatus, in pago Cinnomannico in monaſterium miſſus eſt. Childebertus iunior Brunichildis filius, rex in Auſtria conſti-

An.C. tutus: qui Italiam ingreſſus, eam deuaſtauit, & tributariam fecit. Guntchramnus rex bonæ ſatis memoriæ, mortuus eſt, atque in baſilica ſancti Marcelli martyris Cabillone ſepultus. Regnauit autẽ triginta & vno annis. Leubigildus rex, filiam Chilperici & Fredegundis, nomine Rinchildem duxit vxorem. Fredegundis cum Landerico maiore domus adulterans, Chilpericum regem à venatione reuertentem dolo per gladiatores interficere fecit: & quaſi neſcia mali cum exercitu Pariſios deportatum in eccleſia beati Vincentii martyris ſepeliuit. Sic ipſa cum Landerico & Chlothario paruo filio in regno reſedit. Contra quam Childebertus rex Auſtraſiorum, qui Guntchramno patrueli in regno Burgundiæ ſucceſſerat, bellum commouit. Sed Fredegundis ſuis conſilium dedit, vt nocte cum lampadibus obuiam irent, præcedentes ramos in manibus ferrent, appenſis tintinabulis ad colla equorum, ne à vigiliarum cuſtodibus ſciri poſſent. Nam tunc temporis tinnitos equos Auſtraſii ad paſtum emittebant. Illi ſic cuncta facientes, Auſtraſios & Burgundiones tali fraude ſeduxerunt, dum vigiliæ putant iuxta ſiluam equos ſuos paſcere, & tintinabula equorũ ſuorum reſonare. Cæſus itaque Childeberti exercitus, reliqui cũ ducibus in fugam verſi ſunt. Fredegundis poſt aliquantum temporis mortua, in eccleſia beati Vin-

A.C. centij Pariſiis ſepulta eſt. Theodebertus & Theodericus filii Childeberti, cum auia ſua Brunichilde in regnum glorioſi regis Guntchramni in Burgundiam directi. Theodericus cum Chlothario patruele ſuo pugnam iniit, eúmque cum exercitu ſuo fugauit: inde Theodericus conſilio matris ſuæ Brunichildis, cum Theodeberto fratre pugnam miſcuit. Frater eius Coloniam ingreſſus, dolóque ibi occiſus eſt, capútque illius Theoderico fratri vt ipſe iuſſerat, delatum. Filii Theodeberti ab ipſo interfecti. Filiam eius in coniugium ſumere volens, à matre prohibitus eſt. Cuíque poſt modum Brunichildis mater, timens ne eam perimeret, venenum porrexit, talíque morte obiit, regnans quadraginta annis, filios eius Brunichildis occidit. Namatus epiſcopus Viennēſis ſeptuageſimo anno vitæ ſuæ defungitur. Iuſtinus imperator an̄ēs factus, diem obiit: Tiberiúſque pro eo imperium ſuſcepit. Burgundiones & Auſtraſii cum reliquis Frãcis pace facta Chlotharium in tribus totis regnis ſuper ſe regem leuauerunt.

575 Tiberius Conſtãtinus Imperator annis vii. Gregorius adhuc apocriſiarius Romanę eccleſię in Cõſtãtinopoli libros expoſitionis in Iob condidit: atque Eutychium eiuſdem vrbis epiſcopum in fide noſtræ reſurrectionis errаſſe,

An.C. Tiberio præſente: vt cõuicit, ita imperator librũ ipſius, quẽ de reſurrectione ſcripſerat, flãmis cremari debere deliberaret. Docebat enim idẽ Eutychius corpus noſtrũ in reſurrectione impalpabile, vẽtis aeréque futurum ſubtilius. Gens Longobardorũ comitãnte fame & mortalitate, omnem inuadit Italiam, ipſámque Romanam vrbem obſedit. Quibus tempore illo rex præerat Alboinus. Gothi quoque ſub Hermenigildo Leuuigildi regis filio, bifarie diuiſi, mutua cæde ſe vaſtant. Philippus Viennenſis epiſcopus clarus floruit. Cuius tempore monaſterium ſancti Andreæ ſubterioris Viennæ conditum à Remila Eugenia Anſemundi ducis filia, atque ſub teſtamento matri eccleſiæ traditum. Nam aliud monaſterium ſuperius ſancti Andreæ, in colle ciuitatis ſitũ iam erat. Fundauerat enim ipſum beatiſſimus Leonianus temporibus ſancti Auiti eiuſdem vrbis epiſcopi, vbi eadem ipſa Remila ſub regulari diſciplina nutrita fuerat. Poſt Philippum Euantius vir ſanctus, epiſcopus Viennæ, leuatus eſt. Hic cum ſancto Priſco & Artemio Senonico, & Remigio Biturigẽſi & cum aliis ſanctis epiſcopis, viginti capitulá eccleſiaſtica perfectè roborauit. Quibus conſedit quoque Syagrius Eduennenſis epiſcopus, vir ſummæ ſanctitatis. Sueui à Leuuigildo rege obtenti Gothis ſubiiciuntur.

583 Mauricius imperator, annis xxi. Ermeni-

An.C. gildus Leuuigildi Gothorum regis filius, ob fidei catholicę confeſſionem inexpugnabilẽ, à patre Arriano regni priuatus infulis. Inſuper in carcerem proiectus, ad extremũ nocte ſancta dominicæ Reſurrectionis, ſecuri in capite percuſſus, regnum cæleſte pro terreno rex & martyr intrauit. Cuius frater Richaredus mox vt regnum poſt patrem accepit, omnem gentẽ Gothorum, cui præerat inſtãte Leandro Hiſpalitano epiſcopo, qui & Ermenigildum docuerat, ad catholicam fidem conuertit. Auari aduerſus Romanos dimicantes auro magis quàm ferro pelluntur. Viennenſis epiſcopus Verus claruit. Huius tempore Deſiderius Auguſtodunenſis genere, in ordine diaconii eccleſiæ Viennenſis ſeruiebat. Gregorius Romanæ eccleſiæ præſul & doctor eximius, claruit. Poſt Verum epiſcopum ſanctus Deſiderius ſuccedit. Hic beatiſſimus Brunichildem reginam ex impietatibus ſuis arguens, à comitibus eius ipſa iubente in territorio Lugdunẽſi ſuper fluuium Calaronam perimitur, martyrque glorioſus cæleſte regnum ingreditur. Gregorius pontifex ſynodũ epiſcoporũ xxiiii. ad corpus B. Petri apoſtoli congregans, quæ neceſſaria ſunt eccleſiæ decernit. Idẽ miſſis in Britanniam Auguſtino, Mellito, & Ioanne, cum aliis pluribus timentibus deum, ad Chriſtum Anglos conuertit. Siquidem Edibertus rex Cantuariorum cum gente cui præerat, ad

A.C. Chriſtum conuertitur, ſedéſque tam Auguſtino doctori ſuo, quàm aliis epiſcopis largitur. Brunichildis regina pro multis ſceleribus ſuis in præſentia Chlotharii regis iudicãtibus Frãcis, indomitis equis, religata brachiis & cruribus diuaricatis, mẽbratim diſcinditur, ac igni oſſa illius cremata.

604 Focas regnauit annis viii. Gregorius Anglorum genti metropolitanos ſtatuit, deditque Lindoniæ, atque Eboraciæ epiſcopis pallium: ſecundo anno imperii Focæ, indictione octaua migrauit ad dominum. Focas rogante papa Bonifacio, ſtatuit ſedem Romanam caput eſſe omnium eccleſiarum, quia Conſtantinopolitana eccleſia primam ſe omniũ ſcribebat. Domnolus Viennenſis epiſcopus tũc florebat vir ſtrenuus, & in redimendis captiuis piiſſimus. Focas rogante alio Bonifacio Romano pontifice, in veteri fano quod Pantheon vocabatur, ablatis idololatriæ ſordibus, eccleſiam beatæ ſemper virginis Mariæ & omnium martyrũ dedicari iuſſit, vt vbi quondam, non deorũ, ſed dæmoniorum cultus agebatur, ibi deinceps omniũ fieret memoria ſanctorum. Paraſini & Veneti per orientem & Ægyptum ciuile bellum faciũt, ac ſeſe mutua cæde proſternunt. Perſæ aduerſus rempublicam grauiſſima bella gerentes, multas Romanorum prouincias, & ipſam Hieroſolymã capiunt: ac deſtruentes eccleſias, ſancta quoque

A.C. loca profanantes, etiam vexillum dominicæ crucis auferunt. Heraclius imperator, annis xxvi. Anaſtaſius Perſa monachus, nobile pro Chriſto martyrium patitur: qui natus in Perſide à patre puer magicas artes didicit: ſed vbi à captiuis Chriſtianis nomen Chriſti accepit, in eo mox animo, conuerſus relicta Perſide Calchedoniam Hierapolínq; Chriſtum quærens, ac deinde Hieroſolymam petiit, vbi accepit baptiſmatis gratiam. Quarto ab eadem miliario monaſterium abbatis Anaſtaſii introiuit, vbi ſeptem annis regulariter viuens, dum Cæſaream Palæſtinæ, orationis gratia veniſſet, captus à Perſis, & multa diu verbera inter carceres & vincula, Marcebana iudice perpeſſus, tãdem in Perſidem mittitur ad regem eorum Coſroam: à quo tertio per interualla temporis verberatus, ad extremum vna ſuſpenſus manu, per tres horas ſic decollatus cũ aliis Septuaginta martyrium compleuit. Mox tunica eius indutus quidam dæmoniacus, curatus eſt. Siſebutus Gothorum rex in Hiſpania plurimas vrbes ſibi bellando ſubiecit. Et Iudæos ſuo regno ſubditos, præter eos qui fuga lapſi latenter migrauerunt ad Francos, ad Chriſti fidem conuertit. Perſæ Calchedoniam vſq; peruenerũt. Huni murũ longũ irrũpẽtes, & ad mœnia Cõſtantinopolis accedẽtes, cum Heraclio imperatore mutuo in muro ſtante colloquuntur, acceptóque ab eo precio pacis,

An. C. ad tempus recedunt. Ætherius Viennenſis, vir in omnibus eximius, præclarus habetur. Chlotharius rex Saxonum terram vaſtauit, intantum vt non ibi relinqueret hominem viuẽtem, longiorem vt fertur, quàm ſpatha ipſius erat. Non longo tempore interiecto, xliiij. regni ſui anno moritur. Succeſſitque ei Dagobertus filius eius vir ſtrenuus, & in iudiciis ſeuerus. Habuit autem duos filios, Sygibertum & Chlodoueum: quorum vnum, Sygibertum in Auſtriam cum Pipino duce direxit: Chlodoueum iuniorem ſecum retinuit. Gundolandus maior domus moritur. cuius loco Herthenoldus à Dagoberto conſtituitur. Heraclius imperator cum exercitu ſuperueniens Perſis victor, Chriſtianos qui ibi erant captiui reduxit, ac vexillum dominicæ crucis Hieroſolymam triumphans reportauit. Reliquiæ quoque beati martyris Anaſtaſii, primo ad monaſterium ſuum, deinde Romam aduectę, venerantur in monaſterio beati Pauli apoſtoli, quod dicitur ad Aquas Saluias. Anno Heraclii imperatoris xviii. indictione v. Eduinus excellentiſſimus rex Anglorum, in Britannia Trãſvmbranæ gentis ad aquilonem, prædicante Paulino epiſcopo, quem miſerat de Cantia venerabilis archiepiſcopus Iuſtus, verbum ſalutis cum ſua gente ſuſcepit, anno regni ſui vndecimo. Aduentus autem Anglorum in Britanniam plus minus anno clxxx. Eique Paulino ſedem

An.C. no ſedem epiſcopus Eboraci dedit. Eo tempore apud Scotos in obſeruatione xiiij. lunæ paſchalis error maxim⁹ exortus eſt, quorũ errorem Honorius papa per epiſtolam ſuam redarguit. Sed & Ioannes qui ſucceſſori eius Seuerino in pontificatu ſucceſſit, cum adhuc electus in pontificatu, pro eodem errore xiiii. lunæ, ſimul & pro Pelagiana hæreſi, quæ apud eos recrudeſcebat, ſcripſit.

639 Heracleonas cum matre ſua Martina, annis iii. Cyrus Alexandriæ epiſcopus, Sergius & Pyrrhus regiæ vrbis epiſcopi, Acephalorum hæreſin inſtaurantes, vnã operationẽ in Chriſto diuinitatis & humanitatis, vnam quoque voluntatem dogmatizabãt. E quibus Pyrrhus ſub Theodoro papa Romam veniens ex Africa, ficta vt poſt apparuit, pœnitentia, obtulit eidẽ papę prę́ſente clero & populo, libellũ cum ſua ſubſcriptione, in qua damnabantur omnia quæ à deceſſoribus ſuis ſcripta vel acta ſunt aduerſus catholicam fidem: vnde & benigne ſuſceptus eſt ab eo, quaſi regiæ pontifex ciuitatis: ſed quia reuerſus, eundem ipſum errorem repetiit, memoratus papa Theodorus, ſacerdotum ſynodo aduocata in baſilica beati Petri apoſtoli, condemnauit ipſum Pyrrhum ſub vinculo anathematis.

642 Conſtantinus filius Heraclii, menſibus ſex. Pyrrhi ſucceſſor Paulus, non tantum peſtifera doctrina ſicut deceſſor eius, ſed & aperta per-

A. C. ſecutione catholicos cruciat, apocriſiarios ſanctæ Romanæ eccleſiæ, qui ad eius correctioné miſſi fuerãt, partim carceribus, partim exiliis, partim verberibus afficiens. Sed & altare eorũ in domo Placidiæ ſacratum in venerabili oraculo ſubuertens diripuit, prohibẽs eos ibi miſſas agere: vnde & ipſe ſicut prædeceſſores ipſius, ab apoſtolica ſede, iuſta ſatis diſpoſitione damnatus eſt. Dagobertus Francis regnat, Sygibertus filius eius Auſtraſiis.

641 Conſtãtinus, filius Conſtantini, imperator annis xxviii. Hic Conſtantinus deceptus à Paulo, ſicut Heraclius auus eius à Sergio eiuſdem ciuitatis epiſcopo, expoſuit typum aduerſus catholicam fidem: nec vnam, nec duas voluntates, aut operationes in Chriſto definiens eſſe confitendas quaſi nihil velle vel operari credendus ſit Chriſtus, Vnde Martinus papa congregata Romæ ſynodo cv. epiſcoporum, damnauit ſub anathemate præfatos Cyrum, Sergium, Pyrrhum, & Paulum hæreticos. Poſt hæc miſſus ab imperatore Conſtantino Theodorus exarchus, tulit Martinum papam de eccleſia Conſtantiniana, perduxítque Conſtantinopolin: vbi cum pro catholica veritate apoſtolice ageret, relegatus Cherſonam, ibidé vitam finiuit, multis in eodem loco virtutum ſignis vſque hodie reſulgens. Facta eſt autẽ ſynodus præfata, anno ix. imperii Conſtantini, menſe octobri, indictione viij. Clarentius vir

A. C. ſatis eruditus Viennenſis epiſcopus claruit: Vitellianus papa Romæ ordinatur: ſub quo Conſtãtinus imperator beato Petro apoſtolo miſit euangelia aurea gemmis albis mira magnitudine in circuitu ornata. Ipſe póſt aliquot annos idem per indictionem vj. Romam veniens, obtulit ſuper altare apoſtolorum, pallium auro textile, toto exercitu cum cereis eccleſiã intrante. Sequenti anno facta eſt eclipſis ſolis, v. nonas Maii, quaſi decima hora diei. Vitellianus papa Theodorum archiepiſcopum & Adrianum abbatem, virum ſanctum atque doctiſſimum in Britanniam mittit: qui plurimas eccleſias Anglorum doctrina eccleſiaſtica fœcundarunt. Conſtãtinus imperator poſt plurimas depredationes in prouinciis factas, occiſus in balneo periit, indictione xij. Sed nõ longo tempore Vitellianus papa obiit.

669 Conſtantinus filius Conſtantini ſuperioris, annis xvij. Sarraceni Siciliam inuadũt, & prę da nimia ſecum ablata, mox Alexandriam redeunt. Agatho pontifex Romanæ eccleſiæ conſtituitur: qui ex rogatu Conſtantini, Tiberii, Heraclii, piiſſimorum principum, miſit in regiam vrbẽ legatos ſuos: in quibus erat adhuc Ioannes diaconus non longe poſt epiſcopus, pro faciẽda adunatione dei eccleſiarum. Qui benigniſſime ſuſcepti à fidei catholicæ defenſore Conſtantino, iuſſi ſunt remiſſis diſputationibus philoſophicis, pacifico colloquio

An.C. de vera fide perquirere, datis eis de bibliotheca Conſtantinopolitana catholicorum patrũ quos petebãt, libellis. Affuerunt autem & epiſcopi cl. præſidente Georgio patriarcha regiæ vrbis, & Macario Antiochiæ. Conuicti ſunt itaque qui vnam voluntatem & operationem aſtruebant in Chriſto, falſaſſe catholicorum patrum perplurima dicta. Finito cõflictu, Georgius correctus eſt. Macarius verò cum ſuis ſequacibus ſimul & prædeceſſoribus, Cyro, Sergio, Honorio, Pyrrho, Paulo, & Petro, anathematizatus eſt: & in loco eius Theophanius abbas de Sicilia, epiſcopus Antiochiæ factus. Tantáque gratia legatus catholicæ pacis comitata eſt, vt Ioannes Portuenſis epiſcopus, qui erat vnus ex ipſis, dominico octauarum paſchæ, miſſas publicè in eccleſia ſanctæ Sophiæ coram principe & patriarcha Latine celebraret. Hæc eſt ſexta ſynodus vniuerſalis Cõſtantinopoli celebrata, & Græco ſermone conſcripta temporibus papæ Agathonis, exequẽte & reſidente Conſtantino piiſſimo imperatore, intra palatium ſuum, ſimúlque legatis apoſtolicæ ſedis, & epiſcopis cl. reſidentibus. Prima enim vniuerſalis ſynodus in Nicea cõgregata eſt contra Arriũ, cccxviii. patrum, tẽporibus Iulii papæ ſub Conſtantino principe. Secunda, Conſtantinopoli, centũ quinquaginta patrum cõtra Macedonium & Eudoxium, temporibus Damaſi papæ, & Gratiani princi-

An.C. pis,quando Nectarius eiuſdem vrbis eſt ordinatus epiſcopus. Tertia in Epheſo cc.patrũ, contra Neſtorium epiſcopum Auguſtæ vrbis, duas perſonas in domino Ieſu Chriſto prædicantem,ſub Thedoſio magno principe,& papa Cæleſtino. Quarta, in Calchedonia, patrum Dcxxx.ſub Leone papa,tẽporibus Martiani principis, cõtra Eutyché nefandiſſimorum præſulem monachorũ. Quinta autem, Cõſtãtinopoli,tẽporibus Vigilii papę,ſub Iuſtiniano imperatore, contra Theodorum & omnes hæreticos. Sexta hæc de qua in præſenti loco diximus. Sindulphus Viennenſis eccleſiæ epiſcopus,clarus habetur. Sancta virgo Chriſti Hediltruda,filia Annę regis Anglorũ, & primo alteri viro, & poſtea Hecfrido regi coniunx data,poſtquam xii.annis thorum maritalem incorrupta ſeruauit,ſumpto velamine ſanctimonialis efficitur:nec mora, etiam virginum mater & nutrix: cuius merita teſtatur etiam caro mortua,quæ poſt xvi. annos ſepulturæ, cum veſte qua inuoluta eſt, incorrupta vt virgo manſerat, reperitur. Dagobertus rex eccleſias ſanctorum ditauit, eiſque multa largitus pacifice & quiete regnũ tenuit Francorum. Sindulpho epiſcopo defuncto,Hecdicus Viennenſis eccleſiæ præſulatum ſuſcepit,magnæ religionis vir. claruit autem vſque ad vltimũ tempus Iuſtiniani imperatoris, cuius & tempore obiit.

A.C. 686 Iuſtinianus minor, filius Conſtantini, imperator factus, annis x. Hic conſtituit pacem cum Sarracenis, terra marique decennio. Sed & prouincia Africa quæ fuerat tanta à Sarracenis, Carthagine capta atque deſtructa, Romano imperio ſubiugata eſt. Dagobertus rex valida febre ægrotans, mortuus eſt Spinogilo, villa in pago Pariſienſi atque in eccleſia beati Dionyſii martyris ſepultus eſt: luxerúntque eum Franci diebus multis. Regnauit autem quadraginta quatuor annis. Eius loco conſtituerunt Franci Chlodoueum filium eius regem: cuius vxor Baltildis, de genere Saxonum. Sygibertus rex Auſtraſiæ, Pippino defuncto Grimoldum filium eius maiorem domus inſtituit. Non longe poſt defuncto Sygiberto rege, Grimoldus filium eius, paruum Dagobertum nomine, totondit, ac Dodoni Pictauenſi epiſcopo ſub cuſtodia dirigit. Fráci plurimum inde indignati, captum Grimoldum Chlodoueo regi tradunt: qui poſuit eum Pariſiis in cuſtodia: ibíque diu excruciatus, vitam finiuit. Chlodoueus rex temere agens, brachium beati Dionyſii martyris abſcidit. Ab eo tempore ſicut Franci tenuerunt, regnum ipſorum cadere cœpit, variis caſibus moleſtatum. Chlodoueus rex multis illectus vitiis, tandem ex Baltilde regina tres filios habuit, Chlotharium, Childericum, atque Theodericum. Iuſtinianus bea-

A.C. tæ memoriæ, Romanę eccleſię pōtificem Sergium, quia Synodo hæreſeos quam Conſtantinopoli fecerat, parere & ſubſcribere noluit, miſſo Zacharia protoſpatario ſuo, iuſſit Conſtantinopolin deportari. Sed præuenit militia Rauennatis vrbis, vicinarúmque partium, iuſſa nefanda principis, & eundem Zachariam ab vrbe Roma contumeliis & iniuriis repulerunt. Chlodoueus rex nimium lubricus deceſſit, cum regnaſſet annis xvi. Franci Chlotharium filium eius regem conſtituunt. Herchinoldo maiore domus defuncto, Franci in incertum euntes, Ebroïnum in hac dignitate vt maior eſſet in aula regia conſtituunt. Chlotharius quatuor annos regnans obiit. cuius loco Franci Theodericum fratrem eius erigunt. Childericū alium fratrem eius ſimul cum Vulfeldo duce in Auſtriam regnare dirigunt. Papa Sergius ordinauit venerabilem virum Vuilibrodum cognomine Clemētem, Friſionum genti epiſcopū. Galdeboldus epiſcopus Viennēſem eccleſiam rexit vſq; ad tēpora Theoderici regis. Iuſtinian⁹ imperator ob culpā perfidiæ, regni gloria priuatus, exul in Pontum ſecedit:

696 Leo imperator, annos duo. Papa Sergius in ſacrario beati Petri capſám argenteam quæ in angulo obſcuriſſimo diutiſſime iacuerat, & in ea crucém diuerſis ac precioſis lapidibus adornatam, domino reuelante reperit: de qua tractis quatuor petalis, quibus

A.C. gemmæ incluſæ erát mirę magnitudinis, portionem ligni ſalutiferi dominicæ crucis interius repoſitam inſpexit. Quæ ex eo tempore omnibus annis in baſilica Saluatoris quæ appellatur Conſtantiniana, die Exaltationis eius ab omni oſculatur atque adoratur populo. Dodolenus Viennenſis epiſcopus habetur. Franci Ebroïno inſidias parantes, Theodericum de regno abiiciunt, Ebroïnum Luxouio monaſterio tondent. Childericum ſuper ſe regem leuant: maiorem domus, Vulfuoldum. Sed non multo poſt, propter leuitatem animi ſui idem Childericus à Francis interficitur: Vulfuoldus fuga elabitur. Franci Leodeſium Archenoldi filium, maiorem domus conſtituunt. Theodericum in regno aduocant. Dicitur in hoc conſilio fuiſſe Leodegarius venerabilis epiſcopus Auguſtodunenſis, & Gerinus frater eius. Ebroïnus itaque magnæ impietatis homo, clericaturam abiiciens, à Luxouio cœnobio egreſſus, ſeductus ſine dubio ab ſpiritu mendacii, qui dixerat ei, quòd duodeviginti annis viueret, in Franciam reuertitur. Copiis vndecunque ſibi aggregatis, ad Audoënum epiſcopum Rothomagenſem dirigit. Mox reſponſo inde accepto, tyrannicè contra hoſtes debacchatus, Leudeſium fide captum occidit: Ac ſic principatum vi ſub Theoderico rege obtinuit: continuo ſanctum Leodegarium epiſcopum diuerſis

A.C. pœnis affectum gladio percuſſit: Gerinum quoque fratrem eius diu excruciatum peremit: multos cogens in exilium, ablatis facultatibus, de quibus Vulbaldus & Ragnebertus illuſtres viri, multis preſſi iniuriis, virtute venerabiles occumbunt. Vulfuoldo decedēte, Martinus & Pippinus iunior filius Anſegiſili, regibus decedentibus, dominabātur in Auſtria. Moto prælio contra Theodoricum regem & Eboinum, Martinus fuga lapſus Lugduno cloaca ſe recluſit. Pippinus quoque è latere euaſit: Ebroinus datis ſacramentis, Martinum ad regem Theodoricū venire ſuadet: ille credulus, mox cum ſuis interfectus eſt. Ebroinus crudelitate nimia ſæuus, ab Hermenfrido Franco interfectus eſt: Ermēfridus in Auſtriorum regnum ad Pippinum fugiēs, euaſit. Erat tunc temporis vir oculis cæcatus, vnus de illis quibus Ebroinus effoderat lumina, in inſula Lugdunenſis prouinciæ, quę Barbara dicitur. Qui cùm nocturno tempore ſuper ripam Sicannę fluminis orandi gratia reſideret, audiuit nauigantium impetum, & magna vi brachiorum contra impetum fluminis inſurgentium. Cúmque interrogaret, quo nauigium illud tēderet, vox in auribus eius percrepuit: Ebroinus eſt, quem ad Vulcaniam ollam deferimus. ibi enim facti ſui pœnas luet: Hoc idem vir audiuit ad conſolationem ſui, vt ſciret quam pœnam perſecutores iuſtorum

An.C. ſentirent. Reuerentiſſimus eccleſiæ Lindiſfarnenſis in Britannia ex Anachorita antiſtes Cuthbertus, totam ab infantia vſque ad ſenium vitam miraculorũ ſignis inclitam duxit. Cuius venerabile corpus humatum poſt vndecim annos, quaſi eadem hora fuiſſet defunctus, cũ veſte qua tegebatur incorruptum inuẽtum eſt. Franci Vuaratonem pro Ebroino, maiorem domus faciunt. Qui pacem cum Pippino componit. Pippinus cum Giſlemaro Vuaratonis filio, contra voluntatem patris agente, ciuilia bella habuit. Sed Giſlemarus à deo percuſſus obiit. Pater eius Vuarato principatum recepit. Sanctus Audoenus epiſcopus, virtutibus clarus, migrauit ad dominum. Poſt Vuaratonẽ, Bertharium, maiorem domus ſtatura & ſapientia puſillum, Franci conſtituunt. Pippinus cum Theoderico & Berthario bellum iniit, & vicit.

699 Tiberius imperator, annis ſeptem. Synodus Aquileiæ facta ob imperitiam fidei, quintum vniuerſale concilium ſuſcipere diffidit, donec ſalutaribus beati papæ Sergii monitis inſtructa, & ipſa huic cum cæteris Chriſti eccleſiis annuere conſentit. Ioannes pontifex Romanus habetur, qui Sergio ſucceſſerat. Bobolinus Viennenſis eccleſiæ epiſcopus, inſignis claruit. Poſt quem Georgius magnę virtutis epiſcopus, in eadem vrbe conſtituitur. Giſulphus dux gentis Longobardorum

A. C. Beneuēti Campaniā igne, gladio, & captiuitate vaſtauit: cúmque nō eſſet qui ei reſiſteret, Ioānes papa miſſis donariis plurimis & legatis, vniuerſos captiuos redemit, atque hoſtes domum redire fecit. Cui ſucceſſit alter Ioānes, qui miro opere oratorium ſanctæ dei genitricis Mariæ in eccleſia beati Petri conſtruxit. Eritbertus rex Longobardorum, multas cortes & patrimonia Alpium Cottiarum, quę à Longobardis fuerant ablata, iuri apoſtolicæ ſedis reſtituit, & hanc reſtitutionem aureis ſcriptam literis, Romam direxit. Pippinus Auſtraſiorum dux, Theodericum regem cepit; atque theſauris acceptis, Nordebertum quendam de ſuis Maiorē domus ſub rege eodem conſtituit. Ipſe in Auſtriam remeauit. Habuit autem ex vxore ſua nobili, duos filios, Drogum, & Grimoldum. Drogus ducatum in Campania accepit.

706 Iuſtinianus ſecūdus, cum Tiberio filio, annis ſeptem. Hic auxilio Terbellij regis Bulgarorum regnum recipiens, conuictos occidit eos qui ſe expulerant, patritios & Leonem in loco eius vſurpauerant: necnon, & ſucceſſorem eius Tiberiū, qui eum de regno eiectū toto tempore quo ipſe regnauit, in eadem ciuitate tenuerat in cuſtodia. Gallinicum verò patriarcham, euulſis oculis, miſit Romam, & dedit epiſcopatū Cyro, qui erat abbas in Ponto, eúmque exulem aluerat. Hic papam Con-

An.C. ſtantinum ad ſe venire iubens, honorifice ſuſcepit & remiſit: ita vt die dominica cũ miſſas ſibi facere iuberet, communionem de manu ipſius acceperit. Quem proſtratus in terra, pro ſuis peccatis intercedere rogans, cuncta eccleſiæ priuilegia renouauit. qui cùm exercitum mitteret in Pontum ad comprehendendum Philippicum, quem ibi relegauerat, conuerſus omnis exercitus ad partem Philippici, fecit eum ſibi imperatorem: reuerſúſque cum eo Conſtantinopolin, pugnauit contra Iuſtinianum, duodecimo ab vrbe miliario, vicítque atque occidit. Regnauítque Philippicus loco Iuſtiniani. Francis adhuc Theodericus regnabat. Deodatus Viennenſis epiſcopus, magnæ parſimoniæ vir, florebat.

712 Philippicus imperator, annum vnum, mẽſes ſex. Hic eiecit Cyrum de põtificatu, eúmque redire ad gubernãdum monaſterium ſuũ præcepit: quíque praui dogmatis literas Cõſtantino miſit pontifici: quas ille cum apoſtolicæ ſedis concilio reſpuit, & huius rei cauſa fecit picturas in porticu ſancti Petri, qui acta ſex ſynodorum vniuerſalium cõtinent. Nam & huiuſmodi picturas cùm haberentur in vrbe regia, Philippicus iuſſerat afferri. Statuítque populus Romanus, ne hæretici imperatoris nomen, aut in chartis, aut in figuris ſolidis ſuſciperent: vnde nec eius effigies in eccleſiam introducta eſt; nec nomen ad miſſarum

An.C. ſolennia prolatum. Captus igitur Philippicus ab Anaſtaſio oculis priuatus eſt, nec tamen occiſus. Theodericus rex Francorum, mortuus eſt, qui regnauit annis xix.

714 Anaſtaſius imperator, annos tres. Hic literas Conſtantino pontifici Romam miſit, per Scholaſticum patritium & exarchum Italiæ, in quibus ſe fautorem catholicæ fidei, & ſancti ſexti cōcilii prædicatorem eſſe docuit.

Chlotharius filius Theoderici puer, Francis regnauit annos tres, cui ſucceſſit Childebert⁹ frater eius, vir inclitus. Defuncto Northberto maiore domus, Grimoldus Pippini filius effectus eſt. Pippinus multa bella geſſit contra Rittodum gentilem Friſonum ducem, ſimiliter cōtra Sueuos, vel alias quàm plures gentes. Blidramnus Viennenſis eccleſiæ epiſcopus. Leutbrandus rex Longobardorum, donationem patrimonij Alpium Cottiarum quã Heribertus rex fecerat, ſed ille repetierat ammonitione venerabilis papæ Gregorii confirmauit. Drogo filius Pippini defungitur hybernali tempore, anno incarnationis domini, dccviii. Anepos epiſcopus ſecularis conuerſationis vir, duxit exercitum Francorum contra Vuiliarium in Sueuos, vbi grauiſſima cædes facta eſt, anno incarnationis domini ſeptingenteſimo duodecimo. Bonæ memoriæ Childebertus rex migrauit, regnãs tredecim annos: & ſepultus eſt Cauciaco monaſterio in

A. C. baſilica ſancti Stephani protomartyris.regnũ ſuſcepit Dagobertus adhuc puer, filius eius: Maior domus Grimoldus,vir modeſtus & iuſtus,qui habebat Ratbodi ducis filiam Theuſuindam in coniugium. nam ex alia fœmina Theudoaldum habuerat. Ægrotante itaque Pippino genitore eius,dum ad viſitandum eũ veniſſet, à Rãgario Friſone gẽtili peremptus eſt, in baſilica ſancti Landeberti. Pater eius Theudoaldum in honore defuncti patris inſtituit, Leodico, anno incarnationis domini dccxiiij.in mẽſe aprili.Nec multo poſt Pippinus pater eius mortuus eſt, eodem anno,medio decembri. Obtinuit autem principatum ſub nominatis regibus annis viginti ſeptem. Hecbertus vir ſanctus de gente Anglorum, pro cælesti patria peregrinus, ſacerdotium Chriſti exornans, plurimas Scoticæ gentis prouincias ad canonicam paſchalis temporis obſeruantiam, à qua diutius aberrauerant, pia prædicatione conuertit, anno ab incarnatione domini,dccxv.

717 Theodoſius imperator, anno vno. Hic electus in imperatoré, Anaſtaſium apud Niceam ciuitatem graui prælio vicit:datóque ſibi ſacramento, presbyterum fecit ordinari. Ipſe verò vt regnum accepit,cum eſſet catholicus,imaginem illam venerãdam in qua ſanctæ ſex ſynodi erant depictæ, & à Philippico fuerat deiecta,priſtino loco in vrbe regia ere-

A.C. xit. Tiberis fluuius alueum ſuũ egreſſus ita excreuit, vt ad vnam & ſemis ſtaturam in via publica extumeſceret, multáque excidia Romanæ ciuitatis faceret. A porta denique ſancti Petri vſque ad pontem Moliuum aquę deſcendentes ſe coniungebant. Manſit autẽ diebus vij. Cum ciues crebras letanias agerẽt, reuertitur octaua die. Amore diuino inflãmati multi Anglorum gẽtis de Britannia Romã venire his tẽporibus maxime ſtuduerũt, ibíq; ob ſignum religionis tõſuram clericalem ſuſcipere. Tũc etiam reuerendus abbas Geolfridus annos natus lxxiiij. cũ eſſet presbyter annis xlviij. Abbas autem, annis xxxv. Vbi Lingonas peruenit defunctus, atque in eccleſia beatorum Geminorum martyrũ ſepultus eſt.

Carolus Pippini filius ex alia vxore, cum captus à Pletrude Pippini quõdam vxore teneretur, auxiliante domino euaſit. Saxones terram Matuariorũ deuaſtauerũt. Eoldus Viennenſis epiſcopus iam habebatur.

718 Leo imperator, annos 9. Sarraceni cũ immenſo exercitu Conſtantinopolin venientes, triennio ciuitatem obſident, donec ciuibus multa inſtantia ad deum clamantibus, multi eorũ fame, frigore ac peſtilentia perirẽt, ac ſic pertesi obſidionis abſcederent. Qui inde regreſsi, Bulgarorum gentem quæ eſt ſuper Danubium, bello aggrediuntur: & ab hac quoque victi refugiunt, ac naues ſuas repetunt.

An. C. Quibus cùm altum peterent, inruente ſubita tempeſtate, plurimi etiam, merſis, ſiue cõfractis per litora nauibus, necati ſunt. Leutbrãdus rex audiens, quòd Sarraceni depopulata Sardinia, etiam loca illa fœdaſſent, vbi oſſa beati Auguſtini epiſcopi propter vaſtationẽ Barbarorum olim tranſlata, & honorificè fuerant condita, miſit, & dato precio accepit, & tranſtulit ea in Ticinum. Ibíque in monaſterio quod Cella aurea vocatur, quod & ipſe conſtruxit, condigno honore recondidit. Tũc ſanctus epiſcopus Eoldus Viennenſem eccleſiam rebus auxit. Erat enim affinis Frãcorum regibus, quíque etiam intra ciuitatem in honore beatorum martyrum Thebæorum, Mauricii & ſociorum eius, domunculã cryptatim conſtruxit: ibíque non mediocrem partem reliquiarum, ſiue ex his martyribus, ſiue ex aliis poſuit. Atque ex eo tempore res eccleſiæ nomine beati Mauricii attitulãtur, quando ex antiquo & maior domus in honore ſeptẽ martyrum Machabæorum, & facultates eiuſdem eccleſiæ ſub nomine eorum à fidelibus offerrentur, & conſecratæ manerent. Dagobertus rex, annis quinque regnans, mortuus eſt. In illis diebus paulo ante Franci mutua cæde ſe ſternunt, ac Theodoaldum Grimoldi Iuſti filium valide perſequendo fugant, electo Raganfrido in principatum maioris domus. Frãci Danielem quendam clericum poſt abie-

ctionem

An.C. ctionem tonſuræ, in regno ſtabiliunt, atque Chilpericum nuncupant. Exercitum vſque fluuiū Moſam contra Carolum cōmouēt. Ex alia parte Ratbodus dux cum Friſonibus contra eundē ipſum Carolum inſurgit: pugna valida commiſſa cum Friſonibus, Carolus graui damno afflictus, dilapſus eſt. Ratbodus vſque ad Coloniam cuncta deuaſtans peruenit, menſe Iulii, anno incarnationis domini, Dccxv. Chilpericus ſimul cum Ragamfrido Arduennē ſyluā ingreſſus, magno exercitu vſque Rhenum ciuitatémque Coloniam peruenerunt, theſaurum multum à Plectrude accipientes, vaſtantéſque terram, reuerſi ſunt ad Amblauiam: ſed ſubitò Carolo ſuper eos irruente maximum à copiis ſuis diſpendium ſuſtinent. Iterum Carolus exercitu commoto aduerſus Chilpericum vel Ragamfridū pergit. Illi contrà, hoſte parato, bellum accelerant, in loco nuncupato Vicieco, die dominica, illuceſcente die, infra quadrageſimam, xiii. calendis aprilis, anno incarnationis ſeptingenteſimo decimo ſeptimo. Chilpericus & Ragamfridus fugati, penes Carolum victoria fuit: Coloniam venit, theſauros patris ſui à Plectrude recepit: regem ſibi Chlotharium ſtatuit. Chilpericus & Ragamfridus Eudonem ducem in adiutorium expetunt. Contra quos Carolus intrepidus pergit. Eudo Pariſios fugiédo peruenit. Chilpericus theſauris

A. C. regalibus ſublatis, trans Ligerim in Aquitaniā ſe eripuit. Chlotharius rex eo anno mortuus eſt. Poſt Eoldum epiſcopum Bobolinus Viennenſis epiſcopus ſucceſſit. Huic Oſtrebertus vir ſtrenuus & nobilis epiſcopus ſuccedit. Hic ſepultus eſt in villa quadam proprietatis ſuæ Iulidiaco, non longe à Sequana fluuio Carolus legationem ad Eudonem miſit, amicitiaſque cum eo componit. Cui Eudo Chilpericum regem cum multis muneribus reddidit: ſed idē non diu in regno reſedit. Siquidē Nouiomo ciuitate mortu⁹ ac ſepultus eſt. Regnauit autem annis plus v. Franci Theodericum Dagoberti iunioris filium, regem ſuper ſe cōſtituunt. Carolus maior domus & Auſtraſiorū princeps, vaſtās omnia, & Saxonum agros diripiens, ad Vuiſorem peruenit. Ratbodus Friſonum dux, moritur, & Carolus cū Saxonibus bellū init: ibi grauiſſima cædes hominū alterinſecus morientium. Poſt aliquot annos in Baiouariā iter arripuit, Baiouarióſq; cū labore maximo ad deditionē coegit. Poſt reluctantibus iterū occurrit, & ſecūda vice fortitudine exercitus ſui ſuperdomuit. Iterū abiit in Saxoniā, deinde ad Sueuos cōtra Lantfridum, quos ab infeſtatione nimia repreſſit. Exinde exercitū commouet contra Eudonem Aquitanorū ducem, iuítque vſq; in Vaſconiā fugato Eudone. Sarraceni multis copiis nauibúſque plurimis longe latéque plurimas vrbes tam Septimaniç

A. C. quàm Viennenſis prouinciæ vaſtant. Contra quos Carolus expeditionẽ ducens,grauitérq; eos fundẽs , in Hiſpanias repulit:facta cõcertatio menſe octobri, gerens & alia diuerſis in partibus prelia,iterũ poſt aliquot annos perrexit vſq; in Vuaſconiã,Aquitaniã depopulat⁹, mortuo Eudone contra filios illius arma corripuit,eóſque vehementer afflixit.Sed variante concertatione,cum ex vtriſque partibus plurimi cæderentur,tandem fœdus non diu manſurum ineunt. Sarraceni pene totam Aquitaniã vaſtãtes,& late alias prouincias igne ferróq; ſuperãtes, Burgũdiã diriſſima infeſtatione deprędantur. Pene omnia flãmis exurẽtes, monaſteria quoq; ac loca ſacra fœdãtes,innumerũ populũ abigunt,atq; in Hiſpanias trãſponunt.Contra quos Carolus iterum expeditionẽ mouit. Quibus forti manu reſiſtẽs,cæſa inde maxima multitudine,reliquos qui ſuperfuerunt fugere compulit : è quibus pauci euaſere . Vuilicarius Auſtreberto venerabili epiſcopo Viẽnæ ſuccedit.Qui ob cladẽ Sarracenorũ, cum eſſet domus præclariſſima martyrũ citra Rhodanũ,ab eis iam incẽſa,oſſa beati Ferreoli cum capite Iuliani martyris intra vrbẽ tranſtulit , eíſq; accelerato opere,non magno precio eccleſiã cõſtruxit:vbi & eorũdem martyrum reliquias reuerenter cõpoſuit:idẽ Vuilicarius , cùm furioſo & inſano ſatis conſilio, Franci res ſacras eccleſiarũ ad vſus ſuos retor-

An.C. querent, videns Viennenſem eccleſiam ſuam indecenter humiliari, relicto epiſcopatu in monaſterium ſanctorum martyrum Agaunéſium ingreſſus, vitá venerabilé duxit. Vaſtata & diſſipata Viénenſis & Lugdunéſis prouincia aliquot annis ſine epiſcopis vtraq; eccleſia fuit, laicis ſacrilege & barbare res ſacras eccleſiarum obtinentibus. Anno incarnationis domini, dccxli. Carolus Pippini filius Francorum dux defunctus eſt, principatũ illius obtinente Carlománo & Pippino fratre eius: Childericus in regno Francorum ſubſtituitur.

727 Conſtantinus imperator, annos xxvi. Carlomannus & Pippinus contra Hunaldũ ducem Aquitaniorũ exercitũ mouent, ceperúntq; caſtrum quod vocatur Lucas: in ipſo itinere poſiti diuiſerunt ſibi regnũ Francorũ, in loco qui dicitur Vetus Pictauus. Eodé anno Carlománus Alamániá vaſtauit. Carlomannus & Pippinus ineunt pugná cũ Odilone duce Baiouariorũ. Eodé anno Carlomannus cũ Saxonibus conflictũ habuit: cepitque caſtrũ quod dicitur Hochſeoburg & Theotecnum Saxoné placitando ſibi conquiſiuit, anno incarnationis domini dccxliii. Iterũ Pippinus & Carlománus expeditionem habuerunt in Saxoniam, anno incarnationis domini, dccxliiij. captúſque eſt Theodericus Saxo. Sequenti anno nullá fecerunt expeditioné, eo ꝙ Carlománus diſpoſitũ haberet ſecularé militiá relinquere, & ipſo an

An.C. no parauit iter ſuũ, parauítq; ſe frater eius Pippinus honorifice ad obſequiũ illius, anno incarnationis domini dccxlvi. Carlománnus ſecundum votum ſuum Romam abiit, ibíque ſe totondit, atque monaſteriũ in monte Sareptæ in veneratione ſancti Silueſtri cõſtruxit, ibíq; ſub monaſtico habitu aliquo tẽpore vixit. Inde ad ſanctum Benedictũ in Caſſino monte perueniens, monachis ſociatus eſt. Grifo ante faciem Pippini ducis fugit in Saxoniam. Pippinus per Thoringiam iter arripiens, introiuit in Saxoniam, peruenítq; ad fluuium Miſſaha in loco qui dicitur Scaamgi. Grifo adiungens ſecum Saxonum multitudinem, ſuper fluuium Oacrũ in loco qui dicitur Horahim: illuc quoque eum eſt Pippinus inſecutus. Sed Grifo arripiens fugam, peruenit vſque Baiouariã, ducatúmque ipſum ſibi ſubiugauit: Taſſilonem atque Iltrudem captos ſubdidit. Suuidger ad auxilium ei venit. Hoc audiens Pippinus, iter poſt eum arripiẽs, captum Grifonem ſecum adduxit, ſimul cum Lantfrido atque Suuidger: Taſſilonem vero in ducatum Baiouariorum poſuit, eíque per beneficium Baiouariam commiſit. Grifoni quoque in partibus Auſtriæ duodecim comitatus dedit: inde pòſt Grifo fugiẽs Vuaifario Hunoldi filio Aquitaniorũ duci ſe coniunxit: ibíq; ambo cõtra Pippinũ rebellionẽ parant. Interim dũ copiæ parantur, miſit Pippinus Vtgardum Vuiſburgẽ-

A.M. ſem epiſcopum & Fulradum capellanū ſuum ad Zachariam tunc tẽporis pontificẽ Romanū, vt interrogarẽt eum, ſi ita manere deberẽt reges Francorum, cum pene nullius poteſtatis eſſent, iam ſolo regio nomine cõtenti. Quibus Zacharias pontifex reſpõſum dedit, regẽ potius illum debere vocari qui rempublicã regeret. Reuerſis legatis abiectóq; Childerico, qui tunc regiū nomẽ habebat, Franci per conſiliū legatorum & Zachariæ põtificis electū Pippinum regẽ ſibi conſtituunt: Childericus tonſuratus, & in monaſterium miſſus eſt. Mox Pippinus rex Francorū factus, bellum in Saxoniã mouit: in quo Childegarius epiſcopus à Saxonibus occiſus eſt in caſtro quod dicitur Vuitbergh. Victor Pippinus peruenit vſq; ad locū qui Rhime dicitur: inde reuerſus, nũciatur ei q Grifo frater eius dū Italiã intrare vellet, apud Moriuennã occiſus eſſet, cui⁹ mortẽ licet perfidi patrię adeo doluit. Zacharia põtifice defuncto Stephanus ſuccedit. Tunc temporis ſanctus Bonifacius archiepiſcopus Mogõtiacenſem regebat eccleſiam. Prædicator venerabilis maximam multitudinẽ Friſonum ad Chriſtum conuertit: Vulicarius relicta Viennenſi ſede, Romam primum abiit, ibíq; papæ Stephano notus efficitur: interiecto non multo tempore Agauni monaſterium martyrū in curam ſuſcepit. Aïſtulphus Longobardorum rex, nimis perfide teſtamenta dono prædeceſ-

A.C. ſorum eius beato Petro collata perrupit,atq; facultates Romanæ eccleſiæ militibus ſuis dedit. Hac vrgēte neceſſitate Stephanus papa in Franciā auxiliū petiturus,ad Pippinum venit. Carlomānus quoq; frater Pippini regis cōſilio Aïſtulphi vt vulgatur,in eadē volūtate cōſentiēte abbate eius,vt petitionē Stephani pōtificis caſſaret,& ipſe in Franciā venit. Stephan⁹ pōtifex vncto Pippino in regē, duos quoq; filios eius Carolū & Carlomannū pariter vnxit. Beatus Bonifacius archiepiſcopus in Friſia verbū domini prędicās,martyriū impleuit. Pippinus rex poſt vnctionē apoſtolicā,in Italiā cum exercitu properat,trāſitumq; per ciuitatē Viennā faciens,Carlomannū fratrem ſuum monachū ibi miſit, ſimul cū regina Bertruda: ibi Carlomannus ægrotās obiit. Aïſtulfus audito Pippini regis aduentu, cluſis prohibitis, cum Longobardis obuiam Pippino peruenit. Sed Pippinus rex vi inſiſtens bellando, auxiliante beato Petro Italiam ingreſſus eſt: & remiſſo pōtifice Stephano,per Fulradum aliósque miniſtros ad ſedem ſuam ipſe Papiam vbi Aïstulphus ſe recluſerat,obſedit. At ille cernens ſe non poſſe euadere, promiſit omnia beato Petro & eccleſiæ Romanæ reſtituturū. Obſides igitur quadraginta ſimul cū iuramento dedit. Sicque obſidione liberatus eſt: rex verò Pippinus in Franciā rediit. Sed Aïſtulphus vt perfidus omnia mētitus eſt. Ob quā cauſā rex Pippi

A.C. nus, Italiam iterum ingreſſus, Papiã obſedit: Aïſtulphũ intus clauſit: Aïſtulphus iterum ſacramento nimium coactus, firmauit ſe omnia redditurũ: inſuper Pippinus rex Rauennã totámque Pentapolin ſanctis apoſtolis Petro & Paulo tradidit. Reuerſo rege Pippino Aïſtulphus dum venatũ pergit, diuino iudicio ſubito percuſſus, interiit. Interiecto tempore Deſiderius in regnũ Longobardorũ ſucceſſit. Conſtantinus imperator miſſis donis regi Pippino ſimul organo muſico, pacẽ cum Frãcis ſtatuit. Tenente placitum Pippino rege in Compendio, Taſſilo dux Baiouariorũ ad illum ibi venit, ſéque illi in vaſſalum commiſit, atq; ſuper corpora ſanctorum martyrum Dionyſii, Ruſtici, & Eleutherii, ſimul & ſuper corpora ſanctorum confeſſorum Martini & Germani iurauit, vt in omnibus diebus vitæ ſuæ regi filiíſque eius integram fidẽ cum ſubditione ſeruaret. Acta ſunt hæc anno incarnationis domini dcclviii. Omnéſque maiores Baiouariorũ vna cum ipſo ſacramentis iurationũ obſtricti ſunt. Bertericus Viennenſem eccleſiam homo ſimplex ſuſcepit regendam. Poſt ipſum, Proculus epiſcopus ſimiliter innocens & ſimplicis naturæ. Pippinus rex iterum Saxoniam ingreſſus, firmitates omnes Saxonũ obtinuit, multaque ſtrage Saxonum populum perdomuit, in tantum vt dona annualia eis impoſuerit per ſingulos annos Frãcis deferre, ccc. equos. An-

A. C. no incarnationis domini, dcclix. natus eſt Pippino regi filius, quem idem pater Pippinum vocari præcepit. Qui poſt natiuitatem tertio anno defunctus eſt. Vuaifarius dux Aquitaniorum, omnes facultates eccleſiarum quę ad ius Francorum pertinebant, in Aquitania inuaſit. Obquam cauſam Pippinus rex egreſſus, peruenit vſque ad locũ qui vocatur Todoat. Illic Vuaifarius per legatos ſuos omnia promiſit ſe redditurum. Anno incarnationis domini, dcclx. acceptis obſidibus rex reuerſus eſt. At Vuaifarius promiſit, ſed minime perfecit. Reuerſus iterum Pippinus rex, & cum eo filius Carolus plurima caſtella Aquitaniorũ cepit, Burbótis, Cãtela, Clarimontis, quod incendio concremauit. Peruenítque vſque ad Lemouicas vaſtando terram, & Vuaifarium inſequendo. Tertio in Aquitaniam pergens, Bituricas ciuitatem cepit, & caſtrum Toartis. Quartum iter in Aquitaniam pergens, tenuit placitum ſuũ Neuernis. Inde Taſſilo dux Baiouariorum, poſtpoſitis ſacramentis, poſtpoſita propinquitate (erat enim nepos eiuſdẽ regis) ab eodẽ itinere ſe abduxit, atque in Baiouariam reuertitur. Rex Pippinus tamen Aquitaniam perambulauit, vſque ad Cadurtium. Anno incarnationis domini dcclxv. quintum iter arripuit in Aquitaniam, tenuítque placitum ſuum Aurelianis. Conſtruxitque caſtrum Argentonium, quod Vuaifa-

A.C. rius paulo ante deſtruxerat, poſitis ibi ad cuſtodiam Frácis. Similiter apud ciuitatem Bituricas, exercitum ad cuſtodiá diſpoſuit. Facta eſt tunc temporis ſynodus, anno incarnationis domini, dcclxvii. & quæſtio ventilata inter Græcos & Romanos de Trinitate, & vtrum ſpiritus ſanctus ſicut procedit à patre, ita procedat à filio: & de ſanctorum imaginibus, Vtrúmne fingendæ, an pingendæ eſſent in eccleſiis. Sextum iter faciens in Aquitaniá munitiſsima loca plurima cepit vſque Garonná peruenit: reuerſus Bituricas legatos de morte Pauli Romani pontificis accepit. Septimo itinere in Aquitaniá per Vienná tranſitũ faciens, vbi tunc Viennenſem epiſcopatũ poſt aliquot annos Berterico cuidam ex familia eccleſiæ dedit, vſque Sanctonas peruenit. Capta eſt mater Vuaifarii & ſorores eius ac neptes. Sic rex vſque Garũnam cuncta diripuit: inde iterum interpoſito tempore ſimul cum Bertruda regina, in Aquitaniá tranſiens, apud Petragoricas Vuaifarium ducem interfecit. Inde poſt victoriam Sãctonas rediit, vbi reginá dimiſerat, et ægrotare cœpit: inde orationis gratia ad ſanctũ Martinũ venit. Ad ſanctum Dionyſium quoque perueniés, viii. cal. octobr. anno incarnationis domini, dcclxviii obiit: regnauit auté poſt diem vnctionis ſuæ, xviii. annis paulo amplius. Glorioſi filij illius Carolus & Carlomannus in regnũ Fran-

A. C. corum eleuati ſunt. Carolus in Nouioma ciuitate, Carlomannus Sueſſionis. Carolus glorioſus rex, in Aquitaniam contra Hunoldum rebellantẽ ingreſſus eſt. Miſitque legatos ſuos ad Lupum Vuaſconũ, & inde adductus eſt ſupradictus Hunoldus vna cum vxore ſua Bertha regina, per Baiouariam perrexit in Italiã. Anno incarnationis domini, dcclxxi. Carlomannus defunctus eſt in villa quæ dicitur Sal montiacus, pridie nonas decembres. Vxor vero illius cum aliquibus Francis ingreſſa eſt in Italiam. At nobiliores Frãci cum epiſcopis & comitibus, glorioſo regi Carolo ſe commiſerunt. Glorioſus rex Carolus Adurmenſul fanum Saxonũ penitus deſtruxit: vbi cùm exercitus graui ſiti laboraret, medio die ſubito ex quodã torrẽte largiſſimę aquę emanauerunt, quæ ſufficerent cuncto exercitui & iumentis eorũ. Anno incarnationis domini, dcclxxiii. legatus Romanę eccleſiæ Petrus ab Adriano pontifice, ad glorioſum regem Carolum venit: & quia itinera terræ præcluſa erant à Longobardis nauigio vſque ad portum Maſſiliæ venit, poſtulans auxilium contra Deſiderium Longobardorum regem. Pius rex Carolus vſque Genuam venit: diuiſoque ibi exercitu ſuo, partem miſit per Alpes Cottias, & per iuga Cibennica, id eſt per montem quem accolę Ceniſium vocant, quæ latera aperiunt in agros Taurinorum. Deſiderius rex tunc

An. C. iuxta cluſas Longobardorum exercitum compoſuerat: ſed impetum Francorum ſuſtinere non valens, Pappiam ipſe Deſiderius refugit. Et pius rex Carolus poſt Deſiderium per apertas cluſas veniens, ciuitatem ipſam obſedit. Anno incarnationis domini, dcclxxiiij. pius rex Carolus Romam abiit, indéque reuerſus Papiam cepit, cum rege Deſiderio vxorem ac filiam eius theſaurúmque illius ſibi ſuíſque tulit. Omnes Longobardos ſubegit, captis ciuitatibus ac direptis vniuerſis Italiæ. Adalgiſus filius eiuſdem Deſiderij fuga lapſus, naue Conſtantinopolin venit. Ordinata Italia, rex Carolus in Franciam reuertitur. Interim dum rex in Italia eſſet, Saxones ad præſidia Francorum cum exercitu exeunte, obſidentéſque quoddam caſtellum Buriaburg, quandam eccleſiam concremare à foris caſtello voluerunt, quam ſacrauerat beatus Bonifacius martyr. Subito autem apparuerunt duo iuuenes miræ claritatis & candoris, videntibus tam Chriſtianis quàm paganis qui ipſam eccleſiam defendere videbantur. Horum aſpectu terribili perterriti Saxones, in fugam verſi ſunt, ſicque caſtrum illud ab obſidione liberatum. Rex Carolus, vt peruenit ad locum qui dicitur Ingilinham, quatuor ſcaras in Saxoniam dirigit, quæ deo auxiliante victrices extiterunt. Rex glorioſus Carolus caſtrum Sigiburgum in Saxonia cepit, Ereſburgum ſu-

An.C. per Vuiſaram fluuium,in loco qui dicitur Bruniſberg,reædificat. Sicque Franci vtranque ripam,fugatis & partim occiſis Saxonibus, obtinent. Glorioſus rex Carolus vſque Oboacrum fluuium,Saxoniam aliaſque gentes peragrans,receptis obſidibus in Franciam rediit. audito quòd Rothgaudus Longobardus in perfidiá verſus eſſet, Italiam iterum repetiit, dcclxxvj.anno incarnationis domini. Occiſo Rothgaudo,Foroiulium, Tharauiſium atque alias ciuitates in ditionem ſuam recepit,eáſq; Francis ad cuſtodiam permiſit. Hereſburgũ caſtrum Saxones inuadunt & deſtruunt. Sed cum præpararẽt machinas & petrarias atque cletas,vt alterum caſtrum prẹriperent,videntibus aduerſariis, apparuerunt in modum ſcuti,duo globi flammantes ſuper eccleſiam quæ in ipſo caſtro erat. Qua viſione paueſacti Saxones, relinquentes vniuerſam præparationẽ ſuam, ita fuga lapſi ſunt, vt mutuo ſe gladiis conciderent. Rex glorioſus Carolus iterum Saxones aggreſſus,firmitatéſque illorum omnes obtinẽs, quo Lippia cõſurgit, omnia peragrans,vniuerſam Saxoniam recepit, & reædificato Heresburgalio caſtro,ſuper Lippiam Saxones cum vxoribus & infantibus baptizatos in fide ſibi coniunxit, & placitum generale tam ex Francis, quàm ex Saxonibus celebrauit ad Paterbrurnam. Vuitichingis cum quibuſdam ſaxonibus rebellis in Northmãniam

A. C. transfugit, auxilium ab eis contra regem glorioſum Carolum poſtulans. Baptizatis Saxonibus & ingenuitate et alodo fidei firmitas roborata, ſi amplius amiſſa Chriſtianitate in perfidiam relaberentur. Glorioſus rex Carolus paſcha celebrato in Aquitania, in villa quæ dicitur Caſſinogilo, dcclxxviij. anno incarnationis domini Hiſpanias ingreditur. Nam antea adhuc in Saxonia poſitus, receperat legationem Sarracenorum, in qua fuit Ibinalaribi, & filius Deuisfezi, qui Latine dicitur Ioſeph. Deſtructa igitur Pampilona, apud Cęſaraugustam, exercitum tam ex Burgundia quàm ex Boiouaria prouincia, Septimania atque Longobardia coniunxit, & acceptis obſidibus de Ibinalaram et de Abutauro, aliíſque Sarracenis ſubiugatis Nauarris & Vuaſconibus in Fráciam reuertitur. Orandi gratia Romam poſt aliquot annos ingreſſus, ab Adriano pontifice filius eius Pippinus ex ſacro fonte excipitur, atque duo filij eius reges initiati ſunt. Mediolani ab Thoma epiſcopo filia eius Giſla baptizata, & excepta. dcclxxxiii. anno incarnationis domini. Hildegardis regina pridie cal. maii vigilia aſcenſionis domini in villa quæ dicitur Theudone, moritur.

Tractum eſt igitur bellum Saxonū per ſpacia annorum, cum in perfidiá ſæpe relaberentur, fortiſſimo rege cum Frácis pene eos ſubinde vſque ad internecionē obterente. Vui-

A.C. tigingis & Albi cum ſociis, qui diu Saxones ad rebellionem permouerant, per obſides recepti, atque eis benigniſſimè à pio rege perfidia indulta in Attiniaco baptizati maximam pacem regioni contulerunt. Arichiſus dux Beneuentanorũ rege Carolo apud Romã poſito, cũ magnis muneribus Romoldum filium ſuũ miſit, poſtulãs ne infra ducatũ Beneuentanorũ introiret. Sed cum eſſet idem Arichiſus ſuſpectæ fidei, glorioſus rex Beneuentum proficiſcitur. Ad cuius aduẽtum dux Arichiſus, relicto Beneuento, Salerni ſe recluſit, metuẽs videre faciẽ regis, duos filios obſides dedit, Romoldũ & Grimoldum, quem adhuc ſecũ retinebat cũ maximis munerib⁹. Sic obſidibus receptis, pius rex Carolus reuertitur, obſtrictis iuramẽto Beneuẽtanis, cũ pontifice Romano ſancto paſcha celebrato; Thaſſilonis ducis Baiouariorum, inſuper miſſis receptis, cuius perfidia nota paſſim vulgabatur. interiecto tẽpore vndique exercitibus regiis Thaſſilo cõſtrictus, ad conuentum publicum Francorũ aliarũmque gentiũ ſub ditione eorũ iam poſitarũ in villa quæ dicitur Ingilena, aut volẽs, aut nolẽs occurrit: in medio poſitus cũ criminalia ei obiicerentur, & ipſe periuria ſua publice fateretur, dãnat⁹ ipſe cũ filio ſuo Theudone ad mortem eſt. Sed clementia piiſſimi regis eis vita conceſſa, tonſurati in monaſterium pœnitentiam acturi recluduntur; & ali-

An.C. qui Baiouariorum in exilium pro perfidia direxit. Græci cum Longobardis pugnam ineunt: ſimiliter & cum Auaris & Francis qui in Italia commanebant: ſimiliter inter Baiouarios & Tauros. in his omnibus victoria penes Francos fuit. Iterũ Auari cum Baiouariis pręſidentibus Frácis cum pugnare diſponerent, ſtrage validiſsima cæſi, maxima pars eorũ fluuio Danubio intercepta, ibíq; necata eſt. Excellentiſsimus rex Carolus ſuper Albiam fluuium pontes conſtituit, & in capite pontis ex vtraque parte ædificauit caſtra: atq; Sclauos, quorũ vocabulum eſt Vultze perdomuit. Habebat autem iam Sclauuos, quorum vocabula ſunt Suurbi, necnon & Abotriti: horũ princeps erat Vuitzá. Auarorum gens effera, finibus Baiouariorũ infeſtiſſima, eccleſias oppidáque circa fines ſuos immaniſſime depopulans atq; deuaſtãs, metu pij et glorioſi regis ac timore exercit' illius, dimiſſis firmitatib' ſuis & pręſidiis, fuga elabitur, ac priſtinam poſſeſſionem relinquit. Anno incarnationis domini dccxcij. Felix Aurelitanus epiſcopus hæreticus deprehenſus, adoptiuum, non proprium filium dei dominum noſtrum Ieſum Chriſtũ dogmatizans, qui ad præſentiã Adriani pontificis Romani deductus, hæreſin verbis ſolummodo abdicauit. Synodus iterũ facta contra ſupradictã hæreſin in Francanofurt, legatis apoſtolicæ ſedis præſidentibus, Theophy-

l acto

An.C. lacto et Stephano epiſcopis, et auctoritate ſanctorum patrum conuictus & damnatus eſt iterum Felix cũ errore ſuo, perpetuóque exilio apud Lugdunum relegatus eſt : quem ferunt in eodem ipſo ſuo errore mortuum. Sed pſeudoſynodus quam Septimã Græci appellant, pro adorandis imaginibus abdicata penitus. Tudun Princeps Auarorum ad pium regem Carolum ſe contulit, & cum populo ſuo credẽs, baptizatus, muneribus regiis donatus, fidelis rediit: ſed & Herricus Foroiulienſis dux, ciuili bello inter ſe, et victis et occiſis Auaris, miſſo Vuonomiro Clauohringum gentis Auarorum lõge retro tẽporibus quietũ ſpoliauit, ablatis inde theſauris multo illuc tẽpore collectis, quos pio regi Carolo poſtmodum miſit. Et ille deo gratias referens, ad memoriã ſanctorum apoſtolorũ, partẽ inde miſit: partẽ officialibus regni, & eccleſiis aliis di

796 ſtribuit. Adrianus papa obiit, dccxcvj. incarnationis. anno mox vt Leo in eius locum ſucceſſit, miſſis legatis ad pium regem Carolum, claues confeſſionis ſancti Petri ſimul & vexillũ Romanæ vrbis direxit. Pippinus rex à patre in Italia cõſtitutus, in Pãnonias cum exercitu proficiſcitur, ac victor rediens, partẽ theſaurorum quæ remanſerat, ad patrem defert.

Barchinona ciuitas quæ à Francis deſciuerat, per Zathun Sarracenũ reſtituitur. Nã idẽ ad pium regem veniens, vna cum ciuitate Se-

A. C. meth tradidit. Ludouic⁹ fili⁹ magni principis Caroli, in Hiſpaniã mittitur, & cũ eo Abdella Sarracenus fili⁹ Zathibinmauge regis, quia frater pulſus Mauritania pio regi Carolo ſe cõ miſerat. Porro Pippinus alius filius ad diſponendam Italiam conſtituitur, Nortliudi trans Albiam ſedẽtes, legatos regios qui tunc ad iuſtitias faciendas cum eis verſabantur, comprehendunt: quoſdam ex eis occidunt, quoſdam ad redimendũ retinent. Deinde contra Traſſucconem ducem Abodritorũ & Heburiſum legatum Francorum, aciem dirigunt. In eo loco cæſa ſunt ex Northiudis quatuor milia: cęteri pacem petentes ſeipſos dediderunt. Viennenſem tunc temporis eccleſiam, Vrſus: Ado, Lugdunenſem eccleſiam regebat. Poſt Adonem nepos eius Ilduinus paululum Lugdunenſem eccleſiam nõ epiſcopus tenuit: & abſcedens, Lirinis inſulę monaſterio monachalem conuerſationem ſuſcepit. Poſt Vrſum nimię ſimplicitatis epiſcopum, Vulferi quem Vultreiam patrio nomine appellarunt, Baiouarius Viennenſem epiſcopatum ſuſcepit.

Porro Lugdunenſem Leidradus vir ſeculari dignitati intentiſſimus, & honori reipublicæ vtilis, rexit eccleſiam Viennenſem Vulferi annis vndecim. Conſtantinus imperator à ſuis captus & excæcatus eſt. Irena mater eius imperatrix Cõſtantinopoli reſidens, octo annos poſt imperauit. Hæc ad excellen-

A. C. tiſſimum regem Carolum legationem pro pace ſeruanda miſit. Stella quæ Martis dicitur, eo anno à mẽſe iulio vſque ad alium menſem iuliũ videri non potuit. Baleares inſulæ à Mauris et Sarracenis deprędatæ ſunt. Hadefons rex Galliciæ et Auſturiæ, prędata Oliſipona vltima ciuitate Hiſpanię, victorię inſignia, multas loricas, mulos, captiuóſque Mauros, glorioſo regi Carolo per legatos miſit. Ro-
799 mani, anno incarnationis domini, dccxcix. Leonem pontificem, ſeptimo calend. maii, letania maiore, captum excęcauerunt, vt fertur, linguámq; ipſius præciderunt. Poſitus itaque in cuſtodia, per murũ noctu aufugit ad eccleſiam beati Petri, vbi tunc forte legati Francorum aderant: inde primum Spoletum deductus, ac deinde ad glorioſum regem Carolum in Saxoniã in loco qui dicitur Padrabrunne, ibíque honorifice ſuſceptus, atque cum eodẽ honore Romam remiſſus. Auarorum gens in perfidiam relapſa, Herricum ducem Foroiulienſem apud Tharſaticam Liburniæ ciuitatem, inſidiis circunuentum opprimunt.

Geráldus quoque Baiouariæ præfectus, cõmiſſo prælio cum Auaris, occiditur. Sed Baleares inſulæ, quæ à Mauris & Sarracenis deprædatæ fuerant, accepto à Francis auxilio, ipſi ſeſe dediderunt. Brittonum ſigna & arma ducum nominibus illorum inſcripta per Vuidonem Marchenſem, qui to-

An.C. tam Britāniam perluſtrauerat, eámque in deditionem acceperat, glorioſo regi Carolo delata ſunt. Totáq; Britannia tunc primū Francis ſubiugata eſt. Glorioſus rex Carolus reliquiarum benedictionem de ſepulchro domini à patriarcha Hieroſolymitano ſuſcipiens, maxima dona per Zachariā presbyterū Hieroſolymis ad ſancta loca remittit.. Leutgardis regina Turonis, pridie nonas Iunias defungitur, ibíque ſepelitur. Poſt hæc eximius rex Carolus, Italiam ingreditur, orationis gratia Romā profectus: cui occurrit duodecimo ab vrbe lapide, Leo pontifex, eúmque cū ſummo honore ſuſcepit. xviij. cal. decembris. Per ſeptem itaque dies operá dedit, vt ea quæ perperā ibi acta fuerant, nudarentur. Sed & Leo pontifex de obiectis ſibi criminibus diu agēs, cū iam criminatores refelliſſet, ambonē conſcendit & ſuper ſanctum euangelium in eccleſia beati Petri apoſtoli præſente populo manus imponens, iureiurando inuocato ſanctæ Trinitatis nomine, videntibus et audientibus omnibus, ſatisfecit ſe conſcium non eſſe criminis vnde falſo culpabatur. Eodem die receptus eſt Zacharias legatus ab Hieroſolymis reuertens, ſimul & cum ipſo patriarchæ legati, cū clauibus ſepulchri domini, ciuitatis quoque ac mōtis Olıueti, deferentes etiam vexillū vrbis. In die ſancto natiuitatis domini ante confeſſionem beati Petri apoſtoli, cum glo-

An.C. rioſus rex Carol⁹ ab oratione ſurrexiſſet, Leo põtifex capiti eius coronam impoſuit, ſicque ab vniuerſo Romanorum populo acclamatũ eſt, Carolo Auguſto à deo coronato, magno & pacifico imperatori Romanorum vita & victoria. Perfectis laudibus à pontifice more principum antiquorum, adoratus eſt atque ablato patritij nomine, quod primum in eadẽ vrbe acceperat, imperator & auguſt⁹ appellatur. Ad miſſas põtifex ingreditur cũ clero ſuo.

799 Carolus imperator primus ex gente Francorum, annis xlv. Hic poſtquã Romã ingreſſus imperatoris & auguſti nomẽ ſumpſit, iuſſit eos qui pontificem Leonem tam inhoneſte & indecenter deponendo cõtumeliauerant, ſibi exhiberi, & quæſtione de eis habita, lege Romana, vt rei maieſtatis, capite dãnati ſunt. Pro quorum tamen vita papa & pontifex benigniſſime interceſſit: cuius precibus imperator eis vitam & membra perdonauit: in exilium tamen pro facinoris magnitudine pulſi ſunt. Huius factionis princeps Paſchalis nomenclator extitit. Priuatis & publicis rebus diſpoſitis, vii. cal. maias, Roma profect⁹, Spoletum venit. Factus eſt terræmotus, pridie cal. maii, hora noctis ſecũda, qui pene totã Italiã cõcuſſit, intãtum vt tectũ beati apoſtoli Pauli cum ſuis trabibus magna ex parte decideret, & vrbes atque mõtes in quibuſdam partibus ruerent. Hic terræmotus & in Galliis, & in

A.M. Germaniis multa loca etiam concuſſit. Peſtilentia quoque immanis propter mollitiam hiemis facta eſt. Elephas cum aliis donariis à rege Perſarum Aaron Amiralinum imperatori per legatos mittitur. Capitur Barchinona ciuitas Hiſpaniæ biennio obſeſſa, eiúſque præfectus Zatus cum plurimis aliis Sarracenis. Et in Italia Theate ſimiliter ciuitas capta & incenſa, atque Roſelmus præfectus etiam ipſius comprehenditur. Vnáque die Zatus & Roſelmus ad præſentiam imperatoris deducti, in exilium retruſi ſunt. Irene imperatrix ad imperatorem Carolum iterum miſit pro pace inter Francos & Græcos firmanda.

Hortona ciuitas in Italia in deditionem accepta: Luceria quoque frequenti obſidione fatigata, & ipſa in deditionem venit: Vuinuſus qui Spoleti pręſidio pręerat, aduerſa valetudine fatigatus & obſeſſus à Grimaldo Beneuentanorũ duce capitur. Quem tamẽ honorifice tenuit, & poſtmodum imperatori reddidit.

803 Circa palatium Aquiſgrani, anno incarnationis domini, dccciii. terræmotus factus eſt: inde mortalitas ſubſecuta. Irene ab imperio depoſita, & Nicephorus imperator Conſtantinopoli creatus, qui legatos ſuos vna cum legatis imperatoris Caroli remiſit. Nam imperator Carolus Ieſſe epiſcopum Ambianenſem, & Elinigaudium comitem Conſtantinopolin direxerat, Suſceperunt autem legati

A.C. Nicephori imperatoris epiſtolam inſcriptam de fœdere pacis, ſicque tali pacto Conſtantinopolin reuerſi ſunt. Godefridus rex Danorum promiſit ſe primum ad colloquium imperatoris venturum: ſed conſilio ſuorum territus, per legatos imperatori quod voluit mādauit: imperator omnes Saxones qui tranſ-Albiā & in Vuibmhodi habitabant, cum mulieribus & infantibus tranſtulit in Franciam.

804 Anno incarnationis domini, dccciiii. Leo pontifex Romanus in Franciam venit, Rhemorū ciuitate ſuſceptus imperator in Cariſiaco villa, natiuitatem domini cum eo celebrem duxit. Deinde Aquiſgrani: & donatum magnis muneribus per Baiouariam ire volentem, deduci fecit vſque Rauennam. Cauſa aduentus eius fuit, quia imperator miſerat ad eum pro rei veritate inquirenda, ſi quod ferebatur ſanguis Chriſti in ciuitate Mantua, fuiſſet repertus. Accepta igitur pontifex occaſione, in Longobardiam quaſi pro inquiſitione exiit, inde vſque ad imperatorem peruenit. Theodorus Capuanus princeps Hunorum, propter infeſtationem Sclauorum: (erat enim idem Chriſtianus:) locum ſibi dari ad habitandum inter Sabariam & Carnutum ab imperatore poſtulauit. Quem Imperator benigne ſuſcepit, & precibus eius annuens, muneribus donatum redire permiſit. Imperator inter filios ſuos

A.C. regna diuidit, vt ſciret quiſq; ſi ſuperſtes eſſet, quam partem tueri & regere debuiſſet. Teſtamentũ inde factum & iureiurãdo ab optimatibus Frãcorum confirmatum, & Leoni papæ miſſum, vt manu ſua ſubſcriberet. Anno in-
808 carnationis domini, dcccvi. claſſis à Nicepho ro imperatore, cui Niceta patriti⁹ præerat, ad recuperandam Dalmatiam mittitur. Eclipſis lunæ quarto nonas ſeptẽbris fuit, ſtante ſole in xvi. parte virginis. Luna autẽ ſtabat in xvi. parte piſciũ. Ipſo anno, pridie idus febr. luna xvii. ſtella quæ vocatur Iouis, viſa eſt tranſire per eam. iij. idus februarias fuit eclipſis ſolis media die ſtante vtroque ſidere in xxv. parte aquarii. Vno eodémq; anno ter luna obſcurata eſt, & ſol ſemel, & acies miræ magnitudinis viſæ. Ratbertus miſſus imperatoris, qui de oriente reuertebatur, vna cum legatis regis Perſarum defungitur. Munera autem huiuſmodi ſunt, quæ legati imperatori detulerunt, Papilionem & tentoria atrii byſſina, vario colore, ſimul cum funibus pari ordine diſtinctis: pallia ſerica multa & precioſa: balſamum & odores atque vnguenta. Sed et horologium aurichalco arte mechanica mirifice cõpoſitum, in quo duodecim horarum curſus ad clepſydram vertebatur, cum totidem æreis pillulis quæ ad cõpletionem horarũ decidebant, & caſu ſuo ſubiectũ ſibi cymbalum tinnire faciebãt: additis in eodẽ eiuſdem numeri

A. C. equitibus,qui per duodecim feneſtras comple tis horis exibant, & impulſu egreſſionis ſuæ totidem feneſtras quæ prius erant apertæ clau debant: necnon & alia multa in ipſo horologio erant mira. Tunc tẽpore delata ſunt oſſa beati Cypriani à Carthagine cũ reliquiis beatorũ Scillitanorũ martyrũ, Sperati ſociorũq; eius,& poſita ſunt in eccleſia beati Ioannis Baptiſtæ in ciuitate Lugdunẽſi.Sarraceni Sardinia pulſi primũ cũ Sardis prælιũ cõmiſerunt, amiſſis trib⁹ milibus ſuorũ,in Corſicã directo curſu peruenerunt,ibiq; cũ claſſe cui Burgarius comes præerat decertãtes,aut victi,aut fugari ſunt,amiſſis xiii. nauibus ſuis & plurimis ſuorũ interfectis.Godefridusquoq, rex Danorũ in Abodritos cũ exercitu traiciẽs,licet Braſconẽ ducẽ Abodritorũ loco pepuliſſet, aliũq; ducẽ dolo captũ patibulo ſuſpendiſſet,magno tamen copiarũ ſuarũ detrimento reuerſus eſt. Amiſit enim ibi filium fratris ſui Raginoldũ, qui in oppugnatione cuiuſdã oppidi cum plurimis Danorum primoribus interfectus eſt. Filius autem imperatoris Carolus in Linones & Smeldincos,qui ad Godefridũ defecerant, exercitum cui pręerat, quanta potuit celeritate tranſpoſuit. Populatíſque circunquaque eorum agris,tranſito iterum Albia fluuio, incolumi exercitu in Saxoniam ſe recepit. Sed Godefridus deſtructo emporio, quod in Oceani litore cõſtitutum lingua Danorum Re-

A.C. lic dicebatur, tranſlatíſque inde negociatoribus, ſoluta claſſe ad portũ qui Lieſthorp dicitur, cum vniuerſo exercitu ſuo venit. ibi per aliquot dies moratus, limitem regni ſui qui Saxoniam reſpicit, vallo munire conſtituit, vt ab oriẽtali maris ſinu, quem illi Hoſtharſalti dicunt, vſque ad occidentalem oceanum totam Egidore fluminis aquilonalem ripam munimento valli protegeret, vna tantum porta dimiſſa per quam carra & equites emitti recipique potuiſſent. Nordanhymbrorum rex Eardolf regno pulſus Britanniæ, Nouiomagi ad imperatorem venit: inde Romam proficiſcitur, cum legatis poſtmodum imperatoris & pontificis, in regnum ſuum reducitur. Reuertẽtibus legatis, Aldulphus natione Saxo, diaconus Leonis pontificis à piratis capitur. Cæteri ſine periculo traiiciũtur. Aldulphus in Britanniã reductus, à quodã redẽptus, Romã reuerſus eſt. Traſco dux Abodritorũ collecta valida manu, à Saxonibus etiã auxilio accepto, vicinos ſuos Sclauuos qui Vultzi dicũtur, aggreſſus, ferro & igni vaſtat: Seneldingorũ maximã ciuitatẽ expugnat, atq; his ſucceſſibus omnes qui ab eo defecerant, ad ſuam ſocietatẽ reuerti coegit. Synodus magna Graniaquis cõgregatur, anno incarnationis domini, dcccix. in
809 qua ſynodo de proceſſione ſpiritus ſancti quęſtio agitatur, Vtrum ſicut procedit à patre, ita procedat à filio. Hanc quæſtionẽ Ioannes mo

A. C. nachus Hieroſolymitan⁹ mouerat, cum regula & fides eccleſiaſtica firmet, ſpiritū ſanctū à patre & filio procedere, nō creatū, nō genitū, ſed patri & filio coæternū & conſubſtantialē: Nomen autē proceſſionis à patre & filio in Apocalypſi ita aperte eſt poſitū, Et oſtēdit mihi, haud dubium quin angelus, flumē aquæ vitæ ſplendidū tanquā cryſtallū, procedentē de ſede dei & agni. In eadē etiā ſynodo quæſitū eſt & ventilatū de ſtatu eccleſiarum & ordine ſingularum, cuiúſq; cōuerſationis etiā clerici eſſe debēt. Traſco dux Abodritorū in emporio Relic per dolū à comitib⁹ Godefridi interficitur, & Aureol⁹ qui Nicomarcię Hiſpaniç atq; Galliç trans Pyreneū cōtra Oſcā ad Cęſaraugūſtā reſidebat, moritur: & Amoroz miniſteriū eius inuadit, & ad caſtellū ipſius prçſidia diſponit. qui ad imperatorē tranſitū cum ſuis facere voluit, ſed interueniētibus cauſis, res infecta remāſit. Pippinus rex Italiæ, perfidia ducum Veneticorum incitatus, Venetiam bello terra mariq; iuſſit appetere. Subiectáque Venetia, ac ducibus eius in ditionē acceptis, eandem claſſem ad Dalmatiæ litora vaſtanda miſit. Sed cum Paulus Cefalaniæ præfectus, cum orientali claſſe ad auxilium Dalmatis ferēdum aduentaret, regia claſſis ad propria regreditur. Godefridus rex Danorum à quodā ſuo ſatellite interficitur, & Erming⁹ filius fratris eius in regno ſuccedit, Et Pippinus rex Italiæ viii. Id⁹

An.C. Iulii,anno incarnationis domini, dcccx. de-
810 fungitur. Imperator Francorum Carolus cum Nicephoro Conſtantinopolitano imperatore,pace facta Venetiam recipit. Ambulaz Cordubẽſis Hiſpaniç rex, cum imperatore paciſcitur,& Abduramum filius eius Amaroz Cæſarauguſta pellit, & Oſcam intrare cõpellit. Eclipſis ſolis & lunæ bis eo anno fit: ſolis,vii.idus Iulias, & pridie calen. decembris: lunæ,xii. calen. Iulias, & xviij. calen. Ianuar. Corſica inſula à Sarracenis vaſtata. Pax ſequẽti anno inter imperatorẽ & Hermingum Danorum regem cõponitur. Pharus magna quæ ad nauigantium curſus conſtituta, non longe à Bolonia ciuitate maritima fuerat, reſtauratur, ibíque nocturnus ignis accenditur. Carolus maior filius imperatoris, pridie nonas decẽbreis,anno incarnationis domini,dcccxi. defungitur. Nec multo poſt Hermingus Danorum rex moritur. In eius loco Dani ſibi Herioldum & Ragamfridum reges conſtituunt. Imperator Conſtantinopolitanus Nicephorus,poſt multas & inſignes victorias commiſſo prælio, in Mœſia prouincia cum Bulgaris moritur. In eius locum Michael gener eius imperator creatur: cuius legati Aquiſgrani ad imperatorem Carolum miſſi,laudeș more ſuo dixerunt,imperatorem & baſileum illum appellantes. Et pacis libello ab imperatore accepto,& denuo à Leone papa Romç,reuerſi ſũt.

An.C. Grimoldus Beneuẽtanorũ dux eo modo paciſcitur, ut viginti quinque milia ſolidorũ auri à Beneuentanis annuatim Francis ſoluerentur.

813 Anno incarnationis domini, dcccxiii. generali cõuentu aduocato Aquiſgrani, Ludouico filio ſuo regi Aquitanico imperii coronam impoſuit, & imperialis nominis ſibi conſortem fecit. Bernardum quoque nepotem ſuũ filium Pippini Italiæ præfecit, & regem appellari iuſſit. Concilia quoque in quinque partibus regni ſui ad corrigenda quæ neceſſaria forent, fieri conſtituit, Mogonciaco, Remis, Turonis, Cabillone, Arelate quid ſtatutum fuerit, in archiuis eccleſiarum vel palatij inuenitur. Imperator Carolus, vir in omni diſpoſitione imperii ſtrenuus, dilatato imperio & pace Francis vſquequaque compoſita, anno incarnationis domini, dcccxiii. Aquiſgrani moritur & ſepelitur, xiij. anno poſtquam imperator acclamatus eſt, ſimul omnes annos, xlv. & eo amplius regnans. Bernardus Viennenſis epiſcopus erat, & Leidradus Lugdunenſis, qui initio imperii Ludouici imperatoris, Sueſſionis monaſterii locum petiit, & in loco eius Agobardus eiuſdem eccleſiæ chorepiſcopus, cõſentiente imperatore & vniuerſa Gallorũ epiſcoporum ſynodo, epiſcopus ſubſtitutus eſt. Quod quidam defendere volentes, dixerunt, Eundem venerabilem Agobardum à tribus epiſcopis in ſede Lugdunenſi iubẽte Leidrado

A. C. fuiſſe ordinatum. Sed canonica auctoritas eſt, in vna ciuitate duos epiſcopos non eſſe. Nec viuēte epiſcopo, ſucceſſorē ſibi debere eligere. Ac idcirco iſſa quacunq; cauſa regulę eccleſię præteriri in tanto ordine fixe non debent.

815 Ludouicus imperator, Caroli imperatoris filius, regnauit annis paulo minus, xxviii. amator totius pietatis & religionis; omnem ordinem eccleſiaſticum pio ſtudio exornans. Hic ingreſſum imperii ſecūda & placida quiete habuit: porro finis eius multis incommoditatibus & aduerſitatibus fatigatur. Hic inter alia mirifica & nimis honoranda opera ſua in omni imperio ſuo, ſiue in Gallia, ſiue in Germania, ſiue in Italia, legatos dedit, qui pauperū & oppreſſorū iuſtitias diligenter quærerēt, & ſingulorum neceſſitates ad plenū audirent. Epiſcopales etiā ſynodos propter reintegranda ſanctorum patrum ſtatuta, & Chriſtianarū regularum obſeruationē vbiq; fieri decreuit. Sed eius piis ſtudiis malignorū inſidiæ impedire plerunq; moliuntur. Nā longa quies perfidiā, perfidia rebellionē, rebellio diſcrimē imperii pariūt. Huic piiſſimo imperatori ex Hermēgarde regina tres filii, quorū primogenitū Chothariū, primo cæſarē, deinde conſortē imperii aſcribit. cui & Italiā ad regendū cōmiſit: at Pippinum, Aquitaniæ regem facit: tertium Ludouicum Baiouariis regē conſtituit. Cum igitur omnis poteſtas Frācorum ſub moderato

A.C. ocio ſtuderet, & regimen vicinis gentibus imponeret, quidá tátam ſpem boni nó ferentes, vxorem nomine Iudich dilectá imperatori factione ſua abripiũt, eámq; ex latere viri in Aquitaniá ſub cuſtodia tranſponunt. Quæ licet ad viri thorũ redierit, ebulliés tamé quorundá malitia nó quieuit. Quæ vſq; adeo creuit vt vnà cũ pótifice Romano nó ſolũ ꝓceres regni, ſed etiá natos eius aduerſus imperatoré promouerit. Ná ab eo vniuerſus populus deficiés, ad filios eius ſe tráſtulit: ipſe tentus ſub cuſtodia, indecenter recluditur, ac arma ei auferuntur: vxor ipſius in Italia ſeruanda cómittitur. Sed nutu diuino poſt tot aduerſa ſecunda ſuccedunt. Populi verſi ad pœnitentiam, cauſam facti in melius commutant, & eundem ipſum imperatorem in honore priſtino reponunt, & priſtina dignitate reueſtiunt. Filii quoque eius pro cómiſſo veniá expoſcunt. Chlothario iam imperatori, vt extra Italiá niſi iubente piiſſimo patre eius, nullo pacto procederet indicitur. Sed variátia tempora, nũc aduerſa, nunc proſpera minátur. Pippino his diebus deniq; mortuo, ad cóponendam Aquitaniá vnà cum vxore quá iam receptá habebat, & ex qua inclitũ filiũ Carolũ ſuſceperat, cũ exercitu ingreditur. Quia cótra voluntatem eius, Aquitani filium Pippini, Pippinum nomine, regé ſibi fecerát. Cũ illic eſſet imperator Ludouicꝰ, ex primo matrimonio Ludouicꝰ tertius filiꝰ eius iam patri

An.C. regia poſitus defungitur.

841 Lotharius imperator, filius piiſſimi Ludouici imperatoris, annis xv. Huic pater imperium poſt mortem ſuam decreuerat. Sed ſiniſtris cõſiliariis idem vſus, animum patris non parum lædens, pro integritate vix partem regni obtinere meruit. Siquidem inter filios iterũ pius pater, memor inflicti vulneris, imperium diuidẽs, iuniori Carolo maiorem partem primoribus ſacramẽto firmatis diſpoſuit. Lotharius itaque poſt humationẽ glorioſi patris, ſequenti anno ab Italia egreſſus, totum imperium arripere molitur. Ob ib aduerſus fratribus, in prælium Fontaneticum eos concitat. Iuncti duo aduerſus vnũ, heu, omnibus Chriſtianis lamentabile bellum & ſociale ac ciuile conſerunt. Non armis diſſimiles, non habitu gentis diſtincti, ſolum caſtris obuerſi. Francorum innumerus populus acie gladij feritur, & olim gentibus cæteris formidabilis, in vulnere ſuo bacchatur. Cruenta victoria, duobus tamen fratribus inſcribitur. Tertius elabitur, atque Aquiſgrani in regiam tandem ſe recepit. Glorioſus deinde rex atque inclitus iuuenis Carolus, non longe pòſt, impigre vnà cum fratre Ludouico rem cœptam accelerat: atque Lotharium fratrem imperatorem ab Aquiſgranis terrent. Qui nimia celeritate vnà cum vxore ac filiis vſque Lugdunum ac Viennam progreditur. Ibi receptis copiis, aliquãtulum

A. C. ſubſtitit. Et diſcurrētibus legatis ad colloquium, tres fratres in inſulam quandam Sequanæ veniunt: ibi ſub quodam pacto imperium inter ſe diuidere ſtatuũt. Sic Lotharius imperator in ſuperiorem Franciam reuertitur. Diuiſo poſtmodum imperio, vnuſquiſq; eorum ad partem ſuam regendam & diſponēdam progreditur. Non multo pòſt Lotharius filium ſuum Ludouicum, quem in Italia regem fecerat, vt imperatoris nomen ſortiretur, per Drogonem patruum Romam miſit. Cui Sergius iam tunc pontifex coronam impoſuit, acclamante vniuerſo populo, Imperator & auguſtus eſt ſalutatus. Lotharius imperator infirmari ſe conſpiciens, regnum inter filios diuidit. Carolo minori prouinciam & partem Burgũdię: Lothario medio filio, ſedem ſuam: Ludouico imperatori Italiam conſignare iuber. Ipſe verò in Prumiæ monaſterium, regno temporis ſe exuens ingreditur tonſuratus, & monachus effectus aliquot diebus interpoſitis defungitur. anno ab incarnatione domini
865 dccclxv. imperii vero, xxiii. Atq; ibi in baſilica ſancti Saluatoris à fratribus reuerenter humatur. Huius imperatoris tempore oſſa beatiſſimi Andeoli martyris ipſo reuelante, reperta in loco qui antiquitus Gēribus dicitur, in Viuarienſi parochia ſito. Bernardus Vienneſis epiſcopus, ſub huius imperio moritur. Et Aglimarus Viénēſem ſuſcepit epiſcopatũ. Amulo

A.C. quoque Lugdunenſis epiſcopus efficitur. Et pontifex romanus Gregorius moritur. Atque eius loco Sergius ordinatur. Illo defuncto Leo ſuccedit. Quo obeunte Benedictus in ſede apoſtolica ſubſtituitur, iam tamé defuncto Lothario imperatore. Sub huius imperatoris tempore Segart Beneuētanorum dux à ſuis interficitur, & ab interfectoribus Sarraceni à Beneuentanis euocati, intra ciuitatem Beneuentum recipiuntur.

Ludouicus imperator in Italia. Hic poſt obitum patris, viij. anno, mortuo fratre ſuo Carolo minore & Lugduni ſepulto, in monaſterio ſancti Petri, in eccleſia ſanctæ Mariæ ſemper virginis cum fratre Lothario regnum fratris mortui partitur. Accepit autem partem Trāſiurenſis Burgundiæ ſimul & Prouinciam: reliquam partem Lotharius rex ſibi retinuit. An

851 no incarnationis domini, dcccli. iubente patre Ludouicus imperator in ducatum Beneuentanorum contra præſidia Sarracenorum exercitum mouet, & interfecto duce Sarracenorum Amalmater Beneuentum recepit. At Lotharius rex, frater eius à prauis conſiliariis deceptus, diu de duarum fœminarum cōnubio vacillando pene totam eccleſiam cōtra ſe concitauit. Ob id duo metropolitani epiſcopi, Treuericus, & Colonicus, Teutgaudius & Guntharius ſententia apoſtolica damnati. Cœtus ſynodales ſubinde euocati. Patruus eius

A.C. præclariſſimus in regibus Carolus, cum ei ſaniori conſilio ſemper conſulere vellet, nihilominus iuuenilis animus ad voluptatem præceps reſiſteret, tandem vincere volens, extra conſilium Italiam ingreſſus, ad fratrem imperatorem ire Beneuentum aggreditur. Piiſſimus rex Carolus in hoc itinere eius aſſenſit, ſi forte vel conſilio põtificis Romani ſuperatus tandem, à re illicita quieſceret: plurimis tamẽ epiſcopis Gallorum contradicentibus, qui ſpiritu dei tacti periculũ generale in eccleſia dei oriri timebant, ne pontifex Romanus fauoribus inclinatus à definitionib⁹ pietatis exorbitando, Romanæ eccleſiæ vulnus erroris infligeret. Perrexit ſecundum libitum ſuum, egit apud eccleſiam Romanam quod ei pro tempore iuſtum viſum. Sed cum rediret, falſis ſpebus incitatus, diuino iudicio infirmatus, vſque Placẽtiam ciuitatem peruenit, ibíque defunctus, in eccleſia beati Antonini martyris

852 ſepelitur. Anno, dccclxii. regnum eius glorioſi, patrui eius inter ſe diuidũt. At Ludouicus imperator ingreſſus Beneuẽtum. anno incarnationis domini, dccclxviij. pœne omnia caſtella & opp[i]da Beneuentanorũ quæ à Francis receſſerant, Sarraceníſque ſe iunxerát, ſub ditione ſua recepit, loca ſanctorum quę impii Sarraceni ac perfidi Chriſtiani cõtaminarát, deo adiutore inſtaurando & reſtaurando purgauit. Nicolaus Papa, vir religione præcipuus

An.C. puus moritur. Ac in atrio ante portas beati Petri, non longe à membris Benedicti prędeceſſoris ſui ſepelitur. Cuius tēpore tranſlata ſunt membra ſanctorum Euſebii ac Pontiani Viēnatibus, & in baſilica Apoſtolorum reuerenter condita. Huic Adrianus in epiſcopali ordine ſuccedit. Pius & inclitus rex Carolus aliquot annos aduerſus Danos atq; North mannos variis euentibus dimicans, pontem miræ firmitatis aduerſum impetum eorum ſuper fluuium Sequanam fieri conſtituit, poſitis in vtriſque capitibus caſtellis artificioſiſſime fundatis, in quibus ad cuſtodiam regni præſidia diſpoſuit. Huius pii regis ſtudium pene in diſponendis cauſis eccleſiaſticis hactenus viguit. Hic ex regina Ermentrude quattuor filios ſuſcepit, Ludouicum, Carolum, Carlomannum, & Lotharium. Ex his deo in clericali habitu duos obtulit, Carlomannum, & Lothariū: ſed Lotharius puer bonæ indolis, immatura morte præreptus eſt: Carolus quoque vir ſatis honeſtę formę iuuenis, rex Aquitanis iam conſtitutus, aduerſa primum mole-
866 ſtatus & dehoneſtatus iniuria moritur. Anno itaque incarnationis dominicæ, dccclxvi. regnante eodem Carolo Ludouici filio, duo filii illius vt dictum eſt, moriuntur, Lotharius abbas, & Carolus rex Aquitanorum. Auunculus quoque eius Rodulphus conſiliarius primúſque palatii hominem exit: necnon & Ro-

A.C. dulphus archiepiſcopus Aquitanorũ. Et duo principes Aquitanici, Landricus & Muno inter ſe dimicantes ſemet interimũt. Robertus quoq; atque Rannulphus viri miræ potentiæ, armíſque ſtrenui, & inter primos ipſi priores Nothmannorum gladio necantur. Denique Lotharius ante obitum patris ſui Ludouici imperatoris, xviij. anno vnctus ab imperatore tres filios ex Ermẽgarde Hugonis filia habuit. Qui diuidens regnum patris cũ fratribus ſuis, accepit regnum Romanorũ, & totam Italiã, & partem Franciæ orientalem, totámque Prouinciã. Ludouicus verò præter Noricam quã habebat, tenuit regna quæ pater ſuus illi dederat, id eſt Alamanniam, Thoringiam, Auſtraſiam, Saxoniam & Auarorum, id eſt Hunorũ regnum. Carolus quoque medietatem Franciæ ab occidente & tota Neuſtriam, Britanniam, & maximam partem Burgundiæ, Gotiam, Vaſconiã, Aquitaniã ſubmoto inde Pippino filio Pippini, & in monaſterio ſancti Medardi attõſo. Qui poſtea inde per fugã elapſus, in Aquitaniã regreſſus, multo tempore fugiẽdo latuit. Iterúmque à Rannulpho præfato per fidem deceptus eſt. Et ad Carolum adductus, Siluanectum perpetuo eſt exilio detruſus. Ludouicus verò rex Noricorum, id eſt Baiouariorum, Ludouici imperatoris filius. Anno in-
877 incarnationis domini, dccclxxvii. regnum inter filios ſuos diuiſit, Carlomannum videlicet,

A. C. Ludouicum, & Carolum, ipſe tamen ſuper filios principatum tenens. Anno incarnatio-
879 nis domini, dccclxxix, ex hac vita deceſſit & mortuo iam filio eius Carolo, reliqui filii regnum eius ſequenti anno inter ſe apud Ambianenſem vrbem æqua ſorte partiũtur. Quorum alter, id eſt Ludouicus, poſt tres annos moritur. Porro frater ipſius Ludouici Carolus Ludouici imperatoris filius. Anno incarnatione domini, dccclxxvij. moriens reliquerat filium Ludouicum, qui eodem anno regnum ſuſcepit paternum. Quo tempore Ioannes papa in Gallias venit. Et apud ciuitatem Trecas diu moratus eſt, habuítque ſynodum epiſcoporum in qua Immaurus Lauduni Dauitti epiſcopus, poſt auulſionem oculorum ſuorum epiſcopatu eſt donatus. Ludouicus quoque filius Caroli, Carolum qui dictus eſt Simplex hęredem regni puerum dimiſit. Qui Ludouicũ ex Eagina Anglorum regis filia, antequam captus eſſet, genuit.

GVIL. MORELIVS
Lectori.

CHronicis Adonis excudẽdis, exẽplaribus vſus ſum duobus: vno, quem iam olim Iodocus Badius impreſſit, auſpicio & iuſſu Guilielmi Parui, theologi: altero manu ſcripto Vienna huc aducto, & beneficio eruditi cuiuſdam, qui nomẽ ſuum hîc vt aſcriberẽ non eſt paſſus, ad hanc emẽdandam editionem in manus meas perlato. cuius auxilio, locos innumeros reſtitui, partim mutilatos, partim etiam corruptos aut inuerſos. quam operam facile percipient, qui conferre cum ſuperiore noſtram editionem curabunt. Vnum teſtamur, nihil nos mutaſſe, quod non in antiquiſſimo illo codice ſcriptum fuerit. ſi quid minus ſit probatum, aut viſum quod merito animaduerteretur, de eo te beneuole lector admonitum voluimus.

Pag. i. Victor Turonenſis) Quis fuerit hic Victor, nuſquam reperio. Certum eſt Sextum Aurelium Victorem ſcripſiſſe qualia Ado dicit. fuiſſe autem Turonenſem nemo dicit. Arbitror legẽdum eſſe, Victor, & Gregorius Turonenſis. hunc enim ſibi propoſuiſſe è quo hi-

ſtorias Francorum deſcriberet Ado, conſtat.

Adiicientes è latere deſcendentem lineam temporum) *Hanc lineam nec impreſſus antea, nec manu ſcriptus codex habuit. Nos vt potuimus, eam reſtituimus, quanquam erratum ſit aliquibus in locis, codicum varietate, è quibus eam deſumpſimus. Cum enim Euſebiana ſupputatio ſecundum Septuaginta interpretes, longe ſupra veritatem Hebraicam excurrat, factum eſt vt dum conciliare ſtudium fuerit, alicubi ſit impactū, & præſertim in primis ætatibus. Nam à Chriſto nato anni ad ſupputandum faciles fuerunt.*

Cruentámque vitam magnis) *ſic in veteri codice eſt. Impreſſus habet pro* Magnis L. annis.

Et ſacratiſſimum corpus ipſius ſanctificato pane) *In veteri codice ſcriptum eſt,* Et ſacratiſſimum corpus ipſius in ſanctificato pane geſtātem manibus ſuis perfectius myſteria nobis inſinuat.

Derelinquendam vrbem putarent) *In veteri libro ſcriptum eſt,* Italiam.

Anno poſt incarnationē domini trecenteſimo viceſimo ſecūdo) *In vetuſto & Badiano codice erat,* ſexcenteſimo triceſimo quinto. *Omnes hiſtoriæ refragantur. Annus hic 635. eſt quidē in Græco codice canonum Apoſtolorum & conciliorum, ſed non qui poſt incarnationem domini fuerit, ſed poſt Alexandrum. Inde hæc deprauatio nata videri poſſit. legendum ergo* Anno poſt Alexandrum ſexcenteſimo triceſimo quinto. *aut vt impreſſus à me*

codex habet. Pro calend. Malarũ, *quod priores illi codices habebant,* Iuliarum *reſtitui, codicis illius Græci auctoritate.*

Euſtachius primum Cœle Syriæ) *In veteri,* Euſtaſius primum Beriæ, Syriæ.

Inſano ore Chriſtum dominum) *Vetus liber* Inſano furore.

Et de ſanctorum imaginibus, Vtrúmne fingendæ eſſent in eccleſiis) *Ita vetuſtus liber habet. In impreſſo antea erat,* Vtrúmne cremandæ an ponendæ eſſent.

INDEX RERVM MEMO- *rabilium in Chronicis Adonis Viennenſis Archiepiſcopi.*

A

Aaron & ſacrificiorum allegoria, 39
Aaron martyr, 142
Aaron rex Perſarum, 230
Abacuc reliquiæ, 157
Abdella Sarracenus, 226
Abdias propheta, 42
Abdon Effraimites, 29
Abel, 3,7
Abercinei, 27
Abeſa, 29
Abia, 42
Abimelech pontifex, 42
Abotriti, 224
Abraham,21,22. eius rerum geſtarum allegoria,31,32.
Acatius Luſcus Cæſareæ epiſcop. 151
Acciacum bellum, 104
Acephali hæretici, 172
Acephalorum hæreſis, 193
Achab, 42,43
Achaz, 46
Achias propheta, 42
Achiel. 42
Achillas dux, 102
Achilleus occiſus, 142
Acta apoſtolorum citãtur, 31,46
Adalgiſus Longobardus, 220
Adam formatur.3,7.eo die quo Chriſtus crucifigitur, ibidem,
Ado Lugduni epiſc. 226
Adrianus abbas in Anglia 195
Adrianus Papa, 25
Aduatuci, 98,100
Adurmenſul fanum Saxonum, 219
Ægyaleus & Ægyalea, 11.
Ægyptij, 10
Ægyptus facta prouincia, 110.
in Ægyptum deſcenſus,23.
Ægypti plagarum allegoria, 39
Ælia Hieroſolyma, 125
Ælius Pertinax, 129
Æmilianus trucidatur, 136
Æmilius Paulus cos.77,82
Æneas in Italia, 29,30
æris & ferri inuentor, 5.
Ætherius Viennæ epiſc.192
Æthiopes, 10
Aetius patritius Romanus, 162,168,171

R

Africa,10.tota fit catholica, 160
Africanus,vide Iulius
Agamemnon, 29
Agareni, 21
Agatho pótifex Romæ,195
Agathocles, 74
Agaunenſes martyres, 212
Agauni monaſterium, 214
Agar, 22
Ageſilaus Lacedæmonius, 65
Aggæus propheta, 58
Aglimarus Viennæ epiſc. 242
Agnæ baſilica, 145
Agobardus Lugduni epiſc. 237
Agrippa Siluius, 43,44
Agrippa Herodes, 113
Agrippina colonia Galliæ vrs,122,142,168
Ahoth ambidexter, 27
Aialon Zabulonites, 29
Aiſtulfus Longobardorum rex, 214,& deinceps.
Alani,Scythæ,154.in Africa,164. Gallias inuadunt, 158
Alaricus imperator,159. rex Gothorum,160,172
Alba Siluius, 41
Alba condita, 30
Albanenſis ciuitas, 145
Albanus martyr, 142
Albanorum reges, 31
Albia fluuius, 224
Albinus Iudææ procurator, 118.
Cl.Albinus in Gallia,131. vſurpator imperij,occiditur, 134
Alboinus dux Longobardorum, 188
Alchimus impius ſacerdos, 88
Aldulfus Saxo, 232
Alexander Helenā rapit,29
Alexāder Epirotarū rex,67
Alexander magnus,67,69, & deinceps.
Alexander Romæ epiſcopus, 123
Alexander Cappadociæ epiſc. 132
Alleluia,clamor in bello, 170
alodum fidei, 221
Alpes peruiæ factæ, 76
Amalmater Beneuentanus 243
Amalric⁹ filius Amalarici, 217
Amanitæ, 29
Amaſias, 43,44
Amazones, 29
Ambiani, 98
Ambibariti, 99
Amblauia, 209
Ambroſius Aurelius, 174
Ambroſius Mediolanenſis, 152,155

Ambulaz Hiſpanię rex, 236
Amilcar dux Carthaginenſium, 76
Amiternum oppidum, 81
Ammonius clarus, 136
Amon rex, 47
Amos propheta, 42, 45
Amphion muſicus, 27
amphitheatrum Romæ, 121
Amram pater Moyſi, 24
Amri rex Iſrael, 42
Amulo Lugduni epiſcop. 243
Amulius Siluius, 45
Anaſtaſiꝰ imperat, 175, 177, 205
Anaſtaſius Perſa monachus martyr, 191. reliquiæ 192
Anatolius Laodicenus epiſcop. 139
Anchiale condita, 45
Ancus Martius, 47
Andragathus, 74
Andreæ apoſtoli reliquiæ, 148
androgynus Romæ mari merſus, 85
Andronicus Epheſi conditor, 41
Andromachus Iudææ cuſtos, 71. occiſus, 88
Angli Britanniam inuadunt, 166, 168
ad Chriſtum conuerſi, 189
Anianus Aurelianus epiſc. 162
Anicetus Romæ epiſcopus 126
Anienis fluuius, 77
Annibal, 61, 62, & deinceps.
Anno dux Pœnorum occiſus, 78
Anolus ſeditioſus, 140
Antæus occiditur, 29
Antenoris poſteri, 30
Anteros Romæ epiſcopus, 133
Anthropomorphitæ, 148
Antigonus Aſiæ rex, 72
Antiochenſis ſynodus, 151
Antiochiæ terræmotu ſubruta, 124
Antiochus rex Syriæ, 80
Antiochus Epiphanes, 87, 88. Eupator, 88. Soter, 87. Theos, 87
Antipater in Græcia, 72. procurator Paleſtinæ, 96
Antoninꝰ Pius imperat, 126
Antonius eremita, 147. eius reliquiæ, 181
L. Antonius, 105, 128
M. Antoninus Verus, 105, 126
Apis, Argiuorum rex, 23
Apocalypſeos verba, 235
apocriſiarius eccleſiæ Romanæ, 182, 194
Apollinaris Apianus Hieropoli epiſc. 127
Apollinaris Laodiceæ epiſcop. 152, 157

Apollinaris Valentiæ epiſc. 175,176,
Apollinariſtæ, 157
Apollo medicinæ auctor, 27
Apollinis templum, baſilica B. petri 145
Apollonij ſcripta contra hęreſes, 150
Appuli, 9
Aquæ Saluiæ Romæ, 192
Aquila Ponticus, interpres, 125
Aquileienſis ſynodus, 202
Aquiſgrani palatium, 230
Ararat, Armenię mons, 6
Aratus aſtrologus, 75
Arbaces Medus, 45,55
Arcadicum bellum, 65,66
Arcadius imperat 157
archæ ædificatio, 6. allegoria, 7,8,12,& deinceps.
Archedamus Lacedæmon, 66
Archelaus Iudæis imperat, 110
Archelaus Meſopotamiæ epiſc. 139
Arduenna ſeu Arduennis ſilua, 100,101
Arelatenſe concilium, 144, 137
Aremulus Siluius, 44
argentei nũmi Romæ primum, 76
Argentonium caſtrum, 217
Argonautæ, 28
Argus Græciæ rex, 23
Ariarathes Cappadociæ rex, 81,86
Arichiſus Beneuetanorum dux, 223
Ariouiſtus dux Germanorum, 98
Ariſtides Athenienſis pro Chriſtianis, 124
Ariſtobulus Iudæus philoſophus, 61,86
Ariſtonicus victus ac ſtrangulatus, 87
Ariſtoteles, 64,67
Arius Lacedæmonis rex, 52
Arnobius Afer rhetor citatur, 9,143
Arrius miſerè moritur, 147
Arriana hæreſis, 144
Arphazad, 8,9
Arſes Perſarum rex, 67
Artabanes Armeniæ rex, 106
Artaxerxes, 59. Mnemon, 61. Ochus, 64,65,66
Artemius Senonicus, 188
Artheus Macedon, 72
artium conſeruatio in diluuio, 6
Arubas Moloſſorum rex, 67,68
Arudes victi à Cæſare, 98
Aſa rex, 42
Aſaph propheta, 41
Aſcanius Albam condit, 30

Aſdrubal, vide Haſdrubal
Aſia, 10
Aſor, 27
Aſſuerus, 61
Aſſyriorum regnum incipit, 11
Atalaric⁹ Gothorũ rex, 180
Ataricus Gothus, 252
Athaiia, 43
Athanaſius Alexandrinus, 147, 154
Athenæ cõditæ 29. reædificatæ, 65. illic literæ xxiiij, incipiunt, 61. bibliotheca Hadriani, 125
Athenodorus Origenis diſcipulus, 134
Atlas aſtrologus, 24
Atrebates, 98
Attalus imperator, 159. cedit imperio Romanis, 86
Attila, 166
Auari, id eſt Chuni. 189, 225, 246
Audoenus Rothomagi epiſcop. 200, 202
Auentinus Siluius, 44
Auentinus mons Romę, 47
Auguſtinus Hipponenſis, 158, 165. eius reliquiæ, 208.
Auguſtinus Anglos conuertit, 189
Auguſtus monarcha, 107
Auitus Hiſpanus, 162
Aureliæ clarus, 178. epiſc. Viennẽſis, 175, 176, 179
Aulerci, 99
Aurelianus imperat, 138.
M. Aurelius Antoninus imperator, 132
Aurelius Alexander, 133
Aurea domus Romę, 124
Aurea porta Conſtantinopoleos, 179
Aureus mons Romæ, 136
Auxentius Mediolani epiſcop. 152
Azarias propheta, 42, 43. 45

B

Babel, 21
Babylon, turris, 10, 58
Babylonia, 10. eius reges, 55
Babylonia captiuitas, 48, 49, 54.
Baccadæ, 140
Baſtra, 9
Baſtriani, 74
Baiouarij, 210. Pippino ſe dedunt, 216
Baleares inſulæ, 227
Balthaſar Naboan, 55
baptizatur iterum qui Arrianus fuit, baptiſmo catholicorum, 184
baptiſterium Conſtantini Romæ, 145
Barbara Lugdunenſis, 201
Barbas Arrianus epiſc. 178
Barchinona ciuitas, 225, 230

Barcillo Hiſpaniæ vrbs, 161
Barnabæ apoſtoli reliquiæ, 173
Baſilianus Antoninus Aurelius, 131
Baſilides ſui nominis primus hęreticus, 152
Baſilius epiſcopus Ancyranus, 148
Baſilius Cæſarienſis, 115, 154
Baſsianus imperat, 131
Baſternæ deleti, 81
Belgæ, Galli, 98
Beliſarius & quæ geſsit, 181
Bellerophon, 27
Bellouaci, Galli, 98
Bella ciuilia, 139
Belus primus Aſſyriorum rex, 11
Benadas rex Syriæ, 42
Benedictus Abbas, claret, 181.
Benedictus papa, 243
Beneuentani, 223
Beniamin allegoria, 38
Beragri, 98
Bernardus rex Italiæ, 237
Bernardus Viennæ epiſcop. 237
Berteritus Viennæ epiſcop. 216, 218
Bertharius maior domus, 201
Biblia verſa, vide Interpretatio.
Biblia in linguam Gothicam ab Arrianis verſa. 152
Biterrenſis ſynodus. 151
Bitoitus Aruennorum rex, 89
Blauium caſtellum, 184
Bledla, 166
Blidramnus Viennæ epiſc. 205
Bobolinus Viennæ epiſc. 202, 210
Boccus Maurorum rex, 190
Boetius vir conſularis, occiſus, 179
Bonifacius Mogontiæ epiſcop. 214
Bonifacius Romæ epiſcopus, 163, 190
Bonoſus tyrannus ſuperatus, 139
Bragada flumen, 62
Brennus Romam dux Galrum, 61
Britannia in deditionem recepta iterũ à Romanis, 116, 141
Britanniæ ab Anglis inuaditur, 168
Britanni ſe dedunt Cæſari, 100
Britones aduerſus Saxones ſæpius pugnant, 174.

Britonum ſigna, 227
Brunichildis reginæ ſuppli cium, 190
Brutij, 9
Brutus Cæſarem interficit, 103
Bulgari ſuper Danubium, 5. oppugnati à Sarracenis, 107
Burgundiones Arriani, 156
Byrſa arx quædam Carthaginis, 83
Byzantium vrbs quæ & Cōſtantinopolis, 68

C

Caat filius Leui, natus in terra Chanaan, 24
Cabillone Guntchramnus ſepultus, 186
Cabillonenſe concilium, 237
Cadmus Thebis, 27. inuentor Græcarum literarũ, ibidem.
Cæcilia virgo, martyr, 133
Cæleſtinus papa, 165
Cæleſtius Pelagius, 166
Cælius mons Romæ additus, 47
Cæſares à Iulio Cæſare, 104.
Cæſarum familia conſumpta, 118
Cæſarea quæ olim Mazaca, 154
Cain, 4,7
Cainan, 3,8
Calabri, 9
Calarona fluuius Lugdunenſis, 189.
Calchedonenſe concilium, 167, 172
Caleti, Galli, 98
Caldeoldus Viennæ epiſc. 199
C. Caligula Cæſar, 113, & deinceps.
Calixti cœmiterium, 133, 138
Calliſthenes philoſophus, 71
Callinicus patriarcha, 203
Calpurnius conſul corruptus, 90
Cambyſes, 57, 58, 59, & deinceps.
Campania vaſtata, 103
Canaus Macedo, 45
Cannæ Apuliæ vicus, 77
Cantabri, 99
Cantabricum bellum, 109
Capitolium ædificatum, 47, 48

Capys Siluius, 42
Carauſius in Britanniis rebellat, 141
Carbonaria ſilua, 156
Carinus imperat, 140
Cariſiacum, villa, 231
Carlomãnus Pippini f. rex, 218, & deinceps.
Carlomannus 212, & deinc.
Carmentis Latinas literas inuenit. 30
Carolus f. Pippini, 207, 217. rex, 118, & deinc. 245. maior domus, 210. imperator primus Francorum 22, & deinceps.
Carpentus Siluius, 42
Carpenus imperator, 62
Carthaginenſium bellũ, 61, & deinc. concilium, 162
Carthago conditur, 41. ardet incendio, 3. reſtauratur, 89 eius ſitus, 82, 83
Carus imperat, 140
Caſſander Cariæ dux, 72
Caſsian ſcribit libros, quos vertit Eucherius, 171
Caſsinogilum, villa, 222
Caſsinus mons, 213
Caſsiodorus Rauennas, 167
Caſsius Cæſarem interfecit 103. Iudæam capit 104
Caſſobellum oppidum Britanniæ, 100
Caſtores, locus, 119
Catilinæ coniuratio, 96
Cato Vticæ ſe occidit, 103
Caudinæ furculæ, 69
Cecrops Athenarum conditor, 24, 29
Cella aurea Ticini, 208
Celſi contra Chriſtianos ſcripta per Origenem refutantur, 135
Cemani, 98
Ceniſius mons, 219
Centaurorum bellum, 28
Centenius Penula, 77
Cerberus, 27
Cerdo hæreticus, 126
Ceres, 27
Cerosi, 98
Chaldæi, 8, 55
Cham, 8, 9, 10
Charibertus Frãcorum Pariſiis rex. 183 & deinc
Cheſi rex Thraciæ, 81
Childebertus minor, rex Auſtriæ 180, 185, & deinc. 205.
Childegarius epiſcopus, 214
Childericus rex Frãcorum, 158, 168, 200, 212, & deinceps.
Chilpericus Sueſsionũ rex, 165. 183. & deinceps.
Chlodio Frãcorum rex, 156
Chledomirus. 177, 178,
Chlodoueus Frãcorum rex
Chriſtianus, 158, 165, 168, 172, 174, 175, 198.

Chlothari⁹ Theodorici F. 205. rex Francorum, 199. Saxonum rex, 192. Cæſar, & imperator, 238, & deinceps.
Chramnus igne cremat⁹, 182
Chriſtianus primus imperator, 144
Chriſtianorum perſecutio ſub Nerone, 117. Diocletiano, 121. ſub Antonino, 127. ſub Seuero, 130. ſub Maximino, 133 Diocletiano, 142, 143, Iuliano, 149
Chriſtus crucifigitur eodẽ die quo Adã formatur, 2
Chrona filia Chilperici, 165
Chronographi, 1
Chrotildis, 165. regnat, 177 moritur, 182
Chuſan Raſataim Meſopotamiæ rex, 27
Cibennica iuga, 219
Cicero Arpinas naſcit̃, 93
Cidnus amnis, 70
Cimbri oppugnãtur, 91, 92
Cinnomannicus pag⁹, 185
circuncifionis origo, 22
Circus Romæ ædificatus, 48
Ciſalpina Gallia, 76
ciuile bellum primum Romæ, 94
Clarentius Viennæ epiſc. 154, 195
Claudianus Viennenſis epiſc. 173
Claudius Cæſar, 115, & deinceps.
Claudius cos. 64. imperat. 138
Claudius Lugduni epiſc. 155. Viennæ epiſc. 144
Clemens Petri diſcipulus, 123. Alexandrinus martyr, 130
Cleopatra Ægypti regina, 97, & deinc. 103, 104, 106 107
Cochilaicus Danorũ dux, 177
Codrus, 41
Cœle vrbs Parthorũ, 140
Colonia dicta, quæ prius Agrippina, 168
Coloſſus Romæ, 120
Cõmodus imperator, 126, & deinc. 128
Conchis ſanctæ Fidis reliquiæ, 142
Concilia vbi, 196, 197
Condurſei, 98
Conon Athenienſis, 65
Conſtans imperat, 147
Conſtantius imperat, 147 Arrianus, ibid.
Cõſtãtiniana baſilica, 145
Conſtantinopolitana bibliotheca, 196

Conſtātinopolis, noua Roma, 146
Conſtātius Cæſar, 141, 143 F. Conſtantini imperat, 194, 195
Conſtantinus imperat, 114 144, & deinc. 212, 216. Heraclij filius, 193
Conſtantinus papa, 204, 205
Conſtantini forum, 147
Conſuales ludi, 46
conſulum origo, 50
Corinthium æs, Corinthia vaſa, 84
Cornelius papa, 135, 137
Cornelius Scipio Africanus, 77, & deinc.
Corſica inſula, 236
Corinthus vrbs ſubuerſa, 84
Corybantes, 24
Coſroam Perſarū rex, 191
Cottiæ Alpes, 203, 205, 219
Creſcens Cynicus, 126
Creſcens Pauli diſcipulus Viennæ, 117, 123
Criniti reges Francorū, 156
Criſpus cos. 78
crux domini inuenta, 145. veneratur, 199, 200
Cteſiphon vrbs Parthorū, 140
Cumanus Iudææ procurator, 116
Cuthbertus Lindisfarni epiſc. 202
Cyprianus Carthaginienſis, 135. martyr. 137. eius oſſa Lugduni, 233
Cyprium æs V. pedes craſſum, 145
Cyrene condita, 27 84
Cyria vrbs, 172
Cyrillus Alexandriæ epiſc. 162
Cyrus rex Perſarum, 55, 57. abbas Ponti, 203, 204 Alexandriæ epiſc. 193

D

Dædalus faber, 27
Dagobertus Francorū rex 192, 194, 197, 198. moritur, 208
Damaſus papa, 152, 155, 157
Daniel propheta, 55. eius hebdomadæ, 104. verba, 55, 72
Daniel clericus, Francorū rex, 209
Dani in Gallias tranſeunt, 177
Danubius qui & Hiſter, 81
Darius Perſarum rex, 58. F. Arſami, 69. Nothus, 60. Medorū rex, 55. eius cum Alexandro congreſſus, 70, & deinceps.
Dauid rex, 41, 49, 50, 51
Debora, 27, 40

Decius imperator, 135
Decius Mus cos. 69
Delphicum templum, 25
Demetrius Antigoni F. 73
à patre veneno necatus, 80
Democritus philoſophus, 60
Demoſthenes orator, 67.
auro corruptus, 69
Deodatus Viennæ epiſc. 204
Deſiderius Auguſtodunẽſis, Viennæ epiſcop', 189
Deſiderius rex Longobardorum, 216, 219, & deinc.
Deucalionis diluuium, 25
Diablintes, 99
Dido conditrix Carthaginis, 41
Didymus Alexandrinus, 157
Diluuium, 6, 7, 8
Diocletian' imperat, 140, & deinc.
Dionyſius Corinthi epiſc. 127. eius paſchales circuli, 181. Viẽnę epiſcopus, 129, 130
Dioſcorus Alexãdrię epiſ. 167, 172
Dirrachium, 101
Dodo Pictauis epiſc. 198.
Dodolenus Viennę epiſc. 200
Doobella, interfectus, 92
dominum ſe negat Auguſtus, 109
Domninus Viennæ epiſc. 181
Domitianus imperat, 121, & deinceps.
Domnolus Viennæ epiſc. 190
Donatiſtæ in Africa, 145
Donatus grãmaticus, 148. Epiri epiſc. 158
Drepana, Helenopolis, 146
Drogo epiſcopus, 240
Drogus dux in Cãpania, 203, 205
Druſus veneno patris interit, 113

E

Eagina Anglorum regis filia, 247
Ebetones, 98
Ebionis hęreſis, 157
Ebroinus maior domus, 199, 200
Eburiſus Francus, 226
Eburonati, 100
Eburouices, 99
Ecdicus Viennę epiſc. 197
Edeſſeni, 74
Edibertus Cantuariorum rex, 189
Edom, 43
Eduinus Anglorum rex, 192

Egeſar, 55
Egidius patritius, 158
Egidora flumen, 234
Eglom rex Moab, 27
Egyptus Syluius, 41
Eleazarus pont.max. 75
elephanti primi in Italia, 75
Eleutherius Romę episc. 127,129
Eliaſiph, 71
Eliniguulius comes, 230
Eliu propheta, 42
Emaus quæ & Nicopolis, 132
Emeſſa Phœnicię vrbs,170
Encratitarum hęreſis,107, 127,128
Enoch, 4
Enos, 3
Eoldus Viennę episc. 207, 208
Epaminondas Thebanus, 65,66,67.
Epheſina ſynodus, 164
Epheſus condita, 41
Ephrem Edeſſenus, 154
Epiphania, 108
Epiphanius Salamini', 1,8
Eresburgum caſtrũ, 220, 221
Eritbertus Longobardorũ rex, 203
Ermenfridus Francus, 201
Ermenigildus Gothorum rex catholicus trucidatur, 189
Erychthonius, Athenienſium rex, 26
Erycina ciuitas, 64
Eſaias propheta, 45
Eſau, 22
Eſdras legis ſcriba, 59
Eſquilinus mõs Romę, 55
Eſther hiſtoria, 61
Eua, 2,7
Euangelium Matthęi repertum, 173
Euantius Viennę epiſ. 188
Eucherius Lugduni episc. 171
Eudo dux Aquitanorum, 209,210
Eudoxia Auguſta, 166
Eudoxius Arrianus episc. 1,2
Eugenius tyrannus, 157.
Carthaginenſis, 181
Euilmerodach, 55
Eumenes Attali F. 80,81
Eunomius hęreticus, 152
Euripides poeta, 59
Europa, 10
Euſebius Pamphili, 148. ſcripſit vitam Pamphili, 143 chronographus, 26, 29 48,56,57,112
Euſebius Vercellenſis,150
Euſtaſius Antiochen',148
Euſtathius Sebaſten', 148
Eutyches hęreticus, 167, 172

Eutychianus Romę epiſc. 138
Eutychius male ſentit de reſurrectione, 187
exarchus Italię, 205
Exuperius Viēnę martyr. 127
Ezechias rex,46. in eo allegoria, 53
Ezechiel propheta, 55

F

Fabianus Romę epiſcop⁹, 134.martyr, 135
Fabius magiſter equitum, 69
Fabius dux Romuli, 46
Farnabuzus, 65
Faunus, 30
Fauſtus Regij epiſc. 179
Felicianus Viennę martyr, 127
Felicitas martyr, 131
Felix Aurelitanus hęreticus, 224
Ferreoli reliquię, 211
ferri & ęris inuentor, 5,27
Feſtus Iudęę procurator, 117
Fides & ſocię eius martyres, 142
Fidon Argius, 45
Flaminius proconſul, 80
Flauia domicilla Chriſtiana, 111.113
Florentius Viennę epiſc. 134
Florianus imperat, 139
Florus Iudęę procurator, 118
Focas ſedem Romanā primam ſtatuit, 190
Focas Ponti epiſcopus, 124
Fontaneticum pręliū, 241
Foroiulium,ciuitas, 221
Fortunatius Aquileię epi. 150
Fotinus Lugduni epi 126, 127.Syrini epiſc. 157
Fotinus hęreticus, 152
Francofordianum concilium, 224
Franci vnde dicti, 153.catholici, 73
Francorum victorię plures, 224
Francorū rex primus Chriſtianus, 158
Frigidernus Gothus, 152
Friſones ad Chriſtum cōuerſi, 214
Fulgentius Ruſpenſis epiſc. 175
Fulradus capellanus, 214
Cn.Fuluius, 77
Q. Fuluius. 78
Furuus Camillus Scribonianus, 115,116

G

Gaddida, 9,10
Gaius Romę epiſc. 140
Galba imperator, 118
Galenus medicus, 126
Galienus imperat, 136, & deinceps.
Gallia deficit à Romanis, 76
Gallus Hoſtilianus imperat, 135
Galli Romam vaſtant, 61, 66. Aruerni victi, 89. Senones & Viennenſes, 60
Galli ad Alexandrum in Babylonia, 72
Gamalielis reliquiæ, 162
Garamantes, 9
Gath propheta, 41
Gedeon, 28,40
Geliſmerus Vandalorum rex, 181
gemmarum primus vſus in veſtibus, 142
Gemmoniæ ſcholæ, 119
Geneſis verba, 32
Gennadius notatur, 179
Gentius Illyrij rex, 81
Geolfridus abbas, 207
Geon, Nilus, 10
Georgius patriarcha, 196. epiſc. Viennæ, 202
Gerçonis martyrium, 142
Gerinus, 201
Germania trans Rhenum, 122
Germanicus de Germanis triumphat, 111
Germanus Altiſsiodorẽſ. epiſ. 170. Pariſiis epiſ. 185
Germani, 98
Geruaſij & Protaſij reliquiæ, 155,158
Geta hoſtis publicus, 131
in Giezi allegoria, 53
G. ſlemarus à Deo percuſſus, 202
Giſulphus Longobardorũ dux, 202
Glabrio conſul, 80
Glaucia prætor, 92
Godefridus rex Danorũ, 231,233,235
Goliæ allegoria, 49,50
Gondegiſilus, 165
Gondobaldus Frãcus, 165
Gordianus imperat, 134
Gorgo meretrix, 27
Gothmarus Francus, 165
Gothi, Scythæ, 152, 154. in Africa, 164. in Italia, 158. in Sicilia, 161. deleti, 138
Gracchus Tiberius Sempronius, 81
Gręcia, 23
Gratianus imperator, 152, 154
Gregorius Romæ pontifex, 189. in Iob ſcribit, 1 7
Gregorius Nazanzen', 154

Grimaldus Beneuentanus, 230
Grimoldus maior domus, 198,205,206,208
Griſo fugit in Saxoniam, 213
Gundebaldus Burgundiorum rex, 176
Gundolandus maior domus, 191
Gundoueus Burgundiorũ rex, 165
Gũtchramnus Aurelianorum rex, 183,& deinc.
Guntharius epiſcop', 243

H

Hadeſons rex Galliciæ,227
Hadrianus imperat, 124, & deinceps.
Hamilcar imperator, 62, 63
Hannon imperator Carthaginenſium, 61,63,64
Haſdrubal imperator, 62
Hebdomadæ Danielis ſeptuaginta, 56
Heber,vnde Hebræi, 9
Hebraica veritas, 5,6, 8, 48
Hebræorum deſcenſus in Ægyptum, & ſeruitus, 23,24
Hecbertus Scotos conuertit ad veram fidem, 206
Hectoris filij, 30
Hedittruda virgo Angla, 197
Helena rapta, 29
Helena Conſtantini mater, 145
Helena Agabenorum regina,Chriſtianos alit,116
Helenopolis, Drepana, 146
Helenus, 30
Heli ſacerdos, 30
Helianus ſeditioſus, 140
Helias propheta, 42.43
in Helia allegoria, 52,53
Heliodorus ſacrilegus punitur, 87
Heliogabali templũ, 132
in Heliſæo allegoria, 53
Heliopolis, 84
Heliſæus propheta,42,44
Helle & Phryxus. 27
Heluetij fortiſsimi, 97
Heracleas, 134
Heracleonas, 193
Heraclianus Africæ comes, 160
Heraclius imperat, 191
Herchinoldus maior domus, 199
Hercules Antæum occidit,28, 29. eius magiſter Linus, 28
Hercules F. Alexandri, 73
Heresburgahũ caſtrũ, 221
Herioldus Danorũ rex,230

Hermagoras Marci diſcipulus, 115
Hermes paſtoris libri auctor, 126
Hermēfridus Frācus, 201. rex Thoringiorum, 180
Hermenigildus rex Gothorum, 188
Hermingus Danorū rex, 236
Herodes Iudæis externus imperat, 105. Antipas, 110,111. Agrippa rex Iudææ, 114. ab angelo percuſſus, 105. miſere moritur, 110
Herodotus hiſtoricus, 59
Herricus Foroiuliēſis dux, 225
Herthenoldus, maior domus, 192
Heſiodus poeta, 45
Hieremias propheta, 47, 48
Hierico inſtauratur, 42, 43
Hieroboam, 41
Hierontius Conſtantis occiſor, 159
Hieronymus in Bethleē, 157. eius chronica, 1. verba, 56, 58
Hieroſolyma Chriſtianis cedit, 125
Hilarius Arelatenſis, 173. Pictauis epiſcopus, 148, 151, 152
Hippocentauri, 27
Hippocrates medicus, 60
Hippolytus epiſcop⁹, 133. eius reliquiæ, 240
Hircanus Iudęorum pontifex, 95, 96
Hircilides dux Lacedæmonius, 65
Hiſter qui & Danubius, 81
Hiſtrus Ponti cōditur, 47
Hochſeoburgum caſtrū, 212
Homerus, 31
hominis formatio, quando, 2
Honoricus Vandalorum rex Arrianus, 174
Honorius imperat, 157, 159
Honorius papa, 193
Horathim, locus, 213
horologium mirum, 232
Hortona ciuitas in Italia, 230
Hoſtenſis via Romæ, 136
Hoſtia condita, 48, 145
Hugo, 246
Hunaldus dux Aquitanorum, 212, 219
Huni, Scythæ, 154. contra Francos, 184. Conſtantinopoli, 191. in Gothos exurgunt, 153

I

Iabin Chanaan, 27
Iacob, 8, 22, 23, 33
Iacob⁹ frater domini Hieroſolymis epiſcopus, 112. trucidatur, 117, 118
Iacobus Nizibenus, 146, 147
Iaddus pontifex Iudęorũ 67, 71
Iael, 27
Iair, 28
Ianeus Alexander Iudæis imperat, 95
Ianiculus mons Romę, 47
Ianus, 30. cuius portæ clauſæ, 109
Iaphet, 8, 10
Iared, 4
Iaſon pont. max. 87
Icarus Dædali filius, 27
Idæi dactyli, 27
Idumęa gens, 22
Iehu rex, 43
Ieptes Galadites, 29, 40
Ieſſe epiſc. Ambianus, 230
Ieſu Naue allegoria, 40
Ieſus ſacerdos, 58
Ieſus Sirach liber, 79
Ieſus Chriſtus naſcitur, 110, 111, & deinceps.
Ignatius Antiochiæ epiſc. beſtiis traditur, 123
Ignis ſacer cõſeruatus, 54. coli cœptus, 10
Ilduinus Lugduni epiſcopus, 226
Ilium vaſtat Hercules, 28. deinde receptum, 30
Illyricum bellum, 76
Iltrudis, 213
Immaurus Lauduni epiſ. 247
Inachus Argiuus, 22
India, 9. quam adiit Alexander, 71
Indus flũmen, 72
P. Ingenuus occiditur, 137
Ingilinham locus, 220
Innocentius Romæ epiſc. 157
Inſula mari emergens, 116
Interpretatio bibliorũ prima, 75 ſecunda, 125. tertia, 129. quarta, 131. quinta, 132
Io, 22
Ioachaz, 48
Ioachim rex, 48, 49
Ioannes Hircanus pont. max. amicus Romanis, 93. pontifex, 71
Ioannes Baptiſta, 112. eius reliquiæ, 149. caput, 170
Ioãnes Epheſi, ſcribit Euãgeliũ, 122. exul in Patmo, 121. in feruens oleum mittitur, 122. obit. 123
Ioannes anachorita, 157.
Conſtãtinopolitanus, 158
Antiochenus presbyter, 179. papa Romanus, 183.

agit in Galliis, 247. Romæ, 202, 203. Anglos docet, 189. Hieroſolymitanus, 235
Ioas, 43
Ioathan, 45, 46
Ioel propheta, 42
Ioiada pontifex, 43, 71
Ionadab, 43
Ionas propheta, 45
Ionathan pontifex, 71
Ionathas ſacerdos, 88
Ioram rex, 43
Ioſabeth, 43
Ioſaphat, 42, 43
Ioſeph, 22. 36, 37. 38
Ioſephus citatur, 6, 25, 60, 120
Ioſias, 47. in eius actis allegoria, 54
Ioſue pontifex, 71. dux Iſrael, 26
Iouianus imperat, 151
Iouinus Galliæ tyrannus, 159
Irena imperat, 226, 230
Irenæus Lugduni epiſcopus, 125
Iſaac, 22. 31
Iſara flumen, 91
Iſicius Viennæ epiſc. 171, 183
Iſis, 21
Iſmaelitæ, 21
Iſmael, 21
Iſrael, 23
Italia Carolo cedit, 210
Iuba ſe iugulandum præbet, 103
Iubal, 5
Iubilei Hebræorum, 26
Iudæam aggreditur Alexander, 71
Iudæi rebelles cæſi. 124. à diabolo decepti, 164. Roma pulſi, 117. ſeditioſi, 114. templum reedificantes puniuntur, 149, 150. eorum faſti cõbuſti, 105. templum in Ægypto, 84
Iudas Machabęus, 88
Iudæ & Thamar allegoria, 34. 35
Iudas apoſtolus, 4. citatur, 4
Iudith hiſtoria, 58
Iugurtha, 90
Iulianus imperator, 149. Pelagius, 167. iuriſperitus, 129. Viẽnæ epiſ. 180.
Iuliani martyris caput, 211
Iulidiacum, villa, 210
Iulius Proculus & ei⁹ proauus, 44
Iulius Cæſar occiditur, 103 eius res geſtæ, 93, 96, & deinceps. eius gentis auctor, 44
Iulius Britanniæ martyr, 142
Iulij Africani chronica, 56, 57, 60, 133, 134, 148

Iuſtinianus imperator,181, 198,203
Iuſtinianus codex, 182
Iuſtinus imperat,179,183, 187
Iuſtinus philoſophus, 126
Iuſtus archiepiſcopus,192
Lugduni epiſc.154. Vienneńſis epiſcop. 125, 126, 127,192
Iuuencus Hiſpanus poeta Chriſtianus, 146

L

Labdon,ſiue Abdon, 29
Labienus occiſus, 92
Laborſordach, 55
Lacedæmon conditur, 25
Lacedæmones, 65
Lacedæmonij reges incipiunt,31.deficiunt, 45
Lactantius Firmianus,146
Lagidæ finiunt, 107
Lambriacus vicus, 185
Lamech, 5.6
Lãderic⁹ maior dom⁹, 186
Landricus princeps Aquitanicus, 246
Laomedon Troiæ rex, 28
Lapitharum bellum, 28
Lariſſa vrbs, 67
Latina lingua multiplex,9
Latinus Syluius, 41
Latinorum primi reges,30
Latobagivicti à Cęſare,97
Lauicana via, 145
Laurẽtius martyr,135.eius Baſilica, 145
Leãdrus Hiſpalitanus epiſcopus, 189
Leidradus Lugduni epiſc. 226,237
Leo imperator, 171, 199, 207
Leo papa, 167, 173, 228, 229,231
Leodegarius Auguſtoduni epiſc. 200
Leobigildus Gothorũ rex, 185
Leonianus, 188
Leonides pater Origenis martyr, 130
Leporius Pelagius, 167
Leudeſius, 200
Leuinus cos. 75
Leutbrandus Lõgobardorum dux, 205
Liberi patris templum,baſilica b.Mariæ, 166
Liberius papa Arrianis fauet, 150
liberum arbitrium, 179
Licinius Craſſus cos.78,86
Licinius imperator, 144
Lieſthorp portus, 234
Ligeris fluuius, 99
Linguæ lxxij. 8,9
Linones, 233
Linus poeta, 27
Lin⁹ Herculis magiſter,28

Liuias condita, 112
Liuij annales citantur, 44
M. Liuius cos. 78
Lixouiæ, Galli, 99
Longobardi in Italiam acciti, 183. Italiam vaſtant, 188. à Francis capti, 220
Lotharius imperator, 241, & deinceps.
Lucanus poeta, 118
Lucani, 9
Lucas, caſtrum, 212
Lucas, lxx. interpretes ſequitur, 8. eius locus, 116, 148
Luceria in Italia, 230
Lucianus martyr, 143. preſbyter, 162
Lucifer Caralitan' epiſcopus, 150
Luciferianum ſchiſma, 150
Lucina matrona, 136
Lucius Britanniæ rex, 127
Lucius papa, 135. 137
Lucretia, 57
Lucretius poeta, 96
Ludouicus Caroli fili', 226. Aquitanicus rex, 237. Baiouariorum rex, 238. imperat, 238, & deinc. in Italia, 243. Noricorum rex, 246
Luctatius cos. 64
Lupicinus Viennæ epiſc. 137
Lupus Trecaſsinus, 170
Luxobium monaſterium, 200
Luxouij, 99
Lycurgus legiſlator, 44
Lydorũ reges incipiunt, 45
Lyſander Lacedæmonius, 65
Lyſimachus, 72, & deinc.

M

Macarius Ægyptius, 163.
Antiochenus, 156
Macedonum regnum inchoat, 45
Macedonianũ dogma, 151
Macedonicum bellum, 81
Machabęorũ hiſtoria, 74, 83 87
Macrinus imperat, 132
Maggedus campus, 47
Mago captus Romã ducitur, 78
Magi fratres Perſarum reges, 58
Maiores domus Francorũ, 186, 192. 198, 199. 200, 202, 203, 205, 206, 208, 210
Malachias propheta, 58
Malaleel. 374
Malchiõ Antiochię ep. 138
Mamatus Viennę epiſc. 185
Mamertus Viennæ epiſc. 158, 169
Mammæa Chriſtiana, 133
Manaſſes rex. 47, 67

Manichęorum hęreſis, 139
Manlius Torquatus, 64, 66, 69
Marcellinus tribunus, 160
Cl. Marcellus, 77, 79
Marcellus Ancyranus epiſc. 148
Marcianus imperat, 167
Marcion hęreticus, 126
Marcomannicũ bellũ, 128
Marcomirus Frãcorũ princeps, 153
Marcumunes victi à Cæſare, 98
Marcus euangeliſta, 115. epiſc. Hieroſolymis, 125
Marinus Arelate epiſ. 144
Marius conſul, 92
Martinus Auſtriæ regnat, 201
Martinus papa, 194. Turonis epiſcopus, 156. Viẽnenſis epiſc. 123
Maſiniſſa rex Numidię, 81
Maſsiliã Cæſar expugnat, 161
Matathias ſacerdos, 87
Matthæi euangelium, 43. Hebraicum, 115
Mathuſalam, 4
Matuarios vaſtant Saxones, 207
Mauricius imperator, 188
Mauricius & ſocij martyres, 142. eorum cryptata ædes, 208
Mauſoleum, 145
Maxentius Auguſtus, 144
Maximianopolis, 47
Maximianus Herculianus Cæſar, 140. Auguſtus, 141
Maximilla hęretica, 130
Maximinus Herculius, 141 imperator, 133. Treueris epiſc. 147
Maximus tyrannus, 155. martyr, 133
Mazaca, quæ Cęſarea, 154
S. Medardus epiſ. 182. Sueſſionis ſepelitur, 183
Media, 10
Medorum regni origo, 45
Melciades Romæ pontifex, 143
Melito Sardis epiſc. 127
Melitus hęreticus, 151
Melitus Anglos docet, 189
Memphis condita, 22
Menander comicus, 75
Menapij, 98, 99
Menelaus pontifex max. 87, 88
Menſurarum & põderum inuentio, 45
Mercurius nepos Atlãtis, 24
Merouëus Francorũ rex, 158
Merouingi, reges Francorum, 158
Meſopotamiæ rex Chuſan, 17

Metellus contra Haſdrubalem, 63. Numidicus exul, 92
Mettis ſuccenſa, 158
Michael Conſtantinopoli imperator, 236
Micheas propheta, 42. eius reliquiæ, 157
Miletus condita, 27
Minerua, 24
Minotaurus, 28
Minutia virgo Veſtalis, obruta viua, 69
Minutius Fundanius Aſiæ proconſul, 125
Miſſaha fluuius, 213
Miſſus imperatoris, 232
Mithridates rex Parthorũ, 90. Ponti, 86
Mithridaticum bellũ, 94
Moab rex, 27
Mogontiacum cõciliũ, 237
Moluius pons, 129
monachi ad militandum compelluntur, 153
Montanus hęreticus, 127, 130
Morini, 98, 99
Moſa fluuius, 209
Moyſes, 25. auctor Iudæis legis & literarum, 25. in eo allegoria, 38
Munda flumen, 103
Muno princeps Aquitanicus, 246
muſica ars reperta, 5
Mutinenſe bellum, 104
Mycenaiũ imperator, 29

N

Nabuchodonoſor, 48, 49, 55
Nachor, 11
Namatus Viennæ epiſc. 185
Namnetes, 99
Narciſſus patritius, 183. Hieroſolymis epiſc. 132
Narſeus rex Perſarum, 141
Nathan propheta, 41
Nechaus Ægyptius, 47, 48
Nectarius Viennæ epiſc. 147, 152
Neemias, 60
Nemrod gigas, 10, 21
Nemetes victi à Cęſare, 98
Cl. Nero cos. 17, & deĩc. 78
Neronianum palatiũ, 136
Nerua imperator, 122
Neruij, Galli, 98, 100
Neſtorius hęreticus, 164
Neuſtria, 246
Nicenum concilium, 144
Nicephorus imperator Cõſtãtinopolitanus, 230, 231
Niceta patritius, 232. Viennæ epiſc. 154
Nicodemi reliquiæ, 162
Nicolaus papa, 244
Nicomedes rex Bithiniæ.
Nicopolis quæ Emaus, 131
Nilus, Geon, 10
Ninus Aſſyriorum rex, 11, 21

N.ſa vrbs Indiæ, 71
Noe, 5 6 7,8,12, & geſtorũ eius allegoria, ibidem, & deinceps.
nomenclator papę, 129
Nomoma ciuitas, 219
Nordebertus maior domus, 203
Norici, id eſt Baiouarij, 246
Northmannia, 221,222
Northmanni, 245, 246
Nortliudi, 226
Nouatianus hęreticus, 136
Nouioma ſuburbium pariſiacum, 181
Numa Pompilius, 46,47
Numantia deleta, 85
Numentana via, 123
Numerianus imperat, 140
Numitor, 46

O

Oacer fluuius, 213
Oboacer fluuius, 221
Ochozias, 43
Octauianus Cęſar, 104, & deinceps
Octodorus vicus Beragrorum, 99
Odilo dux Baiouariorum, 212
Odoacer rex Gothorũ, 174
Odollomites paſtor, 35,36
Oldas propheta, 47
Oliſipona Hiſpanię ciuitas, 227
Olympias mater Alexandri, 72
olympias prima, 45
Olympus Arrianus, 178
Olynthus vaſtata, 68
Onias Iudęorum põtifex, 75,79,82,84 87,88
Orcades inſulæ, 116
Orgetas Heluetiorũ rex, 97
Origenes, 131,133,134,135. eius pater martyr, 130
Orpheus Traracius, 28
Oſeę propheta, 45
Oſiſmi, Galli, 99
Oſtrebertus Viennæ epiſcopus, 210
Otho imperator, 118,119
Othoniel iudex Iudæ, 26
Ozias, 45

P

Palæphatus citatur, 28
Palladius Scotorum apoſtolus, 165
Pamphilus martyr, 143
Pampilona, 222
Pantænus Alexandriæ epiſc. 131
Pantagathus Viennæ epiſcopus, 183
Pantheon fulmine ictum, 117. pôſt, baſilica virginis

Mariæ, 190
Papilio byſsinus, 232
Paracodes Viennę epiſ. 131
Paraſini in Ægypto, 190
Parthenius ſpado, 122
Parthi oppugnati, 127
de Paſchę celebratione cō certatio, 129
Paſchalis noměclator, 129
Paſcháſinus Lilybitanus, 165. Viennę epiſc. 143
Patianus Barcillonę epiſc. 157
Patres, Senatores, 46
Paulinus Eboraci epiſcopus, 192, 193
Paul⁹ fuit in Hiſpania, 117. Romā vinctus mittitur, 117. gladio occiditur, 118. eius verba, 24
Paulus Samoſatenus hæreticus, 138. Pelagianus, 193. Cefalaniæ præfect⁹, 235
Pauſanias Macedo, 69. dux, 65
peccatum originale, 7
Pelagiana hęreſis in Britānia, 170, 193
Pelagius hęreſiarcha, 162
Peleatus Terentius, 79
Perdicas in Media, 72
Perſęo, Romanos vexāt & Hieroſolyma, 190. Calchoniā vſque veniūt, 195
Perpenna cos. 87
Perpetua Carthagine beſtiis deputatur pro Chriſto, 131
Perſarum regnū finitū, 71
Pertinax imperat, 130
Perſeus Macedo, 81
Perſicum bellum, 70, & deinceps.
Perſipolis vrbs, 71, 88
Perſis, 9
Perſius poeta, 118
Peruſinum bellum, 104
Petreius ſe confodit, 103
Petronius Bononiæ epiſc. 166. pręfectus, 122
Petrus Romę, 115. cruce occiditur, 118. eius epiſtola citatur, 8.
Petrus Alexandrinus, 143
Phaetontis incendiū, 25, 26
Phalec, 9, 10
Pharamundus primus rex Francorum, 153
Pharnaces parricida, 94. victus, 103
Pharus Alexandrię, 75. Bononię 236
Phierius Alexandrinus, 140
Phileas martyr 143
Philimenes Paphlagonię rex, 86
Philippenſe bellum, 104
Philippicus imperat 204, 205
Philippus Macedo. 67 68.

frater Alexandri magni, 72.rex, 80 imperator, 134
Philippus Viennę epiſc, 188.
Hieronymi diſcipulus in Iob ſcribit, 171
Philiſtæis ſeruiũt Iſrael, 30
Philiſtini, 29
Philonis legatio pro Iudæis. 114
Phoroneus, 22
Phraantes Parthorum rex, 86
Phryxus & Helle, 27
Picentes Romanos vincũt, 9, 93
Pictauus vetus, 212
Picti Britanniam inuadũt, 156, 162, 165
Picus Latinorum rex, 27, 30
Pilatus Iudææ procurator, 111. retulit de Chriſto ad Tiberium & Senatum, 112 exul Viennæ, 114
Pindarus poeta, 59
Pinitus Cretæ epiſcop. 128
Pionius in Aſia martyr, 127
Pippinus dux in Auſtria, 192. iunior Auſtriæ regnat, 201, 202, 205.
Pippini f. 217. è duce Rex Francorum, 214. & deinc. f. Caroli, 222. frater Carlomãni, 212, 213. & deinc. f. Caroli, 226. in Italia rex, 235, 238
Piſcennius Niger, 130
Piſo adoptiuus Galbæ, 118
Pius papa Romanus, 126
Placentiæ, 119
Placidia Auguſta, 164
Plato philoſophus, 61, 67.
Platoma Viennæ conſtructa, 81
Plinius ſecundus lenis perſecutor Chriſtianorum, 123, 124
Polycarpus Ioannis auditor, 126, 127
Sex. Pompeius, 105
Pompeij res geſtæ, 93, 95, & deinceps. eius & Cæſaris congreſſus, 101, 102
Pontianus Romæ epiſcopus, 133
Pontiana inſula, 122 quę & Pontia, 123
Pontius diaconus Cypriani, 137
Porus Indorum rex, 71 72
Poſthumus tyrannus, 137
Priamus Troianus, 28
Priſca hæretica, 130
Priſcilliana hæreſis, 155
Puſcillianus, 156
Priſcus epiſcopus, 188
Probus imperator, 139
Procas Siluius, 45
Procidus quadrigæ inuentor, 24
Proculus tyrannus, 139
Proculus Viennæ epiſc. 216
prodigia. 76, 93 227, 132

Prometheus formator hominum, 24
Proſper Aquitanicus, 173
Protherius epiſcopus, 175
protoſpatarius imperatoris, 199
Prumiæ monaſterium, 242
Pruſias Bithyniæ rex, 80
Pſylli venena ſerpentum exugentes, 107
Ptolemæus rex Ægypti, 81. Alexāder, 97. Dionyſius, 97. Epiphanes, 83, 85. Euergetes, 79, 89. Lagi f. 72, 73. Philadelphus, 75. Philometor, 86. Philopator, 82. Phiſcon, 93
Publius Athenis epiſc. 125
Punicum bellum, 61, 62, 63, 82
Pupienus, 133, 134
Pyrrhus rex Epiri, 74
Pyrrhus epiſcopus Pelagianus, 193
Pythagoras philoſophus, 57

Q

Quadratus Athenis epiſc. 124, 125
Quadrigæ inuentio, 24, 26
Quinquegentiani, 141
Quintilius imperat, 138
Quirinalis mōs Romæ, 55
Quocheba dux Iudæorū, 125
Ragamfridus rex Danorum, 216

R

Ragau, 10, 11
Ragnacarius, 174
Ragnebertus, 201
Rangarius Friſo, 206
Raſis rex Syriæ, 46
Ratbertus, 232
Ratbodus, 209, 210
Rauracæ, 97
Regulus conſul, 62, 63
Relic emporium, 233
Remenſe concilium, 237
Remigius Bituricenſis epiſcop. 188
Remis epiſc. 158
Remila Eugenia. 188
Remus occiditur, 46
Retius Auguſtoduni epiſc. 146
Rhime, locus 214
Rhinocorruræ, 9
Richaredus Gothus, 189
Rittodus Friſonū dux, 205
Roboam, 41
Rodulfus Aquitaniȩ archiepiſcop. 246
Rogationes, 158, 169
Roma condita, 46. muris munita, 138. occupata à Gothis, 174. vaſtata Gallis, 61
Romana ſynodus, 194
Romani Galliis pelluntur, 168
Romani Ludi, 48

Romulus & Remus, 46
Roſelmus Teatinus, 230
Rothgaudus Longobardus, 211
Ruth, 40
Rutilius exul, 92,93

S

Sabba regina, 41
Sabellius hæreſiarcha. 133
Sabinæ raptæ, 46
Sabinus, 150
ſaga, mœroris veſtis, 94
Sale, 8,9
Salmanaſar Aſſyrius, 46
Salmontiacus, villa, 219
Salomon, 41,51
Saluianus in Maſsilia, 173
Samaria capitur, 46. deletur, 93
Samaritani impij, 87. corũ libri, 5
Samnites, 69.94
Samſon Nazareus, 39,40
Samuel, 31,40
Samus condita, 41
Samir mons Effraim, 28
Sapientiæ liber Ieſu Sirach, 79
Sappho poetria, 49
Sapor Perſarum rex, 136
Sardanapalus, 45
Sareptæ mons Romæ, 213
Sarmatæ, 128
Saraceni, 21. Siciliam vaſtant, 195, in Hiſpania, 222. victi, 233. Beneuenti, 243. Conſtantinopolin obſident, & deinde Bulgaros, 207. Sardiniam, 208. Viennam, 211. Aquitaniam, ibidem.
Saturninus Arelate epi. 151
Saturninus tribunus, 92. tyrannus, 139
Saturnus, qui Belus, 11,30
Sauciatum, 99
Saufeius occiſus, 92
Saul, 31
Saxones in Britannia, 168, 174. eccleſiam crematuri terrentur, 220. translati in Franciam, 231
Scaamgi, locus, 213
ſcaræ in Saxonia, 220
Sceleratus campus, 69
Scholaſticus Italiæ exarchus, 205
Scipio Africanus cos. 76,89 exul. 80,
Scipio ſe iugulat 102
Scipiones fratres, 77,78
Sclaui, 224
Scoti Britanniam inuadũt, 156,162,165
Scythicæ gentes, 154
Scythicum bellum, 68
Scytharum regnum exoritur, 11
Sebaſtę, 93. Paleſtinę vrbs, 149
Sebaſtianus in Gallia tyrannus, 159

Sedum, 93
Sedufes victi à Cæſare, 98
Segart Beneuenti dux, 243
Segericus Gothorũ rex, 161
Seianus fauet Chriſtianis, 113
Seleucia vrbs Iſauriæ, 124
Seleucus Philometor Syriæ rex, 87. Nicanor, 72
Sem, 8,9,10
Semiramis, 11,21
Sempronius conſul, 76,78
Senatores creati, 46
Senatoria vrbs Vienna, 44
Seneca à præceptore occiditur, 118
Senones Galli, 60,61
Septuaginta interpretũ verſio, 3,4 5,6,8,9,10,11,48, 49. quando vixerunt, 75
Serapion Antiochiæ epiſc. 130
Serapis, 22,149
Serenus Grauius, 124
Sergius epiſcopus, 193. pontifex Romæ, 199,242,243
Serpens æneus, 39
ſerpens diabolus, 7
Seruch, 11
Seruilius, 63
Seruius Romanorũ rex, 54
Sefac rex Ægypti, 41
Seth, 3
Seuerianus Gabalenſis, 164. hæreticus, à quo Seueriani, 128
Seuerinus papa, 193. Viennæ martyr, 127
Seuerus Britāniæ epiſc. 170
Seuerus Pertinax, 132
Seuerus Sulpitius, 163,164
Seuerus Indus Viennæ clarus, 170
Sibylla Erythræa, 42. Samia, 47
Sicambri, 99
Sicanna flumen Lugdunēſe, 201
Siculum bellum, 104
Sicyoniorum regnũ, 11,30
Sigiſmundus rex, 176
Siluester papa, 145
Silutus Latinorũ rex, 30,31
Simeon qui & Simon, Cleophæ f. epiſcopus, 123
Simon pont. max. 75,89
Simõ magus ſuperatur, 115
Simplides Viennæ epiſc. 139
Sindulphus Viennæ epiſc. 197
Siſara imperator, 28
Siſebutius rex Gothorũ, 191
Smeldinci, 233
Smerdes magus, 58
Smyrna vrbs efficitur, 42
Socrates, 59
Sodoma & Gomorra, 32
Sogdianus, 60
Solon legislator, 49
Somer, 42
Sophia auguſta, 183
Sophocles poeta. 59

Sophonias propheta, 47
Soranum palatium, 145
Soſtratus, 75
Spartus à quo Sparta, 23
Speuſippus philoſophus, 67
Stephanus diaconus primus lapidatur pro Chriſto, 112. eius reliquiæ, 162,166
Stephanus pōtifex Romæ, 135,214,& deinceps.
Sueſsiones Galli, 98
Sueui 99 victi à Cęſare, 98 parent Gothis, 188
C. Sulpitius, 66,77
Sunno Francorū princeps, 153
Syagrius patritius, 168. Eduennenſis epiſcop. 188
Sygibertus Rhemis Francorum rex, 183. & deinc. in Auſtria, 192,194
Symmachus occiſus, 179
Symmachus papa, 177
Symmachus quartus interpres, 131
ſynodus Aquiſgrani, 234. ſexta, 196, ſeptima abdicata, 225. de ſpiritu ſancto & imaginibus, 218
Synodi variæ, 196,197
ſynodorum ſex picturæ, 204,206
Syracuſę vrbs Siciliæ, 82

T

Tacitus imperat, 138
Tanaus Scytha, 11
Taruiſium, 221
Tarquinius Priſcus, 48. Romanorum rex, 57
Taſsilo dux Baiouariorū, 213,& deinceps. 223
Tatianus hæreticus, 127,128
Tarentum receptum, 78
Teate ciuitas Italiæ, 230
Teglat Philaſar, 46
de Tēpli ædificatione xlvj. annis, 58,59
Terbelli⁹ Burgarię rex, 203
Terentius comicus, 79
Tertullian⁹ agnoſcitur, 132 Montano fauet, ibidem,
Tertullus orator, 159
Theutgaudius epiſcop. 243
Teutones oppugnantur, 91, 92
Thales Mileſius Phyſic⁹, 47
Thare, 11
Tharſus condita, 45
Thebæi martyres, 142
Thebanum bellum, 65,66
Theodericus rex Gothorū, 167,168,187. Francorum rex, 199.200,204, 210
Theodericus Saxo, 212
Theudon. villa, 222
Theodoricus rex Francorum, 182
Theodoricus Gothus, 174
Theodorus Hunorum princeps, 231
Theodorus Gregorius Ori

genis diſcipulus, 134. archiepiſcopus, 195. Cyriæ 172. Ponti, 137. papa, 193
Theodoſius, 156, 164, 206
Theodotiõ bibliorum interpres tertius, 129
Theonas epiſcopus, 140
Theophanius Antiochiæ epiſcop, 196
Theophilus Alexandrinus, 158
Theophilus Antiochiæ epiſc. 128. Cęſareæ epi. 129. de computo paſchali, 155
Theophraſtus philoſophus, 75
Theſſalonice mater Antipatri, 73
Theudoaldus, 206, 208
Theutbertus rex Francorum, 182. Gothus, 177
Thireſus Celticus, 83
Thola, 28
ThomasMediolani epi. 222
Thuſci, 9
Tiberianus Bethicus hæreticus, 159
Tiberias condita, 112
Tiberis exundatio, 207
TiberiusConſtantinus imperat, 111, 187, 202
Tyberius Siluius, 42
Tiberius refert ad ſenatum vt Chriſtus deus habeatur, 113
Tiburtina via Romæ, 145
Tiburtius martyr, 133
Tigris flumen. 10
Timotheus martyr, 143. eius reliquiæ, 147
Timotheus epiſcopus hæreticus, 175
Tiſipharnes, 65
Tit⁹ oppugnat Iudæos, 118, 120, 121
Titus Boſtrenius epiſc. 153
Toartis caſtrum, 217
Toloſam capit Scipio, 91
T. Torquat⁹ occiditur, 103
Totila Gothorum rex, 183
traditores auro corrupto munerati, 175
Traianopolis, 148
Traianus adoptatus à Nerua, 122, & deinceps.
Traſſucco Abodritorum, dux, 226, 234, 235
Tranſemundus Vandalorum rex, 175
Tráſiuréſis ĩ Burgũdia, 243
Trecæ ciuitas, 247
Treueri, 100
Triballicum bellum, 68
Tribucij victi à Cæſare, 98
Tribuni pro conſulibus, 61
Triptolemus, 27
Troia capta, 29
Trophimus diſcipulus Pauli, Arelate, 117
Tryphon Ionatham occidit, 89
Tubalcain, 5

Tudun Auarorum rex, 225 189
Tulingij victi à Cæſare, 97
Tullus Hoſtilius, 47
Turonicum concilium, 237

V

Vacca ruffa, 39
Valamen Gothorum rex, 174
Valens imperat, 151, 152, & deinceps.
Valentinianus imperat, 51, 67
Valentinus hæreticus, 126
Valerianus imperat, 126
Valerianus martyr, 133
M. Valerius Coruinus, 66.
Maximianus, 142
Vallia rex Gothorum, 161
Vandali contra Romanos, 128. in Africa, 164, 165. Sicilia, ibidem. in Galliis, 158
Vangiones victi à Cæſare, 98
Varro conſul, 77
Vaſenſis ſynodus, 147
Vbij, 99
Velocaſſes, 98
Vecta inſula, 120
Venerius Viennę conditor, 44
Veneti in Ægypto, 190
Veranus Ager, 145
Veromandi, 98
Verus Viennenſis epiſc. 124, 189
Veſpaſianus, 118, 119
Veſtalia domus, 129
Veturnius cos. 69
Viatoris reliquiæ, 154
Victor Capuanus epiſc. 182. rhetor Maſsilienſis, 167. martyr, 142. Romæ epiſcopus, 129, 131
Victorinus imperator, 137
Victorius de Paſchali circulo, 172
Vienna condita 44. eius caſtra, 45. tẽpla deorum, 60
Vienneſes Galli, 60
Viennenſis eccleſia, 87. prouincia, 92
Viminalis mons Romæ, 55
Vincentius Lirinenſis, 167
Vincentij tunica, 182. baſilica Pariſiis, 182
Vintigernus rex Anglorũ, 166
Virgilius naſcitur. 96
Viriatus Luſitanus. 84, 85
Vitellianus papa, 195
Vitellius, 118, 119
vitis apud Græcos, 25
Viuarienſis parochia, 242
Vlyſsis fabula, 30
Voluſian⁹ imperat, 135, 136
Vrbanus Romæ epiſc. 133
Vrſus Viennæ epiſcop. 226. martyr, 142
Vtgardus Vuisburgi epiſc. 213, 214

Vuaifarius, 213 62
Vuarata maior domus, 202
Vuido Marchenſis, 227
Vuiliarius in Sueuos, 205
Vuilibrodus friſioru͂ epiſc, 199
Vuiliacarius Viennæ epiſc. 211,214
Vuinuſus Spoletanus, 230
Vuiſogaſtus Francus, 153
Vuiſor, 210
Vuitbergum caſtrum, 214
Vuitichingus, 221
Vulbaldus, 201
Vulcania olla, 201
Vulcani inſula emergit, 81
Vulfeldus dux, 199
Vulfert Viennæ epiſc. 216
Vulfila epiſc. Arrianus, 152
Vulfuoldus maior domus, 200
Vultreias Viennæ epiſc. 226

X

Xanthippus Lacedæmoni', 62
Xenocrates philoſophus, 67
Xerxes, 59, 60
Xyſtus papa, 135

Z

Zacharias propheta, 43, 58. Lugduni epiſc. 131. Hieroſolymitanus, 228. pontifex Romæ, 214. protoſpatarius, 199. Viẽnenſis martyr, 123
Zaraa Æthiops, 42
Zethus Sarracenus, 225, 230
Zeno Stoicus, 75
Zenon imperator, 173
Zepherinus Romæ epiſc. 134
Zeuſis pictor, 59
Zeuzippus, 30
Zoes Ægyptiorum rex primus, 11
Zoroaſtres, 11
Zorobabel, 58

EXCVDEBAT GVIL. MORELIVS TYPOGRAPHVS REGIVS LVTETIÆ PARISIORVM. M. D. LXI.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE
BIBLIOTECA NAZIONALE ROMA